

ЛЮБОМИР
НИКОЛОВ

ДЕСЕТИЯТ ПРАВЕДНИК

АРГУС

НОВА БЪЛГАРСКА ФАНТАСТИКА

ЛЮБОМИР НИКОЛОВ
ДЕСЕТИЯТ ПРАВЕДНИК

chitanka.info

АЛЕКСАНДЪР КАРАПАНЧЕВ И ДА РАСТЕ ОСТРОВЪТ

Днес в малка България излизат много книги, написани от майстори или калфи на въображението. Сериите, поредиците, библиотеките за този жанр се роят като пчелно семейство напролет и трудно могат да се обозрат наведнъж. Тук са „Фантастика и фентъзи“, „SF трилър“, „Избрана световна фантастика“, „Меч и магия“, „Галактика“, „Вселена“... Ала какво се оказва? Сред цялата тая изобилна пъстрога за българския автор почти няма място! Той или се скрива под англезичен псевдоним, или колекционира обещания (които с годините „брадясват“), или просто захвърля мантията на мечтите и облича нещо по-практично в условията на преводния бум.

„Как така?“ — отново ще попита Радичковата жаба. Ето един особено сложен въпрос, с който сега аз няма да се боря. Моята цел е доста по-скромна: с няколко думи да обясня защо създаваме *първата* у нас специализирана поредица за родна фантастика.

Най-напред ще се позова на традицията, завещана ни от предишното издателство „Аргус“. Нека вметна, че то е наречено на зоркия великан от старогръцките легенди и е съществувало само през тъй далечната 1922 година. Но макар да има кратък живот, историците го водят като първото в България, посветило се изцяло на нашия любим жанр. Във време, когато Рей Бредбъри и маестро Азимов са ходели прави под масата, именно *то* пуска първите сборници от отечествени фантасти — „Синята хризантема“ на Светослав Минков и „Смърт“ от Владимир Полянов. Мисля, че сенките на току-що споменатите класици (работили активно за „Аргус“ в разни посоки!) ни задължават да продължим тяхното откривателско дело.

По-нататък се сецам за издателския ни девиз, който гласи: „Повече от един поглед“. И това не е случайно нагласено послание, защото старогръцкият гигант Аргус е въоръжен с много очи и може да прави особено широк подбор. Влизайки в неговата роля, ние искаме да поднасяме хубава литература от различни континенти, времена,

направления. Да представяме — е, не точно на олимпийския принцип — както късите, ударни форми на прозата, така и по-обемните, закръглящи се понякога в бляскави саги... Да, има доста празнини за запълване при популяризацията на жанра, но комай от най-голямо наваксване се нуждае съвременната българска фантастика. Тя не се омърси през тоталитарните години и днес заслужава *по-добра* участ: да се издава, за да съществува, и да се чете, за да стопля, да обогатява нашите читателски светове.

А сега нека продължа с малък любопитен цитат. „Ние бързо се преситихме от бума на преводната книжнина и през 1994–1995 г. се забеляза ренесанс на руската НФ. Откриха се множество силни, талантиливи автори, които пишат не по-лошо от американските...“

Тази информация идва от известния московски критик и библиограф Евгений Харитонов. Макар тук да сме далеч от подобно възраждане, това не значи, че не трябва да работим сърцато за него. Изниква и друг въпрос: с какво бихме могли ние, българите, да бъдем *интересни* на чужбинските издатели и фенове? Можем ли да се хвалим навън, че — да предположим — сме пуснали пълните събрани съчинения на Хайнлайн или пък последната, още топла книга на Майкъл Муркок? И нима американците ще ни напишат, отпечатат, разпространят българските фантастики? В случая, струва ми се, отговорът е кратък по войнишки: „Съвсем не!“

Ако говорим за наши творби, достойни да се превеждат на западни и източни езици, „Десетият праведник“ определено влиза между тях. Любомир Николов^[1] е отдавна познат на публиката у нас, а близо 30-годишният му труд в Тера Фантазия е отбелязан с три твърде престижни отличия: „Еврокон“ от Франция '87 (за „Червей под есенен вятър“), „Соцкон“ (първи и последен в Украйна '89 — за цялостен принос) и награда от Съюза на преводачите в България 91 (за епоса „Властелинът на Пръстените“ от Джон Толкин). Дай Боже всекиму толкова пълна кошница.

С четвъртия си поред роман Николов уверено се изкачва през няколко извивки от голямата спирала на въображението и литературното майсторство. Ще се опитам сбито да спомена някои *плюсове* в книгата пред вас, избрана за № 1 от новата поредица на „Аргус“.

Особено оригинален модел за близкото бъдеще на Земята, която попада в окото на вселенски циклон. Динамичен сюжет, където не се кръстосват бластери и звездолети, ами се надниква дълбоко в човешката душа. Плътно, живо очертани герои от разни нации (само два примера — Джейн с нефритените очи и полицаят „дракон“ Ален Буше). Остър визуален ефект на присъствие — колко завладяващо, да речем, са описани планинските пейзажи или дирижаблите. Докато четях за тия апарати, имах чувството, че разглеждам под лупа вълшебни, филигранно нарисувани марки...

Тази тъй *актуална* притча за Злото и за спасителното въже на Доброто звучи много по-богато оркестрирана в сравнение с романа „Червей под есенен вятър“. По-сложен е дори синтаксисът на автора, заел се да търси отговори на такива глобални въпроси, които — цитирам го — са „нейде наблизно, току под пръстите на мисълта“.

За финал: добре дошли на малкия остров, наречен „Нова българска фантастика“! Надявам се, че тук нашите писатели ще се усещат като бели хора в собствената си страна и че на вас, читателите, ще ви бъде интересно с тях. Знам, че има готови ръкописи *Made in Bulgaria*, виждал съм ги, общувал съм поне с няколко. Нека се помъчим да преодолеем типично националния си nihilизъм, та островът, за който току-що споменах, с времето да расте. И да се забелязва отдалеч.

[1] За повече подробности виж интервюто в края на книгата. — Б.ред. ↑

„Подчини ми се, робе!“ — „Да,
господарю, да!“

„Добро дело ще взема да сторя
за мойта страна!“ —

„Вярно, стори, господарю,
стори.

Който върши добро за
страната си,
в пръстена на Мардук са
делата му.“

„Не, робе, не ще сторя добро
дело за мойта страна!“

„Недей, господарю, недей.

Стани, разходи се по древни
руини,

черепи виж там на бедни и
знатни:

кой от тях бил е злодей, кой —
благодетел?“

Неизвест
ен вавилонски
автор

Около X
век пр. Хр.

*И Господ каза: Ако намеря в Содом
петдесет праведника вътре в града, ще пощадя
цялото място заради тях.*

...

*Тогава Авраам рече: Да се не разгневи
Господ и аз ще продумам пак, само тоя път:
Може да се намерят там десет. И Господ каза:
заради десетте няма да го погубя.*

Бытие 18:26–32

1

Светлината се пречупваше по лещите на обектива с меко дъгоцветно сияние и мазният отпечатък от палец изпъкваше просташки като пиян гост на изискана вечеринка. Идиоти, беззлобно изруга наум Николай, прави са били ескимосите. Трион, казват, да дадеш назаем, ще ти го върнат със строшен зъб, куче да дадеш, ще го изтощят, тъй че услужвай само с жена си — ще ти я върнат като нова. Той машинално поправи ремъците на полупразната раница и си помисли, че да, в някои отношения не би било зле човек сега да живее при ескимосите; после се зачуди дали още има ескимоси и как ли живеят, но всъщност не би трябвало да са зле — разправят, че цивилизацията само им е пречела. Добре де, тяхна си работа, а ние да гледаме нашата, нали затова сме се домъкнали в тоя пущинак.

Той порови из необятния джоб на панталона от груб вълнен плат, провря пръсти под табакерата, връзката ключове, кесийката с огниво и накрая напипа ъгълчето на носната кърпа. Измъкна я внимателно, за да не изръси останалите дреболии, огледа я критично и реши, че не е чак толкова мръсна.

С леко дъхване замъгли обектива на бинокъла, избърса го, сетне за по-сигурно повтори операцията и като се увери, че лещата е чиста, върна кърпата на място. Погледна на изток, но клоните на близкия бор закриваха долината, само отляво, празничен и свеж като измито морковче, стърчеше тухленият комин на кибритената фабрика.

Николай се изкачи малко по-нагоре по поляната и надигна бинокъла към очите си. Сивите сгради на фабриката сякаш подскочиха насреща. Оптиката беше добра, старо цайсово производство, и дори от това разстояние всичко се виждаше до най-малки подробности — телените заграждения покрай завоя на реката, табелките с надпис *ACHTUNG: MINEN!*^[1], по-нататък високият белосан зид, по който лениво се разхождаха двама часови в торбести шаячни униформи. Освен тях на територията на фабриката не се мяркаше жива душа, само край боядисания в оранжево склад за готова продукция унило

преживяха четворка волове, впрегнати в огромна каруца с блиндиран корпус. Почивен ден, помисли Николай, сега работниците пият бира в селските кръчми и чакат кога ще стане време за обедната дажба наденица с кисело зеле. Мисълта за наденицата изведнъж го накара да почувства колко е гладен, мускулчетата под езика му се свиха болезнено и за да забрави глада, той се обърна надолу, където под дърветата седяха куриерите. Повечето дремеха, облегнаги гърбове на възлестите дънери на боровете. Неколцина пушеха — „трева“, определи Николай, слизайки към групата, сладникавият аромат се разнасяше надалече. Глупост, разбира се, след час щяха да се нуждаят от бистър ум... но всеки си е луд по своему. Както и онова момче, новакът с мулето. Сто на сто щяха да го спипат, преди да се мръкне. Мулето не е човек, за него трябва пътека, а след днешния удар всички пътеки щяха да бъдат под наблюдение. Всъщност кой си ти, че да учиш другите, запита се той. Забрави ли участъка в Сен Оноре? Беше пиян като задник, с цяла пратка италиански запалки, и само добрият Господ, дето бди и над пияниците, те отърва от въжетото.

Сякаш в отговор на мислите му долу се размърда една омотана в мръсно одеяло фигура. Изпод одеялото изплува полуизпразнено шише с червено вино, поколеба се за миг във въздуха и насочено от загрубяла ръка с изпочупени черни нокти, увисна над гъстата брада на собственика си. Баска, позна Николай. Е, Баска можеше да пие колкото си иска, него сигурно още от пеленаче го бяха откърмили с вино вместо мляко. Цял живот се бе занимавал само с контрабанда и дори сега, когато приближаваше седемдесетте, спокойно изминаваше по шейсет километра дневно през най-непристъпните чукари. Казваха, че убивал, без да мигне, и по-младите се бояха от него, но опитните мафиози знаеха, че не е опасен, докато спазваш условията на сделките и плащаш навреме.

Вече беше съвсем близо до групата, когато Баска извърна глава и се втренчи в него. От погледа на тъмните му очи лъхаше някаква страшна енергия и Николай спря за миг, като че се бе натъкнал на невидима преграда. Старецът бе пил прекалено много, разбра той. Прекалено много дори за своите почти неограничени възможности. Не беше пиян, по-скоро изглеждаше изпаднал в онова странно състояние, когато алкохолът смъква завесата на смисъла, прикриваща цялата нелепост и безцелност на света.

Баска кимна — едва доловимо, но с такава властност, че Николай не усети как преодоля дялящите ги крачки и застана пред него. Като със зло куче, въртеше се в главата му натрапчива мисъл. Като със зло куче, не бива да показваш, че те е страх. И все пак се боеше — не толкова от легендарния крив нож на Баска, колкото от мъртвешкия хлад на бездънните очи.

— Не е за него, момче... — Старецът изричаше френските думи грубовато, с отсечено „р“ и в същото време малко размазано и неясно. — Не е за него, тъй да знаеш.

Той помълча, без да изпуска Николай от поглед. Искаше да се увери, че е разбран. Настояваше, заповядваше да бъде разбран... Може би беше готов да посегне към ножа, ако събеседникът го разочарова. И това не идваше от виното — не, имаше нещо повече.

— За кого не е? — запита Николай. С едва доловимо движение плъзна ръка назад, към кръста си, където беше собственият му нож.

— Не посягай, момче! — отсече Баска. — По-бърз съм, знаеш. Не ми е до игри сега.

— За кого не е? — повтори Николай. Вариантът с ножа отпаднаше. По-добре да се преметне надолу по склона и да отскочи зад близкото дърво. Да, така щеше да е най-добре.

— За онзи хлапак — в гласа на Баска изведнъж прозвуча умора и удивително, от това френското му произношение стана по-ясно. — Момчето с мулето. Не му е дошло още времето. И твоето не е дошло. — Той отново надигна шишето, после избърса устни с опакото на китката си и в погледа му за момент просветна насмешка. — Ти не беше по-свестен от него, когато дойде за пръв път... Помниш ли? Бензиновия склад в Кастилионе, а? Продупчената туба... Как се отърва от кучетата, момче?

За част от секундата миналото оживя, връхлетя като изстрел... не, като свистенето на куршум над безкрайния полегат склон, където билото се издига нейде недосегаемо далече в изумително синьото небе. Безмълвна, ужасена молитва... само не в тубата... не в тая проклета туба с бензин, която тежи неимоверно и бълбука при всяка мъчителна крачка към спасението. А невидимият стрелец се цели, без да бърза, навярно има оптически мерник, и къде другаде ще се цели, освен в тубата? Отпред излита фонтанче от пръст и трева... Крачка, крачка, крачка... Мускулите на прасците и бедрата се напрягат до

скъсване, но не могат да ускорят изкачването... Оглушителен звън край самото му ухо и веднага след това отвратителното бръмчене на рикоширал куршум, рикошет, рикошет, слава тебе, Господи, значи още малко живот. Тежкото свистене на дишането в пресъхналото гърло се слива с гръмотевичните удари на сърцето, отекващи в слепоочията, но дори и през тези всеобемащи звуци си пробива път далечният злобен, задавен лай на кучета. Ето как са открили следата — по мириса, по капките бензин от онази едва забележима дупчица в ръждивата тенекия. Лаят приближава, едната ръка изважда пистолета, другата посяга към ножа, но билото е още далече и всяко забавяне тук, под прицела, значи смърт или още по-лошо, куршум в тубата...

Стиснатите му зъби изхрущяха. Той с мъка отпусна челюсти и сега вече имаше достатъчно злоба, за да кръстоса поглед с погледа на Баска.

— Всички сме грешили, старче.

Баска се изкикоти тихичко, безрадостно.

— Да, момче, всички сме грешили. И аз съм грешил, да знаеш само колко съм грешил... Ако се намери кой да ме измие за полагане в гроба, ще прочете по кожата ми цяла книга на грешките. Не с перо изписана, ами с олово и хладна стомана. Но има там горе някой, който отпуска всекиму времето. И този някой е решил, че днес не ви е ред — нито на тебе, нито на хлапака с мулето.

Той помълча, облиза напуканите си устни и придърпа одеялото малко по-надолу. Старецът е откачил, помисли Николай, никога през живота си не е говорил толкова много. Изведнъж му се стори, че откъм легналия човек полъхва вятър, тежък, плътен вихър, изпълнен с леден дъх на пустота, прах и тлен. Неволно надигна ръка към лицето си, но вихърът отмина, остана само острият, изпитателен поглед на Баска.

— И ти го усети значи, а, момче? За пръв път ли ти е? Нищо, ще го запомниш за цял живот. Отдавна беше, много отдавна... Тъкмо навършвах единайсет, когато Карлос Ел Коете влезе в кръчмата на Кастилеца... и когато Фелипе му рече: „Здравей, братко. Отдавна не сме се виждали“, всички усетихме този мирис, затова излязохме навън, а някой изтича да повика свещеника... Защото човек не бива да умира без Господа...

Загрубелите му пръсти се бореха с най-горното копче на мръсната риза от жълтеникаво домашно платно. Най-последно успяха.

Долните две копчета липсваха и дрехата се разтвори широко, разкривайки старческите гърди, обрасли с гъсти бели косми. Сред рошавата растителност веднага биеше на очи тъмнокафявото овално петно — грозна, гъбеста изродена тъкан. Край тумора, на тънко кожено ремъче висеше малко кръстче от черен метал. Злато, мислено изстена Николай. Старецът наистина се е смахнал. Не е ли имало кой да му обясни що е радиоактивност?

Държейки кръстчето с една ръка, Баска надигна другата, за да му попречи да заговори.

— Знам, знам, не си хаби думите. Нося това откакто се помня и няма на света страх, който ще ме накара да го сваля. Грешен съм, момче. От години не съм стъпвал в църква, а на младини убих двама свещеници и още не съм се покаял за този грях. Ала кръста няма да оставя, кръста, на който е загинал Спасителят заедно с двамина като мен.

— Той те умъртвява — дрезгаво каза Николай.

— Прекалено бавно — поклати глава Баска. — Не, момче, друго ме чака. Днес е моят ден... Златото няма да ме убие. Ти се бой от него, защото виждам — сред злато ще умреш. Дълбоко под земята... но не скоро. А аз... Знаеш ли, когато стар планински козел усети, че идва неговият час, приканва на двубой най-младия... високо на скалите, над пропастта...

Старецът отпусна кръстчето и зашари с ръка под одеялото. Двубой, помисли Николай. Изтръпнал от лошо предчувствие, той отново провря десница назад, към ножа си, но Баска вече измъкваше изпод завивката шепя смачкани разноцветни банкноти.

— Вземи... Без приказки! — В погледа му заиграха познатите убийствени искрици. — Когато се върнеш, напий се като истински мъж, а ако си вярващ, помоли се за душата на един разбойник.

По-младият протегна ръка. Старецът пусна топчето банкноти в дланта му и въздъхна удовлетворено.

— Така... А сега се махай! Чуваш ли? Махай се! Омръзна ми!

Лъскавото криво острие сякаш само, без чужда помощ надникна над ръба на одеялото. Николай отскочи зад близкия бор, спусна се няколко крачки надолу и когато се обърна, Баска отново надигаше бутилката.

— Луд... — промърмори другият и заслиза към прохода.

Краката му бяха омекнали, побиваха го тръпки на нервно напрежение. Зад гърба му се раздаде сух старчески смях:

— Злато, много злато, момче... Не забравяй, злато под земята!

Да имаш да вземаш, озъби се Николай. Изкуфял дъртак! Това да не е твоето време? Злато под земята... Банка ли, що ли? Че кой е луд да се пъха в банка при златото?

Докато слизаше надолу по плъзгавия килим от сухи борови иглички, младежът няколко пъти си повтори думата полугласно, сякаш искаше да я изпробва на вкус. Злато, злато, злато... Не, колкото и да се мъчеше, не можеше да възстанови звънката алчност, страстния копнеж, който някога бе внушавала тази дума. Сега от нея в устата оставаше само горчивият, отровен дъх на гниенето, разяждащо основите на света.

Боровете оредяваха. Николай седна край един къпинов храст и разсеяно се зае да разглежда смачканите банкноти. Обичайната смес — щатски долари, швейцарски франкове, руски рубли, японски йени... Опита се да ги брои и да пресмята общата стойност по текущия курс, но цифрите се объркваха в главата му и след третия неуспех той се отказа. Остана да седи така, загледан към буковата гора по отсрещния склон на клисурата. Нещо не беше наред... Целият разговор с Баска звучеше фалшиво — от началото до края. Не, хора, не живеем правилно, както би казал Мишин. Отучили сме се да разговаряме задушевно, превръщаме всяка размяна на мисли в словесен дуел само заради порочното удоволствие да утвърдим собственото си аз...

Докато прибираше банкнотите в нагръдния джоб на якето, някой се зададе отдолу с пъхтене и пукот на вейки. След малко храстите се разгърнаха и между зеленината изникна къдрава рижа глава — новият помощник на Гастон. Предишният бе издържал едва четири месеца, а и този едва ли щеше да изкара повече. Това му беше проблемът на Гастон — не можеше да намери нужния баланс между ум и глупост. Умните помощници рано или късно (най-често рано) започваха да кроят планове за изместването му и се налагаше да ги отстранява бързо и радикално. Същата съдба сполиташе и тъпаците, само че причината биваше някой провал в сложната престъпна дейност на бандата.

Рижият беше от глупавите — личеше си още от наивно-усърдния поглед на широко разтворените сини очи. Той сякаш очакваше всеки

момент отпред да изникне някакво непреодолимо препятствие, с което ще трябва да се пребори, употребявайки цялата си мечешка сила, а ако се наложи — и страховитата репутация на своя шеф.

— Идат — задъхано подхвърли той, без да спира. — Пълна тишина и никакво мърдане повече.

— Добре де, знаем си работата — отвърна Николай, но онзи не го чу и продължи нагоре между боровете, изпълнен със съзнанието за собствената си важност.

Планината бе затихнала като пред буря, макар че на небето не се мяркаше нито облаче. Дори птиците, шумни преди малко, сега мълчаха, като че рижият бе успял да им наложи заповедта си. Над дърветата се съгъстваше тежко и тревожно очакване. Лошо, помисли Николай, ако в охраната има опитен човек, непременно ще започне да подозира нещо нередно.

Спомни си за разговора с Баска и усети, че окончателно се разкисва. Не бива да се говори за такива неща преди работа, това сигурно го знаеше и новакът с мулето. Просто проклетият дъртак искаше да си изкара върху него лошото настроение. Също като стария планински козел, за който приказваше... само че козелът явно нямаше намерение да умира. Не с нож, а с думи викна младока на двубой, окърши му рогцата и го пусна да пасе. Сигурно се подхилваше сега, надигайки бутилката, ако още не я бе изпразнил.

Огледа се. Помощникът на Гастон бе изчезнал нагоре между боровете. Тишината ставаше все по-плътна, само откъм клисурата долиташе тихият шум на реката. Николай намести раницата, стана и навлезе в храстите. Движеше се бавно, като отместваше с ръце жилавите клонки. Рижият бе оставил ясна диря, като глиган, който не подбира пътя си през гъсталака.

След малко храстите оредяха и в пролуките между тях се разкри стръмният сипей над пътя. Тук-там по него растяха високи букове с великолепно прави и гладки сиви стволове. Хората на Гастон лежаха неподвижно в прикритията зад дървета и канари, издавайки напрежението си само с неудобната стойка и тревожно надигнатите глави. Повечето бяха стари познати, Николай ги бе виждал в не една акция и знаеше, че ще действат без грешка, с точно отработен синхрон. И въпреки това лошото предчувствие не го напускаше.

Самият Гастон седеше зад последните храсти, отпуснал ръце върху прегънатите си колене. Беше елегантен както винаги — лъскаво сако от черна кожа, черна копринена риза, черен панталон и грижливо сресана дълга черна коса, превързана отзад с черна панделка. За разлика от повечето бандити бе гладко избръснат — напоследък ставаше все по-рядко да срещнеш бръснат мъж и това сякаш символизираше бавното търкаляне на света към някаква незнайна пропаст. До черните му ботуши лежеше къс израелски автомат, старичко, но надеждно оръжие за близък бой.

Дочувайки шума на клонките, главатарят рязко завъртя глава и за миг Николай срещна погледа на сивите му очи такъв, какъвто го виждаха само враговете на французина. В тях нямаше заплаха, а по-скоро небрежно обещание за смърт на всеки, който би дръзнал да се противопостави. Гастон не избухваше, знаеха го всички. Той просто убиваше деловито, целенасочено и в това си приличаха с Баска. Нямаше друг начин да се задържи толкова дълго като шеф на най-опасната банда в околностите. От няколко години насам дори и мафията бе престанала да се закача с него, още повече че едва ли биха намерили по-добър сътрудник.

В следващия момент заплахата в очите на Гастон изгасна като духната свещ. Той леко се усмихна и потупа земята до себе си. Ниско приведен, Николай изтича напред и се настани зад храста. Мястото беше избрано добре, оттук се виждаше завоят на пътя и в същото време редките клончета прикриваха наблюдателите.

— Привет, Ник — каза французинът. Гласът му бе нисък и хрипкав, всяка дума звучеше малко заплашително дори когато нямаше намерение да заплашва. — Не знаех, че си тук. Закъсал си за пари, а?

— Няма такава работа — излъга Николай. — Просто рекох да се поразмърдам, колкото да не губя навика...

— Закъсал си за пари — решително повтори Гастон. — По лицето ти се вижда. Откога не си ял?

Без да изчака отговор, той измъкна от храста черна кожена чанта, отвори я и извади отвътре два сандвича, увити в чиста кърпа от домашно тъкано платно.

— Хайде, яж. Яж, не се прави на госпожица. Нали виждам, че носът ти е изтънял като ножче за консерви. Как е Мишин?

— Все същият — отговори Николай с пълна уста. — Още събира пари за самолет.

Гастон се изкикоти, сякаш го чуваше за пръв път.

— Кажи му да си седи на задника. Ще го гръмнат някъде над Унгария и толкоз.

— И аз това разправам — промърмори Николай, докато привършваше първия сандвич. — Ама не слуша...

Сандвичите бяха великолепни — пресен селски хляб, дъхаво масло и дебели резени шунка. Той захапа втория и се загледа надолу към пътя. Прашните останки от някогашния асфалт бяха целите в ями; единственото що-годе равно място бе дълбокият коловоз, издълбан от редките минаващи каруци. Нападали камъни осейваха платното. Никой не си даваше труд да ги махне, освен когато окончателно преграждаха движението. Тогава нямаше как, налагаше се каруцарите да слизат и да ги изтъркулват в дерето, където отдавна ръждясваха останки от безполезни автомобили. Край шосето печално стърчеше изкривен и очукан пътен знак, на който все още личеше ироничната забрана да се надхвърлят 80 километра в час.

— Вечно си на сухо — поклати глава Гастон. Каза го без укор, по-скоро дори с леко уважение. — Как успяваш? Уж добре печелиш...

— И аз не знам — вдигна рамене Николай. — В тая скъпотия парите изтичат неусетно.

— А и ти не се хващаш на работа, докато не те налегне глад. Слушай, Ник, по приятелски ще ти предложи изгодна мисия. Свършиш ли я, после можеш да се оттеглиш до края на живота си. Един-два курса през планините. Плащат в австралийски долари.

Николай подсвирна:

— Австралийски? Без майтап? И какъв е товарът?

Макар че наблизко нямаше никой, главатарят се огледа и снижи глас:

— Диаманти.

— Ясно. Значи сега работиш за йоанитите. Без мен, мой човек. Извинявай, с тия неща просто не се захващам. За диаманти разстрелват на място.

— И за кибрит разстрелват — възрази Гастон.

— Да, обаче щом веднъж се освободя от товара, аз съм чист. Ако чуят, че съм се забъркал в диамантена афера, няма да проверяват

дали е вярно, или не. Без мен, казах вече. Защо не предложиш на Баска?

— Предложих му — неохотно призна французинът.

— И какво?

— Не иска и да чуе за йоанитите. Съвсем е откачил старецът. Разправя, че са сатанински чеда.

— Може и да е прав. Мразя фанатиците от какъвто и да било цвят. Тръпки ме побиват само като ги видя.

Гастон нетърпеливо махна с ръка.

— И аз ги мразя, ако искаш да знаеш. Обаче работата си е работа. Петнайсет килограма диаманти чакат прехвърляне, а пък аз нямам добър куриер.

— Гледаш да се отървеш от горещия картоф? — усмихна се Николай.

Веднага съжали за закачката. Лицето на главатаря стана безизразно и непроницаемо, само през цепките на присвитите очи се процеждаше хладно недоверие.

— Значи отказваш?

— Отказвам — въздъхна Николай. — И ако вярвах, че ще ме послушаш, бих те посъветвал да върнеш стоката.

— Австралийски долари — напомни Гастон.

— Да вървят по дяволите с австралийските си долари! Човече, това са диаманти! Бих приел всякакъв товар — кибрит, запалки, лекарства, дори бензин, макар че мразя бензина. Но диаманти... Йоанитите са смахнати, те не мислят за утрешния ден. А ти си готов да подложиш под удар цялата професия, защото ако надушат властите, няма да мирясат, докато не разнебитят куриерската мрежа. Досега просто ни търпят, защото разбират, че в крайна сметка без нас не може. При това нямат нито достатъчни сили, нито особено желание да блокират планините. Разчуе ли се обаче, че работим за тези йоанити, в играта ще влязат селяните. Знаеш ги колко са суеверни напоследък. Искат ли ти се да бягаш от тълпа селяци, въоръжени с вили и ловни пушки?

Беше се разгорещил и навярно щеше да говори още, но откъм завоя на пътя долетя крясък на сойка. Гастон му направи знак да мълчи и бързо надяна на главата си черна качулка с прорези за очите и устата. Хората от засадата по сипея също се маскираха с неловки предпазливи

движения, като се стараеха да не се подават иззад укрытията. Някъде изтрака съборено камъче, спря и отново настана звънтяща тишина.

Сетне в тишината нахлуха нови звуци — тропот на бавно пристъпващи коне, скърцане на зле смазани колела и громолене на железни шини по камъни и буци асфалт. Гастон пое автомата и освободи предпазителя. Изглеждаше все така спокоен и уверен в успеха. Очите му гледаха през дупките на качулката предизвикателно и леко развеселено, сякаш се готвеше да спечели наградите от някое стрелбище на селски панаир. Един ден ще му видят сметката, помисли Николай. Ще го гръмнат по най-глупав начин и даже няма да разбере какво го е сполетяло.

Тропотът се засилваше. Внезапно иззад завоя се появиха първите двама конници — едри мъже в маскировъчни комбинезони и с каски на главите. Яздеха редом с еднакво напрегната изправена стойка, подпирайки на лакът вдигнатите към небето автомати. Не гледаха към пътя, очите им шареха по сипея и дърветата над него, търсеха признаци за засада. За момент погледът на единия плъзна по храста и Николай неволно се сви, макар да знаеше, че клонките го закриват надеждно.

Следващите двама бяха въоръжени с американски автоматични карабини и ги държаха косо пред гърдите си. Нервни са, помисли той. Тишината ги плаши. Конете, усетили тревогата на ездачите, също пристъпваха нервно и въртяха очи. На няколко метра след тях идваше блиндираният фургон, теглен от флегматични волове. Каруцарят бе цивилен, но на капрата до него седеше войник с лека картечница. Николай усети как нещо хладно и тръпнещо се стяга в стомаха му. Работата ставаше прекалено сериозна. Както обичаше да казва Мишин: стигне ли се до стрелба, обирът е наполовина провален.

Не обичаше убийствата. Искаше му се да пропълзи нагоре, да потъне между боровете и да поеме направо през планините, зарязвайки тази безумна акция. Можеше да си го позволи, парите на Баска щяха да му стигнат поне за месец. Само че знаеше защо няма да го направи — в тази професия най-важният капитал беше репутацията. Ако се разчуеше, че в последния момент е дал заден ход, вече никой не би му поверил товар, освен може би Мишин, но и Мишин не можеше да решава самостоятелно. Впрочем вече бе късно за оттегляне. Нямаше как да се измъкне от храста незабелязан.

Зад фургона идваха още четирима въоръжени конници. Общо девет души охрана плюс кочияшът, който сигурно също имаше нещичко под капрата. Прекалено много, за да се предадат без бой. И Гастон трябваше да го знае.

Обхващаше го чувството за *déjà vu*^[2] и той почти не се изненада от това, че най-напред тялото му се напрегна, а едва след това чу оглушителното изсвирване до себе си. Отдясно едно дърво се люшна и бавно започна да пада към шосето, преграждайки пътя на колоната. Изненаданите конници инстинктивно дръпнаха юздите, завъртяха се на място, но вече беше късно. Хората на Гастон изскачаха от укритията. Тънко змийско свистене се сля с трясъка на падащия дънер и първият ездач смаяно надигна ръка към гърлото си, от което стърчеше арбалетна стрела, после се люшна в седлото и тежко рухна пред бавно пристъпващите волове. От сипея изтреця автоматен ред — все още предупредителен, във въздуха. Някой изкрещя. Отзад, на завоя, с грохот се стовари огромна канара. Конниците препуснаха към нея, имаше достатъчно място, за да я заобиколят, но свистенето пак се раздаде и най-предният увисна върху шията на коня си. Затрака автомат. Прашни фонтанчета пресякоха пътя край скалата и животните рязко спряха. Войникът с картечницата рипна от капрата, едва докосна земята и със стремителен плонж се метна към дерето. За част от секундата изпънатото му тяло сякаш застина наред полето и Николай забеляза на бедрото му странен кобур за пистолет с невероятно широко дуло. Гастон бе скочил на крака и държеше оръжието пред корема си, с изопнат настрани лакът. Автоматът в ръцете му изляя отривисто, но беглецът вече бе изчезнал зад ръба на пътя и куршумите се забиха в стъблата на стърчащите отдолу букове.

— *Hände hoch!*^[3] — изтътна откъм сипея гръмотевичен бас. Това беше Петручи. За него разправяха, че на облог трошал чаши с гласа си и тъкмо заради този глас Гастон го държеше в бандата, макар че като боец не представляваше нищо особено.

Кочияшът замръзна, както се бе привел напред и посягаше под капрата. Четирима от войниците бавно вдигнаха ръце, продължавайки да стискат карабините с увиснали над главите им дула, сякаш се канеха да газят през дълбока река. Последните двама автоматчици едновременно се хвърлиха в действие. Единият пришпори коня и отново препусна към скалата, докато другият скачаше от седлото в

канавката, запълнена със суха тиня и стари листа. Укритието не беше дори и символично, отгоре залегналата фигура се виждаше като на длан. Наблюдавайки сцената с някакво отвлечено, абстрактно любопитство, Николай помисли, че оръжието, кой знае защо, почти винаги влияе върху характера на собственика си. Човекът с пушка е по-бавен, разсъдлив, държи на точно отмерените действия, докато онзи с автомат залага всичко на хазартната атака и отчаяния риск. А може би е обратното, каза си той, може би тъкмо защото са такива, подбират оръжието, което им подхожда. Или началниците ги подбират, в армията вечно се намира кой да мисли вместо теб.

Изглеждаше, че бягащият автоматчик има шанс да се измъкне. Конят му безпрепятствено стигна до канарата, заобиколи я и вече беше на самия завой, когато от близкия храст изскочи човек с черна качулка и рязко замахна. Дръжката на ножа сякаш сама изникна от гърба на конника. Той изтърва юздите, отметна глава назад и разпери ръце с изкривени пръсти, после бавно взе да се накланя настрани. Левият му крак се откачи от стремето в момента, когато конят го отнасяше отвъд завоя. Ругаейки на висок глас, човекът с качулката се втурна подир него.

С изчезването му времето отново замря. Не стреляше никой — Гастон предпочиташе да избягва излишния шум. Конниците продължаваха да държат карабините над главите си, кочияшът бе повдигнал ръце колкото да подпре с пръсти периферията на широкополата си шапка. Бандитите мълчаливо се целеха надолу. Сред тази няма сцена се движеха само двама души. Залегналият войник натисна спусъка, изръмжа, като чу сухо изщракване, и нервно презареди. Горе на склона дребният Ив се мъчеше да обтегне арбалета си — чудесно оръжие със сгъваем приклад, алуминиево ложе и лък от ресорна стомана. Войникът успя пръв. От трясъка на гърмежите въздухът се раздра като прогнил плат, Ив изохка и изтърва арбалета. Още един изстрел прокътя от височината. Войникът подскочи с цялото си тяло и оброни глава върху юмруците си, вкопчени конвулсивно в автомата.

— Хвърлете оръжието! — избухна пак гласът на Петручи и събитията се завъртяха с шеметна бързина.

Камъните по сипея се затъркаляха под нозете на тичащите надолу бандити. Четирите винтовки глухо тупнаха в праха, а кочияшът

изрита с крак изпод капрата стара ловна двустволка с рязани цеви. Ив тежко седна на склона и с безпомощно изумление се загледа в струята кръв, течаща от дясната му ръка. Сред порой от ситни камъчета първите нападатели стигнаха до шосето. Гастон пресече пътя, погледна към дерето и мигом се просна по корем, за да избегне куршумите на картечницата. Един от хората му, може би рижият помощник, пропъзля към високите треви отдясно и без да се цели, изстреля надолу целия пълнител на пистолета си. С дрънчене и противен вой няколко куршума рикошираха от ръждясалите автомобили. В отговор картечницата покоси бурените над главата му, но сега гърмежите изглеждаха малко по-глухи.

— Оттегля се копелето! — възкликна Гастон и се озърна назад, където стреснатите войници скачаха от конете право в ръцете на бандитите.

Изад завоя с доволна делова крачка се появи човекът с ножа. Гастон само го погледна, присви очи и онзи, без да губи време, се втурна обратно.

— Деде ще му види сметката — обади се помощникът.

— Дано... — поклати глава Гастон и се изправи. — Хей, вие, разкарайте ги тия отгук! Вържете ги по-надалечко в гората, да не виждат пътя. Бързо! А ти бягай да повикаш куриерите!

Докато помощникът се препъваше нагоре по сипея, неколцина бандити поведоха войниците и кочияша към поваленото дърво, прескочиха го и се изгубиха зад клоните. Други се покатериха във фургона и взеха да изхвърлят отвътре сандъци от нерендосани дъски с пресни черни надписи *STAATSEIGENTUM! PRIVATHANDELN VERBOTEN!*^[4] Един от тях се разцепи и по пътя се пръснаха червени картонени кутии. Някой изрева от възторг. Гастон смъкна качулката, избърса с чиста кърпа потта от челото си и потупа по рамото най-близкия човек.

— Няма грешка, Ренар. Кибрит!

Онзи също свали качулката и широко се ухили, разкривайки два реда прогнили зъби.

— При тебе никога няма грешка, шефе.

Ненадейно от дерето долетя приглушен пукот, последван от остро съскане и високо в небето се изви червена сигнална ракета.

— *Merde!*^[5] — изруга Гастон. — Размърдайте си задниците, мръсници! Къде се бавят куриерите? И сети ли се някой за Ив?

Нямаше нужда да пита. Петручи вече бе разрязал ръкава на арбалетчика и превързваше раната с ивица бял плат, по който избиваше тъмно петно.

— Има късмет — подвикна италианецът. — Костта не е засегната. С премията за рана тъкмо ще събереш пари за сватбата, а, Ив?

Пребледнелият Ив кимна и изкриви обезкръвени устни в безпомощен опит за усмивка.

— Стига глупости! — отсече Гастон и добави с познатия леден глас, на който никой не смееше да възрази: — Искам бързина.

Бандитите притихнаха, засуетиха се около фургона и след малко всички сандъци бяха подредени върху платното. Николай чу как куриерите се задават отгоре през храстите и реши, че няма смисъл да чака повече. Струваше си да мине пръв. След като не бяха успели да запазят дискретност, всяко закъснение криеше рискове.

Той стана и докато слизаше надолу, видя Деде да пристига по пътя с доволна усмивка. Ризата му беше опръскана с кръв.

— Закъсня, Деде — меко изрече Гастон. — Остаряваш...

Бандитът се сепна — не толкова от думите, колкото от тона. Погледът му се стрелна към ръцете на главатаря, очаквайки да срещне дулото на автомата, но оръжието беше праметнато на ремък зад гърба на Гастон. Пооблекчен, Деде се опита да възрази:

— За тиха работа трябва време, шефе. Вие тук го изтървахте. Откъде да знам, че има ракетен пис...

— После ще говорим — хладно го срязва Гастон. — Бягай да помагаш на другите. След четвърт час искам да ни няма.

С приведена глава и увиснали рамене обиденият Деде се помъкна към фургона, където колегите му вече бяха нагласили импровизирана маса от няколко празни сандъка. На друг сандък зад нея седеше счетоводителят Жанвие — мършав пъпчив младеж с очила в дървена рамка. Мърморейки нещо под редичкия си мустак, той развинташе мастилницата и в същото време преглеждаше разгърнатата тетрадка с предварително разчертана таблица. Николай застана пред него.

— Получател? — запита Жанвие, без да откъсва очи от тетрадката.

— Иван Мишин. Сто кутии на кредит. Куриер Николай Бенев.

Счетоводителят натопи гъшето перо в мастилницата, повдигна го и съсредоточено се загледа в увисналата черна капка.

— Мишин е превишил кредита. Не знам дали...

— Дай му — обади се отстрани Гастон. — С Мишин имаме уговорени сделки.

— Трябваше да ме информирате по-рано, мосю — опъна се Жанвие без следа от почителност. — Така не се работи. Добре, записвам. Иван Мишин... сто на кредит... куриер...

Изпод перото му се занизаха криви кодови знаци. Леко усмихнат, Гастон погледна Николай и вдигна рамене, като че искаше да каже: „Какво да му придиряш, интелгент.“ Без да се бавят, хората отстрани се заеха да отброят опаковките. Зад Николай вече търпеливо чакаше Баска, следван от още пет-шест души. Останалите слизаха по сипея; в края на колоната навъсеният младеж държеше юздите на инатящото се муле. Николай отстъпи от сандъците, свали раницата, извади отвътре голяма мушамена торба и нахвърля в нея кибрита. Не си направи труда да ги брои — Гастон бе разстрелял неколцина от хората си за дребни мошеничества, а останалите бяха усвоили добре урока. С раницата в едната ръка и торбата в другата той мина към сипея, седна на плосък камък и отново изсипа кутиите. Наблизо двама бандити вдигнаха за раменете трупа на войника и го помъкнаха към дерето. Ботушите на убития се тътреха по разбития асфалт с дразнещ прекъслечен звук.

Николай въздъхна и се зае да подрежда грижливо товара в торбата. Прекалено много смърт имаше в тази професия. Всъщност в целия свят имаше прекалено много смърт след Колапса. Човек постепенно привикваше с нея и преставаше да ѝ обръща внимание — също като воловете, които лениво преживяха, без да поглеждат към проснатия в краката им мъртвец. Това бе важно — преживянето, храната, животът, червените картонени опаковки с по сто клечки във всяка. Беше виждал да убиват човек за почти празна кутийка кибрит... а и за по-дребни неща. Какво оставаше после? Само влажно пурпурно петно върху сухата пръст в канавката, пръснати сини гилзи и някое дребно наследство за живите, като този автомат в ръцете на завърналия се бандит.

Бандитът огледа трофея от всички страни, забеляза погледа на Николай и му намигна съучастнически. След това метна автомата през рамо и се отдалечи. Плячката не беше кой знае каква, огнестрелно оръжие все още се намираше в изобилие, но благоразумните хора се запасяваха отрано. Старият свят бавно си отиваше, а бъдещето... кой ли би могъл да каже какво щеше да донесе то? Във всеки случай новата цивилизация щеше да се нуждае поне от един век след Колапса, за да придобие някаква по-определена форма — ако човечеството доживееше дотогава. Ясно бе едно, че през последните десетилетия всичко върви към опростяване, и в този смисъл далеч по-предвидлив изглеждаше Деде, който тъкмо прибираще рязаната ловна пушка изпод краката на воловете. Тя щеше да служи много по-дълго, поне докато има кой да произвежда барут.

Последната кутия легна на място. Николай подгъна свободния край на мушамата, извади одеялото от раницата и намести вътре торбата с дъното нагоре. Кибритът бе деликатен товар, с него трябваше да се внимава. Едно намокряне можеше да му свали цената наполовина, а току-виж и направо да го превърне в шепа безполезни клечици.

— Хей, нали ти си Ник Бенев?

Той надигна очи. Пред него стоеше рижият помощник и смутено пристъпваше от крак на крак, стискайки неголям вързоп.

— Гастон каза да ти предам това — добави помощникът, набута вързопа в ръцете му и бързо се отдалечи.

Изпод платното се носеше лек мирис на шунка. Николай неволно попипа носа си, за да провери дали наистина е изтънял чак толкова, и замислено поклати глава. Смешно и тъжно — хора, които можеха да убият човека, без да им мигне окото, се смущаваха, ако им хрумнеше да сторят добро. Е, Гастон бе прав за себе си. Не трябваше да допуска да го заподозрат в мекушавост. Иначе цялата му власт отиваше по дяволите, както неведнъж се бе случвало в занаята.

Без да проверява какво има в пакета, Николай го сложи върху кибрита, затегна раницата, после пренави одеялото и го пристегна най-отгоре с брезентовия капак. Забеляза Баска да се отдалечава с широка крачка нагоре по сипея. Правилно, нямаше време за губене. След оная ракета можеха да очакват всеки момент въоръжен отряд от фабриката.

Той стана, метна раницата на гръб и закрачи по пътя покрай нетърпеливата опашка от куриери. Момчето с мулето стоеше последно. Някакъв неосъзнат импулс накара Николай да спре до него и да го огледа. Беше съвсем младо, на не повече от осемнайсет години, с къдрава черна коса, дълги ресници като на момиче и едва набола брада. В тъмните му зеници тлееше сдържана предпазливост, сякаш искаше да вярва на живота, а не смееше да забрави никакви предишни сурови уроци.

— Как се казваш? — запита Николай.

Очите на хлапака го погълнаха изведнъж, прецениха го мигновено и решиха, че засега не е опасен. Но ръката му — навярно съвсем неосъзнато — отпусна юздите и посегна настрани, към ножа.

— Джовани... — И малко по-предизвикателно: — Джовани Стерца.

— Добре, Джовани Стерца. Желая ти успех. Пази се от пътеките, сега по тях няма да е спокойно.

Преди момчето да отговори, Николай му обърна гръб и продължи по пътя. Забеляза Гастон от другата страна на фургона и му махна за сбогом. Шефът на бандата само кимна едва забележимо. Не можеше да си позволи да се размеква пред своите хора, някои сигурно с нетърпение чакаха сгоден случай да го обявят за остарял. В престъпните среди човек се пазеше от емоциите като от чума. Николай не познаваше друг сантиментален мафиот освен Мишин. Но пък Мишин беше особен случай...

Той прескочи събореното дърво и се обърна за последен път. Сцената зад него изглеждаше мирна, почти идилична. Убитите войници бяха изчезнали в дерето, куриерите чакаха на опашка пред Жанвие, бандитите кротко седяха в подножието на насипа, а изоставените коне пасяха крайпътната трева. Отдалеч не си личеше от какво са петната по асфалта; напомняха по-скоро разлята вода, отколкото кръв.

Продължи. Новият завой закри мястото на засадата и той остана сам сред света, където единствено разбитият път подсказваше за съществуването на бавно западащата цивилизация. Малко по-нататък отдясно се разкри пътека — тъмен тунел под преплетените корони на буковете. Песъчливата почва беше разровена от стари пороища и

цялата обсипана с едри камъни, още пазещи спомена за свирепата сила на планинските води.

Само за половин час, каза си той. Само тридесет минути и после ще трябва да се отклоня. Пътеките са несигурни.

Сянката на дърветата го погълна и шосето опустя до идването на следващия самотен пътник.

[1] Внимание: мини! (нем.). — Б.ред. ↑

[2] Вече видно (фр.). — Б.ред. ↑

[3] Горещите! (нем.). — Б.ред. ↑

[4] Държавна собственост! Забранено за частна продажба! (нем).
— Б.ред. ↑

[5] По дяволите! (фр.). — Б.ред. ↑

2

Последните дървета се източваха като език напред към седловините между двете долини. Отляво долу лъкатушеше сравнително добре поддържан земен път, над него лъщяха релсите на теснолинейката за Алтщуфе. Близко до седловината беше гаричката — прясно белосана малка сграда от началото на миналия век — с островърх червен покрив и часовникова куличка. Зад нея имаше зеленчукова градина, няколко плодни дръвчета и навес за дърва. В тази зелена гориста долина всичко изглеждаше удивително мирно и спретнато, дори насипът на железопътната линия бе изравнен с типично немска педантичност и очертан с бели линии, макар че влакове едва ли минаваха по-често от три-четири пъти месечно. Самото село не се виждаше, закриваше го планинският склон, обрасъл с гъста смесена гора. Само тънка струйка дим издаваше къде е общинското Огнище. По-нататък във висинето се забиваха сиво-синкавите отвесни зъбери на Ветерхорн с полепнали по тях искрящи ивици сняг. Няколко бели раздърпани облака висяха неподвижно в ясното небе над върха.

В долината отдясно стадо угоени петнисти крави пасяха буйната алпийска трева. От време на време в тишината се разнасяше звън на хлопатари. Едро рошаво куче обикаляше между краката на невъзмутимите добичета и душеше нещо по земята. Застанал малко под седловината, един човек в синя униформа и с фуражка на главата се подпираше на тоягата си и гледаше разсеяно към стадото. Явно не бързаше за никъде.

Николай седеше в покрайнините на гората и се мъчеше да измисли решение. Човекът с униформата бе досадна пречка. Ако минеше през дясната долина, нямаше начин да убегне от погледа му. Отляво не се мяркаха хора, но в гарата сигурно имаше някой, а освен това по-нататък склонът ставаше открит и се забелязваше от селото. Оставаше му само една възможност — да се отклони през гората далече надясно и да заобиколи зад следващия хребет. Това щеше да

отнеме около час, обаче друг изход просто не виждаше. След днешния обир всяка среща криеше рискове.

Нещо изшумоля наблизко. Той се обърна стреснато, очаквайки да зърне случайно минаващ дървар или пастир. И застина. Само на десетина метра зад гърба му в зеления полумрак стоеше едър елен с огромни разклонени рога. Животното гледаше към Николай с лек интерес и без страх, сякаш разбираше нежеланието му да издаде присъствието си. Няколко крачки по-назад сред сенките пристъпваха от крак на крак пет или шест кошути с малки. След Колапса планините постепенно се превръщаха в истинско животинско царство. Цивилизацията отстъпваше позициите си и зверовете се размножаваха с изумителни темпове, бързайки да наваксат узурпираната от векове свобода.

Внезапно животното трепна и леко изви уши назад. Човекът също се ослуша. Отначало не чу нищо, после долови глухо ритмично потракване, долитащо нейде отляво и отзад. Еленът изпръхтя, с един скок се озова пред кошутите и ги поведе навътре в гората. След половин минута стадото се изгуби сред дебелия дъбови стволове.

Униформеният на пасището също бе чул звука и, изглежда, го позна, защото нарами тоягата, подсвирна на кучето и с отмерена планинска крачка се заизкачва към седловината. Достигна билото тъкмо навреме, за да види как отдолу се задава източникът на шума — малка ръчна дрезина. Застанали на нея, двама потни мъже ритмично люлееха дългия лост нагоре-надолу. Човекът в униформа размаха фуражката си, не дочака отговор на поздрава и взе да слиза към гаричката, следван от песа, който все се отклоняваше насам-натам да души из тревата.

Николай намести раницата. Сега беше моментът, по-добър случай нямаше да дочака. В лявата долина дрезината и железничарят се доближаваха към гарата с еднаква скорост, но железничарят все пак имаше по-големи шансове за успех. Като се поприведе, Николай изскочи от гората и изтича надолу и надясно.

Пасящите крави не обърнаха никакво внимание на минаването му. Сега те бяха аристократките на тези планински краища, от тях до голяма степен зависеше животът на тукашните селяни. И изглежда, че го разбираха, ако се съдеше по ленивото им господарско придвижване из пасището.

Под слънчевите лъчи ставаше горещо, но Николай нямаше време да сваля якето. Задъхан, той се изкачи тичешком към отсрещното било и преди да го прехвърли, метна поглед над седловината отляво. Дрезината стоеше пред гарата; хората не се виждаха никъде, навярно бяха влезли да пийнат по глътка студено вино. Николай слезе малко по-надолу, за да не го зърнат, ако случайно надникнат през прозореца, дръпна се десетина метра по-надясно и прекоси хребета. От другата страна склонът беше открит чак до тъмнеещите се в низините гори. Дъбов гъсталак имаше и нагоре, към Алтцуфе. Това поне бе добре, от селото нямаше да го забележат. Далече долу пасяха овце и пастирът сигурно можеше да го види, обаче това беше приемлив риск, от такова разстояние никой не би разбрал кой точно минава по склона.

Спря за момент, смъкна раницата, съблече якето и го закрепил при одеялото. Багажът не беше тежък, но все пак той с удоволствие разкърши плещи, преди отново да го намести на гръб и да поеме напред по наклонените алпийски ливади. Петдесетина метра по-долу, успоредно на пътя му, се редяха през равни интервали решетести стълбове от стара високоволтова линия. Обрулени и изкривени от зимните бури, те напомняха схематично нарисувани човешки фигури, вдигнали безпомощно ръце пред непознаваемото коварство на материята и битието. От върховете им висяха разбити изолатори и парчета синкаво-черни проводници, обгорели някога в страшните минути на Колапса.

Високата трева тихо свистеше край коленете му, докато крачеше енергично напред. Движението го успокояваше. Не искаше да мисли за нищо, освен за предстоящия маршрут. След двадесетина минути щеше да бъде под гората на Алтцуфе, още толкова път имаше от там до подножието на Ветерхорн. Скалистият проход между Ветерхорн и Зилберванд бе неудобен и тежък път, но тъкмо това беше и неговото предимство. Овчарите и случайните пътници предпочитаха да заобиколят върха от юг, край селото. Само редки смелчаци или хора, които имаха какво да крият, се решаваха да поемат рисковете на мъчителното и опасно изкачване.

Вече бе стигнал под гората, когато отпред долетя първият изстрел.

Николай спря и по гръба му пробягаха хладни тръпки. Склонът отсреща беше нагънат на широки дипли и близката гърбица на терена

не му позволяваше да види кой стреля. Ловец, опита да се убеди той, сигурно е ловец от селото. Но какво би търсил авджия тук, на откритото? Отекването на втория гърмеж окончателно прогони тази успокоителна мисъл. Стреляха с бойна карабина — звукът беше мощен и по-остър от глухия пукот на ловна пушка. И още нещо... раздаде се по-близо от първия.

Трети изстрел. Николай се огледа отчаяно. По голия склон нямаше никакво укритие. До гората оставаха поне петстотин метра изкачване, долината с кравите бе останала далече назад, а наоколо планината бе гладка като хълбок на някакво охранено праисторическо чудовище. Сред буйната трева стърчаха само стълбовете на далекопровода. Мизерно скривалище, но все пак...

Препъвайки се в жилавите стъбла, той хукна надолу, захвърли раницата в тревата и се сви край подножието на стълба. Обгърна го тишина, изпълнена с дъх на дребни алпийски цветчета. Напечената от слънцето бетонна площадка под дланите му беше топла, топли вълни появаха и от грапавото почерняло желязо. За миг го обзе странното чувство, че греши, че в толкова спокойно място не може да се случи нищо лошо.

После съвсем наблизко изтрещя кратък автоматен откос. Отвърнаха му два бързи изстрела с карабина и миг по-късно малко погоре над чупката на терена се подаде нечия глава, после рамене, подскачащи в напрежението на безнадеждно бягство. Човекът се очерта в цял ръст на фона на небето и макар да изглеждаше като плътен черен силует, Николай го позна веднага.

Баска!

Обзе го желание да се слее със земята, да потъне зад десетте сантиметра пропукал бетон или да изтънее дотолкова, че да се прикрие зад металната плетеница на стълба. В движенията на Баска имаше някаква обреченост, някаква твърда окончателност на човек, който знае, че приближава сетният му час. И наистина беше така — Николай го разбра, когато заплахата изплува бавно и неумолимо иззад ръба на склона.

В първия момент дирижабълът му се стори огромен, чудовищното червено туловище сякаш запълваше цялото небе и едрите бели букви биеха право в съзнанието му: POLIZEI. Едва когато първоначалният шок отмина, той осъзна, че всъщност машината е

малка, двуместна и лети съвсем ниско. Пилотите в кафяви кожени облекла седяха един зад друг в тясната плетена гондола; предният държеше лостовете за управление и с всички сила въртеше педалите, които задвижваха разположеното отзад витло. Вторият човек също въртеше своя чифт педали, но не толкова настървено, защото бе насочил цялото си внимание към карабината. Намираше се в идеална позиция — двадесетина метра над склона и на около шестдесет метра зад бягащия контрабандист. Въпреки разстоянието Николай виждаше отчетливо всяка черта по лицето на стрелеца: присвитите сини очи, грижливо подстриганата руса брада, кафявата бенка на лявата буза, дългият кичур ленена коса, избил изпод коженото боне. Леко наклонил глава на една страна, полицаят съсредоточено хапеше устни и се вираше над дулото на пушката, подпряна върху ръба на гондолата.

От дълбините на паметта неканена изплува сцена от забравен филм, който Николай навярно бе гледал някога по телевизията — в ония щастливи времена, когато още имаше телевизия. Стар, архивен кадър: лов на вълци от въздуха нейде в руските степи. Вълкът се носи в безумен бяг през равнината, търси скривалище, но скривалище няма никъде, няма спасение от разперената сянка на самолета, а ловецът се е подал от кабината и стреля методично, със сладострастното упоение на безнаказаната жестокост. И в последния момент преди смъртта звярът спира, обръща муцуна нагоре, за да изрази с оголени зъби цялата си ненавист — могъща дори когато е безпомощна.

Двете сцени — реалната и въображаемата — се преплитаха пред погледа му, наслагваха се една върху друга като диапозитиви (диапозитиви, отново почти забравено понятие!) и той с цялото си същество усети, че сега ще стане нещо невероятно, не може да не стане. Не бе забравил за собственото си опасно положение, чувстваше се по-гол и уязвим от когато и да било, ала личните страхове оставаха на втори план, засенчени от величието на драмата, която се разиграваше пред очите му. Дирижабълът въплъщаваше властта, силата, жестокостта на действащите от години закони на военното положение. Но от другата страна беше вълкът — Баска — и кой знае защо, Николай вярваше повече в него, отколкото в самонадеяните млади авиатори с новички кожени униформи.

Тихо. Наоколо бе станало съвсем тихо, даже сухият планински вятър бе престанал да шушне сред тревите. Дирижабълът се плъзгаше

безшумно над заобления склон и в целия свят остана само един едва доловим звук — хрипливото дишане на стария контрабандист, който в момента бягаше само на тридесет метра над Николай, но не го забелязваше, както не го забелязваха и мъжете в гондолата. Горестрелецът се приведе напред, изпъна шия, сякаш искаше да се слее с пушката, да потече по наклонената цев и да излети с куршума в онзи миг — да, сега! — когато показалецът му с плавна непреклонност се свие върху спусъка.

Изстрел!

Куршумът удари лявото бедро на Баска, прониза го и излетя отпред сред пръски кръв и ситни парцалчета от панталона. Старецът се завъртя като пумпал надясно, разпери ръце и се преметна по склона. Тревата го спря и той остана да лежи неподвижно по очи, докато горе грамадната червена пура продължаваше да напредва с бавна, неудържима мощ. Пилотите бяха престанали да въртят педалите. Предният човек държеше въжето на клапана за газа; спътникът му бе отпуснал пушката настрана и с хладно любопитство се взираше в неподвижно лежащата жертва. Но двамата не виждаха онова, което виждаше Николай.

Баска беше жив и в съзнание. Мърдаха само ръцете му, прикрити от тялото. С бързи, сръчни движения на пръстите той свали пълнителя на автомата, измъкна нов от вътрешния джоб на грубата вълнена дреха и рязко презареди, без да трепне нито едно мускулче по изпънатия му гръб. Главата му бе извита наляво и за момент неговият поглед се кръстоса с този на Николай. Какво имаше в тия старчески очи, запита се младият мъж. Във всеки случай не страх. Нито омраза или заканително очакване. По-скоро само умора и проблясваща под нея желязна воля за победа независимо от всички удари на враждебния свят.

Погледите им се разминаха. Баска притвори клепачи и пресъхналите му устни се раздвижиха в нечут шепот — може би молитва, може би ругатня или спомен за нещо най-важно в дългия му живот. Пръстите на дясната му ръка се плъзнаха в процепа на разкопчаната риза, после бързо се измъкнаха и се вкопчиха в дръжката на автомата. Раковия струпей ли бяха докоснали, черното златно кръстче ли?

Дирижабълът забавяше ход. Дългата мрачна сянка пъплеше по тревата към лежащия човек като някакъв призрачен всеяден хищник. Първият пилот продължаваше да гледа надолу; стрелецът като че бе загубил интерес към жертвата. Озърна се наляво — и в погледа му изведнъж лумна хладен, пресметлив огън. Сините очи се впиха в Николай, приковаха го зад стълба, дулото на карабината се люшна из въздуха.

Сред тревата сякаш избухна мина. Баска излетя нагоре като подметнат от взрив и с див, победоносен смях здраво стъпи на широко разкрачени нозе. Левият крачол беше подгизнал от кръв, забеляза Николай. Но старецът не усещаше болка, той гледаше с отметната глава към идващото червено чудовище и зъбите му бяха оголени в тържествуваща усмивка. Автоматът пред гърдите му се затресе, загърмя, изхвърляйки в дълга дъга мътно лъщящи синкави гилзи. Куршумите летяха косо нагоре, чертаеха през чистия въздух трепетен огнен пунктир. Запалителни, изохка Николай, запалителни! Авиаторите също бяха разбрали — предният пусна въжетото на клапана и се приведе към дъното на гондолата, въртейки отчаяно педалите на заден ход. Човекът зад него насочваше карабината напред и надолу, а лицето му се кривеше в болезнена гримаса от безпомощност, от съпротивата на неотстъпчивото, жилаво време. Късно, късно, късно! Огнените куршуми потъваха един след друг в издутия червен търбух и продължаваха да излитат от късата цев, но като по чудо още нямаше експлозия. Пропелерът се въртеше все по-бързо, превърна се в трептящ прозрачен кръг и бавно затегли дирижабъла назад. Карабината на стрелеца намери целта и изтреця — веднъж, два пъти — през сухия пукот на автомата. Неточно! Първият пилот се изправяше с чувалче пясък в ръка. Трети изстрел се заби в тревата край краката на Баска. Чувалчето полетя зад борда и в същия момент от продупчената обвивка на дирижабъла блъвна струя горящ водород. Четвърти изстрел, пети. Върху гърдите на стареца разцъфна кърваво цвете и той се просна по гръб, вперил изцъклен поглед в небето, където огнени вихри лудо пробягваха по червеното гумирано платно, поглъщаха го и оголваха ребрата на падащата машина. Заобленият нос се стовари край главата на Баска и сред трясъка на дървената арматура наоколо се разля езеро от жълто-бели пламъци, в което като в истинско

езеро потъваха одраният скелет на корпуса, гондолата с двете мятаци се фигури, въртящият се пропелер и все още цялата опашка.

Вълна от нажежен въздух облъхна Николай. Тялото му реагира инстинктивно, отхвърли го назад и надолу по склона и когато се опомни, вече беше двадесет метра по-ниско, всичко се въртеше пред очите му, но стискаше в лявата си ръка ремъка на раницата. Ушите му бяха заглъхнали като натъпкани с памук и през ударите на кръвта в слепоочията му едва проникваха свирепото бучене на пламъците, прекъслечният трясък на избухващи патрони, нечий адски, нечовешки проточен вой. Безформен горящ силует се изтръгна неестествено бавно от пожаращето, направи още една-две механични крачки и се свлече неподвижно сред димящата трева. Нова, по-слаба експлозия люшна огненото езеро — навярно това беше скъпоценният кибрит в раницата на Баска.

Хипнотизиран от страшната гледка, Николай стоеше неподвижно на колене и почти не усещаше непоносимата жар, която болезнено обтягаше кожата на лицето му. Няма кой да го измие за полагане в гроба, бръмчеше като досадна муха натрапчивата мисъл. Няма кой да го измие за полагане в гроба, няма кой... Последните останки от дирижабъла се топяха сред пожара, изпускайки облаци мазен черен пушек. Из въздуха тегнеше гъста воня на топена гума, смесена със страшния сладникав мирис на горяща човешка плът. Няма кой да го измие, няма кой... От огъня продължаваше да долита пукот на патрони. Случаен куршум рикошира от железния стълб на далекопровода и това накара Николай да се опомни донякъде. С треперещи ръце намести раницата на гръб и бавно се затътри към синееещия в далечината Ветерхорн. Краката му бяха омекнали, едва издържаха тежестта на тялото и той сам не разбираше какво ги кара все пак да пристъпват напред.

Няма кой, няма кой, няма...

Няколко минути по-късно спря и се обърна да погледне назад. Гънката на склона закриваше горящите обломки, виждаше се само плътната колона от гъст сиво-черен пушек, обагрен отдолу с трептящо оранжево и червено сияние. Но не от това секна дъхът му, а от трите ситни фигурки, изправени на хоризонта — там, където бе минал преди половин час. Железничарите!

Николай ядно стисна зъби, завъртя се и бързо закрачи напред. Тепърва из тия планини наистина щеше да стане адски напечено. Ония от хребета нямаше да гледат още дълго, скоро щяха да се метнат на дрезината и да се отправят към най-близкия полицейски пост. Времето беше ясно (той безнадеждно се вгледа към редките облачета над върха) и нищо не би попречило на сигналните огледала да разпратят вестта от пост на пост: започва лов на човек. И сега, след загубата на двама от своите, патрулите щяха да бъдат настървени като хрътки по кървава диря.

Оставаше му само една, макар и слаба надежда: да заблуди очевидците, че отива на изток, покрай планинската верига, и няма намерение да прехвърли билото. Той леко кривна надясно, избра за ориентир група дървета долу в низината и се насочи натам. Губеше време, разбира се. Всяка четвърта крачка го отдалечаваше от прохода, но това бе неизбежно зло. Важното беше да създаде впечатление, че слиза, докато се добере до укритието на гората под Ветерхорн.

Озърна се през рамо. Фигурките на хоризонта бяха изчезнали. Сега би могъл да промени посоката, обаче предпочиташе да не го прави — не се знаеше дали горе няма да изникне някой любопитен селянин от Алтщуфе, привлечен от изстрелите и пушека. И без това еловата гора вече беше съвсем наблизко, отклонението щеше да му отнеме само още една-две минути в повече, а можеше да спести огромни неприятности.

Усещаше, че действа на предела на силите си, черпейки енергия от някакъв последен резерв на тялото и мозъка. Потресението го бе оставило изпразнен, изтънял, прозрачен, лишен от тегло и плътност. Успяваше да разсъждава сравнително ясно само защото станалото преди малко беше блокирано в дъното на съзнанието му, но и оттам то продължаваше да излъчва психическа отрова, която вцепеняваше краката. Няма кой да го измие за полагане в гроба, надигна се отново натрапчивата мисъл. Няма кой да прочете книгата на грешките, изписана с олово и хладна стомана...

Тъмната стена на гората израсна пред него изведнъж и той пресече първите жилави клонки с изпънати гърди като маратонец на финала. После рухна изпънат в цял ръст, готов да понесе с безразличие удара в лицето — и изненадан от мекотата на този удар, защото ръцете сами бяха излетели напред да поемат тежестта на тялото.

Не загуби съзнание. Просто лежеше отпуснат, разлят като купчинка превтасало тесто. Сухите елови иглички бодяха бузата му и тая лека болка му доставяше странно удоволствие, защото беше връзка с живота, беше нещо, което Баска вече никога нямаше да изпита. Тревогата бе изчезнала, оставяйки зад себе си само бледа сянка, смътно усещане, че трябва да бърза нанякъде. Нищо, нашепваше ленивата мисъл, има време. Стига толкова припряност, тичане, суета. Стига тревоги и страхове. В целия свят няма нищо толкова важно, заради което да се откъснеш от топлата земя, от почивката и небрежния поглед към тази пъплица пред очите ти мравка.

Наблизо пробяга катеричка, протегнала зад себе си дълга пухкава опашка. Спря за момент, огледа се и стремглаво излетя нагоре по стъблото на близката ела. Николай се надигна и седна. Протегна ръка, взе една паднала шишарка и дълго я въртя пред очите си, изследвайки с нелепо, самовглъбено любопитство всяка отделна люспица. Навярно се нуждаеше от това, защото силите постепенно прииждаха и когато загуби интерес към шишарката, вцепенението се разсея като утринна мъгла. Споменът за престрелката и пожара бе потънал там, където му беше мястото — сред другите спомени, сред архива от абстрактни картини, лишени от силата на непосредственото преживяване.

Време беше да тръгва. Той се изправи, усещайки с удоволствие обтягането на отпочиналите мускули, и пое навътре в гората, като предпазваше с лакът лицето си от ниските жилави клони. След малко излезе на тясна пътека, обрасла тук-там с бледозелени хилави стръкчета трева. Личеше, че насам рядко минават хора. За момент го разтревожи следа от подковано копито, но отпечатъкът беше стар, поне на два дни. Успокоен, Николай тръгна нагоре. Нямаше от какво да се страхува засега; за засади бе още рано, а идването на случаен пътник щеше да чуе отдалече и да се укрие в гората, докато човекът отmine.

Напред теренът ставаше все по-стръмен и пътеката започна да лъкатуши сред плътната тъмнозелена стена. От време на време високо горе се мяркаха процепи сред островърхите корони и в тях проблясваха преспите на Ветерхорн. Това му стигаше, за да се ориентира и да прецени, че върви в нужната посока.

Мислите му отново се връщаха към Баска. Сега можеше да си го позволи, след като бе превъзмогнал първоначалното потресение. В края на краищата старецът беше прав, като говореше за книгата на

грешките, изписана по собственото му тяло. За всеки контрабандист би трябвало да важи едно желязно правило: учи се от чуждите неуспехи, ако не желаеш да плащаш опита с кожата си. Смъртта на Баска бе жесток — и тъкмо заради това полезен урок. Занапред трябваше да избягва този район, напоследък местните полицейски сили явно се бяха организирали добре. Както впрочем и в много други области. С всяка изминала година след Колапса занаятът ставаше все по-труден. Полицията и армията се снабдяваха с най-модерна техника: балони, дирижабли, делтапланири, локомотиви; говореше се, че на места използвали дори автомобили и леки самолети.

И все пак не са непобедими, каза си той. Днешното сражение го показваше достатъчно ясно, няколко куршума можеха само за минута да превърнат прехвалените дирижабли в купчинка димяща пепел. Не знаеше дали има запалителни куршуми за пистолет, но се зарече да провери веднага след завръщането. Мишин трябваше да е наясно, той имаше солидни връзки с оръжейния черен пазар.

И най-важният урок — че контрабандата не е професия за цял живот. Това не беше откритие, знаеха го всички в занаята. Съзнаваха, че благоразумието налага да се оттеглиш навреме, преди една непредпазливост, една престрелка или един курс в повече да сложи край на всичко. И все пак продължаваха: някои, тласкани от гонитбата на неосъществима мечта като Мишин, други — от гордост и презрение към опасността като Гастон, трети — просто от алчност и липса на достатъчно въображение, за да си представят, че някога и техният труп ще лежи пред безразличните погледи на полицаите. Колкото до Баска... Баска беше друго нещо, истински професионален контрабандист и навярно още от рождение му бе писано да загине така. Само че... как бе разбрал, че ще се случи точно днес?

Изтръпнал от внезапно налетял леден хлад, Николай за миг изпита чувството, че в плетеницата от събития се разкрива някаква нова, свръхестествена закономерност, свързваща живота му с този на Баска. Всичко изглеждаше просто и логично: разговорът преди днешната акция, неочакваната среща, престрелката, с която старецът всъщност бе спасил живота му... Сетне връзката се скъса и лишени от мимолетното мистично просветление, фактите се превърнаха в купчинка банални случайности. Нямаше закономерност, нямаше логика; Баска би могъл да избере друг маршрут или железничарите

можеха да закъснеят и Николай да заобиколи склона отдолу, или по-силен вятър да отклони дирижабъла, или... Хиляди „или“.

Но въпреки всичко Баска знаеше.

Ненадейно Николай се сепна. Унесен в мисли, не бе забелязал, че пътеката става прекалено полегата и се отклонява наляво, към Алтщуфе. Не, натам нямаше работа. Той решително зави нагоре и навлезе сред дънерите на вековните смърчове. Пътеката остана назад, клоните над главата му се сляха в непроницаем тъмнозелен, почти черен балдахин. Въздухът тук беше застоял, тежък, наситен с утаявана от десетилетия прашна тишина. Купища крехки мъртви вейки преграждаха пътя и техният пукот под нозете му бе единственият звук из този задрямал пущинак. С всяка крачка нагоре препятствията се множаха, но Николай стискаше зъби и облян в пот, продължаваше да се изкачва натам, където би трябвало да се намира Ветерхорн. Черен прах от прогнили дървесни кори полепваше по мокрото му лице. На места клоните на смърчовете провисваха до самата земя и се налагаше да извива глава и да напъва с цяло тяло, за да си пробие път през бодливата преграда. По косата и дрехите му се размазваше гъста смола. Времето сякаш бе изтляло сред трошливата дървесина и той имаше чувството, че катеренето никога няма да свърши. Но наоколо постепенно просветля, между короните взеха да се мяркат късчета синьо небе, а и смърчовете вече бяха по-ниски. Появиха се млади ели и борчета, наклонът понамаля, сетне стана съвсем равно и изведнъж гъсталакът свърши. Отпред блестеше малко езеро, обкръжено от рядка елова горичка, а горе, съвсем близко, надвисваха отвесните сиви стени на Ветерхорн и отраженията им потъваха в тъмната, нетрепваща огледална повърхност.

Николай бавно коленичи на обляната от слънчеви лъчи трева, седна на една страна с неудобно подвити крака и дълго остана така, изпитвайки само благодарност, че най-после се е измъкнал на открито. Но под умората се криеше бавно тлееща тревога и очите му през цялото време се плъзгаха по непристъпните зъбери около прохода.

Накрая той стана, отиде до песъчливия бряг и дълго отмива лепкавата чернилка от ръцете и лицето си. Водата беше леденостудена и прозрачна като кристал; зъбите му изтръпнаха, докато пиеше от шепи. Откачи манерката, напълни я и тръгна да заобиколи езерото.

Отвъд елите имаше само няколко недорасли бора, изкривени в причудливи форми от напора на зимните бури. По-нататък беше подножието на върха — отначало полегати тучни ливади, после стръмни тревисти склонове и израстващи от тях грамадни скални бастиони, издялани сякаш от ударите на някакъв титаничен чук. Николай се катереше бавно, с пестелива крачка през пасищата, отбелязвайки мислено пръснатия тук-там засъхнал кравешки тор. Нищо страшно, стадата отдавна не бяха идвали насам. Поляните под селото бяха по-удобни.

С изкачването тревата наоколо ставаше по-ниска и по-жилава; от земята изникваха камъни, изваяни от ветровете на времето като кости на праисторически зверове. Понякога иззад тях надничаха любопитните муцунки на алпийски мармоти^[1]. Податливият, пружиниращ торф изтъняваше и тревата вече не се издигаше, а се разстиляше по него на дребни стегнати туфички. Отпред бяха скалите на Ветерхорн с разсипани в подножието им купища зъбести канари. Из въздуха се разливаше суха, леко опияняваща планинска прохлада. Николай спря да си почине за малко и облече якето. Топлината на дрехата носеше мек, домашен уют и колкото и да беше нелепо, стори му се, че ако не я бе свалил долу, край Алтщуфе, би могъл да избегне всички неприятности.

Пътеката трябваше да е някъде тук, към Зилберванд. Той зави надясно и скоро я откри — едва забележима следа между камъните, покрити с кора от сиви и жълтеникави лишеи. Отначало тя криволичеше в подножието на върха, после заобикаляше един остър скален гребен и излизаше под отвесната стена на Зилберванд, излитаща в небето на шеметна висота.

Преди да навлезе в тежката сянка на прохода, Николай спря и се обърна назад. Планините се простираха чак до хоризонта — меко заоблени пасища, гористи склонове, дълбоки долини и безжизнени сиво-синкави върхове, увенчани с ослепително бели снежни шапки. Нямаше и следа от някогашната безгранична власт на човека. Така ще бъде някой ден, неволно помисли той. Още един удар на Колапса и целият този свят ще остане владение на зверовете и птиците.

И все пак цивилизацията още напомняше за себе си. В далечината погледът му откри останките от някогашен зимен курорт. Сред плътния пръстен на тъмна елова гора развалините изглеждаха

като някаква уродлива рана от полусрутени стени със зеещи дупки вместо прозорци и изкривени решетести метални конструкции. Но природата щеше да се погрижи за това; между руините вече растяха млади дръвчета, устремени нагоре, за да засенчат завинаги това кътче, което човекът преди време бе отвоювал за собствено развлечение.

Той въздъхна и продължи по пътеката напред и нагоре. Скоро последните треви останаха назад и в сянката на Зилберванд се разкри мъртвото каменно царство на огромни сипеи и замайващо високи скални стени. Цветовете бяха изчезнали, властваха само безброй оттенъци на сивото и единственото пъстро петно беше триъгълният къс синьо небе в прореза между върховете с бавно лазещите през него раздърпани бели облаци. Пътеката водеше все напред и напред през канарите, утаили в себе си бавния, неотстъпен ход на милиони години. Тишината тук бе съвсем друга, нямаше нищо общо с напрегнатото враждебно мълчание на еловата гора. Изпълваха я безкрайното търпение на камъка и високомерното пренебрежение към мимолетната искрица живот, дръзнала да навлезе във владенията на вечността.

Ето го истинското лице на света, помисли той, газейки предпазливо през първата пряспа от сипкав зърнест сняг. Не горите, не цивилизацията и не ние. Само тези корави кости на Земята, които ще са тук и когато нас отдавна няма да ни има. Те ще издържат всичко, трябва да издържат, нали на тях се крепи битието...

Захладняваше. Наоколо притъмня още и това не се дължеше само на сянката или на отминаващия следобед. Облаците в небето отпред прелитаха по-стремително, по-често и цветът им постепенно се променяше от бял на мръсносив. Времето се разваля, тревожно помисли Николай и ускори крачка, тласкан в гърба от долитащия по прохода вятър. Трябваше да бърза, тепърва предстоеше най-трудният участък от пътя.

Половин час по-късно той стоеше задъхан и мокър от пот на превала. Отпред склонът рязко падаше надолу, към другата страна на планината. Пътеката се отклоняваше надясно и започваше да пълзи по тесен корниз, издаден от отвесната стена на Зилберванд. Светът бе помръкнал под плътния похлупак от ниски сиви облаци и далечните върхове се губеха в мъглива дрезгавина.

Николай стъпи на корниза. Тук, над първата рискована крачка, в изгладената от вятъра скала бе изсечен голям кръст. Кой го бе издълбал

и кога? Какво бе искал да каже на бъдните пътници из това пустинно място? Да помислят за брeнността на живота? Да се уповават на Божието милосърдие? Или просто да помнят, че всяко невнимание може да ги прати незабавно при праотците? Кръстът мълчеше, криейки спомена за отдавна изтлялата човешка ръка под тънката грапава корица от сиви лишеи.

Преди да тръгне напред, той дълбоко си пое дъх и се помъчи да освободи съзнанието си. Влизаше в сила старото планинарско правило: не мисли за целта, не мисли за нищо, важна е само следващата крачка. Отдай се на мига, стъпвай бавно и отмерено, винаги проверявай опората, преди да се отпуснеш на нея с цяла тежест. Помни, че колкото и да е дълъг, пътят не е нищо друго, освен наниз от крачки...

Съзнанието му се разливаше, поглъщайки с изумителна яснота всяка най-дребна подробност, всяка пукнатина и издатина по грапавата повърхност на канарата. Всичко беше неизменно и в същото време безкрайно променливо; гранитът течеше пред погледа му като бавен горски ручей, устремен към равнините. Останалият свят бе изчезнал и Николай не усети как наоколо съвсем се смрачи, как облаците слязоха още по-ниско и заръсеха гъсти ситни капки. Разбра за дъжда само по това, че скалата стана коварно хлъзгава и трябваше да стъпва още по-предпазливо.

Неочаквано корнизът свърши. Под краката му се появиха неравни ръбести камъни и той спря да си отдъхне, все тъй притиснат към скалата. Огледа се. Намираще се върху грамаден гранитен насип в северното подножие на Зилберванд. Склоновете надолу едва се различаваха в гъстеещия мрак, върховете чезнеха сред прелитащите тежки облаци. Дъждът заплющя по камъните с удвоена сила и Николай тревожно изви ръка назад да опипа раницата. Всичко беше наред, мушамата щеше да пази товара. Но идваше лоша буря и трябваше час по-скоро да намери укритие.

Той заслиза, като се препъваше и подхлъзваше по мокрите канари. Вятърът се въртеше от всички страни, блъскаше го, заслепяваше го с шепи вода. Невидим в тъмното остър ръб го удари жестоко през пищяла и Николай изсъска от болка, сетне задъхано взе да сипе зловни, мръсни ругатни. Небето му отвърна с режещ синкаво-бял блясък и оглушителен гръм. Пороят се засили още. Сред плисъка на струите нейде наблизко се раздаде стържещият пукот на свличащи се

камъни. Забравил за болката в крака, Николай се втурна надолу с цялата бързина, която можеше да си позволи. Вече не виждаше нищо, само блясъците на мълниите му разкриваха от време на време стърчащите скали, лъснали като покрити с черен лак.

Опората под нозете му изчезна, той се подхлъзна напред и се запремята по мократа трева на стръмен склон. Спря, надигна се и опипа наоколо. Да, трева, камъните бяха свършили. Нова светкавица се стовари горе върху темето на Ветерхорн и в нейното мимолетно сияние Николай успя да се огледа сред милиардите застинали водни диаманти. На прав път беше, сега трябваше да поеме наляво, край подножието.

При нормални обстоятелства би стигнал до Грот дю Берже само за няколко минути. Но сега за всяка крачка трябваше да се бори с напора на бурята, която ту се мъчеше да го отблъсне назад, ту мощно го тласкаше в гърба и го караше да размахва ръце, за да запази равновесие. Като се плъзгаше и падаше по калното надолнище, той взе да се спуска в плитката низина под прохода. Отпред долиташе бучене, заглушаващо воя на вятъра. Някъде вляво громолеше водопад. Краката му нагазиха в буйния поток, течението се вкопчи в глезените му и едва не го събори. С непосилно напрежение на гръбнака успя да се задържи прав, неестествено извит настрани, после разпери ръце и направи две бързи крачки. Водата стигна до коленете му, през прасците го заудряха дребни камъчета. Жестока болка процепи кокалчето на левия му глезен. Николай задавено изпъшка и падна напред. Потъна до кръста, намери опора с изподраните си длани и за момент остана на колене сред кипналата смес от пяна и скални отломки. Потокът се плискаше пред лицето му, задушаваше го, бясното течение го провлачи няколко метра надолу. Той намери сили да се изправи и с отчаяни подскоци се хвърли към отсрещния бряг. Струваше му се, че не докосва земята, а лети мъчително бавно, като в кошмарен сън, но пороят и камъните се надигат сами, за да оплетат краката му в смъртоносна примка.

В тъмнината не забеляза кога се е измъкнал от потока, усети го само по разхлабването на хватката, в която го държеше течението. Изкатери се нагоре по склона, като си помагаше с ръце. Под блясъка на нова мълния видя съвсем наблизко тъмна каменна стена и сред нея едно още по-тъмно петно — вход на пещера.

Още няколко крачки и скалният свод го приюти. Чувството за покой и избавление бе толкова силно, че Николай едва не загуби

съзнание. Борейки се със замайването, той остави раницата и захвърли край нея подгизналото яке. След това обърна гръб на входа и зачака. Когато сиянието на поредната светкавица нахлу за част от секундата в пещерата, той беше готов и погледът му запечата като на снимка всичко: ниската дървена ограда в дъното, купата сено край нея и по-близо — огнище и камара сухи дърва. Наоколо отново се възцари непрогледен мрак, но Николай вече не се нуждаеше от светлина. Като се ориентираше по памет, бързо отнесе наръч сено до огнището и затършува из джоба си. Макар че кожената кесийка с огнивото беше влажна, вътре не бе проникнала нито капка. Мина му мисълта да използва клечка кибрит, ала той веднага я прогони. Не беше чак толкова богат, че да си позволява подобен разкош. Опипа с длани, намери подходяща вдлъбнатина в камъка и сложи там прахан, после изви глава, за да не протече вода от мократа му коса, и усърдно зачатка с огнивото. От петия или шестия опит една искра се задържа в праханта и се превърна в мъждукаща червена точица. Николай я раздуха, сложи отгоре пет-шест сухи сламки и продължи да духа, докато най-сетне в тъмнината подскочи жълтеникаво пламъче. Предпазливо, за да не го угаси, добави още малко сено, после се пресегна за съчки. Скоро огънят се разгоря. Младежът намери няколко кола, разпъна наоколо одеялото и подгизналите си дрехи и седна полугол до огнището, като се въртеше ту на една, ту на друга страна под горещия полъх.

Плющенето на дъжда навън правеше топлината още по-приятна. От напечените дрехи взе да се вдига пара. Николай подхвърляше дърва в огъня, без да икономисва. Овчарите оставяха запас от гориво за случайни пътници като него. Не от великодушие, разбира се — просто това беше предпазна мярка против изгаряне на прътите от оградата за овце в дъното на пещерата.

Огънят беше приятел. И днес, както в праисторически времена, човекът търсеше в него подкрепа и закрила от силите на студа и мрака. Ала от дълбините на битието се бяха надигнали още по-страшни сили, за да му отнемат огъня, и човекът не можеше да направи нищо друго освен онова, което бе вършил в цялата си хилядолетна история — да се приспособява. С безброй грешки, с жестокости и фанатизъм, с животинска глупост и гениална изобретателност, упорито, отчаяно или наивно — но да се приспособява и да оцелее на всяка цена.

Мрак, помисли той. Винаги сме били като слепци в мрака на тясната, уютна стаичка, където всичко е толкова познато. Пет крачки от леглото до масата, осем до вратата, четири до банята... Достатъчно е обаче някой да размести мебелите и слепецът става безпомощен, поне докато отново опознае жилището си. А ако тази промяна е първата от хилядолетия насам? Ако последва втора, трета...

Страх и безпомощност. Познатото чувство на безсилие изпълзя от стените на пещерата, от огъня и влажните дрехи заедно с поразително ясния спомен за първия удар на Колапса. Това чувство караше човека да замре, да застине като вцепенен край радиоапарата... или да потърси изход в дивата, животинска ярост — като обезумялата тълпа, която в онзи страшен ден бе унищожила Двореца на нациите в Ню Йорк, помитайки кордоните на полицията и Националната гвардия. Колко бе минало оттогава? Деветнадесет... не, двадесет години, а сякаш беше вчера. Пред мисления поглед на Николай изплува изкривеното от безпомощен гняв лице на баща му, по онова време културен аташе на българското посолство в Мадрид. Неизвестно защо не можеше да си припомни очите, но свършено ясно виждаше как треперят устните, плюещи с ненавист дума подир дума — всяка дума самостоятелна, подчертана, натъртена и грижливо подбрана с механичния навик на професионален дипломат: „Те са знаели! Знаели са и са мълчали, осъждайки милиарди хора на смърт! А сега светът разполага само с двадесет часа и единствено чудо може да ни спаси...“

Да, „те“ знаеха. Тъкмо това бе превърнало 11 юли 2028 година в ден на гнева. Анонимните, безлики фигури, управляващи в сянка съдбините на Земята, бяха узнали отрано за приближаването на Колапса. Колко по-рано, никой не можеше да каже със сигурност, но най-вероятно около осем месеца — доказваше го серията от странни събития в научните среди. В навечерието на Коледа 2027 в Лондон при загадъчни обстоятелства се бе самоубил геният на ядрената физика Едуард Морхед, изгаряйки преди това всичките си книжа. По онова време малцина обърнаха внимание на още едно странно обстоятелство — на погребението на Морхед не бе дошъл най-добрият му приятел, академик Курагин от Санкт Петербург. Първият истински тревожен сигнал прозвуча в уводната статия на „Российская газета“ от 6 януари 2028 година, озаглавена „За лъженаучните заблуди в ядрената физика“. Веднага след публикацията заглъхнаха имената на челните фигури в

руската физика, а малко по-късно взеха да изчезват учени и в други страни...

Николай въздъхна и обърна гръб на огъня. Сред най-неизменните неща в този свят е психиката на властника, помисли той. Все едно в коя епоха живее и как се нарича: император, мандарин, президент, фюрер, губернатор или генерален секретар. Запазвай статуквото на всяка цена. Крий лошите вести, не позволявай да избухнат вълнения, защото властта е крехко нещо и всяко сътресение може да я строши. Ако дойде най-лошото... е, все нещо ще се измисли.

И управляващите по цялото земно кълбо бяха приложили добрата стара щраусова политика с пълната гама от средства за налагането ѝ — натиск, подкупи, шантаж, информационно затъмнение. Необяснимата епидемия от самоубийства на учени през първата половина на 2028 година очевидно не беше случайност, макар че никой не успя да го докаже — секретните служби си знаеха работата. Чрез тях човечеството продължаваше древната традиция да унищожават авторите на злокобни пророчества. Но Колапсът не можеше да бъде спрял с мълчание, той неумолимо приближаваше и истината трябваше да излезе на бял свят рано или късно.

Въпреки топлината на огъня Николай изтръпна, припомняйки си лепкавото студено чувство на обреченост, което го бе обзело, когато баща му изпсува (както никога не си бе позволявал), после злобно ритна изпречилия се на пътя му стол и изтича навън, оставяйки четиринайсетгодишното момче само пред телевизора. На екрана гореше сградата на ООН в Ню Йорк.

11 юли 2028 година. Големият ден на коментаторите от световната информационна мрежа. Беше се сбъднала върховната им мечта: да предават на живо деня на Страшния съд. Пресована до предел, истината бе избухнала с убийствена сила и стъписаният свят бе узнал присъдата си, изразена в няколко кратки и не съвсем разбираеми думи: прогресиращо спадане на критичната маса. Не, не знаем причината, неохотно признаваха от екраните брадати стари професори и нервни млади учени. Да, това противоречи на всички природни закони... и все пак е истина. Навярно трябва да приемем, че и природните закони подлежат на промяна, макар да не се е случвало нито веднъж в цялата история на науката. Нестабилността на определени елементи... Какво? Ах, по-просто? Казано накратко —

експлозия на всички ядрени боеприпаси. Да, разбира се, вероятно и горивото за атомни електроцентрали... Кога? Ами... хм... щом настоявате... но не е сигурно, имайте предвид... Е, прав сте, Мастерсън наистина е капацитет в тази област и щом говори за двадесет часа... Откога сме знаели? Но моля ви се, тази тема...

Телевизорите се бяха превърнали в кутии на Пандора, пълни с гняв, насилие и омраза. Улични бунтове в Бостън, Равалпинди, Кайро, Новосибирск, Манила, Киев, Хараре, Ню Йорк, Калкута, Монтевидео, Хамбург и още стотици градове. Масови самоубийства, горящи квартали, нападения на военни бази, оръдия и напалм срещу милионни тълпи, разстрел на мародери, групови оргии, хиляди хора, стъпкани на безумната молитва в Мека, разбити затвори, линчувани физици, разгромени университети, истерични проповедници пред ридаещо паство, учени с подути от безсъние очи пред огромни загадъчни апарати, бодлива тел и барикади пред лабораториите им, мрачни лица на въоръжената охрана, не са виновни те, братче, в тях ни е надеждата, ако искаш да знаеш...

Сетне Бунтът на генералите — незабелязан в първия момент сред толкова огън и кръв. Човечеството вече не се надяваше на нищо след влудяващото с безплодието си четиричасово заседание на Съвета за сигурност, което доведе взрива на отчаяние. Правителствата продължаваха да се лутат из лабиринтите на стари политически противоречия като слепци в горящ дом. Държавни глави изливаха потоци от импотентни думи, партийни лидери разчистваха отдавна трупани сметки с язвителни речи или улични щурмове... и никой не вдигаше ръка поне за опит да изгаси пожара, който след по-малко от денонощие щеше да превърне Земята в радиоактивна пустиня. Съобщенията за преврати долитаха едно след друго от всички посоки на света и навярно затова в началото никой не обърна внимание на странната синхронност, с която се развиваха събитията в столиците на двете суперсили. В Москва 283-та въздушно-преносима дивизия под командването на генерал Головешников, подкрепена от части на московския гарнизон, окупираше Кремъл, докато в другия край на света тексаските рейнджъри на генерал Спайк поемаха властта във Вашингтон. До гибелта оставаха осемнадесет часа...

Обръщението на Спайк и Головешников към народите отприщи бента на надеждата — също тъй безумна, както предхождащото я

отчаяние. Изборът е прост, твърдеше от лявата половина на екрана умореният руски генерал, незабавно действие или смърт. Все още имаме време и шансове да се спасим. А отдясно тексасецът в прашна униформа безцеремонно отхвърляше световните власти с една прастара шега, придобила за пръв път истински зловещо язвителен смисъл: добре де, господо цивилни, като сте толкова умни, защо не сте измислили да вървите в крак?

Те не бяха сантиментални, тези двама генерали, готови допреди няколко часа да застанат един срещу друг с цялата поверена им военна мощ. Лекарството, което предлагаша за най-страшната болест на човечеството, беше не по-малко страшно от самата криза. Двадесет и четири часова глобално военно положение. Разстрел на място за всички саботьори. Безусловно реквизиране на необходимите транспортни средства и материали. Мобилизация на специалисти и изпълнители. Отмяна на каквито и да било задачи освен една — пълно унищожаване на всички ядрени заряди.

За миг светът застина със затаен дъх. Това изглеждаше нещо повече от лудост: двама души да се опитат с голи гърди да задържат лавината от паника и обреченост. Но от френския телевизионен канал Антен-2 към тях се присъедини трети човек, никому неизвестният студент по ядрена физика Жак Бержерон. Този младеж също изглеждаше луд — бледо изпито лице, огромни черни очи с безумен поглед, сплъстена дълга коса и нервни, резки движения. Видеозапис, крещеше той, драскайки трескаво по черната дъска графики и изчисления, всички водете видеозапис! Мълчете, идиоти, сега нямаме време за приказки! Кафе, още кафе! Ето, тук, тук, блъскаше Жак по дъската сред облаци тебеширен прах. Не осемнадесет, седемнадесет часа и скоростта на процеса отива към нулата, вижте как завива графиката на интерполацията. Млък, казах! Който трябва, ще разбере. Слушайте всички! Всички! Седемнадесет часа! В течение на осем минути падането на критичните маси ще бъде стремително, после се задържа на новото ниво. Двадесет и три пъти, това е. Двадесет и три пъти под досегашното.

Бержерон беше прав — тези, които трябваше, го разбраха. Други, от които зависеха решенията, не посмяха да възразят. Нови генерали подемаха първите действия в Европа, Америка, Азия... Колебаещите се политически лидери биваха отстранявани със сила. Не навсякъде

това минаваше гладко, в много страни разделените армии влизаха в кървави вътрешни сражения, но идеята на Спайк и Головешников вече бе завладяла света. Започваше отчаяна, задъхана надпревара с времето, отброявано от безмилостния ядрен часовник.

Ако доживея до старост, ще бъда от последните, които помнят, помисли Николай. По-малките едва ли са го почувствали истински. За тях са останали страхът, паниката, стрелбата... и не са усетили мига на раждането на новия свят, в който живеят.

За момент той отново изпита със зашеметяваща сила болката на внезапното възмъжаване — четиринайсетгодишно момче, прекалено крехко, за да поеме товара на страха и надеждата, но вече прекалено голямо, за да се укрие в мъглата на детската наивност. Телевизорът го правеше съучастен с предсмъртния гърч на света, с взривовите на върховна жестокост и върховна доблест, с обезумелите животински лица на тълпите и с мрачната съсредоточеност на храбри руски и американски мъже, решени да пожертват живота си. И вцепененото момче гледаше как на екрана огнени колони тласкат към космоса смъртоносните ядрени снаряди; как цивилният пилот Курт Майснер се отправя на полет без завръщане с космоплана „Зенгер — Щайнбок“, натоварен с шестдесет тона радиоактивни материали; как към примера му се присъединяват английски, американски, индийски, руски, китайски пилоти на совазки; как треперещи от напрежение техници товарят в набързо преустроени ракети контейнери със зловещите елементи, извлечени десетилетия наред от мрачните земни недра; как се запечатват плутониеви заряди в най-дълбоките шахти, където взривът им би бил поне донякъде безопасен. Но нямаше време, нямаше време — похабено, изтекло през широките пръсти на късогледни политици; осем часа, седем, четири часа; Курт Майснер изпраща от сто хиляди километра последен поздрав към живите; хеликоптерът на генерал Спайк е свален от неизвестен изстребител, оцелели няма; ядрен взрив в Узбекистан... не, причината е неправилна манипулация с ракетна бойна глава; последен призив на генерал Головешников — вече няма време за предпазни мерки, доброволци трябва с голи ръце да разглобят оставащите бомби и да разбият на късчета зарядите; три часа, два часа; телевизионни коментатори питат вярно ли е, че Спайк и Головешников се познават от съвместни военни маневри, проведени преди шест години; истина ли е, че са имали

личен план за действие в случай на заплаха от световна война; няма кой да отговори — Головешников е изчезнал, всички предавания от Москва са прекратени; един час, петдесет минути, четиридесет; бомбите от самолетоносача „Сирано“ са били потопени в Тихия океан на дълбочина 8700 метра, това заплашва с радиоактивно замърсяване огромни акватории; двадесет минути, петнадесет, десет...

Час Ч.

Болката в стиснатите юмруци го накара да се опомни. Трепереше цял, сякаш наистина се бе върнал в онзи отдавна преживян кошмар. Сега, както и тогава, спокойствието му се стори почти непоносимо. Бяха очаквали края на света, а всичко се бе разминало само с двадесетина взрива в различни точки на земното кълбо, с неколкостотин подземни труса, с ослепителни далечни проблясъци в нощното небе... и с булдозерите, копаещи общи гробове за милионите загинали през последните осемнадесет часа. Човечеството се събуждаше от кошмара, за да започне първите си уроци по живот в една променена реалност.

Уроци? Дръж ме за оная работа, озъби се в полумрака Николай. Ако имаше някаква поука в човешката история, тя беше, че никой не извлича поука от нея. Изчезването на атомните оръжия вместо да донесе очаквания мир, бе дало сигнал за кратката и свирепа Арабска война, следвана от още половин дузина небивало жестоки локални конфликти в Африка и Югоизточна Азия. Преди да е минал месец след първия удар на Колапса, от военните лаборатории излязоха новите ядрени куршуми и снаряди, чиято мощ вече се измерваше не с килотонове, а „само“ със стотици или десетки тонове и това ги правеше извънредно удобни за тактическо приложение. Ужасяващите резултати от употребата им в Централна Америка стреснаха света и на 26 октомври 2028 година започнаха международни преговори за пълна забрана на ядреното оръжие, но вече беше късно. Десетки заряди бяха попаднали в ръцете на екстремистки групировки и те подхващаха безогледен терор.

Сякаш уморена от толкова лудост, природата нанесе втори удар — Златния крах в средата на януари 2029 година, също тъй необясним по никакви научни закони. Само за няколко дни златото и среброто се превърнаха в нестабилни, черни на цвят радиоактивни елементи. Небивалата борсова катастрофа разтърси икономиката на всички

страни, но човечеството преодоля и тази криза, без дори да забави темпото на ескалация на локалните войни. В Сибир се водеха ожесточени сражения с употреба на тактически ядрени средства — според непроверени данни там се отбраняваше оцелелият генерал Головешников. Световната финансова система се окопитваше и продължаваше да работи с условния „златен еквивалент“. В електрониката се търсеха материали, които да заменят вече неподходящите за употреба благородни метали. През март центърът на Рим бе пометен от плутониева минибомба...

Третият удар, истинският удар на Колапса, дойде на 4 април. Този път всичко стана мигновено и катастрофата беше жестока. Защото само за секунди цивилизацията загуби най-важния си материал.

Мед. Метал с червеникав цвят, атомен номер 29, плътност 8,94, висока проводимост, която го прави незаменим във всички области на електротехниката. Но от 11.47 часа по Гринуич на 4 април 2029 година някаква неизвестна сила промени тези свойства и в един миг лишената от електричество цивилизация рухна на колене.

Гладът, епидемиите и сраженията между оцелелите довършиха останалото.

[1] Вид дребни бозайници. — Б.ред. ↑

3

Тревата и бурените бяха навсякъде из мъртвото село. Гъсталаци от коприва обсаждаха старите каменни стени, див бръшлян пълзеше нагоре към хлътналите покриви, където вече се бяха вкоренили млади дръвчета; бучиниш, магарешки тръни и тлъсти репейи задръстваха изоставените дворове. Макар и приглушени от тревата, стъпките на Николай кънтяха някак тревожно в злоещата тишина, като че дори и най-малкият звук можеше да разбуди покойниците, чиито кости още лежах в полумрака зад прашните стъкла на прозорците. Яркото утринно слънце и младата зеленина странно контрастираха с изтлелия спомен за отдавна отминала смърт, още тегнещ из въздуха като едва доловим дъх на пепел от изгаснало огнище.

Отляво тясната тревясала пътека се спускаше надолу към кръстовището. Никой нямаше да дойде по нея, тукашните селяни заобикаляха със суеверно страхопочитание местата, където някога бе върлувала чумната епидемия. За всеки случай Николай се озърна през рамо нататък. Пустош. Синьо небе и мълчаливи планински склонове над разбитото шосе. Бесилката на кръстопътя се тъмнееше в сянката на околните дървета и полуразложеният труп под нея бавно се полюшваше и въртеше. Отдалече табелката върху гърдите му почти не се забелязваше, но той знаеше какво пише на нея. Пироман^[1]. Дума, събрала в едно последния удар на Колапса и кошмара на хората, средновековната подозрителност и абсолютната власт на местните управници.

Е, няма как, човек трябва да избира между страха от живите или страха от мъртвите, помисли Николай, крачейки под безжизнените погледи на замрежени с паяжини прозорци. С живите всичко беше ясно: едно надникване в раницата му бе достатъчно, за да го прати на мястото на онзи с табелката и изкълвалите от гарвани очи. Колкото до мъртвите... всеки контрабандист на кибрит трябваше да свикне с тяхното мълчаливо присъствие. Стигаше му това, че бе намерил къде да прекара отминалата нощ под покрив и с пълната увереност, че

никой няма да се приближи до прокълнатото село, освен може би друг пътник като него, принуден да избира потайни и забравени пътеки. Цената за нощувката не беше толкова голяма — неясното напрежение, което го съпровождаше още от приближаването към изоставените постройки и се засилваше със скърцането на откренатите врати, с облачетата прах под стъпките му, с бързия поглед към мумифицираните останки на пода в хола и търсенето на нова къща, слава Богу, този път празна. Отново му бе помогнал огънят — благословия и проклятие на днешното време. Знаеше, че червеникавите отблясъци в прозорците се виждат отдалече сред нощния мрак... но кой ли би дръзнал да провери дали пламъците са дело на човешка ръка? Те прогонваха живите... и още по-важно, прогонваха призраците на тази прашна стая, успокояваха Николай и поне отчасти смекчаваха странното чувство на натрапничество, когато отвори шкафа и измъкна отвътре грижливо сгънатите, пожълтели от времето чаршафи. В трептящата светлина на огъня беше по-лесно да отхвърли другите мисли и да се съсредоточи върху непосредствената задача — да одере и изпече хванатия през деня заек. Но тягостната, неопределена тревога бе само отпъдена, тя чакаше, стаена в дебелите стени, и през нощта го караше да се буди час по час и заслушан в далечните крясъци на кукумявки, да се взира в червеното сияние на жаравата, изпитвайки странната вина, че е жив.

Последните къщи останаха назад и Николай излезе на стар, сравнително добре запазен асфалтов път сред запустели ябълкови градини. Тотенвег, Пътя на мъртвите, така го наричаха тукашните жители и той знаеше от опит, че това е най-безопасната част от прехода. Чумната епидемия в началото на тридесетте години бе изстребила до крак населението на няколко села край шосето и суеверният страх от Черната смърт тегнеше и до днес над тези места. След време споменът щеше да избледнее, мълвата да затихне и хората отново щяха да се заселят тук, ала дотогава имаше още много години, може би десетилетия.

Ако Вселената им отпусне това време, напомни му дълбоко спотаената безнадеждност, която никога не задрямваше напълно. Ако! Никой не знае отминал ли е окончателно вихърът на Колапса, или злокобните сили са си дали само кратка почивка, но нейде дълбоко продължават да прегризват корените на света, за да изтрият с един

замах целия човешки род. Никой не знае. Последният човек, който можеше да разбере нещо — който бе разбрал нещо! — загина преди четиринадесет години, обвинен в измяна срещу човечеството.

Не искаше да мисли за това, още повече че в днешния почти лишен от комуникации свят всичко би могло да се окаже само слух. Мълвата за Въглеродната афера и разстрела на Жак Бержерон се носеше от уста на уста в най-различни, понякога направо фантастични варианти. Но Арденският ядрен взрив беше реалност. Николай бе срещал очевидци на тази катастрофа, възродила почти век след Хирошима старите страхове на човечеството, за да ги смеси с новите заплахи и да зазида още един — може би последния — изход от безизходицата.

Не се залъгвай, каза си той, Въглеродната афера не е слух. Тя е доказателството, че всички сме само пращинки сред бурята, която няма да се успокои, докато не ни изтрие от лицето на света. Тя е железният закон, който превърна огъня във враг, а тебе — в контрабандист на кибрит, вечно гонен, вечно бягащ между пачките вехти банкноти и клупа на бесилото. Мисли за себе си както искаш, като за благодетел на измъчените хора или циничен престъпник, така или иначе това няма да промени нищо. Просто всички сме в една и съща продънена лодка, която бавно потъва, и вече са забранени всички възможни начини да запушим пробойната. Цивилизацията се олющи като овехтяла боя, слой след слой. Отначало ядрените технологии, след това финансовата система, електричеството... Природните закони се рушаха и ни заставяха стъпка по стъпка да се връщаме към все по-стари изобретения на човека. Но Въглеродната афера очерта последната граница, последното и първото откритие, без което вече нищо няма да ни дели от животните. Огъня.

Пъстра сврака прелетя ниско над пътя, кацна на един клон и любопитно огледа самотния странник. Наоколо беше тихо, само равномерните му стъпки по напукания асфалт нарушаваха покоя на птичите песни в короните на дърветата и нейде много далече отекваха ударите на брадва — единственият признак за човешки живот сред тези планини. Стори му се, че някакво разкъсване на времето го е хвърлило в древното минало. И всъщност наистина беше така, само че не той, а цялото човечество постепенно се връщаше назад, губейки малко по малко властта над природата и над собствената си съдба. В

началото все още имаше надежда. Дори след Медната катастрофа, когато в целия свят посинелите проводници изгаряха в последния електрически фойерверк — дори тогава съществуваше вероятност цивилизацията да се приспособи. Плановете се съставяха стремително, в движение; замяна на медта с алуминий, приоритетно развитие на парните двигатели, строеж на балони и дирижабли, докато се намери начин за възстановяване на електрониката в самолетите, жестока икономия на горива и енергия, по дяволите милионите умиращи от глад и студ, сега става дума за бъдещето на прогреса, господата!

Но този път бе твърде късно. Прекалено дълбока бе пропастта и опитите за измъкване от нея бяха предварително обречени на провал. Разпадането на световната комуникационна система бе довело след няколко месеца кървави безредици до стабилизиране на почти средновековно ниво — хиляди разпокъсани държавици, управлявани с желязна ръка от новоявили се диктатори. Един след друг рухваха плановете за възстановяване на блестящото минало, провалени от липсата на координация, от недостига на материали, от бдителната завист на въоръжени до зъби съседи и от унилото отчаяние. Хората просто бяха изгубили вяра в каквото и да било, освен в днешното парче хляб. Животът в градовете замираще; селата, макар и обезлюдени от епидемии, посрещаха тълпите пришълци с пушки и вили. Прогрес ли? Отпиши го, мой човек, утре ще дойде ред и на алуминия.

Това беше главната пречка пред опитите за възстановяване на електротехниката — неверието в бъдещето на алуминия. Но този метал си оставаше и до днес незасегнат от Колапса. Вместо него нестабилен се оказа друг елемент и страшното ехо на Арденския взрив разнесе по целия свят вестта за последното откритие на Жак Бержерон. Вселената бе нанесла поредния си удар по основата на живота — въглерода.

Николай неволно тръсна глава. И сега, както и тогава, идеята не беше лесна за осъзнаване. Трудно бе да си представи, че изкривените природни закони са създали възможността да се предизвика ядрен взрив в купчина въгленов прах. Човешката мисъл просто отказваше да навлезе по-навътре в лабиринта от предположения и догадки. Там, в мрака на незнанията, дебнеше вледеняващ страх, защото, Господи, това означаваше атомна бомба, достъпна за всеки безумец! Дори след

разстрела на Бержерон рано или късно щеше да се намери друг, който да уточни технологичните подробности. И тогава...

Страх. Гибелната люта зима на тридесет и четвърта година. Глад и студ, зловни въоръжени патрули по улиците и пътищата, внезапни нахълтвания през разбити врати, обиски, разстрели за намерена клечка кибрит, стража с бинокли на покривите, съсредоточено виране за най-малките признаци за дим на хоризонта, обяд със суров картоф или парче сурово месо, замръзнали трупове по тротоарите, вкочанена полудрямка в ледената стая под куп завивки, бесилки и табелки с надпис „Пироман“... После — пролетта, първите слънчеви лъчи и първите зелени стръкчета между разклатени от скорбут зъби, нови масови погребения и бавно осъзнаване, че още една такава зима ще означава смърт за всички. Повсеместните яростни бунтове на отчаяни, превърнати в скелети хора родиха компромиса. Употребата на огън се разрешаваше — при строг режим на контрол, включващ цяла система от правила за пълното изгаряне на горивата и разпръскване на въглеродосъдържащите остатъци от горенето. Кибритът и запалките оставаха извън закона, за носенето на огниво се издаваха разрешителни след строга проверка. Малко по малко властите неохотно допуснаха създаването на общински Огнища, употребата на свещи и кандила, ограничена употреба на отопление чрез огън в най-студените дни. И всичко това напомняше ежедневно ходене по въже между най-простите жизнени потребности и престъплението, за което имаше само едно наказание — смърт.

За миг Николай спря и се огледа. Бе го обзело чувство за нереалност, като че целият свят наоколо не беше нищо друго, освен зле нарисуван декор, зад който се крие някаква друга, по-дълбока реалност. Зеленината на дърветата и тревите, пъстрите пера на прелитащите птици, собственият му пулс — всичко това беше живот. Живот, основан все на същия загадъчен и страшен елемент, въглерода. Както неведнъж се бе случвало, съзнанието му затрепера от илюзорното усещане, че нейде съвсем наблизо, току под пръстите на мисълта, е отговорът на мъчителните въпроси. Защо битието продължава като преди? Защо изменените атоми на въглерода — ако наистина са изменени — не отказват да участват в непостижимо сложните метаболитни процеси? Дали всичко беше само въпрос на мащаб, както твърдяха някои слухове? Дали явлението бе започнало на

по-високо и по-просто ниво, за да се спусне постепенно към съкровениите микроскопични светилища на хлорофила и хемоглобина и да унищожи завинаги искрицата, просветнала на тази планета преди четири милиарда години?

Илюзията се скъса изведнъж и реалността се съгъсти пред очите му, оставяйки го с танталовата болка на недостигнатото. Въпросите нямаха отговор, всъщност нямаше и кой да им отговори в тези години на подозрение, а често и открита омраза към малцината оцелели учени. След Арденския взрив страхът бе сложил преграда пред развитието на науката и за човечеството оставаше само другият път — пътят на бавно приспособяване към новите условия. Подир време изпитаният метод на пробите и грешките щеше все да доведе донякъде... ако все още имаше време.

А дали изобщо съществува друг изход, запита се той, докато навлизаше в ново мъртвешко село. Би ли могла науката, дори с всичките си чудеса отпреди Колапса, да ни посочи спасителната тактика? Или просто Провидението се е отвърнало от нас, както се е отвърнало от оная полусрутена камбанария в центъра на селото? Тогаваше нищо не би запазило смисъл и тези обрасли с бръшлян каменни стени са единственото, което ни чака — тлен и забрава сред бавно настъпващите пясъци на времето.

Безпомощното отчаяние на мисълта внезапно изкристализира в ненавист — към Вселената, към Колапса, към глупавата хорска суета, към самия себе си. Малкото площадче с няколкото прогнили от ръжда коли, с църквата и безжизнените сгради наоколо му се стори непоносимо омразно. Искаше да закрепци, да смъкне раницата и да побегне накъдето му видят очите, но нещо му подсказваше, че така няма да се спаси, че селото ще го преследва гдето и да отиде. Трябваше да разкъса връзката на паметта, за да се изтръгне от властта на настоящето. В кратък миг на странно прояснение той съжали, че не пуши „трева“, ала сега навярно и тя нямаше да помогне.

Погледът му несъзнателно се спря върху олющена стара фасада. Къщата бе двуетажна и над прозорците на първия етаж все още личеше полуизтрит от дъждовете надпис *GOLDEN LÖWE*^[2]. Почти без да разбира какво прави, Николай пристъпи натам. Потъмнялата дъбова врата беше заключена. Край стената бяха подпрени останки от велосипед, обагрили порутената мазилка наоколо в ръждивочервени

ивици. С треперещи от злоба ръце той грабна разкапаните железа и ги запокити към широкия зацапан прозорец. Стъклото се строши с оглушителен трясък сред гробната тишина, лъскави късове зазвънтяха в полумрака отвътре и по тротоара пред краката му. Николай изби с лакът оставащите по рамката назъбени парчета, захвърли раницата на улицата и с един скок се озова в малката кръчма.

Познатият пращен дъх на застояло стегна гърлото му. Огледа се, едва различавайки каквото и да било в процеждащата се отвън сива светлина. Няколко полирани дъбови масички, пейки с високи облегалки, които оформяха нещо като сепарета, три табуретки пред стойката на бара, мътно блестящо огледало зад нея... и бутилки, много бутилки, строени в акуратни редици една до друга. Бяха стари — това си личеше от пръв поглед, въпреки сумрака и прашасалите етикети. Добри, отлежали питиета, дестилирани още в блаженото време преди Колапса.

Николай направи няколко крачки по хрущящите под краката му стъкла, мина зад бара, взе първото шише и избърса етикета с ръкав. Перно. Не, мамка му, изруга той и запрати бутилката през разбития прозорец. Тя се пръсна на тротоара като малка бомба и отвън тутакси нахлу натрапчивият дъх на анасон. Следващото шише се оказа американско. Бърбън „Дива пуйка“, Хубаво де, нека да е дива пуйка. Сви рамене, развинти капачката и отпи дълга глътка. Алкохолът опари гърлото му, плъзна надолу като бавна гореща вълна и това бе добро, то щеше да помогне срещу всякакви мисли. Без да изчаква да се уталожат първата топлина в стомаха, той отново надигна бутилката, задави се в бързината и закашля, но това също беше добро.

Излезе иззад бара, подритна настрана ръждивия велосипед и без да обръща внимание на праха, се отпусна върху най-близката пейка. Кой знае защо, в главата му се завъртя мисъл за някаква влюбена двойка, седяла тук преди двайсет години, и той побърза да прогони мъгливото видение с поредната глътка. Не го интересуваха нито призраците на тази забравена кръчма, нито какво е било някога, нито дори какво е днес. Искаше само да се натряска до козирката, кротко и целенасочено, за да смъкне от плещите си товара на всички глупави въпроси без отговор. Жалко, че не можеше сега да приседне с Мишин, хитрият руснак умееше да напие човека. И разговор умееше да води — дълъг пиянски разговор, пълен с мирова скръб и блажено

самобичуване, но някак освободен от тревогата за утрешния ден. Наздраве, проклети фаталисте, наздраве, стари приятелю, надигна бутилката Николай и след като отпи, критично се втренчи в нея. Правеше му номера, прекалено бързо се бе изпразнила почти до средата. Не на мен, скъпа, заплаши я той с пръст. Имам цял бар на разположение, как ще ми попречиш да се накъркам? Хайде, опитай се де!

Стана и предизвикателно се отправи към стойката, а кръчмата наистина опита да му попречи, като взе да се люшка под краката му, но такива евтини трикове не минаваха. С елегантна чупка в кръста Николай свърна надясно и се озова до целта. Грабна една бутилка — лимонов ликьор според етикета — и коварството на заведението веднага пролича, защото вътре липсваше съдържание, само някаква засъхнала утайка се тъмнееше на дъното. Нищо, нямаше защо да се отчайва. Ето нещо по-добро. „Курвоазие“, добър стар коняк, отлежаващ тук поне петнайсет години. Хей, Мишин, гледай! Къде ще намериш такова чудо? Не, Ваня също липсваше. Изчезнал беше проклетият руснак и отгоре на всичко бе катурнал бутилката уиски на прашната маса. Жалко... Николай опечалено отпи от коняка. Ех, Мишин, Мишин, скъпи приятелю, защо събираш тези пари? Знаеш ли колко ще ти струва подмяната на всички проводници в един самолет? Знаеш ли колко подкупи ще трябва да дадеш, та да не те закачат? Знаеш ли, че само горивото ще ти глътне цяло състояние? И защо? За да ме зарежеш някой ден и наред пътя към Русия да те запукат със зенитни оръдия. За какво ти е Русия, братко, вярваш ли, че там ще е по-добре?

Някак без да усети, той се озова отново на масата, този път с три различни бутилки пред себе си. По ръкавите му имаше кални петна от разлятото уиски. Загледа се съсредоточено в тях и реши, че с всичко хубаво в живота е така — не знаеш кога ще те окаля, ако допуснеш да се смеси с праха. Мъдра сентенция, трябваше да я запомни и да я каже на Мишин. Щеше да му хареса, бе тъкмо в неговия стил.

Мислите му се заплитаха. Обземаше го приятно вцепенение и тялото му сякаш бавно потъваше в скамейката. Не си спомняше да е ставал, но масата изглеждаше отрупана с бутилки, които плавно танцуваха и бягаха от ръката му, когато посягаше към тях. После изведнъж всичките се втурнаха към него. Чакайте, искаше да извика

той, чакайте, всяка по реда си! Ала не му остана време да ги усмири, успя само да ги отблъсне с лакът, преди дъбовата дъска глухо и съвсем безболезнено да го удари по челото. С безразличие чу звъна на натрошено стъкло по пода и се отпусна под товара на внезапно връхлетялата умора. Нещо пулсираше зад спуснатите му клепачи и пейката се полюшваше равномерно като лодка в спокойно море... като гъсталак от водорасли в синкавия полумрак на морето, където е тихо... и Мишин няма да си замине, нали, Мишин?... Да, знаех си... лека нощ, Мишин... лека нощ, Ваня...

Събуди го мъчителна жажда. Вцепененото му съзнание висеше на границата между реалността и безчувствието, отказвайки да заработи отново, но забравата постепенно отстъпваше пред болката в пресъхналото гърло и глухото, настойчиво гукане на гълъби, долитащо от камбанарията. Под клепачите му плаваха червени петна. Той с усилие отвори очи и веднага замижа от косо падащите слънчеви лъчи, в които играеха безброй пращинки.

Размърда се и седна, преодолявайки съпротивата на вдървените мускули. В главата му сякаш се плискаше гнусна рядка чорба, размесена с тъпа мъчителна болка, от която му се искаше да се свие на топка и тихичко да мучи. Езикът му беше толкова сух и грапав, че той недоверчиво го пипна с пръст. Това е то, ранното пиене. Трябваше да намери вода. Стана. Зави му се свят и едва не му прилоша от долитащата отвън миризма на анасон. С несигурни крачки мина зад тезгяха и почти без надежда завъртя крана на мивката. За негова огромна изненада след кратка начална съпротива кранът засъска, забуча и яростно изплю струя ръждивокафява течност. Николай отстъпи от пръските и полюшвайки се на несигурни нозе, зачака мътният поток да се избистри. Наложил се да чака дълго — старите тръби се изчистваха трудно. Накрая той не издържа, подложи шепи и жадно загълта прохладната вода с блудкав метален привкус.

След като наплиска лицето и врата си, Николай спря чешмата и донякъде освежен, надникна навън през разбития прозорец. Слънцето висеше над отсрещните керемидени покриви и площадчето тънеше в дрямката на късния следобед. Скоро щеше да се свечери. Залутал безцелно поглед към издължените сенки по паважа, той мрачно помисли, че всички планове за днес се провалят. Досега щеше вече да е минал границата, но след пиянското интермецо изобщо нямаше

смисъл да тръгва натам. Трябваше да се примири с още една нощувка сред призраците на чумата...

Тялото му реагира много преди да осъзнае какво означава тихият звук, който се бе примесил към гукането на гълъбите. В гърдите му подскочи гореща вълна, той се отдръпна към бара и замръзна неподвижно, наклонил глава настрани. Звукът се засилваше — все още далечен, но остър, отчетлив и вече нямаше съмнение: някой идваше по каменните улици, някой с подковани обувки и бавна, безгрижна крачка. Кой? Местен селянин? Изключено! Патрул? Не, човекът беше сам, пък и патрулите също се бояха от Пътя на мъртвите. Оставаше една възможност — контрабандист като него — и това би било най-лошото, защото между клановете в занаята от години тлееше застаряла кръвна вражда. Вече на няколко пъти му се бе случвало да се сблъсква с хората на хер Баумщед, примитивни типове, които убиваха конкурентите заради стоката, за престиж, от желание да напакостват на задграничния съперник или заради всичко това, взето заедно. Е, да не си кривим душата, помисли Николай, вадейки пистолета от кобура, и нашите им го връщат тъпкано при първа възможност. Само че потърпевшите отмъщението никак не ги грее...

Той внимателно мина зад бара, придърпа едно ниско столче и седна, като положи оръжието в скута си. Позицията бе отлична; очите му се намираха точно на нивото на плота, полумракът щеше да го прикрива от външния наблюдател, а в най-лошия случай стойката щеше да го предпазва от куршуми.

Стъпките се засилваха, приближаваха се и изведнъж човекът излезе на площада. Нисък, това бе първото, което биеше на очи. Дребен мършав тип, облечен в овехтели брезентови дрехи и с огромен каскет на главата. Издутата раница зад гърба му потвърждаваше догадката на Николай. Контрабандист. Крачеше спокойно, но лекото напрежение на изпънатия врат издаваше, че не се доверява докрай на тишината в изоставеното село. Кобурът на кръста му беше разкопчан и дясната ръка се полюшваше едва-едва, оставайки през цялото време близо до оръжието.

Добре, помисли Николай, сега ще те видим дали имаш късмет. Накъде ще се насочиш? Избирай грижливо, приятел, от това може да зависи животът ти.

Като да бе усетил предупреждението, непознатият за момент забави стъпка, после обърна гръб на кръчмата и тръгна да заобикаля от лявата страна на площада. Николай се отпусна, искаше да въздъхне от облекчение, но дъхът заседна в гърлото му, защото нещо се бе променило мигновено и недоловимо. Човекът сякаш се стегна изведнъж. Не бе свърнал настрани, не бе направил нито едно излишно движение и все пак от цялата му фигура бликна първата вълна на удивена изненада. Ето, сега щеше да обърне глава надясно. Защо, защо? Николай надигна пистолета и в този момент разбирането го връхлетя заедно с натрапчивата миризма на анасон. Счупената бутилка, по дяволите! И раницата, която бе зарязал на тротоара като последен идиот!

Изумен от собствената си бързина, той прелетя над стойката, озова се до прозореца сред хрущене на стъкла и дори намери време да оближе устни, преди противникът да погледне към кръчмата.

— *Halt!*^[3] — Изрече го тихо, като се насилваше да се усмихва; от опит знаеше, че така заплахата звучи най-страшно. — *Hände hoch!*

Да, непознатият явно беше професионалист. Не трепна, просто спря съвършено спокойно и бавно вдигна ръце пред гърдите си с леко разперени лакти, сякаш се готвеше за ръкопашен бой. Без да го изпуска от прицел, Николай прекрачи през ниския прозорец. Докато излизаше навън, с крайчеца на окото си забеляза раницата на тротоара и още веднъж се изруга за глупостта. Така свършваха мнозина в занаята — заради някоя дребна небрежност.

— Разкопчай колана и го пусни долу — нареди той все със същия кротко заплашителен глас. — Без шеги, приятел. Ще те надупча, преди да се обърнеш.

Онзи се подчини с бавни, отмерени движения. Коланът с кобура тупна до краката му. Николай пристъпи напред, като се питаше какво всъщност трябва да прави сега. Беше се забъркал в невероятно тъпа история. Най-простото бе да застреля досадника и да се отърве от него веднъж завинаги, но знаеше, че не е способен хладнокръвно да убие обезоръжен човек, та бил той дори и от хората на хер Баумщед. Значи трябва да го върже и да потърси място, където да го затвори за през нощта. Цял куп грижи заради едно недомислие. Ако беше обратното, досега да ми е видял сметката тоя мръсник, помисли той с безпомощна злоба и направи още една крачка към пленника.

— Така... Сега свали раницата и я пусни до колана.

— Не мога — отвърна дребосъкът с пресипнал момчешки глас. Говореше на немски бавно, със силен акцент. — Багажът ми е чуплив.

Странно, колко приятно беше да чуе жива реч след повече от два дни мълчание. Независимо от враждата и оръжието, няколкото разменени думи ги превръщаха в части от човешкия род и прехвърляха помежду им крехкото мостче на разбирането. Само това ти остава, да се разнежиш, глупако, помисли той. А помниш ли какво направиха с Валешински? Ами с Дик Гароу и Китаеца? Хлапаци като тоя са най-опасни, те бързат да се утвърдят в йерархията, да се прочуят като костеливи орехи. Тъй че опичай си ума...

— Добре — каза Николай. — Тогавя я остави отляво. Отляво, нали ме чу, не отдясно. И никакви резки движения, сам схващаш.

Момчето наистина схващаше. Внимателно откачи от плещи ремъците на раницата, отпусна я надолу и бавно я остави на паважа до краката си, после се изправи в същата напрегната, изчакваща поза.

— Три крачки напред.

Сега стъпката на момчето беше съвсем друга, лека и безшумна като на дебнеща котка. То послушно се отдалечи и отново спря в напрегната поза. Очакваше едно от двете неща — куршум в гърба или момент за действие. Навярно паузата му се стори прекалено дълга, защото се изкашля и с пресилена предизвикателност подхвърли:

— Е, обезоръжи ме. Какво ще правим по-нататък?

Николай се усмихна. Хитростта беше твърде плитка — да повярва, че вече е овладял положението. Досега момчето не бе опитало нито веднъж да погледне назад: мъчеше се да го успокои с непрекословно послушание. Стар, изпитан номер. Залъгваш противника и светкавично нападаш, щом се отпусне. Не ме карай да стрелям, приятел, помисли той. Продължавай да слушаш и всичко ще бъде наред. Вече би трябвало да си разбрал, че не искам да те убивам, иначе защо ще си губя времето с теб? Освен ако предполагаш... Не! Майната ви, шибани копелета, не всички са садисти като вас! Това, дето го сторихте с Китаеца...

Тръпка на омраза и отвращение разтърси раменете му. Той потисна спомена за края на Китаеца и прекрачи напред. Мъчеше се да стъпва безшумно, но не успя да го направи така ловко, както момчето. По-тежък съм, мислено се оправда младежът и протегна ръка.

Пръстите му веднага напипаха ножа там, където бе очакват да бъде — отзад на кръста, надеждно закрит от дрехата. Обезоръжен, а? Николай се ухили доволно, ала в гърдите му се разля студът на лошо предчувствие и той понечи да отстъпи назад.

Още не бе направил крачката, още само се канеше, когато каскетът пред очите му се надигна и изпод него се разсипа нещо дълго, черно и лъскаво. В първия момент Николай се втренчи недоумяващо в блестящия тъмен поток, затрептял по гърба на момчето. Съзнанието му се колебаеше да възприеме невероятното преображение, а когато се реши да го стори, изненадата за миг блокира реакцията — и в този миг той беше незащитен.

Фигурата пред него се превърна във вихър от движение. Пистолетът изтрещя, но хлапакът вече се бе озовал отдясно и куршумът отлетя нейде по отсрещната улица. Нещо блъсна ръката на Николай настрани и същевременно тежък удар в слепоочието подметна мозъка му като топка на ластиче. Камбанарията отпред сякаш се кандилна надясно и сетне излетя в небето, докато земята се изплъзваше изпод нозете му. „Ключ“ с крака, успя да помисли той, падайки към сивата стена на паважа. Дотук, момче, всичко беше дотук! Ръката му инстинктивно изпусна пистолета и оръжието отлетя напред, но това още не беше страшно, това бе в реда на нещата. Приземи се на длани, препънатите лакти поеха силата на удара и извъртяха тялото наляво, командвани като че все от същата застинала мисъл. Дотук, момче! Противникът се появи пред замъгления му поглед — точно така — дотук, момче! — извърташе се като котка във въздуха без никаква опора, за да скочи и да се хвърли към пистолета — но Николай някак го бе разбрал още докато падаше — ето какво било, осъзна той изумено собствения си удар — все още дотук, момче! — грубата му обувка се стовари под ребрата на хлапака и го отхвърли по гръб — дотук... Какво ти момче, да го вземат мътните? Жена!

Дишайки тежко, той се изправи на крака. Непознатата лежеше на една страна, стиснала с две ръце корема си, и хрипливо се мъчеше да си поеме дъх. Николай се намръщи като от зъбобол и вдигна пистолета от земята. Само жена му липсваше сега. Отстъпи няколко крачки назад, седна върху раницата и се помъчи да отпусне треперещите си мускули. Жена! Изпълваше го някакво неясно, обидно чувство за непочтеност. Ами че тя можеше да ме убие, без да й мигне окото,

възмутено помисли той. И какво щеше да каже после Мишин? Ник Бенев, прострелян от една фуста. Това е то, с години градиш репутация, а сетне първата срещната уличница... Поне момче да беше, по-нормално е някак си...

Постепенно замътеният поглед на жената се проясни. Тя отпусна корема си, надигна се на лакти и седна. Беше на около тридесет години, с издължено овално лице, придобило лъскав матов отблясък от вятъра и слънцето. Дълъг тънък нос с леко разширени ноздри, стегнати устни и остра брадичка — всичко издава отвратителен характер, реши Николай. Очите бяха пъстрозелени като нефрити и в момента го гледаха съсредоточено и навъсено, сякаш искаха да пробият дупка някъде между ключиците му.

— Хайде, ставай — грубо заповяда той. — И без повече номера. Щях да те застрелям като нищо, глупачко!

Непознатата презрително изкриви устни и се изправи с бавни и някак предизвикателни движения. Явно не изпитваше страх и от това цялата ситуация ставаше още по-обидна.

— Съблечи якето — нареди Николай.

Нефритените очи го стрелнаха изпитателно, после жената все със същата целенасочена мудност разкопча дрехата и я остави да се изплъзне назад от ръцете ѝ. Отдолу беше облечена във виненочервена вълнена риза, степана от пране.

— Сега сваляй колана.

— Ще ме чукаш ли? — В гласа ѝ нямаше тревога, само учудване и хладна погнуса, като да говореше не на човек, а на някаква лигава твар. — Първо ще трябва да ме вържеш, мой човек. Инак ще те оставя без топки, Бога ми!

За какъв го вземаше тая мръсница? Николай неволно се надигна на няколко сантиметра от раницата, преди да срещне изчакващия ѝ поглед и да се отпусне обратно. Разбира се, тя тъкмо това търсеше — да го накара да замахне срещу нея... и пак да почне старата въртележка. Не, маце, стига с тия кофти номера!

— Ще те вържа, щом трябва — обеща той. — Само че ако имам възможност за избор, и с пръчка няма да те пипна. Сваляй колана!

Ядният блясък в очите ѝ го удовлетвори напълно. Това беше типично по женски — да отблъсква и в същото време да се обижда от липсата на интерес. С резки, гневни движения тя разхлаби токата,

измъкна колана от гайките и го захвърли настрани. Ножът тупна зад краката ѝ. Жената се зае с копчетата на панталона, но Николай вдигна ръка.

— Остави. Няма кандидат за стоката, казах ти вече. Ритни железото насам и можеш да си сложиш колана.

Тя го изпепели с поглед и се подчини. Николай прибута с крак ножа до пистолета, стана и се приведе над раницата. Без да изпуска жената от прицел, той разкопча ремъчето с лявата ръка и отметна капака. Най-отгоре имаше някакви провизии, увити в омазнена вехта кърпа. Остави ги на паважа и бръкна по-надолу. Протрит бежов пуловер... огниво... бельо... Аха, ето нещо по-интересно! Кутия от тънки дъсчици с метална закопчалка.

— Хей, кой ти е разрешил да бърникаш там? — високомерно се осведоми непознатата. Откакто бе престанал да я смята за момче, гласът ѝ сякаш звучеше по-гърлено.

— Затваряй си човката — срязва я Николай, докато подпираше кутията върху раницата и се мъчеше да я отвори с една ръка. — Отдавна трябваше да те гръмна и да си гледам спокойствието.

— Чудя се, че не го направи — заяви тя. — Чувала бях лоши работи за вас, ама ти май си от най-големите мръсници на Баумщед. Внимавай, глупако! Ще я изтървеш!

Той машинално удържа кутията. Беше откачил закопчалката, но не бързаше да вдигне капака. Трябваше му време, за да преглътне чутото. Прекалено много неща се бяха преобърнали през последните минути. Първо момчето, което всъщност не беше момче, а сега се оказваше, че не е и от хората на хер Баумщед. За кого работеше тогава? Не за Мишин, не и за някой друг от посредниците на мосю Луи. Да не би пък да въртеше самостоятелен бизнес? И без това с тоя проклет характер никой не би я търпял в организация.

Е, нямаше смисъл да си блъска главата засега. Всичко щеше да се изясни малко по малко. Той откrexна капака на кутията. Вътре имаше памук, под него лежах десетина стъклени ампули с грубо запоени върхове. Пръстите му се провряха още по-надолу, но освен нови слоеве памук не откриха нищо друго.

— Морфин? — надигна той очи към жената.

— Морфин — побърза да се съгласи тя. — Все някак трябва да се живее.

Не, нещо не беше наред. Контрабанда на лекарства — това ясно; при днешното окаяно състояние на медицината болкоуспокояващите се ценяха почти колкото кибрита, а рисковете в търговията бяха далеч по-малки. Само че никой нормален човек не би тръгнал да си рискува живота за някакви десет ампули. Тогава?

За всеки случай той прерови още веднъж памука, после остави кутията до другите неща и бръкна по-дълбоко в раницата. Сега зелените очи го следяха с безпокойство и това го изпълваше със смътно удовлетворение — най-сетне бе успял да пробие проклетата преграда от презрително високомерие. Така е, скъпа, помисли той, всички си имаме уязвимо място и най-често то се оказва някъде в кесията. Дай да видим с какво точно си изкарваш хляба, щом използваш морфина само за прикритие. Тъй... топче навито въже... вълнени чорапи... пак бельо...

— Хубаво занимание за джентълмен — злобно се обади непознатата. — Да се рови из чуждо бельо. Ти да не би да си падаш по тая част?

— Ти пък си една дама... — презрително промърмори той и я измери с поглед. Всъщност наистина имаше вид на дама, колкото и да не му се искаше да го признае. Или на вироглава коза, всичко зависеше от гледната точка.

Малко по малко съдържанието на раницата се прехвърляше отвън и с всеки нов предмет Николай все повече се разочароваше. Кутия пистолетни патрони... канче... торбичка сушени плодове... оръфана книжка без корици със странното заглавие „Спектрографски константи“... Книгата го заинтересува за момент, но като прелисти страниците, изпълнени с неразбираеми таблици и формули, той поклати глава и я остави върху другите вещи.

— Стига глупости — каза жената. Изрече го сериозно и настойчиво, сякаш смъртната заплаха досега не я бе трогнала, обаче бърникането из раницата вече надхвърляше мярката.

Предава се, помисли той и тази първа истинска победа в сблъсъка помежду им го изпълни с учудващо силно удовлетворение. Беше почти готов да отстъпи, да се откаже от претърсването, ала любопитството се оказа по-силно. Какво толкова можеше да крие в раницата? Надолу почти не оставаше място за нещо сериозно.

Пръстите му напипаха някакъв гладък правоъгълен предмет. Той го изтегли навън и искаше да огледа какво е намерил, но злобата, пламнала в очите на жената, го накара неволно да отстъпи две-три крачки назад. Тая проклетница можеше като нищо да се втурне с голи ръце насреща му.

След като се отдръпна на безопасно разстояние, Николай многозначително разклати пистолета, после хвърли бърз поглед към находката. Не изглеждаше нещо особено. Плосък пакет, обвит в мушама и омотан на кръст с няколко реда канап. Подметна го на длан, за да прецени тежестта.

— Остави го на място! — заповяда непознатата. Гласът ѝ изплющя като камшик — толкова рязко и властно, че той направи крачка към раницата, преди да се опомни. Значи това беше, това я плашеше. Тук, в пакета бе тайната, която можеше да прати една жена на рисковано пътуване през границата.

Сега наистина не трябваше да я изпуска от очи. Като си помагаше със зъби, той разхлаби възела и смъкна канапа.

— Ще те убия — мрачно обеща непознатата.

Той понечи да отговори, но реши, че ще е по-добре да премълчи. Първо щеше да види какво има в пакета и чак после да приказва.

Под мушамата лежеше плик от кафява амбалажна хартия. Николай го разкъса, извади съдържанието и озадачено се почеса по тила с дръжката на пистолета. В ръката му се белееше пачка ситно изписани листове, сгънати на две и пристегнати с ластик. Почеркът беше дребен, но четлив и изпълваше без поле цялата повърхност, като че пишещият се бе стремил да пести хартията. Думите бяха английски, примесени обилно с гръцки символи, цифри и някакви съвсем непознати знаци.

— Добре де, видя каквото искаше — уморено въздъхна жената. — Хайде сега чети, щом си толкова умен.

Той послушно се загледа в листа. Езикът беше познат, повечето думи — също, но събрани заедно, те се превръщаха в непроницаема абракадабра. Погледът му скачаше от ред на ред.

... в тази област атомите с потенциал на йонизация, по-малък от този на водорода — С, Mg, Fe, Ca и др., — се

йонизират от излъчване с $\lambda > 912 \text{ \AA}$...

... необходимост от допълнителна проверка на линиите на поглъщане К в спектрите на горещи звезди...

... други механизми, тъй като L_c квантите не са главният йонизиращ агент...

Николай отпусна ръка. Не разбираше нищо, по дяволите, и най-вече не разбираше едно — какво толкова се криеше в тези записки? Времето на чистата наука бе отминало преди двадесет години и сега с подобни неща биха се занимавали само полусмахнати старци, оцелели по чудо в годините на глад и мизерия. Какво общо можеше да има с тях жената отсреща?

— Остави листовете — каза тя вече без злоба. — Ако искаш, вземи морфина. Ще ти дам и парите си, към двеста франка, нямам повече.

С кисела гримаса Николай остави сгънатите хартии върху празната раница. Добра печалба, няма що! Двеста франка и десет ампули морфин... Сви рамене. Какво пък, на негово място някой от хората на Баумщед не би се поколебал да я застреля и за по-малка сума.

— Откъде идваш? — запита той.

— От Австралия.

— Ъ?

— Австралия — търпеливо повтори жената и за пръв път се усмихна леко, като че се чудеше дали да се смее, или да негодува от глупостта на човешкия род като цяло и на Николай в частност. — Сега остава да ме питаш дали имам австралийски долари.

— И имаш ли?

— Не, колкото и да ти е тъжно. Нямам. Отдавна ми ги измъкнаха по-опитни мошеници от теб.

— Чакай — каза той почти умолително. — Чакай. Будалкаш ме, нали? Ами че Австралия е на хиляди километри отгук...

— Десетки хиляди — поправи го тя. После гласът ѝ изведнъж стана деловит. — Слушай, мой човек, дай да не си губим времето. Видя каквото имаше за виждане, осигури си известна печалба... Какво повече искаш? Да ме убиваш, явно нямаш намерение, а да ме

изнасилваш, просто не те съветвам. Тъй че ще бъде във взаимен интерес да се споразумеем — за теб парите и ампулите, за мен записките и останалия багаж, който и без това нищо не струва. Съгласен?

Николай въздъхна. Глупости правя, помисли той, прибирайки пистолета в кобура. Не само хората на Баумщед, даже Гастон, въпреки френската си галантност, би ми се смял за тая идиотска доверчивост. Обаче какво да правя, човек си има и гордост в края на краищата. Собственото достойнство струва повече от двеста франка и малко морфин.

— Прибирай си парцалите — каза той. — Заедно със записките, парите и стъкларията. И без тях ще преживея.

Жената неуверено пристъпи към раницата, спря и изпитателно се вгледа в лицето му.

— А, и още нещо — отмъстително прибави Николай. — Споразумението важи и за двамата, нали? Няма да ме стреляш... и няма да ме изнасилваш.

Този път тя не намери какво да каже.

[1] Човек с душевно разстройство, който причинява пожари. — Б.ред. ↑

[2] Златният лъв (нем.). — Б.ред. ↑

[3] Стой! (нем.). — Б.ред. ↑

4

Коза, вироглава коза, яростно помисли Николай, прокарайки с резки движения бръснача по изпънатия колан. Трябваше да я пратя да си върви без повече приказки. Проклет народ са това жените — дай им пръст, ще ти отхапят цялата ръка.

Острието проблясваше в жълтеникавата светлина на свещта. Той го опипа с показалец и се обърна към мивката. В полумрака на тясната баня огледалото приличаше на прозорче към съседно помещение, откъдето надзърташе някакъв съмнителен тип — гол до кръста, рошав, брадясал, с тъмни кръгове под кръвясалите очи. Николай го огледа изпитателно и поклати глава. Физиономията отсреща не вдъхваше доверие. Нищо чудно, че жената го бе помислила за човек на Баумщед.

Обаче няма да се преобличам, упорито си каза той, докато топеше четката в канчето с топла вода и я разтъркваше върху парчето груб кафяв сапун. Няма да се преобличам... и точка! За каква се мисли тая досадница? Мишин ме харесва и такъв, отец Донован също, даже Гастон ме харесва, само тя ще ми се прави на благородна девица. Да беше срещнала мосю Гастон, че да видим каква песен щеше да запее тогава.

Бръсначът със скърцане взе да смъква тридневната четина по бузите му и след малко отражението отсреща придоби съвсем поносим вид.

Той изплакна пяната от лицето си, позареса се с мокра ръка и реши, че е сторил достатъчно. Взе свещта, мина в тъмната спалня и неуверено спря пред широкото легло, върху което бе проснат тъмносин костюм. Чувстваше се озлобен и недодялан като дресирана мечка. Положение, по-лошо и от губернаторското, както обичаше да казва Мишин. Психологически мат, би добавил отец Донован. Или по-точно — цунгванг^[1]. Откъдето и да погледнеш ситуацията, нямаше изход, който да задоволи самолюбието му. Естествено, можеше да пратя оная коза по дяволите, да грабна раницата и да се измъкна тихичко в нощта. Той се усмихна, представяйки си как жената чака още половин час,

накрая не издържа и се качва горе, за да открие, че е зарязана заедно с всичките си приготовления. Не ще и дума, мисълта беше приятна, само че бягството би означавало да отстъпи пред нея, да се предаде. Както преди малко, когато бе слязъл долу, без да подозира каква клопка му е подготвена. Непочтено беше от нейна страна — меко казано, непочтено — да подреди масата, да се наканти и да го посрещне с гнуслива гримаса на крайно неодобрение.

Споменът за унижението го накара да стисне зъби. Добре, драга, помисли той, посягайки към закачената на стола бяла риза, щом ще се преструваме на елегантни и изискани, имаш картбланш от мене. Батко ти Николай също е видял това-онова по дипломатическите приеми, нищо че още беше дребосък.

Вратовръзката го затрудни. Наложил се да направи три-четири опита, преди да се получи що-годе поносим възел, но затова пък успехът му вдъхна увереност. Облечен в синия костюм, той отново мина в банята и застана пред огледалото.

Дъхът му спря.

Отреща го гледаше съвсем друг човек, образ от отдавна отминала епоха. Гладко избръснатото лице беше почти красиво, с високи изпъкнали скули, орлов нос и проницателни тъмни очи под гъстите вежди — лице на авантюрист от някогашните филми. Вехтият костюм изглеждаше като връх на елегантността в сравнение с предишните му дрехи. И в същото време тези дрехи на мъртвия стопанин на къщата бяха също тъй безсмислени и нелепи, както висящата над главата му електрическа крушка. С почти физическа болка той усети как безвъзвратно е отминало величието на един свят. *Sic transit gloria mundi*^[2]...

Обърна гръб на огледалото и със свещта в ръка бавно слезе на долния етаж. Чувстваше се уморен и някак не на място. Призраците на миналото сякаш се криеха в мрачните ъгли, дооглозгвайки унило безплътните спомени за презокеански кораби и електрически миксери, телевизори и космически полети, мотоциклети и компютри. Милиарди изчезнали предмети нахлуваха от безкрайната нощ, призовавани като по магия от стария син костюм. Милиарди белези на рухналата цивилизация, на които нямаше право да посяга другояче, освен в спомените.

Малката столова го посрещна със светлината на свещите, с пламъците в камината и мириса на готвено. Контрастът с мрака на мъртвото село беше толкова рязък, че Николай изтръпна като от леден повей. Лекомисленият уют на тази топла стая му се стори безразсъдно предизвикателство срещу силите на нощта и студа, срещу легионите мъртъвци, пометени от Колапса. Бялата покривка, грижливо излъсканите прибори, кристалните чаши и порцелановите чинии — всичко това не беше тяхно, не бе дори ничие.

— Не биваше да го правим — тихо каза той.

Жената откъсна очи от камината и се обърна към него. Беше облечена в тъмнозелена вечерна рокля с дълбоко деколте и сега изглеждаше съвсем непозната, сякаш бе дошла да замени досадницата от площада. Дългата черна коса беше навита на кок, закрепен с шнола от слонова кост; белотата на изящната шия привличаше погледа и така само засилваше впечатлението за нереалност.

— Кое не биваше да правим?

— Това... — той неопределено размаха ръка наоколо. — То е като... като да оскверниш гробница. Или като да се веселиш по време на чума.

Настана кратка мъчителна пауза. Сега жената го гледаше с изненада и интерес. Тя плъзна длан по мраморната лавица над камината и прекрачи към него.

— Чумата е отминала преди петнадесет години.

— Знам — кимна Николай. — Но когато попадам в тези села, ми се струва, че времето е спряло... или се е утаило в праха на празните стаи. Понякога си мисля, че духовете на мъртвите са още тук и трябва да имаме уважение към тях... да бъдем по-сдържани, дявол да го вземе!

— Това и за кръчмите ли се отнася? — осведоми се тя с коварно мек глас.

Забележката не успя да го раздразни. Той само въздъхна и поклати глава.

— Денем е съвсем друго... Но че беше глупаво от моя страна — глупаво беше. И както виждаш, понасям си заслуженото наказание в твое лице.

— Охо! — Тънките ѝ вежди се надигнаха въпросително. — Не ставаш ли прекалено романтичен? Проклятието на мъртвото село...

— Не знам — каза той. — Може и да греша, може и да пресилвам нещата. В края на краищата отгук вече минават хора като теб и мен. Животът навярно просто не търпи задълго такива забранени места. Нищо чудно скоро насам да почнат да идват мародери — да претърсват изоставените къщи, да грабят...

— Да пият перно — подсказа жената.

Николай се задъха от възмущение.

— Аз не обичам перно! — яростно възрази той. — Ако го бях пил, нямаше да ми видиш очите!

Рязко се завъртя на пети и искаше да тръгне към вратата, но дланта на непознатата легна върху рамото му — едва доловимо, като докосване на пеперуда, и все пак жестът беше изпълнен с настоятелност и сила.

— Извинявай...

Николай изви поглед към ръката ѝ. Трогателно тънките пръсти бяха задебелили, с изпочупени нокти и той изведнъж разбра, че в този контраст с елегантната вечерна рокля се крие цялата дълбоко противоречива същност на нейното поведение. Агресивността и грубата язвителност бяха маска, щит срещу още по-агресивния свят, където просто нямаше място за женственост и мекота.

— Не желяех да те обидя — каза тя. — Просто... мислех, че щом си от хората на Баумщед...

— Искаше да ми вземеш ума — кисело се усмихна Николай. — Голяма идея! Скъпо момиче, ако бях от хората на Баумщед, досега поне три пъти да съм те пребил и изнасилвил. Без да се тревожа за топките си. А ако по някакво чудо още не го бях сторил, щях да те катурна на масата преди малко.

Нефритените очи го изгледаха развеселено.

— Сега остава да кажеш, че си Робин Худ или Зоро.

— Не съм — призна той. — Контрабандист съм, както предполагаш, само че работя за по-свестен шеф — мосю Луи, може и да си го чувала. И ако искаш да знаеш, възпитан съм в почтено семейство. Баща ми беше дипломат... от България, има такава държава.

— Знам — кимна тя. — Минах оттам тази зима.

Николай трепна и смаяно се вгледа в дребната, крехка жена, застанала пред него. За момент бе забравил откъде идва — или пък

подсъзнателно не желаше да приеме, че е способна да преодолее пътешествие, самата мисъл за което го изпълваше с колебание и неясен страх.

— Как е там? — запита той и веднага съжали за въпроса си. Беше запазил от България откъслечни детски спомени за малкото планинско стопанство на дядо си, за оцветените стъкла на небостъргачите в новия център на София и веселите тълпи по морските плажове. Това бе страна, останала за него в друга, щастлива епоха — също като онази Русия, към която отчаяно се стремеше Мишин.

Жената сви рамене.

— Както навсякъде... Всъщност не видях много. Нали знаеш как е през зимата — всичко утихва, хората се свиват на топло и чакат пролетта. Големите градове са опустели, но като цяло страната комай не е пострадала много. Поне не чух за глад... Изглежда, че са успели навреме да се ориентират изцяло към селското стопанство. Доста се оплакваха от дивите животни — вълци, мечки, глигани... И ние си имахме неприятности с вълците, докато минавахме през Балкана.

Тя замълча. Тишината отново се сгъсти в стаята, нарушавана само от попукуването на въглените в камината и тихото съскане на свещите. Николай гледаше замислено малката ръка на жената и му се струваше, че съзира в нея пистолета, насочен срещу зиналата паст на огромен звяр с присвити уши и настръхнала козина по врата... някъде сред белите проходи на Балкана, където жалната песен на вятъра се смесва с воя на глутницата и снегът достига до кръста... вълци, по дяволите, вълци през зимата — мръсна работа, направо отчаяна, ако групата е по-малка или зле въоръжена. Виждаше бе следи от подобна схватка във Френските Алпи — кървави петна по утъпкания сняг, пръснати гилзи, парченца плат и чисто оглозгани човешки кости, разчупени от мощни челюсти. Една от безбройните заплахи в занаята... Но ние поне знаем защо рискуваме, помисли той. А защо го прави тая глупачка? Заради няколко листа, изписани с безсмислици от полусмахнати старци, които още не са разбрали, че миналото е безвъзвратно погребано и поне в близките сто години светът не ще може да си позволи лукса да издържа учени. Австралия, Боже мили! Пътешествие от Австралия до Европа! Ами че това си е чисто самоубийство!

— За какво мислиш? — запита тя.

Николай трепна и алените петна по снега бавно се разсеяха, отстъпвайки място на зелената рокля с широко деколте, разкриващо наполовина малките стегнати гърди. Смутен, той вдигна поглед към лицето на жената.

— Не те разбирам. Мисли каквото щеш за мен, обаче не те разбирам. Колко пъти си залагала живота си на карта? Днес можех да те застрелям, преди да усетиш какво е станало. А ако бяхме група... Ти само си чувала за хората на Баумщед, но всъщност не ги знаеш що за стока са. Не, не... — Той махна с ръка. — Това последното го взимам назад. Сигурно си срещала и по-лоши. С две думи... ясно ти е какво искам да кажа. Защо го правиш? Защо всички вие — ти и другите като теб — отказвате да приемете тая проста истина: светът е полетял в пропастта и нищо не може да го спре? Остава ни само едно — да се вкопчим кой в каквото намери и да изчакваме последния удар с надеждата да оцелеем. Цялата ваша наука не ви помогна, когато беше на върха на славата си, когато разполагахте с огромни мощности, техника, хора, компютри. С какво ще ви помогне сега?

Тя се усмихна, разкривайки редица ситни бели зъби.

— Сеньор Калвера...

— А? — сепна се Николай.

— Сеньор Калвера — повтори жената. — Имаше един такъв филм, много стар — „Седемте храбреци“ или нещо подобно... Седем стрелци решават да защитят мексиканско село от банда разбойници. Повечето от тях загиват, но в крайна сметка спасяват селото. И шефът на бандата, сеньор Калвера, преди да умре, отчаяно пита: защо? Какво ги е накарало да се пожертват за някакви си дрипави селяни?

— Гледал съм го — прекъсна я Николай. — Три пъти съм го гледал и за твое сведение се казва „Великолепната седморка“. Хубаво, нека да съм Калвера... или онзи, Хари, дето умря спокойно едва когато го излъгаха, че залогът е планина от злато. Е, добре, къде е ТВОЕТО злато? Шепа хартии, с които си въобразяваш, че правите нещо. Нищо не правите! Нищо! Тъкмо вашата проклета наука ви стяга като с окови и ви кара дори пред смъртта да вярвате в чувалите със злато. Днес то е черно, скъпа! И радиоактивно. Включвате ли това в сметките си? Не, вие се вкопчвате в спомените за някогашното могъщество на науката и искате да мерите живота с вехтите мерки. Ех, няма да стане! Няма да

стане, и толкоз. Защото старата наука е изградена на старите природни закони. Новата ще трябва да изчака — петдесет, сто или Господ знае колко години, но да изчака. Ще трябва да се отърси от всичко, което е било вярно някога, обаче днес не е. Да събере сведения за истинския свят, да натрупа опит. И този опит да ви го дадем ние, които се мъчим да оцелеем. Ако две и две вече е пет, можете цял живот да седите над мухлясалите си книги, без да го разберете... Някой ден ще го открие най-обикновен селянин — и това ще бъде истинската наука. Останалото е заблуда.

Докато говореше, той бе минал до прозореца и гледаше навън, към буренясалия двор, призрачно осветен от синкавите лунни лъчи. Сега се обърна, готов да отбие възмутените протести на жената, но вместо сърдит поглед срещна все същата доволна котешка усмивка.

— Как се казваш? — запита тя.

— Николай Бенев — отвърна той, леко объркан от липсата на съпротива. — Може и просто Ник.

— Приятно ми е да се запознаем... най-сетне. Аз съм Джейн Диксън.

Жената пристъпи към него с протегнатата ръка. Прекалено високо протегнатата за ръкостискане, разбра той в последния момент и непохватно я повдигна към устните си. Усети как ушите му пламват. Очакваше нова язвителна забележка, но тази вечер тя, изглежда, бе решила да го изненадва непрекъснато с реакциите си.

— Слушай, не си ли гладен? Разговорът може да изчака пет минути, а яхнията ще изстине. И не мисли, че се измъквам от спора. Ще продължим на масата.

— Учили са ме да не говоря с пълна уста — възрази той.

Джейн се разсмя и от този ясен, звънък звук в стаята като че стана по-светло.

— Толкова по-зле за възпитанието. Сядай, аз ей сега ще дойда.

Без да чака отговор, тя изчезна зад кухненската врата. Николай се поколеба с ръка върху облегалката на стола. Изискано подредената маса все още му се струваше неестествена, но спорът някак бе притъпил напрежението. Какво пък толкова, каза си той, все едно че съм на гости.

Седна.

Вратата към кухнята се отвори и Джейн се появи с поднос, върху който имаше бутилка вино и димяща тенджерка.

— Няма да ме съдиш прекалено строго — предупреди тя, оставяйки товара си пред него. — Това е кулинарна импровизация от твоето заешко, моя салам и малко диви зеленчуци от градината. Подай си чинията... Така... И не стой като наказан. Знам какво си мислиш — пир по време на чума и прочие, само че не си прав. Никак. — Жената сипа и на себе си и приседна срещу Николай. — Приеми селото около нас не като храм на смъртта, а като наследство.

— Наследство?

— Да, това е най-точната дума. Само древните египтяни са изпращали покойниците към отвъдното с всичкото им имущество. Ако последваме примера им, ще трябва да се откажем от целия свят. Животът продължава, Ник. И най-добрата почит към мъртвите е да сторим така, че смъртта им да не е била напразна. Нещо да възразиш?

Той мълчаливо протегна ръка към виното. Нямахше какво да възрази, а и не искаше да го прави. Всичко, което бе казал преди минута, всичко, което бе мислил, имаше едно значение за самотника — и съвсем друго в разговор между двама.

Тъмночервената струя с бълбукане се лееше в кристалната чаша. Изправяйки бутилката, Николай я отдръпна малко по-рано, отколкото трябваше, и няколко капки паднаха върху бялата покривка.

— В България има поверие, че щом се разлее вино, значи някой покойник е жаден — каза той.

Джейн надигна чашата си и замислено се вгледа в рубинените отблясъци от свещите.

— Може и да е така... Но на тяхно място аз бих се радвала, че има кой да разлее виното. Бих се радвала, че животът продължава, че в стаята отново е светло и мирише на готвено. И знаеш ли, не бих искала тия двамата, седнали в моя дом, да пият за упокой на мъртвите.

За миг Николай изпита чувството, че гледа тази светла стая отвън, от мрака на пустото село, и по гърба му пробягаха хладни тръпки — обаче тя беше права. Не обида, не възмущение или омраза би изпитал призракт зад стъклото, а само тъга и лека, тиха завист, каквато изпитват старците, когато виждат влюбена двойка.

— За живота — каза той и надигна чашата си.

— За живота — кимна Джейн и кристалните ръбове се чукнаха с тънък звън. — Радвам се, че го разбра най-сетне. Сега яж, докато не е изстинало.

Яхнията се оказа по-вкусна, отколкото бе очаквал, или може би просто му се струваше така, защото отдавна не бе хапвал нещо топло. За няколко минути Николай забрави и разговора, и мястото, където се намираха. Едва когато обираше с парче хляб последните остатъци от сос по чинията, погледът му падна върху ръкава на синия костюм.

— Откъде взе дрехите? — запита той.

Ъгълчетата на устните ѝ трепнаха насмешливо.

— Пак ли започваш? Успокой се, никой не ги е обличал. Докато ти дремеше горе, аз успях да обиколя из селото. Наблизо има магазин — ужасно прашен и пълен с молци, но ако човек се порови по-старателно...

— Наследство — промърмори той и огледа етикета на бутилката, преди да си налее още два пръста вино. — Хей, видя ли това? „Шато Каре 2027“?

— Последната година — тихо каза тя.

Този път тишината бе по-дълбока и по-дълга. Джейн мълчаливо стана и отнесе чиниите в кухнята. Останал сам, Николай въздъхна, притвори очи и отпи от виното. Сега то имаше вкус на меланхолия. Вкус, напомнящ за малки квартални кръчмички с телевизор и грамофон автомат, с вестници и спорове около последните футболни мачове, с мирис на пресни кроасани и кафе. Стори му се, че наистина усеща тежкия горчив аромат на горещо кафе и той се облегна назад, вдъхна по-дълбоко, чу как чашката издрънча върху чинийката...

Отвори очи и тя действително бе тук, такава, каквато я помнеше — бяла, димяща, пълна с великолепно, черно, гъсто питие. От другата страна на масата Джейн тихо се разсмя на смаяната му физиономия. Я се стегни, каза си той, но изненадата беше прекалено голяма и ръката му леко трепна, докато вдигаше чашката пред лицето си, за да почувства по-отблизо почти забравения мирис.

— Кафе... — Усмивката му бавно се разширяваше и като че никога нямаше да спре. — Откъде го имаш?

— Пазех си малко за специални случаи — неопределено отвърна тя, отвори кожената кесийка на масата пред себе си и сръчно се зае да свива цигара.

— Аз специален случай ли съм?

— Много специален. Контрабандист философ, толкова чудо не се среща всеки ден. Цигара?

— Благодаря... — Той взе самоделката и я запали от пламъчето на свещта. — Само че комплиментът е незаслужен. Трябваше да е тук моят приятел Иван Мишин, тогава щеше да видиш какво се казва контрабандист философ.

— И много ли сте от този сорт при мосю Луи? — интересува се тя.

— Доста... — Николай отпи от чашката и леко се намръщи на горчивия вкус. — Занаятът ни е такъв — подтиква към размисъл. Като побродиш малко повече насам-натам, като се сблъскаш с цялата разруха по Земята, няма начин да не се замислиш... Както и да го въртиш, излиза, че всичко е безполезно, че сме обречени просто да се мъчим да оцелеем — ако можем. Това е единствената истина и нищо не може да я промени, нито ти, нито твоята наука. Не те осъждам, имай предвид. Всеки запълва живота си, както умее. Но днес учените са чист анахронизъм, шепа стари наивници, пръснати из целия свят. Като някогашните алхимици, търсещи тайната на философския камък. Крият се, мечтаят да възродят Златния век, извършват някакви тайни експерименти... докато се разчуе за тях и селяните от околността дотърчат да ги линчуват.

— И сигурно ще кажеш, че селяните са прави? — подигравателно подхвърли Джейн.

— Не... — Цигарата му бе изгаснала и той отново я запали. — Мразя убийствата. Но дявол да го вземе, ако някой наистина има повече ум, нека се обърне към реалността, нека да стори нещо за света, вместо да преследва нелепи химери.

Жената срещу него облегна лакти на масата, приведе се напред и в очите ѝ припламнаха войнствени светлинки.

— Много добре. Науката не трябва да преследва нелепи химери. А кой твърди обратното, скъпи мосю? Кой? Самите селяни, които живеят със спомена за Колапса и търсят виновници за всичките си беди. Трябва да има виновници за всичко — за сланите, за сушата, за градушките... Лов на вещици като в доброто старо средновековие... Ако земетресение разруши къщата ти, значи виновни са магьосниците

учени. Е, хубаво, така мислят неграмотните селяни. А ти? Какво ще направиш, ако земетресение разруши предишния ти уютен дом?

— Ще построя нов — предизвикателно отговори Николай. — Ще дялам греди, ще мъкна камъни, ще изпичам вар. И там ще е ролята на всички вас, учените — да ме съветвате как да работя по-добре, а не да чертаете планове на небостъргачи от стъкло и стомана.

Тя поклати глава.

— Не става, приятел. Домът е един, с друг просто не разполагаме. Ние дори не успяхме да създадем база на Марс. И тъй, къщата ти е полусрутена, но стените все още се крепят като по чудо. Навън, да речем, е зима. Какво ще правиш?

— Не ми оставяш изход — възрази той.

— Както Колапсът. Е?

Николай се замисли, отпи от кафето и също се приведе напред. Сега лицата им бяха съвсем близо. Като заговорници, помисли той.

— Ще укрепя сградата, както мога. Ще запуша пукнатините, ще прехвърля мебелите... и ще живея. Какво друго ми остава? След време може би ще успее да изгради нов дом от старите тухли.

— Пропускаш нещо много важно — меко каза Джейн. — Ето я картината. Зимна нощ, виелица, студ. Ти и твоите приятели сте навън. Стените на къщата още пукат и се разместват, готови да рухнат всеки момент, но вие нямате избор — или ще влезете, или ще замръзнете. И един ще трябва да се погрижи за ранените, друг да запали огън, трети да потърси храна, дюшеци, топли дрехи... А някой чудак ще тръгне да обиколи къщата с бележник и молив, за да запише къде има пукнатини и колко са широки, коя част от пода е оцеляла и коя се клати, откъде духа, къде тече вода от спуканите водопроводни тръби... Представи си още как тичащ из коридорите, мозъкът ти се цепи от напрежение, трябва да се решават хиляди неотложни въпроси, а този очилат идиот се мотае наоколо, драска в бележника и си мърмори нещо под носа. Какво ще го направиш?

— Не е честно!

— Цялата ситуация не е честна. Как ще постъпиш?

— Ще го пребия — неохотно призна той. — Сигурно ще съжалявам после, ама ще го пребия... Не, чакай! Може и да не съжалявам, ако го заваря да зяпа звездите през дупката на покрива. Какво ще ни помогнат звездите сега и тук? Спектри, йонизация,

кванти... Те ще са ни нужни след двеста години, ако човечеството оцелее дотогава. Но днес бъдете любезни да вършите точно това, което каза — проучвайте къщата!

— А какво друго смяташ, че правим? — Джейн ядно смукна от цигарата си, закашля се и разгони с ръка облачето дим. — Заради тези записки, които нося, загинаха осем души. Мислиш, че си видял нещо в твоите обиколки из тукашните планини? Знаеш ли какво е да те обстрелват с тежка картечница от пиратска джонка? Или да се промъкваш нощем из територии, където човекоядството е обичайна практика? И всичко това, защото няма друг начин да предадем едно съобщение, което някога би обиколило целия свят за част от секундата! Звездите... — Тя се изправи, заобиколи масата и застана пред догарящия огън в камината. Долитащият през рамото ѝ глас изведнъж зазвуча глухо и уморено. — Там е работата, че не можем да заровим нос в земята. Трябваше да гледаме звездите. И не просто да гледаме, а да сравним резултатите от наблюденията от различни точки на земното кълбо.

— Защо? — запита той, усещайки как всичко вътре в него изтръпва от хладното предчувствие за нещо съдбоносно и страшно.

— Защото се потвърди точно онова, което предполагахме. Колапсът не е само локално явление, не е дори само космическа вълна, налетяла отнякъде към нас. Надявахме се да е така, надявахме се всичко да отmine, както е дошло. Но и тук, в Европа, има стари наивници, както ги наричаш. И техните наблюдения съвпадат с нашите. Измененията са навсякъде, в цялата Вселена. Обаче не ме питай как и защо. Просто приеми, че Земята е в околото на циклона...

— Значи все пак е дошъл краят на света — прошепна Николай с внезапно пресъхнало гърло.

— Не знам — каза тя.

В тишината се вмъкнаха жалните въздишки на вятъра зад стъклата на прозорците. Стените на стаята изведнъж се бяха сблизили една до друга, като да подчертаят колко нищожно е това последно убежище на светлината сред свят от безброй рухващи звезди. Николай потръпна.

Няколко безкрайни мълчаливи минути по-късно Джейн тръсна глава, върна се на масата и уморено протегна чашата си към него.

— Налей ми.

— По-добре да не те бях срещал — глухо каза той, посягайки към бутилката.

— Не съм те молила да ме спиращ. — Тя сухо се изсмя. — Наздраве. И стига големи приказки. Дай да говорим за нещо по-земно. Накъде продължаваш утре? Към...

— Към Велтбург — натърти Николай. — Сега се казва Велтбург и точка. Или в краен случай Мондовил. Не се подлъгвай да употребяваш старото име на града, може да си имаш неприятности.

— Значи е истина... Чувала бях, но мислех, че се шегуват. Толкова ли е сериозно?

— Адски сериозно. Генералният секретар Аренс е луд на тема ООН и световна власт.

— И нищо повече ли? Ако е вярно всичко, което разправят за него, трябва да е луд за връзване.

Николай небрежно махна с ръка.

— Че кой управник в света не е луд? Навремето просто го криеха по-умело, а сега всичко си застана на място. — Той наля в чашата си последното вино и меланхолично огледа празната бутилка. — Забележи, все пак ние във Велтбург имаме късмет. Властта на Аренс е цвете в сравнение например с диктатурата на Баумщед... Или с Триумвирата на докторите... Слушай, няма ли вече нищо за пиене?

— Сега ще донеса — Джейн стана и тръгна към кухнята. — Говори, чувам те.

— Е... Исках да кажа, че според мен властта навсякъде е все същата яма с лайна, само дълбочината е различна. Важното е да намериш начин да си държиш главата над повърхността.

— И успявате ли? — запита тя, оставяйки новата бутилка на масата.

— Справяме се някак. Стига да не отричаш правото на Ханс-Улрих Аренс да бъде генерален секретар на ООН. Между нас казано, той наистина има известно право на това. Преди Колапса е работил за Обединените нации — и то по най-напрегнатото време, след погрома в Ню Йорк, когато цялата работа се пренесе тук.

— Колко трогателно! — подкачи го Джейн. — И ти си седнал да ми говориш за смахнати старци учени!

— Не се залъгвай! — Николай енергично размаха чашата си, без да обръща внимание на това, че част от виното се разплиска върху

покривката. — Аренс може да е луд, но не е смахнат. Откакто взе властта преди дванайсет години, не е направил нито един погрешен ход. Разправят, че бил страхотен покерджия. Пък и тая история с поста на генерален секретар понякога ми се струва измислена, колкото да спласва противниците на режима. А иначе хер Аренс е майстор на компромиса. Първата му работа, след като застана начело, беше да се споразумее с организираната престъпност. Негласно, разбира се, ама ролите са разпределени като по ноти. Той държи властта и либерализира горивния режим, доколкото е възможно, без да си навлече гнева на селяните. Контрабандата върви. Полицията си гледа работата и от време на време хваща някоя дребна риба. Едрите фигури като мосю Луи стоят настрана и само дърпат конците. Мафията пък помага на Аренс да се справя със селяните. Така му се освобождават сили за охрана на границата, особено откъм страната на Баумщед.

— Отсам, искаш да кажеш. И как се минава през охраната? Или за съотечественици правят изключения?

Николай поклати глава.

— Никакви изключения. Патрулите карат по старата система — първо стрелят, после проверяват. Тъй че всеки се спасява, както може. Повечето пресичат нощем...

— Но не и ти — подхвърли Джейн.

— Не и аз. Тогава има кучета. Мразя кучетата... — Той посегна към втората бутилка и с учудване забеляза, че и тя вече е празна.

— Аз също ги мразя. Ял ли си куче?

— И по-лоши работи съм ял. Не ме прекъсвай. Докъде бях стигнал?

— Че не пресичаш нощем — подсказа тя.

— Точно така. Гледай сега — Николай се надвеси над масата. — Тази бутилка тук е селото, в което се намираме. Пътят продължава насам... След около два километра завива наляво, успоредно на границата, и там никой не пази.

— Защо?

— Защото не може да се мине. Пътят лъкатуши в подножието на отвесна стена. Пет километра по-нататък е проходът, само че на него винаги има патрул.

Джейн се изкикоти.

— Гатанка! Също като онази за зелето, козата и вълка. Откъде минаваш тогава?

— Ето оттук — тържествено посочи той въображаемото място върху покривката. — Теснината Горж дю Созе. Някогашна туристическа атракция, но след Колапса никой не ходи натам... Как си с катеренето? Маршрутът край водопадите е труден, тъй да знаеш.

— Ще се справя — обеща тя.

Николай тежко се надигна от стола. Коленете му бяха омекнали. Не биваше да пия толкова, помисли той. Заобиколи масата и потупа Джейн по рамото.

— Хайде, край на празника. Трябва да си лягаме. Късно е вече, а утре ни чака дълъг път.

Тя се обърна към него и започна да се изправя — някак неловко, забеляза Николай, защото мястото помежду им беше съвсем малко и някой трябваше да отстъпи, но не отстъпваше нито той, нито дамата; столът се люшна, падна назад, телата им се докоснаха и внезапно той почувства как през дрехите прелита разтопената вълна от нещо, което несъзнателно бе сдържал през цялата вечер — отначало с яда и досадата към нея, после с дълбокомисления разговор. Ръцете му се заключиха зад гърба ѝ, докато нейните се вкопчваха в реверите на сакото и го придърпваха надолу и напред, към дълбоките, загадъчни нефритови очи. В стаята сякаш изведнъж бе станало много горещо, челото му пламтеше и не му достигаше въздух — може би от неподозираната сила, с която го стискаше Джейн. Лицата им се докоснаха, той усети с устни ъгълчето на нейните устни, ала когато ги потърси, те се отдръпнаха, бягаха от него и задавеният ѝ дъх пареше ту едната, ту другата му буза. Дясната ѝ ръка го отпусна и през жарката мъгла, изпълнила цялото му съзнание, прелетя тревожната мисъл, че тя иска да го отблъсне. Но вместо това почувства как тънките пръсти хванаха вратовръзката му, трескаво я задърпаха насам-натам, докато възелът се разхлаби, и в този миг устните им най-сетне се намериха — не с нежност, а с грубото нетърпение на някаква непоносима жажда, с яростта на необяснимо съперничество и надпревара към неосъзната, безкрайно далечна и същевременно толкова близка цел. Светът бе изчезнал, оставаха само треперещите от напрежението на копнежа лица, оставаше опората на масата, без която отдавна биха изгубили равновесие... и оставаше тъпата, влудяваща съпротива на дрехите,

които не искаха да се поддават, не искаха да отстъпят пред забързаните, несръчни движения. Ръцете им се блъскаха, преплитаха се, дърпаха и късаха, синьото сако полетя на пода, след него ризата; зелената рокля се смъкна надолу през острите мънички рамене и кой знае как и след колко задъхано време вече нямаше преграда между телата им; твърдите като камъчета връхчета на гърдите ѝ изписваха причудливи арабески по голата му кожа. Тя отново се вкопчи в него, повлече го назад с цялата си тежест и плотът на масата се озова под тях. НеЙде безкрайно далече, сякаш в друг свят, отзвъня и заглъхна трясъкът на строшени чаши. За момент Николай отвори очи и зърна пред лицето си бялата покривка с винено петно, разпръснато на всички страни като избухваща звезда. Сетне безплътната мъгла го погълна и нямаше нищо освен податливото, жилаво и гъвкаво безименно тяло под него, сляпото дирене, пулсиращото желание и внезапното разтърсващо докосване на нейната ръка, която го поведе, насочи го към още по-дълбок мрак, забрава и всеобятна първична топлина, където падат оковите на времето, пространството и собственото „аз“.

Много по-късно, когато вече лежаха един до друг в спалнята на горния етаж, той се сети да запита:

— Имаш ли при кого да отидеш във Велтбург?

— Жак... Е... жерон — промърмори в просъница Джейн някъде надолу към гърдите му.

Всички ще отидем при него, помисли Николай и още дълго лежа буден — изтръпнал и напрегнат, заслушан в стоновите на вятъра из мъртвото село. Топлината на женското тяло в прегръдките му беше отчайващо крехка и уязвима.

[1] Положение в шаха, когато трябва да се направи неизгоден за извършителя ход. — Б.ред. ↑

[2] Така преминава световната слава (лат.). — Б.ред. ↑

5

Отново го събуди гукането на гълъби. Без да отваря очи, Николай с удоволствие вдъхна прохладния свеж въздух, протегна се под завивката и изведнъж сърцето му се сви. Мястото до него бе празно. По чаршафите под дланта му нямаше и помен от топлината на човешко тяло. Той отметна одеялото, скочи на пода и зашари с мътен поглед из прашната стая. Никаква следа от Джейн Диксън. Прозорецът към буренясалата градина беше отворен. Успал съм се, помисли Николай с неясна тревога и отново огледа помещението. Дрехите му висяха на стола, където ги бе оставил снощи, преди да се преоблече. Все още замаян от съня, прекрачи към тях и докато нахлузваше панталона, наостри слух да чуе някакъв шум отдолу. Джейн навярно приготвяше закуска — кой знае от какво, след като вчера бе изчерпала оскъдните им запаси, но тя беше изобретателна, все щеше да се справи някак.

После забеляза празното петно сред праха в ъгъла, където снощи бе оставил раницата.

В гърдите му се стегна горчива топка от обида, ярост и разочарование. Ще я убия, помисли той и се хвърли с незавързани обувки към вратата. Ще я убия! В коридора го посрещнаха сумрак, прах и мирис на изгаснали въглени от камината долу. Тишината беше плътна и стара, тишина на къща, напусната още преди разсъмване. Подкованите му подметки изтрещяха по дървените стъпала, ала и този звук не можеше да разсее безжизненото чувство за изоставеност. На най-долното стъпало Николай се препъна, не успя да запази равновесие, профуча през хола и връхлетя в столовата.

Раницата бе първото, което видя. На масата, до грижливо сгънатата бяла покривка. Все още недоверчив, той пристъпи напред и разкопча ремъчето, обаче всичко се оказа наред. Тя не беше взела нито кутийка кибрит. Само бе добавила нещо.

Бутилка перно.

Николай се разсмя. После изпсува — мръсно и цветисто, с малко яд и много уважение и симпатия, както би напсувал близък приятел

като Мишин. Понечи да изхвърли бутилката, сетне размисли и отпусна ръка. Можеше да я запази за спомен — вместо вариант на баналната повехнала роза между страниците на вехт албум с петна от сълзи по пожълтялата хартия. Изработи ме, развеселено се ухили той. Прелъстен и изоставен — още не ти се беше случвало, а, мой човек? Това да ти е обица на ухото, друг път да си пазиш целомъдрието от съмнителни авантюристики.

Столовата бе учудващо чиста. Нямаше и помен от снощните строшени чаши, пепелта от камината беше изнесена, а зелената рокля и синият костюм бяха изчезнали нейде, навярно грижливо прибрани в някой гардероб. Николай вдигна рамене. Какво пък, щом се смяташе за наследница, беше логично да поддържа ред в една къща, където едва ли някога ще стъпи отново. С леко угризение си припомни безредието, което бе оставил вчера сутринта в другото село... и още по-лошо, бъркотията в тукашната кръчма. Дали пък не беше отишла да почисти и там? Едва ли, поклати глава и бавно се върна на горния етаж да се дооблече.

Обидата не го напускате — лека, но постепенна и мъчителна като трънче под кожата, което от време на време напомня за себе си с неочаквано боцване. С тази обида облече ризата и якето, помисли, че ще му бъде горещо през деня, и се сети за поговорката, която обичаше да повтаря дядо му: лете без абичка, зиме без торбичка в планината не тръгвай. Проста и мъдра поговорка, създадена преди безброй векове от някой безименен балканджия, здраво стъпил върху земята. За такива люде беше днешното време, не за колебливи интелегенти, склонни прекалено да се задълбочават в собствените си преживявания. За хора с първичната животинска твърдост на Баска, с фанатичната вяра на отец Донован или властната лудост на Аренс. Останалото беше баласт, пясък в смазката, който постепенно разяжда механизма и рано или късно довежда до фаталната грешка.

И все пак обидата оставаше. Докато слизаше надолу да прибере раницата, Николай мислено я опипваше, както се опипва с език болното място на току-що изваден зъб. Бутилка перно, мътните да я вземат!... Какво бе това? Високомерна подигравка или прощална дружеска закачка? Навярно никога нямаше да разбере... освен ако се срещнеха отново.

Или ако я настигна, помисли той, мятайки раницата на гръб, и внезапно усети как познатата тежест с един удар забива в тялото му хладна, стоманена решителност. Чувстваше се цял, жив, напрегнат и гъвкав, болката се бе претопила в нетърпеливо очакване и сякаш дори кабарите на обувките му се впиваха в пода някак по-особено, със стръв и предвкусване на предстоящата гонитба.

Навън утрото бе свежо и ясно; хладният въздух поемаше звънките му стъпки, разнасяше ги надалече и сега селото не изглеждаше нито зловещо, нито мъртво — просто шепа изоставени къщички, чиито наследници рано или късно щяха да дойдат. Николай отново се разсмя, този път без капчица печал, и ускори крачка. Отдавна не бе изпитвал това удоволствие на надпреварата с времето и планинските пътеки, радостта на силата в напрегнатите мускули.

Селото остана назад, шосето мина през стария каменен мост над потока Созе и започна да се изкачва нагоре по склона сред лескови гъсталаци. По напукания асфалт растяха треви и храсти; понякога Николай забелязваше приведен стрък и доволно кимаше. Следата бе прясна, на не повече от час. Щеше да я настигне, вече не се съмняваше в това.

Високо горе се издигаше сивата скална стена, гола и мрачна, само тук-там отделни борове бяха намерили къде да се вкопчат в нея с възлестите си корени. Наклонът постепенно намаля. В подножието на стената, преди да завие наляво, Николай спря и се огледа назад. До хоризонта се разстилаха надиплени гори и планински ливади, сред тях лъкатушеше Пътят на мъртвите с нанизани по него изоставени села.

По пътя се задаваха хора.

Той се намръщи. Нещо не беше наред. Вярно, по Тотенвег понякога минаваха контрабандисти, но контрабандистите обикновено вървяха сами, рядко по двама-трима и никога на големи групи. А тази група беше голяма. Разтревожен, Николай свали раницата, извади бинокъла и го вдигна към очите си. Отначало видя само мътни зелени петна, после завъртя колелцето за фокусиране и образът постепенно се проясни. Леко зашари с ръце наляво-надясно, през зрителното поле пробягаха дървета и хълмове, мярна се тъмната лента на пътя, той задържа движението и след миг пред погледа му се появиха конници, устремени в галоп към селото, което бе напуснал преди половин час. Опитва се да ги преброи, макар че не беше лесно — бинокълът

потрепваше между пръстите му и на няколко пъти се наложи да прекъсне и да започне отново. Осем или девет, реши той накрая. От такова разстояние не се виждаше достатъчно добре, но иззад гърбовете им като че стърчаха дулата на пушки.

— Сеньор Калвера... — мрачно промърмори той, прибирайки бинокъла в раницата.

Лекото, радостно чувство се бе изпарило. Сега крачеше по осеяния със срутени камъни път още по-бързо, но товарът на гърба му сякаш бе натезал още повече от съмнение и страх. Какво търсеха тези конници по Тотенвег? Него ли? Заради обира, бодна го право в сърцето тревожна догадка. Или заради подпаления дирижабъл. Той ядосано тръсна глава. Глупости, кой би си дал толкова труд за един дребен контрабандист? Пък и вече бе минал през две граници, просто нямаше начин да организират потеря. Не, имаше нещо друго. Може би разчистване на сметки между хората на Баумщед, подобни вътрешни войни не бяха рядкост в днешния пълен с насилие свят. Но за да бягат така, значи ги преследваше много по-голям отряд...

Работата става напечена, помисли той и усети как го облива гореща вълна. Главорезите на Баумщед бяха щедри на пукотевица (*trigger-happy*^[1], както би казал отец Донован), а сега, ако наистина бе избухнала междуособица, без колебание биха направили на решето всеки, който се изпречи на пътя им. Все още имаше надежда да се задържат в селото и там да причакат преследвачите, но Николай не разчиташе особено на това. Те бягаха към границата и най-вероятно щяха да се опитат да минат отзад, ако се наложи — със сила. Той трескаво се помъчи да пресметне наум разстоянието и скоростите, обаче напрежението объркваше мислите му. Колко оставаше до водопадите? Щеше ли да се добере до там, преди да го настигнат? Озърна се наляво, но гъстите корони на крайпътните дървета закриваха низините. Всичко виси на косъм, реши Николай. Може би щяха да го настигнат, може би не.

Навярно най-разумното беше да свърне от шосето и долу в дерето да изчака, докато отминат конниците. Макар че идеята го съблазняваше, дългогодишният му инстинкт на планински куриер се бунтуваше срещу нея. Да постъпи така, би значело да заложи всичко на една догадка, в която не бе сигурен, не можеше да бъде сигурен. Ами ако търсеха именно него? Тогава би увиснал блокиран тук, с

отрязан път за измъкване през границата, до която оставаше толкова малко...

Господи, за какво мога да им трябвам тъкмо аз?

Отпред имаше завой и там зелената завеса на дърветата се разкъсваше. Смъквайки в движение раницата, Николай изтича нататък, спря, измъкна бинокъла и с инстинктивно точен жест хвана шосето в обективите.

Пуст. Пътят бе пуст, конниците бяха изчезнали в селото, а преследвачи не се виждаха никъде. Освен ако точно сега минават през предишното село, опита да се успокои той, но мисълта бе нелепа. Ония не биха бързали така, стига да разполагаха с толкова голяма преднина.

Прибра бинокъла. Мозъкът му работеше бавно, с усилие, като че не желаше да признае очевидното. Конниците не бягаха от никого и това можеше да означава само едно — че самите те са преследвачи. Осем или девет души, пратени подир него. Защо, отчаяно се запита Николай. Заради сто кутии кибрит? Проклятие, сто кутии не са лоша плячка, ама просто не си струват труда! Не, не можеше да бъде това. Какво друго? Кръвно отмъщение? Възможно... Ако случайно някой от загиналите при обира се окажеше близък на Баумщед, ако бяха узнали за неговото участие, ако по някакъв начин бяха открили следата му...

Метна раницата на гръб и побягна.

Обувките сякаш изведнъж бяха натежали на краката му и в тишината на пустия път тропотът им отекваше зловецко и обречено. Между плешките му се стичаха вадички пот. Той се опита да потисне страха, да се убеди, че всичко може да се окаже съвпадение, но знаеше от опит, че в занаята съвпадения няма. Каквато и да беше причината, конниците търсеха него и най-вероятно бяха от хората на Баумщед. Кръвта туптеше в слепоочията му като удари на часовниково махало, отмерващо безмилостния ход на времето. Колко оставаше още до теснината? Километър? Трябваше да стигне до там, преди да го догонят, това бе единственото спасение. Дори в най-добро разположение на духа главорезите на Баумщед не бяха приятна компания и ако наистина гонеха него... просто не искаше да мисли какво би последвало. Като Валешински... като Китаеца или много по-лошо...

Дъхът изгаряше гърлото му, дробовете болезнено се напрягаха за още по-дълбока глътка кислород, а пътят се приближаваше мъчително

бавно. Зад всеки завой очакваше да зърне тесния процеп в скалите, където би намерил спасителното убежище — и всяко ново разочарование отнемаше частица от силата му. Няма да издържа, помисли той, няма да стигна. Проклет занаят! Само да се отърва и зарязвам всичко, ей Богу, зарязвам го! Стар съм вече за тия игри, нека ги играят такива като онзи хлапак с мулето.

Но през бученето на кръвта в ушите му ненадейно проникна един друг, благословен звук — плисьък и бълбукане на вода отляво, от дерето. Знаеше какво означава това: потокът беше по-близо, коритото му се изкачваше към пътя и скоро щеше да наближи съвсем. Още малко, може би зад следващия завой! Той напрегна последни сили, успя някак да ускори бяга си и се озова на завоя в момента, когато изотзад долетяха бесните удари на копита.

Теснината беше пред него — огромен процеп в отвесните скали отдясно, откъдето изскачаха пенестите води на потока и се хвърляха надолу под моста на шосето. Без да усеща нозете си, Николай затича нататък през избуялата трева, по отдавна обраслата пътека, където вече никога нямаше да стъпи крак на турист. Насреща му лъхна хладен въздух, примесен със ситни водни капчици. Надясно, надясно! Край подножието на стената унило се гушеха съсипани от времето останки от ресторантче със стърчащи в празните витрини назъбени парчета стъкло. Потокът бе съвсем близо. Почвата ставаше влажна, от теснината долиташе многократно усиленият рев на водопадите. За миг Николай зърна в калта пред себе си отпечатък от малка подкована обувка, но нямаше време да мисли за Джейн, защото откъм пътя затрещя автомат и последните остатъци от витрините на ресторанта се разлетяха като искрящи фойерверки. Воден дори не от волята, а от инстинкта, той зави наляво и се озова пред тясното желязно мостче над потока, което продължаваше по отсрещния бряг и се изкачваше нагоре по скалата със серия от стълбички и площадки.

Сега идваше най-лошото. Николай сви рамене, приведе се и побягна над водата. Хлъзгавото желязо громолеше под стъпките му. Разбираше, че се вижда като на длан и че с един откос могат да го свалят, ала, кой знае защо, гърмежите се бавеха. Дали пък не се надяваха да го хванат жив? Мостчето свърши, отпред имаше няколко ръждиви стъпала, той ги преодоля с два скока и още докато летеше нагоре, три или четири автомата удариха едновременно. Изстрели и

бучене на вода, трясък на раздробена скала, дъжд от ситни каменни парченца, пред очите му се въртяха нови стълби и нови площадки, сега завой обратно, напред по терасата край мократа отвесна канара, навътре, към спасителния мрак на процепа, искри от куршум по железния парапет, напред и навътре, напред и навътре... Тишина.

За секунда Николай спря изнемощял. Беше завил наляво и скалният ръб го закриваше от преследвачите. Имаше чувството, че някой е раздрал всичко вътре в него на ситни лентички и сетне е запалил огън от тях. Искеше му се да постои така поне минутка, докато си поеме дъх, ала това би го погубило. С обстрела ония типове му бяха дали възможност да вземе преднина и за нищо на света не биваше да я губи. Трябваше да бяга — навътре, към водопадите. А после? По дяволите после, сега бягай напред, нещастнико, или ти е спукана работата!

Не разбра как бе продължил, просто изведнъж откри, че отново тича по разядените метални тераси, по прорязаните в скалата галерии над дълбоки бистри води, в които лениво танцуваха тъмните издължени сенки на огромни пъстърви. Мостчетата се изкачваха полегато нагоре, грохотът на водопадите сякаш разтърсваше цялата планина и влажният прах се сипеше като упорит есенен дъжд, нахлуваше в дробовете му, задавяше го и го караше спазматично да кашля. Пътят ставаше все по-хлъзгав. Изгубя ли равновесие, отивам право при рибите, помисли Николай и неволно се сети за първото мостче. Защо не бяха стреляли тогава? Ако го искаха жив, нямаше да стрелят и после, когато беше минал на другия бряг. Ами ако просто гледаха да го докопат, независимо дали жив или мъртъв? Може би само държаха да се доберат до него и се бояха да не би трупът му да падне в потока? Защо, мамка им шибана, защо? Какво толкова им трябваше? Кибритът ли? Пикливо съкровище! Би го зарязал, ако така можеше да се отърве, но знаеше, че не в кибрита е работата, това поне беше ясно. Мръсните копелета искаха кожата му, все едно защо, може би по недоразумение, както с Дик Гароу, и нямаше да мирясат, докато...

Без да забележи, бе минал по мостчето над първия водопад и тичаше по галерията край дясната стена на теснината, когато опората под нозете му изчезна. Той нададе задавен вик, размаха ръце и се просна по корем върху разлюления железен лист. Хлъзгаше се наляво и назад, бомбетата на обувките му задраха по грапав ръб и хлътнаха в

някакъв процеп, сетне пръстите му се вкопчиха в една от пръчките на парапета и задържаха падането в момента, когато краката му вече стърчаха до коленете в пустотата. Бавно и предпазливо той се придърпа малко по-нагоре по наклонената площадка, после завъртя глава. Погледът му срещна кипнала бяла пяна. Някоя от разядените подпори отдолу не бе издържала и откаченият край на металната платформа висеше косо на пет метра над буйните води на потока.

— Аха! — задъхано промърмори Николай. — Аха...

Прехвърляйки ръце от пръчка на пръчка, той се придърпа напред. Освободен от тежестта му, железният лист постепенно се върна почти на предишното ниво. Младежът се изправи и погледна назад. Процепът едва се забелязваше. Първият преследвач щеше да хлътне в потока, но това не бе достатъчно. Трябваше да се направи още нещо и той с леко изтръпване в гърдите разбра какво е то. Идеята беше рискована... всъщност имаше ли нещо по-рисковано от перспективата да стигне до края на теснината с цялата банда по петите?

На две крачки пред него бе грубо завареният ръб на листа. Николай стъпи върху него, хвана се за ниския парапет и предпазливо подскочи на място. Опората под краката му се залюля, нещо отдолу изскърца, захрущя. Добре... Той натисна отново и още веднъж, и пак, ритъмът се ускори, свободният край на терасата се гънеше, размахваше се из въздуха и дереше каменната стена, откъртени камъчета се сипеха в потока и изведнъж подпорите се изтръгнаха от скалата.

Не една, а три.

Ледената тръпка на безтегловността прелетя от тестисите нагоре през корема и дробовете му. Драскайки с кабарите по мокротото желязо, той се хвърли напред по наклона, успя да намери полуопора за още една крачка, но втората площадка, повлечена от първата, се огъваше надолу и се превръщаше в стръмна стена пред гърдите му. С инстинктивно движение Николай се извъртя във въздуха наляво и сграбчи парапета. Пружиниращите метални листове увиснаха отвесно, после отскочиха обратно, почти до средата на предишната си височина. Подмятан като кукла на конец, той използва устрема, за да пропълзи две пречки по-напред. Хвана се здраво, та да изчака

следващото люшкане, и внезапно с ужас забеляза как заварката започва да се цепи.

Оставаха му секунди. Младежът размаха крака, налучка опора на извития парапет и се закатери сякаш по въжена стълба. Грубият метален шев бавно се късаше откъм стената. Листовете вече не подскачаха, само се извъртяха и провиснаха към водата, която се плискаше по долния край. Николай се отблъсна с нозе, преодоля още цял метър и вече беше почти до ръба, но заварката се разкъса окончателно и двете платформи увиснаха, едва удържани от желязната тръба на парапета. Някакво нечовешко усилие го тласна нагоре, през назъбения ръб. Задъхан, той се просна на треперещата площадка, чу отдолу оглушителен плясък и разбра, че е успял.

Чувстваше се изстискан и смачкан като мокър парцал, ала осъзнаваше, че е изгубил прекалено много време. Преследвачите можеха да се появят всеки момент. Застави се да стане и да закричи напред. Рамото му се триеше в хлъзгавата влажна скала, но той не смееше да мине по-вляво — боеше се, че ако коленете му се подгънат, ще се преметне през парапета.

Двадесетина крачки по-нататък започваше нов завой. Тук Николай спря и се обърна. Добра работа беше свършил. Шест метра от тясната тераса бяха изчезнали и само дупките от изтръгнатите подпори напомняха за съществуването на откъснатите желязни платформи. За минаване по гладката отвесна скала не можеше да става и дума. Ако разполагаха с въжета и куки, преследвачите евентуално биха успели да се прехвърлят, но това щеше да им отнеме време, доста време. Той се усмихна с треперещи устни. Знаеше, че трябва да продължи, обаче не успя да си откаже едно малко последно удоволствие.

Не се наложи да чака дълго. Отсреща по мостчето над първия водопад притича първият противник — едър брадат мъжага в стари джинси и синя вълнена риза с навити до лактите ръкави. Подире му в колона се задаваха останалите. Николай ги изчака да наближат, да видят прекъснатата тераса и да вдигнат погледи към него. После се разсмя на сличаните им физиономии, показа им лакът и благоразумно отскочи зад прикритието на завоя, като продължаваше да се смее безумно сред бученето на потока. Изотзад едва чуто залаяха автомати. Куршумите процепиха въздуха със злобен вой и се изгубиха нейде напред из теснината. След малко канонадата секна. Бяха разбрали, че е

безсмислено. Сега щяха да се върнат при конете за въжета; в краен случай можеха да използват и юздите, но така или иначе вече бяха загубили играта. Преминаването щеше да им отнеме поне половин час.

Все още задъхан, той продължи напред. Галерията постепенно се изкачваше нагоре край мократа блестяща скала, обрасла тук-там с мъх и папрат. Каменното корито остана двадесет метра по-долу. Високо над главата му се виеше ослепително ярка лентичка синьо небе. Отпред се появиха стремителните бели струи на втория водопад. Пътеката отново мина през тунел, излезе на открито съвсем близо до водопада и тук Николай спря за малко. Трябваше да се изкачи по няколко железни стъпала и още веднъж да мине над буйното течение. Това щеше да бъде рискованият момент. Мостчето се виждаше отдолу, а ония не бяха чак толкова глупави, че да не оставят поне един човек на пост. Вярно, разстоянието бе доста големичко за добър прицел и увисналият из въздуха воден прах влошаваше видимостта, но рискът си оставаше риск. Кожата си е моя в края на краищата, помисли той, докато изкачваше стъпалата. Зави наляво, спря на пет-шест крачки от мостчето, дълбоко си пое дъх и се хвърли напред.

Беше предвидил правилно. Глухите трясъци на изстрелите се раздадоха още преди да стигне до средата. Първите куршуми прелетяха на два метра под него, следващите с яростен звън забарабаниха отдолу по металния лист; Николай бягаше с дълги скокове, без да се привежда, защото така би се забавил; скалата беше отпред, съвсем близо, един куршум рикошира и изсвистя над главата му, но това бе краят, мостчето свърши и пътеката продължаваше от другата страна, закрыта и безопасна.

Добре, мой човек, каза си той, крачейки бавно по-нататък. Карай все в същия дух и ще дочакаш честити старини. Важното е да помниш мъдрия девиз на Мишин: един миг невнимание — после цял живот мъртъв. Макар че въпросът си остава спорен, дали не е за предпочитане да си отидеш млад, отколкото да дочакаш въпросните честити старини.

Пътят напред беше спокоен. Вече без да бърза, Николай се изкачваше по галерии, тунели и площадки високо над кипящото течение на потока Созе. Бе отърсил тревогата и си припомняше имената на водопадите, край които минаваше. Каскад дез Ескалие. Каскад Дивизе. На няколко метра над петия водопад, Каскад де Плюм

Бланш, пътеката прекосяваше едно последно мостче и завършваше с широка обзорна площадка, от която се разкриваше гледка към продължаващата нагоре теснина.

Николай спря, извади въжето от раницата и върза здрав клуп от едната страна. После грижливо го премота на лакът и го преметна през врата и лявото си рамо. Оттук нататък започваше трудното. Приблужи се до края на площадката, прекрачи железния парапет и стъпи на тесния скален корниз. Камъкът под краката му беше коварно хлъзгав. Като разпери ръце и се притисна към мократа стена, той бавно заобиколи издадения ръб. Скалите от двете му страни се отдръпнаха и отпред се разтвори мрачен кладенец, в който се стоварваха от петнадесет метра височина струите на следващия водопад, Каскад дьо л'Арк-ан-сиел. Дъното представляваше широка и плитка каменна чаша с бурно вряща пяна в средата, но по краищата водата бе почти съвсем спокойна и бавно обикаляше в полукръг, преди отново да се стрелне по течението. Николай предпазливо се приведе, намери издатина, за която да се хване, приплъзна се по корем през ръба на корниза и увисна над езерцето. От обувките му до водата оставаше не повече от половин метър. Разтвори пръсти, полетя надолу и потъна до колене. Тук можеше да не се бои от подхлъзване — с годините по краищата на чашата се бе натрупвал дебел слой ситен пясък, който тихото течение не успяваше да отнесе. По-навътре обаче дъното бе гладко, почти полирано и там трябваше да се пази. Не толкова заради себе си, все някак би се удържал, но при падане щеше да намокри кибрита и това вече не би могъл да си прости — след всички прекеждия да съсипе товара на две крачки от целта. Власите се давят на края на Дунава, както твърдеше още една от безбройните поговорки на отдавна починалия му балкански дядо.

Сантиметър по сантиметър той пристъпи навътре. След няколко крачки пясъкът под подметките му изчезна, заменен от гладка скала. Течението меко се вкопчи в бедрата му, задържа го настрани, към Каскад де Плюм Бланш. Направи още крачка и реши, че е достатъчно, по-напред напорът щеше да стане прекалено силен. До отсрещната стена оставаха пет метра и там, малко над една издатина, от камъка стърчеше стоманената кука, която беше забил преди две години заедно с Дик Гароу. Внимателно, без резки движения Николай откачи въжето от рамото си, размота го и разшири клупа. После със силен замах го

метна нагоре. Тежката мокра примка описа дъга във въздуха, блъсна се в скалата и увисна на куката. Като се усмихваше, доволен от точността си, Николай опъна края, докато възелът се стегна здраво, дръпна два-три пъти, за да провери дали опората е сигурна, и реши, че всичко е наред.

Без товара преминаването нямаше да е проблем, но сега се налагаше да действа по-внимателно. Той прехвърли ръце по въжето, изпъна го и пристъпи още по-навътре. Тласъкът на течението се засили и взе да го изтиква надясно, към процепа, през който се изливаше долният водопад. Кабарите на подметките му задраха по гладкото дъно, водата се надигна до кръста и би го повлякла надолу, ако нямаше за какво да се държи. Николай си пое дъх, леко приклезна и изведнъж се хвърли напред и нагоре. Тялото му се люшна в широка дъга през езерцето, докато ръцете му светкавично се местеха една над друга, изтегляйки го по-високо, за да не потъне до рамене. Течението блъсна краката му, дръпна ги настрани и това беше добре, защото така гърбът му оставаше над повърхността. След миг напорът на водата го изхвърли към отсрещната скала. Коленете му задълбаха из пясъчливото дъно. Без да изпуска опората, той се изправи, постоя малко, после се изкатери върху издатината. Откачи примката и погледна напред. Три метра по-навътре в стената на кладенеца зееше пукнатина — съвсем тясна на нивото на езерцето, но нагоре постепенно се разширяваше. Николай сгъна въжето на две, праметна го през куката, увисна и с размах се залюля край мократа скала. На третия опит стигна до пукнатината и успя да намести вътре двата си крака. Като се придържаше с лявата ръка, той изтегли въжето, несръчно го нави и го праметна през рамо.

Изкачването нагоре не беше трудно, трябваше само да внимава с хлъзгавата канара. Свали раницата и я надяна обратно — пред гърдите си. След това притисна гръб в камъка, подпря се със свити нозе на отсрещната стена на пукнатината и започна да се катери. Няколко минути по-късно се измъкна над водопада, където естествена скална арка водеше към отсрещния бряг на потока. Тук в отвесната стена се отваряше V-образен процеп — старо корито на отдавна пресъхнал приток на Созе. Дъното беше осеяно с каменни късове и докато се изкачваше, Николай забеляза на места пресни драскотини от подковани подметки. Значи не се бе излъгал там долу, край

ресторантчето. Джейн наистина бе минала оттук. Той мислено ѝ свали шапка, като си спомни колко време бяха изгубили двамата с Дик Гароу, докато набележат най-подходящото трасе.

Малко по малко грохотът на водопадите зад гърба му затихна, Отпред все по-ярко нахлуваше слънчева светлина. Процепът се разшири, стана по-плитък и изведнъж свърши. Каменното корито продължаваше нагоре през алпийските ливади към ослепително блестящите бели върхове и ледника, от който извираше Созе. Оттам се спускаше пронизващ хладен ветреца и Николай потрепера в мокрите си дрехи. Вече нямаше закъде да бърза, бе минал границата, но трябваше да върви, за да се стопли.

Отляво се издигаше висок тревист хребет, осеян със стърчащи сиво-черни скали. Младежът пое нагоре с енергична крачка и скоро наистина се загоря. Лъчите на обедното слънце вдигаха леки струйки пара от раменете му. Чувстваше се доволен от себе си и от света. Пътешествието можеше да се смята за успешно приключено. Хората на Баумщед нямаше да го преследват отвъд границата, поне толкова мозък имаха в тъпите си глави. Оставаше да се добере до Велтбург, ала в сравнение с досегашните преждия това беше същинска дреболия, фасулска работа, както би казал дядо му. А щом предадеше пратката и получише възнаграждението си от Мишин, би могъл за няколко месеца да се откаже от нови курсове. Тъкмо до зимата, бодна го неприятна мисъл, но Николай бързо я прогони. Банкнотите, получени от Баска, също не бяха малко; ако караше по-икономично, щяха да му стигнат до пролетта. Не че си вярваше — отдавна се бе примирил със загадъчното свойство на парите да се изпаряват за броени дни от джобовете му. Ще взема да се примоля за дял в бизнеса, зарече се той. Мишин не е кой да е, мосю Луи сигурно няма да му откаже. Или пък ще зарежа всичко и ще се хвана домакин при мадам Хилда. Чист занаят, спокоен, само дете от време на време се налага да изхвърлиш някой пийнал клиент...

Преодоля последните метри изкачване и спря на каменистото било. Отпред се разкриваше великолепна гледка към Велтбургското езеро, в чиито спокойни тъмни води се отразяваха небето и редките бели облачета. Отсрещният бряг едва се различаваше сред златиста омара. Планинският склон се спускаше стръмно през гъстите гори и ставаше по-полегат чак досами водата, където се белееха като играчки

къщите на малко селце. Още час, каза си Николай и пое надолу, като се оглеждаше внимателно.

Откри я, преди да навлезе в иглолистната гора. Беше тясна и рядко употребявана, както повечето пътеки, по които бе вървял през последната седмица. На няколко пъти му се стори, че различава неясни следи по сухата почва, но не можеше да бъде съвсем сигурен, а още по-малко да реши дали Джейн е минавала оттук. Все едно, нямаше къде да се дене, освен да слезе в селото. Там щеше да я настигне.

След дълго спускане през гората излезе на широк коларски път, по който от време на време громоляха каруци. Изпървом звукът на колелата го стресна, ала след това той се усмихна. Вече беше на своя територия. Баумщед с цялата си сбирщина оставаше отвъд планината. Тукашните селяни го мразеха люто и бяха готови ей така, заради принципа, да помогнат дори на контрабандистите на кибрит, стига с това поне мъничко да засегнат интересите на „мръсния шваба“. Без да се крие, Николай излезе на платното и приветствено помахаше с ръка на човека в преминаващата каруца. Онзи небрежно отвърна на поздрава, плъзна по раницата му безразличен поглед и пак обърна глава напред. Отгоре вече се чуваше нова каруца. Доста е оживено днес, помисли Николай, крачейки по ръба на пътя. Изглежда, бе пазарен ден и това чудесно подхождаше на плановете му. В тълпата по-лесно щеше да мине незабелязан, а и нямаше да има проблеми с транспорта до Велтбург.

Колкото по-надолу слизаше, толкова по-населено ставаше наоколо. От страничните пътеки се появяваха брадати планинари с тежко натоварени мулета или с огромни раници на гръб. С изпомачканите си вехти дрехи Николай спокойно можеше да мине за един от тях, отличаваше го само избръснатото снощи лице. Но бръсненето не беше чак толкова необичайно нещо, долу сигурно имаше и селяни, облечени в неделните си костюми.

Гората отстъпи място на пасища, сред които тук-там стърчаха порутени изоставени вилички, спомен за някогашното курортно благоденствие. Взеха да се мяркат парчета обработена земя, оградени с високи плетове от клони. По равното пасяха крави и овце, наглеждани от хлапета с тояги на рамо. След поредния завой на пътя, отдясно, вече съвсем наблизо се появиха първите къщи на селото. Отвъд покривите

им блестяха водите на езерото, а отсам, на една широка ливада, беше пазарът.

Николай заобиколи спрелите каруци и навлезе в тълпата. Върху одеяла, разстлани по земята, се трупаха купища стока, изсипани сякаш от рога на изобилието. Докато си пробиваше с лакти път напред, пред погледа му се появяваха дебели пити сирене, чували с царевица и жито, огнестрелни оръжия и муниции, големи буркани с пчелен мед, бъчонки вино, лоени и восъчни свещи (с официално разрешително в рамка), предена и непредена вълна, зеленчуци, дивечово месо, дрехи, всевъзможни кожи, прясна риба от езерото и планинските потоци, гърнета с масло и сметана, грубо изковани земеделски сечива, ножове и още какво ли не. Наоколо спореха, пазаряха се, ругаеха на френски и немски, сегиз-тогиз като пикантна подправка се дочуваше италианска, испанска или фламандска реч. Из множеството се провираха оскъдно облечени гастролиращи проститутки, по-опитните вече мъкнеха сконфузените си клиенти към близката горичка. Фокусник с червен плащ и чалма на главата вадеше от устата си наниз пъстри копринени кърпички пред неколцина зяпнали селяни, до него друг бродещ артист с факла в ръка бълваше огън — опасен номер, който можеше да го прати на бесилката, но за сметка на това осигуряваше далеч помногобройна публика.

Най-после Николай се изтръгна от навалищата, продължи към селото и изведнъж спря. Беше видял позната физиономия. Край някаква стена с бутилка калвадос^[2] в скута седеше на припек циганинът Фернан — конекрадец, ковач, контрабандист единак и една от най-колоритните фигури в областта. Както винаги бе облечен в огненочервена копринена риза, разкопчана до пояса, тесен черен панталон, полуботуши с къси шпори и колан, широк цяла педя, с безброй капси, ремъчета и джобчта. На ухото му проблясваше полирана стоманена обица. Изглеждаше съвсем доволен да седи така, примижал срещу слънцето, с провиснал над мургавото чело къдрав черен кичур. Присъствието му тук беше добър знак — Фернан имаше фантастичен нюх към опасностите и умееше да изчезва далеч преди да замирише на пърлено. Освен това винаги беше в течение на всичко, сякаш непрекъснато шареше из околностите с невидим локатор.

Николай се приближи, седна до него и го сръчка с лакът.

— Дай една глътка.

Циганинът лениво завъртя глава, изгледа го с премрежени клепки и му подаде бутилката. Като отпи малко, Николай му я върна, после се опита да поведе разговор.

— Хубав пазар става днес.

— Бива го — съгласи се Фернан и на свой ред надигна шишето.

— Изглежда спокойно, а?

— За кого спокойно, за кого не... Аз моята работа си я свърших и няма от какво да се плаша. — Циганинът безразлично сви рамене и внезапно го стрелна с жив поглед. — Ти да побъбриш ли си дошъл, или по работа?

— По работа — призна другият.

Фернан прехвърли шишето в лявата си ръка и подложи длан:

— Десетачка.

И тоя приятел осъзна стойността на информацията, помисли Николай, бъркайки в джоба на панталона. Парите бяха още влажни. Понеже не беше уточнено за каква валута става дума, той избра изтъркана синя банкнота от десет марки с изобразен на нея платноход и я пусна в мазолестата черна шепа. Фернан доволно потри печалбата в рядката си брадица, следейки със заинтересуван поглед как останалите пари се връщат откъдето бяха дошли. Докато прибираше банкнотата в едно от джобчетата по колана, на лицето му цъфна белозъба усмивка.

— Преди да почнеш да питаш, ето ти информация от мен. Гратис, за сметка на заведението. Гледам, че имаш доста рубли. Снощи във Велтбург е изгоряла къщата на стария Розенхайм.

— Е?

— Какво „Е“? Не си ли чувал, че хер Розенхайм изкупуваше всякакви рубли, каквито му паднат? Искаше да им вдигне цената. И сега наистина ще се вдигнат, само че оня дърт лихвар няма да им се радва. Разправят, че бил изгорял заедно с всичките си пари.

— Откъде ги знаеш тия неща, Фернан? — запита Николай. — Бас държа, че поне от месец не си стъпвал във Велтбург.

— Нямам работа там — ухили се мургавият, после очите му внезапно станаха сериозни и печални. — А колкото до знаенето — налага се, братче. Ние, циганите, трябва всичко да знаем, това ни е защитата в тоя пусти свят. Хайде питай сега.

— Чудех се дали не си виждал преди малко да минава една жена. Дребна, облечена в стари брезентови дрехи. Носи раница и има дълга черна коса, но я крие под каскета. Прилича на момче...

— Може и да съм я виждал... — Фернан присви очи и се замисли. — Обаче не тук. Горе по пътя, вървеше на изток.

Николай поклати глава.

— Сигурно не е същата. Онази отиваше към Велтбург.

— Същата е, братче, същата е — възрази циганинът с тон на оскърбено достойнство. — Дрехите ѝ още бяха влажни като твоите, щото и двамата сте минавали — хайде да не казвам, ама не мисли, че никой не знае къде ви беше каналът на вас с Дик Гароу.

— Добре де, да речем, че е била тя — прекъсна го Николай Бенев. — Какво ще търси на изток?

— Не какво търси, приятел, а от какво бяга. Ще ти кажа честно — нямам представа. Обаче помни ми думите: нещо ще става в това село, и то скоро. Усещам го ей тук, в корема си, и ако не бях чист, отдавна да съм отпрашил. Тебе не те знам чист ли си и не питам. Ако си — сядай да довършим шишето. Иначе — изчезвай. И не нагоре.

— Защо?

Фернан не отговори веднага. Отпи дълга глътка калвадос, избърса устните си с ръка и се облегна назад.

— Пак ти повтарям, не знам. Усещам го, и толкоз. Ако съм те излъгал, ще ти върна парите, като се видим друг път. Слушай какво ти говоря и отивай към пристанището. Може да успееш.

Николай скочи на крака. За пръв път чуваше Фернан да говори толкова неясно и това засилваше тревогата му. Гълчавата на пазара сега изглеждаше като прикритие за нещо друго, потайно и заплашително. Той вдигна поглед нагоре към склона и забеляза подробност, на която преди не бе обърнал внимание. Нито една каруца не се изкачваше по пътя, никой не си отиваше. Рано е още, опита да се успокои той, но знаеше, че не е така. Отдавна бе минало пладне, обикновено по това време мнозина търговци и купувачи вече се прибираха у дома. Какво ги спираше? Преоблечени полицейски агенти? По дяволите, би трябвало да са страшно много, за да осъществят операцията незабелязано. И още нещо — ако наистина задържаха каруците, значи хайката вече бе започнала.

Фернан го гледаше безразлично и загадъчно с черните си цигански очи. Николай му махна с ръка и забърза към главната улица на селото. Не му харесваше това тясно пространство, оградено от къщи и дворове, имаше чувството, че сам се пъха в устата на вълка. Би предпочел планината, там щеше да бъде в стихията си, но ако Фернан бе прав, гората гъмжеше от полиция. По-добре напред, към пристанището. Нататък вървяха и други като него, всички натоварени с раници, торби и чували, с ръчни колички и мулета. Мнозина дребни търговци от Велтбург идваха на панаира за евтина стока. Между тях нямаше да бие на очи. И все пак... защо селото му се струваше по-оживено от друг път?

Какво става тук, ядно се запита той. Да ви се затрие семето дано, какво търсите всички по петите ми? Като че сте се наговорили да ми тровите живота. Само не казвайте, че е заради кибрита, няма да ви повярвам. Със същия успех можете да си размърдате задниците заради крадените коне на Фернан. Бизнесът си е бизнес, това дори Аренс го знае и си затваря очите. Е, тогава? Да беше станал обирът отсам границата — разбирам, обаче кой е луд да върши такива работи на собствена територия?

Изад завоя на уличката отпред блеснаха водите на пристанището. Николай не издържа, изтича нататък и се смеси с тълпата по брега. Край дървените кейове бяха привързани лодки, няколко стари спортни яхти с олющена бяла боя и грамаден сал от борови трупи с провиснало сиво платно. И в нито един от неподвижните плавателни съдове нямаше човек, макар че пред тях гъмжеше от народ.

Той сякаш физически усети как се захлопват наоколо челюстите на някакъв чудовищен капан. Трябваше да бяга! Да бяга на всяка цена, ако още му оставаше време! Какво бе казал Фернан? На изток... Да, на изток, накъдето предвидливо бе завила Джейн. Не по брега, там сигурно щеше да има постове. През селото, по страничните улички, евентуално през дворовете.

Като се блъскаше в прииждащите хора, той побягна назад. Вместо да оредява, навалицата ставаше по-гъста. За момент отпред се отвори пролука и Николай видя причината — улицата беше преградена от две редици мъже, въоръжени с карабини. Хайка!

Внезапно гълчавата секна, сякаш отрязана с нож, сетне над тълпата се разнесе въздишка на изумление. Като по команда главите се обръщаха наляво, там, където гористият склон потъваше в езерото и сега иззад него бавно изплаваше огромна тъпа муцуна. „Велтхершер“, позна го Николай, гордостта на Аренс, символ на военна мощ и въздушно превъзходство. С подобен дирижабъл не можеше да се похвали нито една от съседните държавици. Летеше съвсем ниско, само на десетина метра над водата, оставяйки зад себе си синкави струи дим от четирите парни двигателя. В сравнение с колосалното издължено туловище полицейският дирижабъл, свален от Баска, би изглеждал направо пигмей. Долната половина на корпуса беше оцветена в небесносиньо, а по-нагоре ставаше тревистозелена с безформени кафяви петна. Водното огледало под него се покри с бръчки от вятъра на витлата. Тъмният овал на сянката пробяга по езерото и падна върху стъписания народ по пристанището. Две от витлата намалиха оборотите и машината увисна неподвижно.

Сред тълпата се бе образувал широк празен кръг. От вратата на гондолата надолу полетя въжена стълба и по нея един след друг взеха да се спускат войници с пълно бойно снаряжение.

Николай леко размърда рамене. Ремъците на раницата се плъзнаха настрани. Той ги остави да се смъкнат до лактите и се готвеше да се освободи от опасния товар, когато нещо твърдо се притисна в ребрата му.

— Оправи си багажа, копеле — изсъска до ухото му дрезгав глас. — По-живо и без фокуси, ако ти е мила кожата!

Ами че тук гъмжи от тях, отчаяно помисли Николай, докато неохотно връщаше ремъците на място. Ето че и за мен дойде краят — като за Дик, като за Баска, като за Лудия Бернар и Татко Карло... И най-обидното ще е, ако си ида мърцина, без да разбере защо е всичко това, в каква шибана каша съм се забъркал... Кому съм притрябвал, *porca miseria*^[3]? Кому? И за какво?

Тълпата отстъпваше назад, разтегляше се в изтъняващ пръстен. В центъра оставаха слезлите двадесетина войници. Двама от тях хванаха въжената стълба, изпънаха я и от гондолата, без да бърза, заслиза цивилен мъж — висок и слаб, облечен в безупречен светлосив костюм, с широкопола филцова шапка. Бастунът с топка от слонова кост в дясната ръка не пречеше на точните му, отсечени движения.

Когато достигна земята, човекът спря, изтупа сакото си и плавно се завъртя на пети. Войниците се отдръпнаха от пътя му.

Лицето на новодошлия беше тясно и бледо, гладко избръснато, само под необикновено дългия остър нос се тъмнееше тъничък, добре подстриган мустак. Кестенявата вълниста коса се спускаше до раменете му. Николай го бе виждал всичко на всичко два пъти, при това отдалече, но веднага го позна. Ален Буше. Шеф на полицията и дясна ръка на Аренс. Човек дракон, както го наричаше Китаеца, мир на праха му.

С елегантен, отмерен жест Буше пъкна бастуна под мишница и бавно закрачи покрай кръга от хора. Очите му се плъзгаха от лице на лице и под погледа им всеки се вцепеняваше за миг, после издаваше неосъзната въздишка на облекчение. Стъпката му беше гъвката и лека като на дебнеш хищник — най-напред до земята се докосваха връхчетата на лъскавите черни обувки и едва след това се отпускате цялата подметка. Тази еластична походка влизаше в зловец контраст с абсолютната вдървена неподвижност на торса, шията и ръцете. Буше — касапин на френски, помисли Николай. Няма грешка именцето, Господ си знае работата.

И после той престана да разсъждава, защото полицаят бе забавил крачки и гледаше право към него. От бледосините му очи лъхаше леден хлад. Николай усети как по цялото му тяло избиват капки пот като от стисната гъба. Опита се незабелязано да протегне ръка към оръжието си, но натискът на дулото в ребрата му стана по-силен. Ален Буше спря, леко се надигна на пръсти, за да погледне раницата, сетне отново се втренчи в лицето му. Високото бледо чело се сбръчка, сякаш полицаят светкавично съобразяваше нещо. Очите заплашително се присвиха...

Устните на Буше се разтеглиха в смътен призрак на усмивка. Той удовлетворено кимна и направи крачка настрани.

За момент Николай се почувства кух и олекнал като висящия над пристанището дирижабъл. Едва се удържаше на крака, неспособен да повярва, че заплахата е отминала. Натискът в ребрата му бе изчезнал. Той предпазливо изви глава, но сред хората зад себе си не забележа никого, комуто би могъл да принадлежи дрезгавият глас отпреди малко.

Буше продължаваше обиколката и сега сякаш се движеше по-бързо. Вече бе огледал половината кръг. Безрезултатно, усещаше се по нервните му движения. Безпокойството бе обзело и войниците, които стояха до възената стълба с готови за стрелба карабини. Тревогата се сгъстяваше из въздуха, тегнеше с мириса на пот в тишината, нарушавана само от пъхтенето на парните машини. Нещо трябваше да стане, нещо трябваше да разкъса вцепенението...

Ненадейно кръгът отсреща трепна и се разпадна. Два изстрела се сблъскаха в мълчанието. Хората се пръснаха напосоки като разсипани грахови зърна. В разчистения проход лежеше сгърчен мъж, стиснал с ръце корема си. Няколко метра по-нататък бягаше убиецът — дребен и закръглен, облечен в нов зелен костюм. Подир него вече се хвърляха неколцина други, навярно предрешени агенти.

— Жив! — извиси се повелителният глас на Буше. — Жив, жив!

Беглецът тичаше до самата вода. От крайбрежните дървета насреща му изскочиха трима души, двама с пушки и един с едра мрежа в ръцете. Човекът рязко спря, озърна се и Николай за пръв път забеляза лицето му. Беше го виждал и преди, сигурен бе в това, но не можеше да си спомни къде и кога. Нещо, свързано със занаята...

Около задъхания пълничък мъж се бе сключил обръч. Агентите бавно пристъпваха напред. Той се огледа с разширени очи, вдигна пистолета...

— Ръката! — изкрещя Буше.

Късно. Дребният беглец бе успял да опре дулото в слепоочието си и да натисне спусъка част от секундата преди да избухне стрелба и куршумите да надробят китката му на кървави парцали. Отново настана глуха тишина. Над трупа се привеждаха пет-шест души, но шефът на полицията бавно тръгна нататък и всички се отдръпнаха.

Няколко секунди Буше постоя, гледайки замислено убития. После въздъхна и вдигна десница. От гондолата на дирижабъла полетя надолу въже с примка. Двама от агентите го стегнаха под мишниците на безжизненото тяло, а войниците преметнаха карабините през рамо и започнаха да се изкачват по стълбата.

Драмата бе свършила. Освободена от надзора, тълпата се раздвижваше, но все още повечето хора гледаха как издърпват трупа нагоре. Николай използва момента, за да се нареди сред първите в опашката пред сала. Би могъл да опита да наеме и платноходка, обаче

щеше да струва скъпо, а след всичко преживяно искаше да отложи колкото може повече неизбежния следващ преход през планините. Мислеше си за убития. Дали не бе от хората на мосю Луи?

— Хей, глух ли си? Петнайсет франка, рекох.

— Да, да — промърмори той и измъкна шарената пачка банкноти.

Брадатото лице на собственика на сала се оживи.

— Рубли, а? Знаеш ли, че снощи...

— Знам — каза Николай.

[1] Пишман стрелци (англ.). — Б.ред. ↑

[2] Ябълкова ракия. — Б.ред. ↑

[3] Майка му стара (ит.). — Б.ред. ↑

6

Както всяка вечер, в „Байкал“ беше сумрачно, опушено и шумно. Двата полагачи се по регламент фенера пръскаха немощни жълтеникави лъчи из дългите помещения, но не успяваха да се преборят със сенките. Николай Бенев затвори тежката врата зад гърба си, закашля се от плътния дъх на тютюн и алкохол и се отдръпна към стената, за да направи път на два неясни силуета, крепящи помежду си трети.

— Ама те не рразбират — фъфлеше печално средният. — Нищичко не разби... Нали така, а? Кажи, че е така.

— Що ли пиеш, като не можеш да носиш? — сърдито подхвърли оня отдясно. — Някой път ще си изкараш белята.

Отсреща на бара самотно примигваше пламъчето на свещ. Ориентирайки се по него, Николай предпазливо закрачи напред. Отляво като призрак изскочи сервитьорка с отрупан поднос, заобиколи го с ловко движение и се стопи в полумрака. Той неволно отстъпи настрана и едва не се блъсна в някакво дребно, мърляво човече, което бе влязло след него. Промърмори неясно извинение и понечи да продължи, но онзи се вкопчи в лакътя му.

— Мосю Бенев, чух, че имате рубли. Предлагам ви по пет долара за рубла.

— Само пет? — меко го укори Николай. — Ами ти не знаеш ли, че снощи е изгоряла къщата на стария Розенхайм?

— Знам — унило призна човечето и подсмръкна. — Нека да са шест тогава.

— Австралийски — отсече другият и като се възползва от смайването на дребния спекулант, продължи към бара.

В мътната светлина на свещта лицето на бармана Жано изглеждаше още по-жълто и костеливо, отколкото денем. Казваха, че е болен от рак и не му остава много.

— Здравсти, Ник — Жано се усмихна, искаше да бъде приветлив, но от това само съвсем заприлича на покойник. — Ще пиеш ли нещо?

Гостът поклати глава.

— Сигурен ли си? — настоя барманът. — За приятели първото може и да го минем безплатно.

— Напоследък алкохолът май не ми понася. Шефът тук ли е?

— Гор е, с отец Донован. Ако ще се качваш, пийни сто грама за подготовка. Все едно, няма да се отървеш.

Николай кимна отрицателно и тръгна да заобиколи бара. Изотзад някой го дръпна за ръкава.

— Шест и половина, мосю Бенев!

— Разкарай го — подхвърли той на Жано.

Десницата на бармана изчезна под плота и след миг се появи, въоръжена с тежък дървен чук. Дърпането престана. Освободен от досадника, Николай мина през тясната странична врата и се озова в тъмно коридорче, откъдето едва забележими в мрака стъпала водеха към горния етаж. Изкачи се по тях. Стенният фенер на площадката беше запален. Седнал в старото кресло под него, телохранителят Рико опипваше с една ръка мършава разрошена сервитьорка, с другата насочваше към стълбата тежък полицейски револвер.

— Разсейваш се на пост, а? — подкачи го Николай.

Онзи изсумтя презрително.

— Можех да те очистя още на първото стъпало. Хайде, върви и не ми пречи да си гледам работата.

Той отпусна револвера на коленете си и деловито продължи анатомичните проучвания. Жената се изкиска тихичко. Бенев отмина край тях, направи няколко крачки по коридора и без да чука, бутна вратата на кабинета.

Светлината вътре му се стори ослепителна. Горяха най-малкото десет свещи — Мишин можеше да си позволи подобен разкош. В просторната стая всичко беше червено: тежките плюшени завеси пред прозорците, копринените тапети с абстрактни релефни шарки, меката мебел, бюрото и дори масивната огнеупорна каса в ъгъла, край която провисваха диплите на руското знаме. На стената в дъното бе закачен голям, зле изрисуван портрет на генерал Головешников — направен по снимки от старите вестници, предполагаше Николай. Под него, от двете страни на изящно инкрустирана масичка за шах, седяха отец Донован и Иван Мишин. Лицата им бяха обърнати към вратата.

— Коля! — Мишин скочи, тежко закрачи напред и сякаш изпълни целия кабинет — огромен, рус, брадат и лъчезарен, облечен в бяла риза от домашно платно, син кадифен панталон и омазнено овче кожухче без ръкави. — Ела тук, синко, дай да те прегърна!

Николай изтърва раницата на пода и изпъшка в мечешките обятия на руснака. Съпротивата беше безполезна, можеше само да се свива и да изчаква отминаването на първия напор. Най-сетне Мишин го отпусна и отстъпи на една ръка разстояние.

— Къде се губиш, душо бедна? Чаках те още вчера. Бях взел да се тревожа. Ами ако са го затрили някъде, викам си. Какво щях да правя без тебе? С тоя чернокапец тук и половин сваятна приказка не можеш да размениш. Виж го само, добре го виж. Не пие, не пуши, от жени не се интересува...

— И отгоре на всичко го бия на шах — ехидно подметна Донован.

— Кой, ти ли? — руснакът се втурна назад, надвеси се над масичката и бързо взе да размества костените фигури. — Дай да върнем положението, пък тогава приказвай кой кого е щял да бие.

— Пипнато — местено, нали такава ни е уговорката?

— Студен човек си ти, отче — въздъхна Мишин. — Вечно гледаш да живееш по правилата, вечно знаеш кое е праведно и кое не е. Затова си обичам Коля. Той е заблудена душа като всички нас, лута се из живота и търси достойна цел... макар че каква ли цел може да има в тоя съсипан свят?

— Всеки дири своя път към Бога — тихо изрече свещеникът. От усмивката смуглото му аскетично лице изведнъж стана меко и привлекателно. — И ти също, приятелю. Руснаците винаги са били религиозен народ.

— Кой, ние ли? — разпалено възрази Мишин. — Нищичко не разбираш от руснаци, колко пъти съм ти го казвал? Руснакът вярва в добрия господар, бил той на небето, в Москва или в губерния център. А като се разочарова — нарамва брадвата и отива да му подпали имението. Ако можехме, и на Господ щяхме да палнем имението заради всичките беди, дете ни ги струпа на главите.

Донован стана от стола. Със старата военна униформа без отличителни знаци и късо подстриганата стоманеносива коса

приличаше не толкова на свещеник, колкото на пенсиониран офицер. Богохулството не го бе смутило.

— Щяхте да го направите, не се съмнявам. А сетне, Мишин, сетне? Щяхте да го обливате с пиянски сълзи и да си късате ризите още двадесет века. Може би да му изградите мавзолей. — Той се наведе над масичката и премести черния кон. — Шах и мат, драги. Помисли за друг вариант. Довиждане.

С удивително лека и пъргава въпреки накуцването походка отец Донован се озова до вратата, кимна и напусна кабинета. Мишин направи няколко крачки подир него, после спря и махна с ръка.

— Е, това най-не ми обичам на стария йезуит. Все гледа да докопа последната дума. А ти не стой, Коля, сядай, в краката истина няма. Сега ще ти покажа нещо. — Той отиде до шкафчето в ъгъла и измъкна отвътре две чаши и бутилка. — Автентична руска водка. Ако ти кажа колко струва на черния пазар, ще се гътнеш.

Николай седна на канапето, приведе се и взе да разкопчава раницата.

— Не ми се пие — възрази той без особена надежда, докато вадеше мушамената торба. — Преходът беше тежък.

— Тъкмо затова! — категорично заяви руснакът и пъкна в ръката му препълнена чаша. — След трудна мисия просто е задължително да удариш двеста грама. Хайде, пий... Колко носиш?

— Сто кутии по сто клечки, каквато беше уговорката.

Мишин изпразни чашата си на един дъх, отнесе торбата до масата и набра шифъра.

— Парите сега ли ще ги искаш, или после? — запита той през рамо, хвърляйки кутиите вътре.

— Друг път — Николай извади пачката от джоба си и леко я размахна. — Тия ще ми стигнат на първо време.

Руснакът захлопна касата, обърна се и присви очи.

— Рубли? Чакай да ти кажа...

— Знам — прекъсна го Николай. — Изгоряла е къщата на стария Розенхайм и тъй нататък. Ти си десетият, който ми го съобщава.

— Рубли... — умилено повтори Мишин. Той протегна ръка, изтегли от пачката една синя банкнота и се загледа в изобразената върху нея стара правоъгълна кула с петолъчка на върха. — Кремъл... Сърцето на Русия, Коля. Душата на Русия. Какво разбира онзи йезуит

от руската душа? Нищо и половина! Ние своето си изстрадахме, минахме през безброй грешки и абсурди. Войни, революции, световно господство, култове, застои, перестройка, затягане... И след всичко това бяхме стигнали до истинската цел — Обновата. От Запад студентите души като Донован се подсмиваха, мислеха, че започваме поредната кампания. Но Обновата... Ех, ако не беше Колапсът... Пий, дяволе! На един дъх, по славянски!

— Не ми се пие, Ваня — възрази Николай. — Уморен съм, искам да спя.

— Не ти се пие ли? — Мишин недоверчиво надзърна в отворената раница. — А какво е онова шише там?

— То е... Е, то е друга работа. Сантиментален спомен.

— И водката също е сантиментален спомен. Давай, ще ти олекне. Нямахше измъкване. Николай въздъхна и надигна чашата. Питието миришеше на медицински спирт, най-вероятно бе евтина местна фалшификация. Съвсем ще се алкохолизирам, помисли той, усещайки как топлата вълна плъзва надолу през гърдите му.

Премятайки разсеяно синята банкнота между пръстите си, Иван Мишин кимна с удовлетворение. Очите му блеснаха.

— Слушай, Коля, имам молба. Голяма молба. Обещай, че ще я изпълниш.

— Каква? — тревожно наостри уши Николай.

— Не, ти обещавай първо. Приятел не се пита. За истински приятел трябва и в огъня да влезеш.

— Добре де, обещавам. Само не ме карай да пия. Спи ми се.

Огромната лапа на Мишин се стегна около раменете му и го вдигна като перце.

— Какво значи „Спи ми се“? Има време за сън. Разбери човека, синко — душата ми изгаря! Тръгвай! Ще пропием тия пет рубли, а другото — зелен огън да го гори! Не се муси, влез ми в положението. С пари мога да те зарина, обаче тъкмо тая хартийка искам да пропием. Синята, със Спаската кула. Какво, свиди ли ти се? Хубаво де, ще ти ги платя. Ще ти дам... по пет долара за рубла.

— Един мошеник долу ми предлагаше по шест и половина — промърмори младежът.

Мишин го огледа съкрушено.

— Значи така, а? И тебе, славянската душа, те разврати гнилият Запад! Шарените хартийки ти станаха по-мили от приятеля. По десет ще ти платя. По двайсет! Гол ще тръгна заради теб, само не им се давай. Ние сме друг народ, Коля, волен народ. Нито с пари ще ни купят, нито с кибрит. На, дръж, дяволе алчен!

След кратка борба той натъпка в пазвата на Николай смачкана зелена банкнота, после изтича до бюрото, отвори чекмеджето и препаса на колана си чудовищен античен маузер.

— Да вървим! Остави раницата, ще ти пазя... сантименталния спомен. Не бой се, и аз не пия перно.

С последни остатъци от надежда за спокойна вечер Николай се опита да възрази, но Мишин сграбчи лакътя му с желязна хватка и го измъкна в коридора. Обгърна го полумрак. Край стълбището коленичилата пред креслото сервитюрка стреснато вдигна глава, а Рико бързо се приведе напред и кръстоса ръце в скута си.

— Ще ти извия врата! — закани се мимоходом Иван Мишин и докато влачеше Николай надолу по стъпалата, добави с доверителен шепот: — Жените ще го съсипят, пустия му корсиканец. Види ли фуста, очите му светват — същински мартенски котарак.

На улицата беше тъмно и хладно. Безжизнените грамади на околните сгради стърчаха като черни призраци, но нощта милосърдно прикриваше раните, които времето бе нанесло по фасадите им. Нерядко в някой прозорец примигваше плахо пламъче. Тротоарът под краката им беше неравен, с натрошени и разместени плочи. Навсякъде се носеше мирис на конски тор, размесен с дъх на плесен и воня от задръстените канали. По ясното небе трептяха едри, лъскави звезди.

Мишин се препъна в стърчаща плоча, подскочи и изруга на руски.

— Мразя го тоя град! Студен е, безчувствен! И бизнеса мразя. Мафия... Е, кажи ми, може ли славянски човек да бъде мафиот? Все едно да играеш шах с човешки фигури. Не, братко, може и да съм роден за престъпник, но не така. Друг е руският разбойник — дай му да излезе на кръстопътя с тояга в ръка и да граби дебелия търговци... И при вас, в България, някога е било така, нали? Признай, че сте имали разбойници.

— То е по-различна работа — каза Николай, като заобикаляше купчинка фъшкии. — У нас преди два-три века из планините бродели

отмъстители, наричали ги хайдути. Биели се против турците.

— Против турците ли? — Мишин се почеса по тила. — И защо? Те не са лоши хора, познавах един навремето. Впрочем все тая, важен е принципът. — Изведнъж той трепна и се завъртя с ръка на пистолета. — Какво е това?

— Десет долара, мосю Бенев — долетя от мрака умолителен глас.

— Не продавам, изчезвай! — подвижна Николай и обясни, вече по-тихо: — Влачи се подире ми от половин час, иска да купува рубли.

Руснакът поклати глава.

— Не ми харесваш, Коля. С лоша компания си тръгнал, с разни дребни спекуланти. Парите си почна да жалиш за най-скъпия приятел... — Той се послуша. Някъде далече, навярно край езерото, отекваха пистолетни гърмежи. — Стрелят... Пак стрелят... Не мога да ги търпя вече, не мога да продължавам с мафията. Ще взема да плюя на всичко, ще си направя самолета и ще полетя към Русия. Казват, че генералът още се сражава някъде в Сибир... А, ето че стигнахме. Влизай, сега ще им покажем как гуляе славянският човек!

Двамата минаха през въртящата се врата на бар „Елдорадо“ и по няколко тесни стъпала слязоха в салона — мъничко по-светъл от този на „Байкал“, защото тук се бяха сетили да сложат зад фенерите по две огледала. Мишин тласна Николай към едно празно сепаре, седна срещу него и тутакси задумка с юмрук.

— Хей! Има ли персонал тук? Кога ще ни обслужат най-сетне?

Ревът му даде ефект. Край масата се появи белокоп келнер в протрит смокинг и любезно сведе глава.

— Какво ще обичате, мосю?

С небрежен жест Иван вдигна нагоре синята хартийка, стисната между показалеца и средния пръст. Келнерът се приведе още повече, почти опирайки нос в банкнотата.

— Ако не греша, това са пет рубли, мосю.

— Да! — тържествено провъзгласи руснакът. — Ние сме щастливите притежатели на пет рубли и желаем да ги пропием в недостойното ви заведение. Шампанско! Две бутилки засега... и да е студено! Хайвер, разбира се, нямате.

— Мога да ви препоръчам великолепна прясна пъстърва.

— Добре де, нека да е първа — Мишин отпрати келнера с царствено махване и намигна. — Между нас казано, заведението стана твърде прилично, откакто го пое Бомон. Шампанското е винаги студено. Карат лед чак от ледника горе... Опитах и аз, обаче излиза адски скъпо... А ти какво си се умълчал? Хайде, разправяй как мина пътуването.

— Днес имаше хайка — неохотно промърмори Николай. — Водеше я лично Буше и даже бяха изкарали „Велтхершер“. На връщане насам разбрах, че са блокирали и други места по границата.

— А, глупости! — Мишин помълча, докато келнерът слагаше до масата кофичките с лед и наливаше шампанско. — Демонстрират сила, перчат се пред Баумщед. Наздраве. Хванаха ли някого?

— Искаха да хванат един. Самоуби се.

Руснакът подсвирна през зъби:

— Я гледай ти! Познавам ли го?

— Точно това исках да те питам. Мисля, че е идвал веднъж-дваж в „Байкал“, и ако не греша, трябва да е от хората на мосю Луи. На около четиридесет и пет години, възпълен, с оредяла коса и с белег на лявата буза.

Гласовете от залата, звънът на чаши и дрезгавите смехове сякаш се оттеглиха някъде много далече. Мишин изглеждаше по-трезвен от всякога. Пръстите му бавно барабаняха по масата.

— Така... — каза той. — Значи това било. И ти беше там, а? Добре си се отървал, Ник, добре си се отървал...

Николай усети как косъмчетата по врата му настръхват. Щом и Иван бе започнал да го нарича Ник както всички останали, значи работата наистина беше сериозна.

— Кой беше този човек? — настоя той. — Не съм се излъгал, познаваш го, нали?

Руснакът престана да почуква по масата, вдигна чашата и съсредоточено се загледа в мехурчетата, излитащи към повърхността на шампанското.

— Всъщност даже не му знам името... От хората на мосю Луи е, в това си прав. На два пъти е използвал „Байкал“ за срещи... и сведенията ми свършват дотук. Но повярвай на опита ми, Ник, повярвай на усета на стария човек... нали си чувал, че преди Колапса

работех за КГБ?... Повярвай на усета ми, заплита се такава история, че колкото по-малко си чувал за нея, толкова по-добре.

— Значи не е било обикновена хайка?

— Каква ти обикновена хайка, синко! Ако беше така, Буше нямаше да се размърда лично, че и с „Велтхершер“ отгоре на всичко. Разбери го веднъж завинаги, нашият бизнес върви като по масло. Най-често сам мосю Луи решава кого да спипат, останалото е работа на дребните полицаи. Аренс не се меси, оставя нещата на самотек. И знаеш ли защо?

Мишин помълча, пийна глътка шампанско и продължи да разглежда чашата. Споменаването на инцидента го бе променило по странен начин. От образа на веселяк, разбойник и сантиментален пияница изплуваше един друг образ, може би истинският — хладен, съсредоточен, умен и пресметлив бивш шофьор към руската мисия в ООН и сътрудник на КГБ.

— Знаеш ли защо? — натърти той. — Защото Колапсът ни върна в епохата на бароните и историята се повтаря почти без изменения. Всички са барони — и Аренс, и Баумщед, и Триумвиратът на докторите, и безбройните други дребни господарчета по целия свят. До епохата на абсолютизма е още далече, тъй че могъществото им се крепи върху неустойчивия баланс на силите. Най-важни днес са селяните, без тях градовете не биха се задържали и седмица, пак би се развилняла анархията от времето след Колапса. Но за да приемат властта на хер Аренс, те трябва да получават нещо от него. И той им го дава — илюзия за сигурност, що-годе приличен ред, защита от другите барони. При нас за плашило служи Баумщед, отвъд границата плашат селяните със смахнатия Аренс. Обаче този господин не е чак толкова смахнат. Отлично схваща, че не бива да прекалява с прегъването на пръчката. Ние му служим за отдушник, контрабандата на кибрит помага едновременно за облекчаване на горивния режим и за поддържане на строгите санкции. Разбери и запомни: мосю Луи не е противник на Буше и Аренс, а техен негласен съдружник. Равновесието е идеално — и знаеш ли кога ще рухне?

— Кога?

— Когато се появят условия за ново, по-стабилно равновесие. Когато някой се опита да обедини под своя власт разпокъсаните княжества и херцогства. От това се боя, Ник. Едва сме се опомнили от

хаоса, а въртележката може да почне отново. Някога тия събития са зреели с векове, но сега всичко е друго. Щом се посъвземем, веднага си спомняме отминалото величие и бързае — давай, давай, давай... Вече от няколко години мосю Луи не е същият. Едно време в имението му се влизаше свободно, днес е спуснал желязна завеса. Не можеш да припариш без покана. Не знам... Нищо не знам, обаче, ако предсрочно е почнала голямата игра, Аренс няма да се колебае. Просто ще бъде принуден да си заложи главата на карта. Колкото до нас, дребните риби... Как беше оная поговорка на дядо ти?

— Когато атовете се ритат, магаретата си траят.

Мишин допи чашата си и доволно примлясна, докато си наливаше още.

— Истинска славянска мъдрост. Казано по руски — моята къща е от края. Стой настрана от тия работи, Коля. Пази си рубли, поне веднъж и на тебе ти е излязъл късметът. Хич не му ги давай на онзи мошеник... А, ето го и него!

Наистина ситният спекулант стоеше край масата — решителен и непоколебим като войник от Старата гвардия при Ватерлоо, макар че преbledнялото му лице лъщеше като месечина в полумрака.

— Колко? — избуча Мишин.

— Аз... — човечето мъчително преглътна. — Петнайсет и половина, мосю Бенев.

Иван Мишин хищно изръмжа, разгърна кожухчето и изпъчи корем. В неясната светлина на фенерите маузерът изглеждаше два пъти по-голям. Натрапникът хлъцна и отскочи към съседното сепаре, изпроводен от гръмогласния смях на руснака.

— Само така с тях, Коля — поучително заяви Иван. — А ти пий, дяволе, пий, какво си се оклюмал? Имаш повод за радост — пълен джоб с рубли. Виждаш ли как се увърта около теб гнилата Европа? Душите си ще продадат за някоя и друга рубла. Така щеше да бъде, ако бяхме сполучили с Обновата, от мене да го знаеш. Ех, Колапсът... Наздраве!

Николай се насили да отпие глътка шампанско под недоверчивия му поглед. Налягаше го дрямка. Той се унесе в тревожен полусън, където монотонното бърбене на Мишин се смесваше със спомена за мостчетата над Созе... Червеният полицейски дирижабъл... глухата тишина в изоставеното село... хлапакът на име Джовани Стерца...

гърдите на Джейн... спектри и йонизация... Окоето на циклона, вмъкна се в просъницата съвършено ясна идея. Вселената се разпада, рухва навсякъде и ние сме в центъра, чакайки сто милиарда звезди да се стоварят върху главите ни... като нищожни прашинки сред безкрая. Какъв смисъл има тогава светът, какъв смисъл има всичко?

За миг му се стори, че започва да разбира, че е на път да разкрие тайната, обединяваща гибелта на Земята с философските проповеди на отец Донован. Както преди два дни в мъртвото село цялото му тяло затрепера от това чувство на близост до недосегаемото. Сетне той се опомни и откри, че Мишин го разтърсва с все сила.

— Ставай, Коля, ставай! Скучно е тук. Душно е. Дай да вървим при мадам Хилда. Там е истинският живот... Не се бъркай, оправих сметката, че и ресто ми върнаха. Най-после им доказахме превъзходството на руската рубла.

Докато се надигаше, Николай хвърли поглед към недокоснатата пъстърва на масата и стомахът му се разтърси. Ще ми вземе здравето проклетият руснак, помисли той. А на него нищо му няма. С дванайсет години е по-стар от мене, как издържа на толкова пиене?

Навън хладният въздух го поободри. Мишин бързо крачеше из мрака, воден от безпогрешния усет на пияница, и при това не спираше нито за миг да говори:

— Каква нощ, а? Красота! Какви звезди! Нямаше такива звезди преди Колапса. Ти си бил малък, сигурно не помниш. Пушеци, смог, навалица... Тъй че ако погледнем обективно, и от Колапса имаше полза. С един удар премахна двата най-страшни бича на нашия двайсет и първи век — замърсяването и пренаселението. Жестоко беше, не отричам, но пък чист въздух колкото щещ... — Той шумно подуши. — Само дете много миришат пустите конски лайна. Обаче с това се свиква. Хайде, Коля, не изоставай! Още малко и сме там. При мадам Хилда сега е хубаво, светло...

И наистина беше светло. Заведението имаше вид на луксозен малък хотел — с униформен портиер, с червени пътеки и огледала по коридорите. Но най-изумителни бяха безбройните стенни свещници от полирана синя мед, всеки с по три истински запалени свещи. Пламъчета, навсякъде пламъчета — зашеметяващ разкош сред всеобщите ограничения на огъня; още по-зашеметяващ, ако човек помислеше колко подкупи са нужни за заобикаляне на жестокия

контрол. Отляво бе барът, неголяма зала със светлобежови стени, по които висяха оригинали на Пикасо и Матис. Край изящните масички в стил Луи XV седяха само няколко души — макар че заведението работеше до малките часове, подбраната клиентела предпочиташе да идва по-рано вечер, най-често по предварителна договорка. Зад тезгяха от полирано червено дърво старият барман Тони тръскаше шейкъра с жестове на фокусник. В дъното на бара камерен оркестър свиреше музика от миналия век, нещо от Джон Ленън.

Госпожа Хилда се надигна от масичката близо до входа и с бавни стъпки тръгна насреща им. По външен вид тя съвсем не приличаше на традиционна „мадам“. Бе пепеляворуса, слаба, средна на ръст, облечена в елегантно, но строго черно костюмче с бяла якичка. Около нея се носеше дъх на дискретен парфюм. Възрастта не ѝ личеше; Николай помисли, че откакто я познава, си изглежда все същата, човек с еднакъв успех би могъл да ѝ даде и тридесет, и петдесет години.

— Добър вечер, Ник — изрече тя с нисък, леко хриплив глас. — Здравей, Мишин. Ако ще правиш пак скандали, по-хубаво да си беше останал в „Байкал“.

С изненадващо галантен жест руснакът пое ръката ѝ и я вдигна към устните си.

— Не ставай жестока, Хилда. Да пиеш в собствената си кръчма е като да спиш със законна съпруга — безвкусно и напълно лишено от интерес.

Тя неуспешно се помъчи да запази строгото изражение.

— Не съм чувала да си бил някога женен.

— Никога — сериозно кимна Мишин. — Тъкмо затова така добре познавам несгодите на брака... Не се тревожи, скъпа, няма да вдигам шум. Стар човек съм вече. Ще поседя кротко в някое ъгълче, да не ти плаша клиентите с вида си, ще пийна чашка коняк, ако дадеш от хубавия... Заради момчето съм дошъл. Днес се върна от тежка мисия, цяла седмица животът му е висял на косъм. Знаеш какво се полага в такива случаи.

— Хей, чакайте! — опита се да протестира Николай. — Нищо не искам. Уморен съм, трябва ми само почивка.

— Не се дърпай, Коля — тежко го потупа по рамото Мишин. — Старите хора по-добре разбират какво ти е нужно.

— Ще му пратя Арлет — деловито каза съдържателката. — Тя умее да сваля умората.

— Защо ми е Арлет? — неловко се пошегува Николай. — Ако трябва да прекарам с някого нощта, поне да е истинска жена като вас, мадам.

Шегата увисна във въздуха. Хилда се усмихна леко и в погледа ѝ се смесиха меланхолия, симпатия и спокойно чувство на превъзходство.

— Драги Ник — сериозно изрече тя, — аз наистина мога да ти доставя огромно удоволствие, но би ти струвало твърде скъпо. А ако поискам ти да ми доставиш удоволствие... — Помълча и въздъхна. — Да не говорим за това. Качвай се горе, моето момче, стая 28. Арлет ще дойде след малко.

Сконфузен, с чувството, че изглежда неловък и смешен, Николай се изкачи по стъпалата. Коридорът на горния етаж също беше покрит с червена пътека, но осветлението бе съвсем слабо. Като се вглеждаше в сините медни плочки по вратите, той откри номер 28 и влезе. Дебелите завеси бяха спуснати. Нямахше нито фенер, нито свещи и единствената светлина идваше от буйните пламъци в мраморната камина. Отдясно в полумрака безплатно се белееше балдахинът на широко средновековно легло с вити колони от черно дърво. Николай погледна нататък, поклати глава и се отпусна върху мечата кожа пред камината, усещайки с цялото си тяло топлината на огъня. Виж, за това си струваше да дойде. Пламъците бяха повече от грях и забранено удоволствие, те бяха фантастичен лукс тук, под носа на Буше и всичките му полицейски инспектори.

Вратата тихо се отвори и в стаята влезе Арлет — ниска пухкава блондинка с невинно лице и вечно учудени сини очи. Беше облечена в нещо червено, късо и прозирно; отдолу се очертаваше закръгленото тяло, изрисувано по последна еротична мода със стрелки към стратегическите места. Полюшвайки бедра, тя се приближи и коленичи на кожата до него.

— Уморен ли си?

Николай кимна, без да откъсва поглед от огъня.

— Отпусни се тогава. — Пръстите ѝ леко докоснаха врата му и започнаха да масажират. — Ето така...

— Има ли любовник мадам Хилда? — неочаквано запитва той и сам се изненада от въпроса си. Но Арлет не се смути.

— Ти не знаеш ли? — Гласът ѝ беше тъничък, почти детски. — При нея идва Ален Буше. Всеки петък в шест вечерта, точен е като часовник.

— Ах, Буше... — промърмори Николай. — Тогава, разбира се, може да си позволи всичко това...

Навярно беше заспал, защото когато отново отвори очи, огънят догаряше. В слабото сияние на жаравата наведеното над него тяло на Арлет изглеждаше червено, а зениците просветваха като котешки.

— Извинявай, че те будя — прошепна тя. — Един човек отвън настоява. Казва, че е много важно. Бил съгласен на шест австралийски, както си му предложил.

Този път ще го пребия, помисли Николай полуядосано, полуразвеселено. До гуша ми дойде с неговото „мосю Бенев“.

Той стана, блъсна вратата и замръзна на прага със зяпнала уста. Коридорът като че беше малко по-светъл. Мишин, разгърден и съвършено пиян, притискаше досадника към отсрещната стена и подпираше брадичката му с дългата цев на маузера.

— Сега вече отиваш право на оня свят — бърбреше той мрачно и деловито. — Там им е мястото на такива като теб. УУУ, кръвопиец проклет! И с жена не оставяш човека на мира!

— Смилете се, мосю — тъничко изпъшка онзи. — И аз имам жена... болна. От костна туберкулоза.

Мишин поотпусна пистолета.

— Болна? — недоверчиво повтори той.

— Да, от костна туберкулоза. И четири деца. Най-малкото е куничко. Само на три годинки...

С крайчеца на окото си руснакът забеляза Николай и му кимна да се приближи.

— Чу ли, Коля? — тъжно запитва той. — Болна жена и четири дребни дечица. А аз, старият злодей, щях да застрелям бедния човечец. Слушай, дай му ги тия рубли, а? По шест австралийски долара ти предлага. Не се стискай, синко, гладна челяд го чака у дома.

— И при тая мизерия се скита с цял куп пари в джоба — саркастично подхвърли Николай. — Откъде знаеш дали изобщо има челяд?

— Имам! — възкликна спекулантът, усетил, че ледът се пропуква. — Имам, кълна се в децата си!

Мишин подсмръкна и втренчи в приятеля си влажен поглед, изпълнен с ням укор.

— Ето, виждаш ли, в децата си се кълне. Помогни на човека, Коля, не ставай алчен. Алчността до добро не води. — Внезапно той го сграбчи, измъкна парите от джоба му и взе да ги прелиства. — Така... Това си го задръж, това не ни трябва... Йени, марки, франкове... А, ето ги и рублите, ето ги миличките. Колко са?

— Триста и десет — отговори Николай. Вече се бе примирил; знаеше, че е безсмислено да се спори с руснака, когато е пиян.

— Чудесно! Сега да сметнем. Три по шест... колко стават?

— Хиляда и шестстотин — бързо подсказа мошеникът.

— Хиляда и осемстотин — поправи го Николай. — Плюс още шейсет. Давай парите и се махай!

— Тутакси, мосю Бенев! Само момент! — Човечето се засуети, измъкна от вътрешния си джоб стиска банкноти и почна да ги брои, като плюнчеше палец. — Десет... дванайсет... петнайсет... Готово, ето ви хиляда и деветстотин, няма да се пазарим за дреболии. Приятна вечер, господа, приятна вечер!

С въздишка на облекчение дребният мошеник прибра рублите и искаше да тръгне към стълбите, но Мишин го задържа.

— Чакай, накъде бързаш? Ами че такава сделка трябва да се полее. Не възразявай, знам всичко. Болна жена, деца и прочие. Няма да те бавя, само за мъничко ще отскочим до „Елдорадо“. Там и без това скоро ще затварят.

Двамата се отдалечиха по коридора. Николай ги изпрати с поглед. Вече не се сърдеше на спекуланта, дори малко му съчувстваше. Нямахше да се отърве лесно от руснака.

Арлет стоеше на прага на стаята и леко потръпваше от хлад в ефирната си дрешка.

— Колко ти дължа? — запита я той.

— Нищо, Мишин плати още в началото... Няма ли да останеш? Ако не си в настроение, можем просто да поспим заедно.

— Не, мисля да си вървя. Лека нощ, Арлет.

На долния етаж вече не беше толкова светло. Две от трите свещи във всеки свещник бяха изгасени. В опустелия бар седеше само един

клиент с прошарена коса и стара военна униформа. Отец Донован, позна го Николай и се приближи към масичката.

— Здравей, отче.

Духовникът уморено надигна глава. Сухото му лице изглеждаше по-сбръчкано от друг път, но очите му бяха все тъй живи, пронизателни и интелигентни.

— А, Ник. Добър вечер... или по-скоро добро утро. Сядай, Тони ей сега ще донесе кафе. Тони! Две чашки, ако обичаш.

— На странно място се срещаме — подхвърли Николай, докато се настаняваше срещу него.

Донован се усмихна.

— Странно за мен, искаш да кажеш. Не чак толкова... Бях при Хилда, тя всъщност не е лоша жена. Даде ми половината от днешната печалба... много пари.

— За сиропиталището?

— Да, за сиропиталището... и за болницата.

Старият Тони се приближи и сложи на масата каничка кафе, две чашки, мляко и захарничка с едри късчета груба кафява захар. Отец Донован наля.

— А ти, Ник? Съгреси ли успешно? Мога да те изповядам.

— Няма за какво, освен ако е грях, че си продадох рублите. По шест австралийски долара за рубла.

— Излъгали са те — поклати глава свещеникът. — Курсът вече скочи до седем и половина.

Разбърквайки захарта в кафето си, Николай се загледа в миниатюрния черен водовъртеж сред белия кръг на порцелановия ръб. Вихър, помисли той. Вихър от звезди. Окото на циклона.

— Отче — тихо каза той, — наскоро срещнах... един човек. От него разбрах, че Колапсът не е само тук, на Земята. Били сме в центъра на буря, която обхваща цялата Вселена.

Донован отпи от чашката си и бавно я остави върху чинийката. Движението беше точно и уверено.

— Няма да те питам кой е този човек, Ник... но внимавай. Общуването с него може да бъде опасно, много опасно.

Николай се подпря на лакти и от упор впери поглед в лицето на застаряващия мъж.

— Вярно ли е? — настоя той.

Сините, странно топли очи на Донован срещнаха погледа му, без да мигнат, спокойно и малко тъжно.

— Сравнението е доста неточно, но по своему вярно. И аз съм го чувал, макар че, съгласи се, не съм нито физик, нито астроном, за да го проверя. Сега сигурно ще ме запиташ защо Бог допуска да се разруши собственото Му творение.

— Не — поклати глава Николай. — От вселенските мащаби само ми се завива свят. Искам да те питам нещо по-просто: какъв смисъл има всичко? Защо да живеем? Защо ти, отче, си тровиш живота с грижи за сираците и болните, защо обикаляш да проповядваш на селяните, които за благодарност те замерват с камъни? Какъв е смисълът да вършим добро, когато вихърът може всеки момент да ни помете?

— Стар въпрос — прокашля се свещеникът. — Човек си го задава още откакто е осъзнал брещността на тялото. Какъв е смисълът да вършим добро? Има много отговори — и философски, и прагматични, но смятам, че най-правилно бих ти отвърнал с един друг въпрос: а какъв е смисълът да се върши зло? И там е работата, че злото никога не си го задава. То не размишлява, то бърза да действа и намира възнаграждение в самото себе си. Бих казал, че в някои отношения то дори е по-жизнеспособно от доброто. Престанем ли да се борим, скръстим ли ръце, победата му ще е светкавична и неминуема. Затова, когато ми стане тежко, предпочитам да си представям света като арена на боксов мач, в който запазваме шансове за победа до финалния гонг... или до нокаута. — Той тихичко се разсмя. — Не е ли така в края на краищата? Дори когато реферът е преброил до девет, ние все още имаме шансове.

Николай се облегна назад. За момент тревогите бяха отстъпили, прогонени не толкова от отговорите, колкото от страстната сила и убеденост в гласа на свещеника.

— Взимам си думите назад, отче — каза той. — Не е странно мястото, на което се срещаме. Ти самият си невероятен човек. Тръгнеш ли да събираш помощи за доброто, изглежда, никой не може да ти устои. Селяните, мадам Хилда, Мишин, аз, мосю Луи... чувал съм, че и до Аренс си успял да се добереш на няколко пъти. Имам чувството, че ако тая нощ Антихристът слезе на Земята с цялото си войнство, и от него ще изкопчиш някой франк за сиропиталището.

— Поне ще се опитам — усмихна се Донован. — Неговите възможности биха били доста по-големи от тия на Аренс. — Той допи кафето си и стана. — Дай да се поразходим, Ник. Ще те изпратя.

Навън беше хладно. Нощта още се бавеше над света, но откъм хоризонта се прокрадваха първите мътни лъчи на утрото. Някъде по съседната улица лениво потропваха конски копита — полицейски патрул или окъснъл пътник. Макар и неясна, зората започваше да разкрива грозните лица на изоставените сгради. Наблизо зееше като беззъба уста разбитият вход на банка. Никой не смееше да влезе вътре, дори скитащите кучета. Книжните пари отдавна бяха разграбени, а долу в подземията лежаха купчини радиоактивно злато.

Отец Донован крачеше бавно, накуцвайки от старата рана в десния крак. Как ли ходи по планинските пътеки, за да обикаля селата, зачуди се Николай. И как се изплъзва толкова години от патрулите на Аренс и Баумщед?

— Вярно ли е, че навремето си работил за американските тайни служби? — запита той.

Свещеникът махна пренебрежително с ръка.

— Стара история... Мишин ли ти го каза? Много му се иска и на шахматната дъска да продължава все същата отдавна безсмислена борба — КГБ срещу ЦРУ. А нещата са далеч по-елементарни. Някъде преди четвърт век група шизофренично настроени фуражки в американската армия решиха да създадат ЕКЮ.

— Какво?

— ЕКЮ — повтори Донован. — Emergency Counteraction Unit, поделение за противодействие при извънредни обстоятелства. Или казано с други думи: група командоси, готови без много разсъждения да се хвърлят и в ада с автомат в едната ръка и пръскачка за светена вода в другата... Не се смей, нищо чудно да са предвиждали и нещо подобно — просто за да не пропуснат и най-невероятната възможност да бъдат накърнени глобалните интереси на Чичо Сам. Във всеки случай към ЕКЮ беше формирано и специално религиозно подразделение. С тайно одобрение на висшите църковни кръгове, забележи. Имаше само една уговорка: в критични обстоятелства духовните лица си запазваха правото за отказ от употреба на оръжие. А иначе бяхме като всички останали. Три години ни тренираха до полуда за прословутото противодействие, но така и не разбрахме какво точно

са имали предвид. Някои предполагаха, че се готвим за евентуално кацане на извънземни. После... — Той въздъхна и прокара разперена длан по лицето си. — После напуснах.

— Заради раната ли?

Донован мълчаливо вървеше напред, леко извил глава настрани, сякаш унесен в спомени. Накрая обърна очи към спътника си и опита отново да се усмихне.

— Много приказвам напоследък. Личи си вредното влияние на Мишин, а?

— Сега те разбирам по-добре — замислено каза Николай. — Все още си готов да скочиш в ада... как беше? С автомат в едната ръка и пръскачка...

— Без автомат — прекъсна го свещеникът. — Не забравяй, имахме това право.

— Дадено, нека да е без автомат. За което ти свалям шапка, уважавам те и те обичам почти колкото Мишин. Но въпросите, които ме мъчат, не са нито религиозни, нито философски. Те са практически и прости. Дошъл е краят на Вселената...

— Чакай! — властно изрече Донован. — Спри за момент и погледни!

Стояха край изоставена градска градинка с изпочупени пейки и пропукани асфалтови алеи. Сред полумрака дървета, плевели, тръни и треви се сливаха в непроходим гъсталак, укрил в дълбините си купища зловонни боклуци.

— Почва — продължаваше отец Донован. — Хумус. Той покрива почти цялата суша на света със слой, дебел метър, два, три, понякога и повече. А всъщност помислил ли си някога какво представлява хумусът? Просто смес от микроскопични скални частици и изтлелите останки на безчет отдавна загинали Божии създания. Нашата Земя е една колосална гробница, Ник. Опитай да си представиш този неимоверен товар от хумус. Върху него се разстила зелената дреха на света — растителността, от него черпи силата да разпери листа и да плени слънчевата енергия. После тревопасните прекъсват живота на растенията, за да осигурят собственото си съществуване — и на свой ред стават жертви на хищниците. Имаш ли толкова въображение, че да усетиш истински какво означава това? Всяка секунда, всеки нищожен миг носи на милиарди и милиарди крехки, чувстващи създания

страдание и смърт — завинаги! И така от безброй години насам. — Гласът на свещеника трепереше, прекъсваше от вълнение. — Сякаш цялата Вселена не е достатъчна, за да побере тази чудовищна пирамида от болка и небитие. Защо? Защо, Ник? С какво ще се оправдае тя, освен с някаква цел — невъобразимо величествена и прекрасна, с нещо, което може би надвишава дори Бога. Вярваш ли, че Той изведнъж ще се откаже от такава цел?

Николай бе изтръпнал от неясното усещане за откровение и близост с всичко живо по света, но щом свещеникът замълча, чувството бързо повехна, попарено от предутринния студ на бавно умиращия град.

— Значи все пак остава да се надяваме на Бога — разочаровано промърмори той.

Отец Донован нетърпеливо тропна с крак и продължи напред по разбития тротоар.

— Бог не е благотворително дружество, моето момче! В крайна сметка решаваме ние със свободната си воля.

— Почакай, отче! — възрази Николай. — Та ние никога досега не сме се сблъскали с нещо подобно. Всички предишни бедствия са били като полъх на вятъра в сравнение с тази вселенска вихрушка. Човечеството е минавало през жестоки кризи — екологичната, ядрената, енергийната, епидемията от електромагнитни алергии в началото на двайсетте години... Но всички те са били предизвикани от самите нас, значи е имало шанс да се справим. За пръв път заплахата идва отвън, от всички страни. Откакто те познавам, ти ми повтаряш едно и също: доброто, доброто ще спаси света. Как? С какво може да задържи стихията нашето крехко човешко добро или зло?

Донован отново спря, облегна се на стената, за да поотмори болния крак, и кръстоса ръце на гърдите си.

— Труден въпрос — каза той. — Ще се опитам да ти отговоря с малка притча. Представи си, че преди време е избухнала ядрена война. Не съвсем унищожителна, нека го допуснем. Много, много години след Апокалипсиса някъде сред руини и джунгли се ражда дивак. Един ден, както броди из пущинака, той открива странна пещера с правоъгълен вход. Хубава пещера, удобна, суха... С множество червени копчета по стените. Дивакът се настанява вътре и живее приятно — доколкото е възможно в подобна епоха. Ходи на лов, пали

огън, пече месо. Но проклетото любопитство не му дава мира. Мъчи го въпрос: какво ли ще стане, ако вземе да натисне червените копчета? Най-сетне не издържа. Натиска ги. И това е краят. Няма дивак, няма копчета, няма пещера... няма свят! Е, Ник, кой всъщност е унищожил света? Дивакът ли? Абсурд! Колкото и да блъска с каменната си брадва, той не би могъл да стори нищо на земното кълбо, най-много да изкопае яма. И все пак е той. Не, не казвай нищо! Само допусни, за миг го допусни, че всички ние живеем върху червеното копче на Вселената.

Николай разтърси рамене. Когато събра дъх, за да отговори, гласът му беше тих и неуверен:

— Ти... искаш да свържеш Колапса на цялата Вселена с несравнимо по-дребна величина — човека. А доказателства?

— Да, разбира се, доказателства... Същото пита и един мой много умен познат. Само че понякога аргументите струват по-малко от въпросите. Не вярваш ли? Помисли тогава върху онова, което същият този познат нарича „Парадокс на симултанността“, с други думи — странния факт, че накъдето и да погледнат астрономите, звездите претърпяват едни и същи катастрофални изменения... Е, аз съм дотук. Ще отида до Мишин да си взема коня. Довиждане, Ник. Приятни сънища.

Отец Донован кимна, свърна надясно зад ъгъла и накуцвайки, се отдалечи по Рю де Виктоар. Загледан в гърба му, Николай постоя на пресечката. Усмихна се. Досега нито веднъж не бе успял да победи в споровете със свещеника, а навярно и в бъдеще нямаше да успее. Донован умееше да приключи разговора в най-неизгодния за противника момент, с което редовно вбесяваше Мишин.

Небето просветляваше. Потрепервайки от хлад, той тръгна наляво. След няколко минути най-после щеше да си бъде вкъщи. От една странична уличка затракаха колела и на Рю де Виктоар излезе каруцата на млекаря. Махна му с ръка и подвижна:

— Добро утро, Гюстав. Дай една пита сирене, от малките.

Млекарят тръсна юздите, изчака конят да спре и се пресегна назад.

— Шест франка.

Николай бръкна в джоба си, претърпан с банкноти. Порови по-надълбоко, напипа с връхчетата на пръстите нещо дребно и го извади.

Беше орфана жълто-кафеникава банкнота от една рубла. Понечи да я прибере. Не се стискай, алчността до добро не води, прозвуча в паметта му гласът на Мишин. Май има право, помисли той, тая нощ само с пари се разправях, стига толкова. И решително подаде рублата.

Гюстав пое хартийката. Повдигна я към късогледите си очи, огледа внимателно и я върна с презрителен жест.

— Прибери си тоя боклук, приятел. Казах шест франка, нали тъй?

— Чакай, чакай — успокои го Николай с чувство на превъзходство. — Тоя боклук, както го наричаш, струва поне сто и двайсет франка. Не знаеш ли, че снощи... не, онази вечер е изгоряла къщата на стария Розенхайм?

Млекарят го измери с поглед от главата до петите.

— За знаене, знам го. И още нещо знам, дето ти, изглежда, не си го чувал. Тая нощ старият хер Розенхайм е продавал рубли като бесен. Чрез подставени лица — Гюстав се разсмя, после смехът премина в болезнена суха кашлица и на очите му избиха сълзи. — Хубави... хубави парички трябва да е изкарал... от онзи пожар.

Николай извади пачката, намери десет франка и мълчаливо плати. След умората на отминалата нощ като че не му бяха останали сили да реагира на изненадата. С малката пита сирене в ръка той продължи към къщи. Зад гърба му каруцата на Гюстав отново загромоля по паважа. Банкнотите издуваха джоба му. Още утре ще купя на Мишин бутилка водка, зарече се той. От най-святната, която може да се намери на черния пазар.

Старата шестетажна сграда на Рю де Виктоар изглеждаше в утринните лъчи още по-мрачна с олющената си мазилка, с неприличните надписи по стените и изпочупените прозорци на долните етажи. Без да бърза, Николай тръгна към входа, после се сепна и като се изруга за разсеяността, извади пистолета. В тъмните коридори малко предпазливост никога не беше излишна.

Този път всичко бе наред. В сумрака на входа не се спотайваше нито наркоман, нито алкохолик или грабител на дребно. Единствено неприятният мирис в коридора подсказваше, че неотдавна някой е отскочил насам да се облекчи. С пистолета в ръка Николай се изкачи по мръсните стъпала, край зеещите врати на разграбени апартаменти. Освен него в сградата живееха само две семейства, но те бяха на по-

горните етажи. Всеобщата несигурност караше хората да търсят спасение във височината.

На четвъртия етаж спря и бръкна в джоба си за ключовете. Нови вдлъбнатини по желязната врата свидетелстваха за нечий неуспешен опит да се вмъкне в жилището. Глупаци, сви рамене Николай. Вътре нямаше нищо ценно, бе се укрепил само като предпазна мярка против нашествие на вандали. Добре поне, че не са задръстили някоя от трите ключалки. Преди две години му бяха създали големи неприятности по този начин.

Вътре беше прашно и задушно, почти като в къщите на изоставеното село. Ще трябва да почистя тия дни, помисли той, докато залостваше вратата с двете дебели резета. После надникна по навик през шпионката — негово изобретение, огледална перископна система, устроена така, че да осуети опит за стрелба отвън през отвора.

В коридора имаше човек.

Единственото осветление идваше от мръсния прозорец на стълбищната площадка, тъй че колкото и да напрягаше поглед, не можа да различи подробности. Тъмен, висок, леко прегърбен силует с широкопола шапка. В ръката си държеше нещо — пръчка или къса пушка, не се виждаше ясно.

Отдръпна се, разтърка очи и пак надзърна през шпионката.

Човекът беше изчезнал.

Николай прилепи ухо към желязната врата и затаи дъх. Стори му се, че чува стъпки. Да, не грешеше! Тихи, предпазливи стъпки, които слизаха надолу и скоро заглъхнаха. Кой можеше да бъде? Грабител, бодна го тревожна мисъл. Узнал е за историята с рублите и се е надявал да ме спипа някъде натясно.

Усещайки неприятния кисел привкус на тревога, той отиде да затвори прозореца и взе да се съблича. Когато измъкна ризата от панталона, на килима се търкулна топче зелена хартия. Наведе се, взе го и бавно разгледа смачканата банкнота. Сто долара. От Мишин...

Изведнъж го напуши смях — облекчаващ, пречистващ, смъкващ умората на отминалите дни. От улицата нахлуваше чист, влажен и хладен въздух, галеше голите му гърди и прогонваше спомена за опасностите. Той захвърли ризата на пода и тръгна към леглото.

Най-последно си беше у дома.

— ... и после Лукас стреля по мене — каза Николай.

Настана тишина, в която отвън се промъкнаха жални дрънчащи звуци — долу на тротоара някой свиреше на разнебитена латерна. Мишин съсредоточено тъпчеше лулата си. Трезвен и на дневна светлина, той напълно губеше разбойническия си вид; с неизменното овче кожухче напомняше по-скоро някогашен руски търговец от сибирските пуцинаци. Кабинетът също изглеждаше някак прозаичен без романтичния разкош на множеството пламъчета. Ненужните свещи стърчаха болнаво в свещниците, облепени с бледи висулки от застинал восък. В дъното на стаята отец Донован седеше под портрета на генерала и разсеяно опипваше шахматните фигури по масичката.

Мишин облегна лакти на бюрото, избута някакви документи и се приведе напред.

— Чакай да изясним нещата. Значи тъй... По време на мисията миналия месец срещаш една жена на име... как беше?

— Джейн Диксън — навъсено промърмори Николай. — От Австралия.

— Точно така. С въпросната Джейн Диксън от Австралия прекарваш бурна нощ. Или може би греша? Няма значение... Бурна или не, нощта свършва и ти откриваш, че дамата е изчезнала. А по твоите пети, кой знае защо, се втурва цяла глутница от главорезите на Баумщед. На косъм от смъртта се измъкваш през Горж дю Созе — между нас казано, момче, не биваше и на мен да издаваш канала си. Каналът е свята работа... Но да не се отвличам. Долу, край езерото, сякаш в твоя чест, се е събрала славна компания начело със самия Буше. На борда на „Велтхершер“. За тяхно огромно съжаление плячката им е оскъдна — само един от хората на мосю Луи, при това мъртъв. След всички тези странни събития ти цял месец мълчиш за срещата на Тотенвег...

— Не смятах, че е важно — вметна Николай.

— Цял месец мълчиш — натъртено повтори Мишин. — Радваш се на живота. Хубаво си се осигурил — благодарение на моята финансова прозорливост! — и мислиш, че първите признаци за война между мосю Луи и Аренс не са важни. Нито пък участието на Баумщед в описаните събития. Продължаваш да мълчиш, след като срещу Буше в центъра на града е организиран атентат...

— Два атентата — обади се свещеникът.

— Добре, два атентата. Поне единият да беше успял... И ето, днес случайно виждаш на улицата същата млада особа, придружена не от кого да е, а от Лукас, личния телохранител на мосю Луи. Увлечен от сантиментални спомени, ти тръгваш подир красавицата. Тя обаче те забелязва, споделя с Лукас, а той с присъщата си безцеремонност праща няколко куршума по теб. Правилно ли изложих събитията?

Николай трепна. Не го обичам, когато става такъв, помисли той. Веднага си проличава, че е работил за КГБ.

— След това, предполагам, двамата са изчезнали — продължи руснакът. — Накъде?

— Към крайбрежните квартали. Може да са се качили на лодка.

— Възможно — съгласи се Мишин, после завъртя глава към Донован. — Е, отче, какво ще кажеш от името на американските тайни служби?

Свещеникът подмина закачката мълчаливо. Не бързаше с отговора. Навън латерната свиреше все тъй унило; по паважа тропаха конски копита. Николай чакаше разговорът да потръгне и разсеяно гледаше през прозореца към близките планински склонове, докоснати тук-там от първите багри на есента. По-нагоре причудливо и злоещо се чернееше висок скален конус — Мон Брюле, Изгореният връх, както го наричаха от десетина години насам. Отстрани като мастилено петно бавно се разтегляше по вятъра тъмно облаче. На върха беше разположена една от многобройните станции за разпръскване на въглен прах. По лъкатушещата към него черта на пътя мудно пъплеха едва забележими точки — каруците на Службата по огъня, натоварени с недогорели въглени от цялата област.

— Няма защо да ме питаш — каза най-сетне Донован. — Изводите са ясни, мисля, че дори Ник вече е започнал да разбира. Съперничеството между Аренс и Луи е преминало в нова фаза, а пристигането на Джейн Диксън е послужило като... бих казал

взривател, но няма да е точно. До взрива има още време. Да речем, че мис Диксън е била искрата, която подпалва фитила.

— Аха — кимна Мишин. — И сега фитилът вече догаря.

Той драсна клечка кибрит и запали лулата си. Чисто прахосничество, помисли Николай, десет франка отидоха на вятъра.

— Добре, Фред — замислено продължи руснакът, пускайки наоколо гъсти синкави облачета. — Всичко това и аз го знам, нещо повече, отдавна го очаквах. Двувластието винаги е взривоопасно. Но кажи ми какво толкова ценно има в тази австралийка освен факта, че е предприела може би най-дългото пътешествие през последните години?

— В нея ли? Нищо — Донован леко се усмихна, виждайки как изненадата обтяга широкото лице на Мишин. — Ти сам беше много близко до тоя извод, приятелю. Джейн Диксън даде тласък за ускоряване на кризата не с някаква особена ценност, а с онова, което символизира — науката.

Нова пауза. Мишин яростно пухтеше с лулата, заглушавайки скрибуцането на латерната.

— Какво общо има тук науката? — избухна той накрая. — Борбата е за власт!

— Знанието е сила — контрира свещеникът. — Не го казвам аз, един по-умен човек се е сетил преди много векове.

Иван Мишин помълча, примигвайки нервно. Нещо недоловимо се беше променило в него и Николай почти физически усети как зад провисналите руси кичури мълниеносно работи студено разчетлив ум.

— Така... — бавно изрече руснакът. — Така, така. Значи отново цитираме крилатата фраза на Франсис Бейкън^[1]. Приложна наука, а? Доброто старо човечество пак ме изненада, не вярвах да стигне дотам, преди да минат стотина години. И кой е човекът, Фред? Някой нов Архимед? Може би нов Нютон... или пък Айнщайн? Къде е? При мосю Луи ли?

— Съжалявам, нямам право да ти отговоря — поклати глава Донован.

— Не е нужно, схватлив съм. Но поне си длъжен да ми кажеш докъде е стигнало. Тая работа е същински динамит, Фред, сам разбираш. Ако такъв човек наистина съществува, Аренс би бил готов

да гази до колене в кръв, само и само да сложи ръка върху него. Баумщед — също. За останалите да не говорим. Е?

Отец Донован зиморничаво потри длани.

— За криза е още рано. Играта постепенно загрубява, обаче според мен до истинския сблъсък остават още два-три месеца. Който и да посегне срещу мосю Луи — Аренс или Ален Буше, защото не е изключено Буше да крои собствени планове, — ще трябва хубавичко да размисли. А дотогава те съветвам да се подготвиш. Обмени наличните пари в по-едри банкноти, осигури си надежден канал за измъкване... Всъщност какво ти говоря, тия неща ти ги разбираш по-добре от мен.

— И какъв съвет ще дадеш на нашия млад приятел?

Двамата се загледаха в Николай така, сякаш го виждаха за пръв път и се мъчеха да преценят колко струва.

— Да се прибере спокойно у дома — каза Донован. — Смятам, че не го заплашва непосредствена опасност. Цялото му участие в тази история е било съвсем минимално, по периферията. Ако имаше нещо по-сериозно, Буше нямаше да го остави на мира толкова дълго.

Мишин кимна и се зае да разпалва полуизгасналата лула.

— Така изглежда... Чу ли какво те съветва старият човек, Коля? Прибирай се у дома... и умната! Никакви романтични истории с млади дами. Ако толкова ти се прииска, отскочи до мадам Хилда, там момичетата не се месят в световната политика. Хайде, върви. Аз тук ще се опитам да бия на шах дъртия йезуит и да поизкопча още нещо от него.

— Няма да успееш нито едното, нито другото — възрази отец Донован. — Довиждане, Ник. Пази се все пак.

Все още замаян от чутото, Николай като насън излезе от кабинета, спусна се по стълбата и прекоси пустия полумрачен салон, където Жано унило метеше между масите. Щом се озова на улицата, светлината на ясения септемврийски предиобед го заслепи и той, примигвайки, тръгна наляво. Скръбната мелодия на латерната се носеше по тротоара. През присвити мигли Николай хвърли поглед към латернаджията — стар слепец с черни очила, чорлава бяла коса и брада, облечен в кърпено мръсно палто. Странно, обувките и панталонът изглеждаха нови, забеляза той, но не успя да се учуди истински, защото старецът изведнъж блъсна латерната настрани, с

една крачка се озова пред него и светкавично опря под челюстта му нещо твърдо и студено.

— Не мърдай! — гласът не беше старчески, а жив, остър и заплашителен.

Преди да реагира, някой друг изви ръцете му назад и около китките му щракнаха белезници. От съседната пресечка изскочиха в галоп два коня, впрегнати в черна карета с решетки на тесните прозорчета. Изправеният на капрата кочияш дръпна юздите. Возилото спря, каросерията отзад се разтвори и двамата нападатели грубо блъснаха Николай вътре. Той тежко се просна по корем, като извиваше шия с всички сили, за да не удари лице в дъсчения под. На педя от носа си зърна нечии отдавна нечистени обувки. Вратите се затвориха и стана тъмно. Колелата затракаха по паважа, каретата се разтресе. Всичко бе продължило не повече от тридесет секунди.

Мишеловка, помисли той. Донован е сбъркал. По някакъв начин съм се замесил по-дълбоко, отколкото може да се предположи. Буше не ме е забравил и сега...

— Ставай!

Някой му помогна да се надигне от пода и да се настани на тясната корава седалка в дъното, с гръб към кочияша. В неясната светлина, проникваща през решетките, той видя, че освен него вътре има още двама души. Единият бързо го опипа и прибра пистолета и ножа. Другият държеше автомат и безучастно подсвиркваше през зъби някаква мелодия.

С ръце на гърба беше адски неудобно да се удържа върху подскачащата скамейка. Опрял в пода разперени крака, той се мъчеше да запази равновесие и напрегнато се взираше през тясното прозорче. Сградите бяха познати. От Рю де Виктоар завиха по Булевард Максимилиен. Към Префектурата, разбра Николай Бенев. Всичко беше ясно.

Няколко минути по-късно возилото спря, както бе очаквал, в сенчестия двор на Полицейската префектура, обграден отвсякъде с високи стени. Вратите се отвориха и пазачите го избутаха навън. Николай неловко скочи на земята и се огледа. Наоколо беше пълно с карета и коне, между тях сновяха напред-назад въоръжени полицаи. Стори му се необичайно оживено, макар че нямаше почва за сравнение, след като никога не бе влизал тук.

Поведоха го наляво, към тесен вход с провиснала на пантите врата, после по стръмна стълба, по мрачен коридор на втория етаж и накрая го въведоха в просторна стая с прозорци към двора. Регистратурата.

Формалностите траяха невероятно дълго. На бюрото в ъгъла чиновник с моржови мустаци търпеливо попълваше бланките, докато други трима се суетяха около Николай с измерителни инструменти и диктуваха безброй данни по старата система на Бертильон. След това се наложи четвърт час да седи неподвижно, за да бъде изрисуван на бланката в профил и анфас от полицейския художник. Не му зададоха нито един въпрос, изглежда знаеха с кого имат работа. Но това, че му бяха свалили белезниците и си даваха толкова труд, донякъде го успокояваше. Едва ли хабяха мастилото само заради удоволствието да разполагат с прецизно измерен труп.

— Готово — изрече накрая моржовият мустак, дописвайки нещо край рисунките. — Може да си го вземете.

Охраната отново го изведе в коридора. По друга, още по-тясна стълба се спуснаха в подземие, едва осветено от закачен на стената фенер, под който неподвижно седеше пазач с пушка на коленете. Човекът дори не погледна към двамата си колеги, докато отваряха една от множеството килии и бутане пленника вътре. После желязната врата гръмко се захлопна и за пръв път от цял час насам Николай остана насаме с тревогите си.

Килията беше тясна, с влажни бетонни стени, върху които се преплитаха стотици надписи, надраскани с остри предмети, с нокти или просто с мръсни пръсти. От тавана стърчеше строшена електрическа крушка сред покрита с паяжини телена кошничка. Малкото прозорче с дебели железни решетки излизаше на нивото на двора. През зацапаното стъкло се виждаше конски крак, потръпващ, за да прогони досадните мухи. В килията нямаше никакви мебели освен гол дъсчен нар и гнусна на вид кофа в ъгъла. Настръхнал от студ и смътни страхове, Николай седна на нара и се помъчи да разсъждава логично.

Играта беше на едро, така твърдяха Мишин и Донован, а и той сам го разбираше. Вече не ставаше въпрос за няколко пратки кибрит или за съперничество между мафията и така наречената законна власт. Ако наистина се бе появил човек, който да постави основите на нова

наука, то мозъкът му представляваше ключ към световно господство, към възраждане на цивилизацията и може би дори — защо не, по дяволите! — към преодоляване на загадъчната вселенска заплаха. При такъв залог Аренс нямаше да се спре пред никакви рискове. И във всеки случай нямаше да се церемони с един дребен контрабандист, пък бил той и между най-добрите в професията.

Какво общо имам аз с цялата история, запита се Николай. Джейн? Дали срещата с нея не беше главната причина за интереса към него? Само че откъде можеха да знаят за нощта в мъртвото село? Е, съществуват начини, каза си той. Особено ако са се споразумели с Баумщед. Бандитско споразумение, разбира се. До време, докато постигнат целта си. После ще се хванат за гушите, обаче целият въпрос е къде ще бъда аз по това време — в затвора, на свобода или два метра под земята?

Внезапно трепна. Някой се приближаваше по коридора. Стъпките бяха леки, тихи, едва доловими и все пак, кой знае защо, го изпълваха с необяснима тревога. Стори му се, че вече ги е чувал, пак така — през желязна преграда... но къде? Мигновен проблясък на паметта го върна един месец назад, в края на пиянската нощ с Мишин. Човекът пред вратата?

Резето отвън издрънча. Килията се отвори и в слабата светлина на фенера се очерта тъмен, висок, леко прегърбен силует с широкопола шапка и дълго раздърпано палто. Кръговете на черните очила придаваха на бледото лице мъртвешки вид. Слепият латернаджия пристъпи навътре, спря до отсрещната стена и няколко секунди стоя неподвижно.

— Кой сте вие? — тревожно запита Николай. — Какво искате от мен?

Слепецът мълчеше. Без да бърза, той смъкна палтото и го захвърли на нара. Отдолу беше облечен в изненадващо елегантен сив костюм. Подир палтото полетяха шапката, прошарената перука, изкуствената брада, очилата... и Николай задавено изохка:

— Буше!

— Както виждам, не е необходимо да се представям — спокойно изрече полицаят. — С това първият ви въпрос, Бенев, отпада от само себе си. Отговорът на втория също би трябвало да бъде ясен за умен

човек като вас. Каня се да ви използвам за премахването на една престъпна организация.

Не мога да повярвам, че всичко се случва с мен, помисли Николай. Не мога да повярвам и толкоз. Сега ще поиска да му помогна да залови Мишин и това ще бъде краят, защото няма да се съглася. Каквото и да ми сторят. Ваня също не би се съгласил. Би станал от този проклет нар и би го заплюл в лицето. Защо не мога да стана и аз, защо са толкова омекнали краката ми?

— Не правете погрешни изводи — продължаваше Буше със студен, безизразен глас, сякаш монотонно рецитираше таблицата за умножение. — Вероятно очаквате да потърся от вас съдействие за пресичане на противозаконната дейност на някой си Иван Мишин... или на отец Донован, когото, между нас казано, дълбоко уважавам. Не, Бенев. Един добър полицаи е длъжен да знае от кого какво може да поиска. Опитът да ви привлека за подобно сътрудничество би ви тласнал само към нелепи и мелодраматични жестове. И тъй като все пак не съм собственик на любителски театър, аз предпочитам да избегна емоциите и да използвам специфичните ви способности там, където ще бъдат най-полезни.

Позьор, помисли с ненавист Николай. Отвратителен самовлюбен позьор. Какво ли прави с мадам Хилда всеки петък точно в шест? Нищо чудно да е скрит мазохист. Би му подходило.

— Не се разсейвайте, Бенев — леко повиши глас Ален Буше. — Смя да твърдя, че от този разговор зависи бъдещето ви и дори нещо повече. Затова напрегнете мозъка си и ми кажете какво сте чувал за йоанитите.

Николай трепна. Ноктите му неволно се впиха в ръба на нара.

— Йоанитите? Та аз никога...

— Не ставайте смешен! — отсече полицаят. — Знам, че нямате нищо общо с ония смахнати... Просто искам да разбера какво ви е известно за тях.

— Ами йоанитите... — Николай се поколеба, помъчи се да събере мислите си. Разбираше, че от отговора му зависи много. И най-лошото беше, че не може да реши дали трябва да демонстрира осведоменост, или не. — Религиозна секта, нали така? Смятат, че Страшният съд, описан в Откровението на Йоан, вече е започнал и всеки опит за спасение противоречи на Божието провидение.

Доколкото съм чувал, те искат да унищожат света чрез ядрен взрив на въглищни залежи в Англия или Франция... — Той отново се поколеба, после реши да рискува. — За целта им трябват диаманти...

— Те имат диаманти — прекъсна го Буше. — Имат всичко, което им е нужно, за да взривят въглищните пластове в Уелс и да ни пратят по дяволите заедно с цялото земно кълбо. Само едно им липсва. Какво е то според вас?

Николай мълчаливо вдигна рамене. Нямаше смисъл да опитва с догадки, едва ли щеше да налучка верния отговор. А и полицаят не изглеждаше особено заинтересуван от мнението му.

— Знания, Бенев — обясни Буше с търпелив учителски тон. — Най-дефицитната стока в нашето сложно време. Знания. Казахте, че за ядрения взрив им трябват диаманти. Добре, да приемем. Колко диаманти? Как ще ги използват, за да предизвикат верижна реакция във въглерода? Каква точно е критичната маса? Мълчите. За щастие това не е известно и на йоанитите. Иначе ние с вас, мон ами, отдавна да сме се превърнали в облачета пара. Но те нямат представа как да стигнат до желанния резултат. И изглежда, че никой не е наясно след прискърбната смърт на Жак Бержерон. Така опираме до следващия въпрос, на който ще чакам да ми дадете отговор. Какво да правят благочестивите йоанити при това положение?

— Експеримент — подхвърли Николай.

— Превъзходно! Най-логичното решение. Като хора не поглупави от нас, господа йоанитите отначало са се помъчили да открият повече информация относно Арденския взрив. Обаче моите френски колеги са си свършили работата добре... дори прекалено добре. Останали са само познатите ви слухове за критична маса около един тон и за ролята на диамантите като ускорител на процеса. Очевидно се налага провеждането на експеримент. И доколкото ми е известно, йоанитите наистина са опитвали да постигнат ядрена експлозия — веднъж в Италия и два пъти в Германия. Явно без успех, защото неотдавна са решили да си изпробват късмета още веднъж. Вече на наша територия. При това с ценната помощ на един дребен контрабандист, с когото в момента имам честта да разговарям.

Николай скочи от нара и веднага спря. От бастунчето на Буше бе изхвъркнало напред дълго лъскаво острие, насочено към гърлото му.

— Спокойно, мон ами — заповяда полицаят. — Седнете удобно и не ме прекъсвайте с неуместни емоционални изблици. Дишайте дълбоко и равномерно, това облекчава. Може би искате да възразите? Може би искате да кажете, че някой си Гастон не ви е предлагал да пренесете петнадесет килограма диаманти?

— Аз отказах — глухо промърмори Николай, сядайки пак на коравите дъски. — И въобще... откъде знаете?

Буше се усмихна. Макар и студена, усмивката беше първата проява на нормални човешки чувства, откакто бе влязъл в килията.

— Такава ми е професията, Бенев. Длъжен съм да знам какво ли не. А колкото до отказа... разбирам ви. Диамантите са опасно нещо, за тях се полага линч на място. И все пак не сте прав. Помислете поне малко за душевните терзания на горките йоанити. Всичко е готово за експеримента им, скъпоценните камъни са налице, остава само да бъдат пренесени до тук. Обаче никой не желае да им направи толкова дребна услуга. Не е ли отчайващо? Лично мене дълбоко ме трогва подобна преданост на една кауза, каквато и да е тя. Затова реших, че все пак някой ще трябва да пренесе пратката. Вие, Бенев.

Този път острието изпревари порива на Николай да скочи от нара и той остана седнал, само леко се приведе напред.

— Очевидно не сте съгласен — поклати глава полицаят. — Да, мон ами, парите развъртават човека. У вас е повехнал духът на предприемчивостта, откакто забогатяхте благодарение на стария Розенхайм. Между другото знаете ли, че тази нощ и новата му къща е изгоряла... за съжаление вече наистина заедно с притежателя си. Подозирам, че някой не му е простил шегата от миналия месец. И понеже достопочтеният лихвар след рублите бе почнал да колекционира австралийски долари, днес вие ставате още по-богат. Но това няма да ви попречи да изпълните задачата, за която моля най-учтиво.

— Не можете да ме накарате! — вирна глава Николай.

— Не мога ли? Добре, нека разсъдим заедно какви стимули са ви необходими, за да приемете молбата ми. Материални? Изключвам ги, както казах, днес вие сте заможен човек. Един съвет — сложете по-светни ключалки на апартамента си, лично аз без затруднения съм влизал в него. И тъй, материалните стимули отпадат. А моралните? Вие навярно не горите от желание да помагате на мен или на

генералния секретар Аренс. Но помислете срещу кого ще бъде насочена акцията. Група французи, готови на всичко, за да постигнат безумната си цел. Те искат да унищожат цялата Земя — и ви уверявам, че макар да изглежда фантастично, това не е толкова трудно. В полицейската професия винаги е било най-сложно да се предотвратят действията на фанатици самоубийци.

Николай мълчаливо поклати глава.

— Разбирам — кимна Буше. — Личният егоизъм е по-силен от грижата за съдбата на света. Да прехвърлим на други тази неблагоприятна задача, казвате си вие. Много добре. Остава ни последният и най-могъщ стимул. Страхът. Предполагам, няма да се усъмните, ако ви заявя, че разполагам с достатъчно улики, за да ви осъдя на смърт още в тази минута. А и самата поверителност на разговора ни е солиден довод в полза на вашето отстраняване при евентуален отказ. Вие сте разумен човек, Бенев, и трябва да сте наясно, че от тази килия ще излезете само като куриер на йоанитите.

— Мога да избягам после — възрази Николай.

— Естествено. Обаче ви уверявам, че въпреки териториалната ограниченост на Велтбург моят обсег на действие е твърде широк. Полицаяте от цял свят са като пролетариите на стареца Маркс — обединяват се. В случай че и този намек не ви е достатъчен, ще се опитам да направя малък психологически анализ. Вие сте емоционална и същевременно затворена личност. Подобни хора ограничават своите връзки с обществото и изграждат черупка около себе си. Или броня, както предпочитате. Уви, всяка броня има слаби места. През тях се промъква дълбока привързаност, дори бих казал обич към един или неколцина приятели. И двамата знаем за кого точно става дума. Знаем също така какво ще им се случи, ако решите да се измъкнете, без да услужите на йоанитите. Е, признайте, не съм ли прав, предполагайки, че имате всички основания да ни сътрудничите?... Впрочем не, не казвайте нищо. Избягвам да накърнявам излишно самолюбието на хората си. Разговорът беше изчерпателен, изводите са направени и не ми остава друго, освен да ви върна личните вещи и да помоля да ме последвате.

Буше пристъпи към нара, вдигна вехтото палто и измъкна от джобовете пистолета и ножа, които бе конфискувал преди час. Без да поглежда пленника, той му подаде оръжието, после бавно излезе в

коридора. За него разговорът наистина беше приключен. Смяташе, че е предвидил всички възможни ходове на жертвата си, и най-неприятното бе, че докато препасваше колана си, Николай напразно се мъчеше да намери поне мъничка пролука в желязната логика на разсъжденията му. Мрежата беше изтъкана безупречно. Нямаше изход, освен да се подчини.

— Чакам ви, Бенев — подкани го Ален Буше.

Мишин, каза си Николай, крачейки по коридора след полицаия. Само Мишин може да измисли нещо против плановете му. Двамата прекалено много си приличат в някои отношения. Бог ми е свидетел, не желая да се включвам в играта на Буше, та дори и против йоанитите. Всички знаем как стават тия работи — започваш честно и почтено, сетне, докато се опомниш, вече си се превърнал в най-обикновен доносник. Не искам!

Дворът на Префектурата ги посрещна все тъй оживен. Буше махна с ръка на часовите да откrehнат голямата порта и се обърна към Николай:

— Довиждане, Бенев. Не ви давам време за размисъл, защото съм уверен в отговора. Дотолкова уверен, че още преди няколко дни си позволих да изпратя известия от ваше име. Уредено е всичко, дори и сумата, която ще получите от йоанитите. От вас се иска едно — утре сутринта да си бъдете у дома. И тъй, до утре.

Зашеметен от преживяното, Николай се озова на булеварда. Още не можеше да повярва, че е попаднал в капан, от който няма измъкване.

Мишин, само Мишин...

* * *

Руснакът се прибра късно вечерта, мрачен и уморен. Брадата му беше още по-рошава от обичайното. Вместо да отговори на плахия поздрав на Николай, той отиде до бюрото, измъкна отвътре наченатата бутилка водка и отпи огромна глътка. После мълчаливо се разходи напред-назад. Изведнъж спря и с всичка сила стовари длан върху бюрото.

— Отказва! Представяш ли си? Веднъж да помоля мосю Луи за нещо, а той отказва!

— Значи няма да ми осигури канал?

Иван Мишин отново надигна шишето. Дори през брадата личеше как подскача адамовата му ябълка. Поуспокоен, той седна зад бюрото и се втренчи в свитите си юмруци.

— Не само че няма да ти осигури канал, но и категорично настоява да изпълниш задачата. Да ти кажа ли как се нарича това, момко? Приет дамски гамбит. Бог знае каква е играта, обаче няма съмнение, че тя се води между мосю Луи и Буше. Вероятно и двамата са наясно за същността на дебюта. Гамбитът може да се откаже, но така човек отстъпва инициативата на противника. Затова мосю Луи приема и се готви за ответен удар. А ти... ти просто нямаш избор, Ник. Заплел си се в най-мръсното положение, което може да се оформи при задкулисните машинации. Двоен агент с напълно прозрачно прикритие.

— И какво ще ме посъветваш?

Мишин тежко въздъхна:

— Съветите помагат само когато има някакъв избор. Трябва да се подчиниш, това е. Иначе ако не единият, то другият ще те докопа. Без да броим йоанитите. Честно ти казвам, не знам какво бих правил на твое място... Впрочем знам. Бих се напил.

И той посегна към бутилката.

[1] Английски философ (1561–1626) и писател със значение за световната SF. — Б.ред. ↑

8

В тясната стаичка тегнеше пронизващ, влажен хлад, но по лицето на човека от другата страна на масата се стичаха едри капки пот. От време на време той бършеше чело с голяма, вече мокра кърпа на бели и червени карета, после накланяше глава и се мъчеше да чуе нещо през монотонното бълбукане на реката, долитащо изпод дъсчения под. Лъчите на залязващото слънце позлатяваха тясното прозорче и хвърляха меки отблясъци по лъскавите му провиснали бузи.

— Бави се — каза той, навярно за стотен път.

Николай се облегна на дървената стена и се опита да прогони тревогата. Всичко му действаше на нервите — и шумът на водата, и чакането в тази затънтена воденица, и монотонните, лишени от всякаква изобретателност жалби на Херман. Добре поне, че не бяха дошли мливари. Стигаше му и компанията на страхливия шишкав мелничар, който час по час тичаше до вратата да провери дали не се задава пратеникът на Гастон. Всъщност нямаше от какво толкова да се бои. Каналът бе сигурен, рядко употребяван — вероятно защото след една среща с Херман никой не изгаряше от желание да го слуша повторно. Отгоре на всичко беше и алчен.

— Ако усетят в селото, спукана ни е работата — обади се мелничарят. Това също го повтаряше от сума ти време.

Николай тръсна глава, опря длани в масата и се изправи.

— Омръзна ми в тази стая. Излизам навън.

Херман също скочи на крака. Беше нисък и дебел, с нещо жабешко във фигурата. По челото му пак бе избила пот.

— Недей! Може да те видят.

— Затваряй си човката! — грубо го срязва контрабандистът. — Кой ще се мъкне насам по това време?

Мелничарят въздъхна треперливо и го изпрати до вратата с умоляващ влажен поглед. Да го вземат мътните, помисли Николай.

Хем му се иска, хем не му стиска. Дявол знае колко се е пазарил, за да приеме...

Прекара прага и излезе на утъпканата от каруци площадка край воденицата. Навън беше по-топло. От двете страни се издигаха стръмни гористи склонове. Вятърът шушнеше в листата, ромонът на реката му припяваше и през този равномерен шум внезапно се промъкна бавното почукване на подковани копита. Някой се задаваше отдолу по стария каменист път.

Разкопчавайки кобура, той отскочи настрани, по наклона към широкия вир, от който неподвижно стърчеше воденичното колело. Високият, обрасъл с трева бряг бе добро прикритие, а в случай на нужда можеше да се измъкне нагоре или надолу по реката. Така се чувстваше много по-спокоен, отколкото между четири стени.

Тропотът се засилваше. Николай протегна ръце, предпазливо разгърна тревата и видя как иззад завоя излиза дребен младеж, хванал поводите на мършава муле. Позна го веднага въпреки разстоянието. Беше хлапакът. Джовани Стерца.

Кръглата мазна физиономия на Херман надникна през откренатата врата и пак изчезна. Момчето приближаваше, без да бърза, с търпелива планинарска крачка. Изглеждаше спокойно. Ще стане човек от него, помисли Николай. Далече ще стигне, ако не го убият. Как ли се е измъкнал с мулето след онзи обир? Аз не бих могъл...

За всеки случай той изчака Джовани да приближи, преди да се изкачи по брега. Но всичко беше наред, нямаше нито засада, нито преследвачи. Момчето извърна лице към него, огледа го с безизразни очи и мълчаливо махна с ръка. Усетило отпускането на поводите, добичето спря.

— Здравей — каза Николай. — Значи вече си професионалист, а?

Джовани сви рамене и се зае да сваля от самара на мулето тежка брезентова торба с пришити ремъци. Остави я на земята и посочи с пръст.

— Внимавай за печата. Искат го здрав.

Отворът на торбата беше здраво завързан с връв и запечатан с червен восък, върху който личеше странен знак — буквата J с две разклонения накръст отляво и отдясно. Символът на йоанитите.

— Как е Гастон? — отново опита да подхване разговор Николай.

— Мъртъв.

От спокойния глас на хлапака го побиха тръпки. Стори му се, че целият студ на усойната долина се надига откъм реката, за да полепне по гърба му.

— Кога? Как?

Джовани само леко присви очи.

— Преди десетина дни. Засада. Някой е пропял. Деде го търси. Той очисти Рижия и сега е шеф на бандата, да знаеш. — Момчето помълча, после в гласа му се вмъкнаха изненадващо топли нотки: — Свестен човек беше Гастон, без него вече няма да е както преди. Напоследък все се ядосваше, че не може да намери куриер за тая пратка. Заканваше се сам да я пренесе.

Потривайки нервно ръце, дебелият Херман се появи на прага на пристройката. Очите му шареха насам-натам, като че очакваше всеки момент към воденицата да се втурнат тълпа разярени селяни.

— Всичко ли е наред?

— Наред е, стига си треперил — презрително го успокои Николай. — След малко изчезваме.

— А парите?

Джовани му подаде тънко снопче банкноти. Недоверчивият мелничар ги преброи два пъти, внимателно и с явно удоволствие. Накрая прибра пачката, дълбоко си пое дъх за кураж и се разкрачи с юмруци на кръста.

— Не съм съгласен. Искам още... още петстотин марки. Няма да ви пусна оттук, докато не ги получа.

— Ще получиш куршум — зловещо обеща хлапакът. — Влизай вътре!

Под заканителния блясък на тъмните му очи дебелакът се сви като спукана праханка. Хвърляйки през рамо боязливи погледи, той хлътна в пристройката, захлопна вратата и чак след това се осмели да изтърси наниз от немски ругатни.

Николай протегна ръка.

— Е, май е време да тръгваме. Довиждане, Джовани.

Момчето я стисна сдържано, сякаш дори в това не смееше да вложи чувство.

— Довиждане. Пази се.

Той кимна, метна тежката торба на гръб и закрачи нагоре. Зад него копитата на мулето затракаха по камъните бавно и печално като

съчувствено цъкане с език. Странно как се обръщат ролите, мина му през ума, докато прекосяваше рекичката по прогнилото мостче зад воденицата. Преди месец бе посъветвал Джовани Стерца да се пази, сега момчето му отвръщаше със същия жест, сякаш бе израснало за толкова кратък срок.

От другата страна на моста започваше пътека, но Николай сви надясно край течението, през купища едри валчести камъни и гъсталак от репей, разперили широки месести листа. Слънцето горе бе изчезнало зад високото било и в усойната долина се възцаряваше хладен ранен полумрак. Трябваше да побърза, нощта приближаваше. Ромонът на водата из каменното корито сякаш пригласяше на мрачните му мисли. Да, момчето беше пораснало. Ала имаше и друго, самият той се бе променил от времето на първата им среща. Там, край разграбения кибритен фургон, можеше да се смята за волен и независим скитник, един от най-добрите куриери. Днес беше подчинен на Буше. Както бе казал Мишин, двоен агент с напълно прозрачно прикритие. Дали хлапакът бе усетил промяната? Може би...

Стотина метра по-нататък той обърна гръб на рекичката и започна да се изкачва направо по стръмнината, през гъстата букова гора, като се подхлъзваше сегиз-тогиз върху дебелия слой от оглушително хрущящи сухи листа. Натоварването беше като в доброто старо време, и гората беше същата, но вече го нямаше удоволствието от броденето през планинските пущинаци. Изчезнали бяха самочувствието, самоуважението. Винаги бе презирал полицейските доносници и знаеше какво им се полага — куршум и камък в устата по древна сицилианска традиция. Ще избягам, закани се той. Ще си плюя на петите ведната щом се върна във Велтбург, пък да става каквото ще! Решено, изчезвам. Не на юг, там мосю Луи има солидни връзки. Може би на изток? Към България, защо не? Само ще трябва да внимавам с минаването през Румъния, за Румъния се носят лоши слухове. Или да навия Мишин да потеглим към Русия? Нали все за това мечтае? Заедно ще се справим някак.

Дърветата оредяха, стана малко по-светло и отпред се разкри широка поляна, над която висеше издутият търбух на неголям дирижабъл. От гондолата във всички посоки се обтягаха наклонени възета, вързани за околните дънери, сякаш някой се готвеше да разпъне просторен шатър. В центъра на поляната двамата пилоти

тревожно насочваха автоматите си по посока на шума. Карл, по-високият, позна новодошлия, отпусна оръжието и сръчка с лакът колегата си.

— Отбой. Нашият човек е.

Дали наистина в гласа му звучаха презрителни нотки? Николай въздъхна. Сигурно... Пилотите бяха сдържани към него, но знаеха кой е, знаеха в общи линии за задачата и си бяха направили съответните изводи. Никой не обичаше предателите, дори и в полицията.

— Много се забави — грубовато подхвърли другият авиатор със смешното име Бонифас.

— Не се тревожи — успокои го Карл. — Шейсет километра са, ще ги минем за нула време. Вятърът е добър. Хайде, качвайте се.

Бонифас метна автомата през рамо, хвана въжената стълба и пъргаво се изкатери към квадратния люк в дъното на гондолата. Когато той изчезна горе, Николай го последва. С обемистата торба на гръб изкачването беше трудно. Струваше му се, че чу как Бонифас тихичко го изруга. Добре поне, че долният край на стълбата беше закрепен с колчета в земята и не се клатеше много.

Най-после той се промъкна през люка, зае мястото си в средата на тясната плетена гондола и като остави торбата до себе си, започна да навлича тежкия комбинезон от овча кожа и дебели ботуши. Долу Карл тичешком обикаляше поляната, за да развърже едно по едно въжетата, а Бонифас бързо ги изтегляше нагоре. Дирижабълът се разлюля плавно, като шамандура в спокойно море. Носът взе да се отклонява по посоката на вятъра. Когато остана само въжетото от задната страна на гондолата, Карл изтича към стълбата, с два ритника изби колчетата и без да обръща внимание на клатушкането, сръчно запрехвърля ръце и крака от стъпало на стъпало. След малко главата му се подаде през отвора в дъното.

— Режи! — подвижна той през рамо, щом се промъкна покрай Николай към мястото си на носа.

С нож в ръката Бонифас мина още по-назад, приведе се през борда и изведнъж дирижабълът рязко подскочи нагоре като подплашен кон. Поляната под тях се отдалечаваше назад и надолу. Стана съвсем тихо, вятърът сякаш бе замрял. През отворения люк се виждаше все по-дълбока бездна с дъно от тъмнееща есенна гора. Леко замаян от гледката, Николай се пресегна и намести дъсчения капак. После седна

върху торбите с пясъчен баласт и се загледа над ръба към синкаво-зелената речна долина, където в сенките вече едва се различаваше воденицата, дребна като играчка.

Сгушен между резервоарите за спирт и вода, Бонифас се мъчеше да запали топка омаслени конци. Успя едва от третото драсване. С бърз замах метна конците в пещта на парния двигател, захлопна вратичката и грижливо прибра употребените кибритени клечки в отделна кутийка — за отчитане, досети се Николай.

Отпред слънцето бе увиснало на хоризонта и гаснещите му лъчи обагряха в златисто и пурпурно редките облачета. Студеният въздух беше кристално чист; приближаващата нощ го изпълваше с прозрачна синева. Дирижабълът се плъзна ниско над обраслото с трева било, върху което стърчаха останки от някогашно военно съоръжение, може би радиолокатор.

— Има налягане! — обади се отзад Бонифас. В разредената атмосфера гласът му звучеше остро и пискливо.

— Давай пълен напред! — отвърна от носа Карл.

Парната машина тежко изпъшка, запухтя все по-бързо и по-бързо, двете витла зад гондолата трепнаха, завъртяха се и след миг станаха прозрачни. Отпред отново полъхна пронизващ вятър. Склонът, покрит с жълто-зелен горски губер, отмина назад и дирижабълът увисна над друга долина, където се сливаха мастилени сенки, сякаш мракът се стичаше насам от все още блестящите отдысно високи снежни върхове.

— Намали десния с една десета! — нареди Карл. Той изчака малко, свери посоката с компаса и доволно кимна. — Добре! Сега пак на пълна скорост.

Носеха се успоредно на главната планинска верига, над гърбиците на отклоняващите се от нея по-ниски хребети. Бонифас следеше манометъра и от време на време се привеждаше да надникне през малкия отвор в капачето на пещта, зад който танцуваха сини спиртни пламъци. Карл бе свел глава над стара омачкана карта. Двигателят пухтеше деловито, оставяйки в небето зад дирижабъла пухкава бяла следа от изстиваща пара. Подпрял лакти на ръба на гондолата, Николай се мъчеше да различи местата, познати от предишни преходи. Ето голия връх Тет дьо Моан... ето едва забележимата каменна кутийка на заслона Вийо Шале... ето, ако не се

лъжеше, високия проход Кол Бризе, където преди години двамата с Дик Гароу бяха успели да се измъкнат от преследването на граничния патрул... Но вече всичко беше друго. Само преди месец се бе свивал ужасено в тревата, следейки престрелката на Баска с полицейския дирижабъл, а днес сам седеше в машината като покорна пионка на Ален Буше.

Той се облегна назад и затвори очи. Трябваше да избяга веднага след завръщането във Велтбург, преди още да го е потърсил Буше. Друг изход нямаше. Сегашната мисия беше приемлива, дори похвална в повечето отношения. Но и за слепия бе ясно, че с нея нещата едва започват. Двоен агент с напълно прозрачно прикритие... Николай мрачно се усмихна. Поне за него нямаше нищо прозрачно. Не знаеше какво общо имат йоанитите с мосю Луи — Мишин също не бе успял да разгадае хода, — ала усещаше, че в играта между двамата противници ще бъде безжалостно използван и накрая най-вероятно жертван като непотребна шахматна фигура. Ще се посъветвам с отец Донован, помисли той. Умен човек е, може да разбере нещо повече от мен в тази заплетена история.

Топлият му дъх се отразяваше от вдигнатата яка и овлажнелите къдрави косъмчета излъчваха мирис на овча кожа. Решението бе взето и повече нямаше за какво да се тревожи. Сред небесната тишина го обземаше чувство на лекота и покой. Земята оставаше нейде далече долу с всичките си коварства и несгоди. По тялото му се разливаше приятна дрямка.

Сякаш едва бе затворил очи, но когато Карл разтърси рамото му, наоколо царуваше студена планинска нощ. От двете страни на дирижабъла се плъзгаха назад отвесни скални стени — причудлива плетеница от дълги черни сенки и остри синкави ръбове под лъчите на изгряващата луна. Тук-там в ниското проблясваха съхранени отсечки от разбит и напукан асфалтов път. Провлачената къделя от пара зад гондолата сияеше като полиран метал. Моторът работеше едва-едва; дясната перка се въртеше лениво, лявата бе малко по-натоварена, за да компенсира страничното отклонение на вятъра.

— Наближаваме — подхвърли Карл към кърмата. — Пригответи бомбите.

— Няма да стане нужда — лениво се обади Бонифас от тъмнината под резервоарите. — Шефът се е споразумял с хората на

Баумщед да ни пропуснат.

— Не разсъждавай! — сопна се Карл. — Аз ли да ти обяснявам колко им струват обещанията?... А ти дръж това. Нали знаеш как да го употребяваш?

Николай усети в ръцете си нещо тежко и хладно — стара лека картечница с провиснала патронна лента.

— Знам — измънка той с набъбнал от съня език.

Вече бяха достигнали най-високата точка на прохода. В подножието на скалната стена отляво примигваха светлинки — прозорците на бивш крайпътен ресторант, превърнат от Баумщед в граничен пост. Николай хвана картечницата за надупчения кожух около цевта, подпря приклада на дъното на гондолата и надвеси глава навън. Прозорчетата идваха все по-близо, но всичко изглеждаше спокойно, сякаш никой не забелязваше огрения от луната дирижабъл. Стори му се, че усеща как напрежението на другите двама расте с всеки изминат метър, как изпълва цялата гондола и безмълвно приглася на астматичното пъшкане на двигателя. Граничният пост вече беше под тях и все още нито един изстрел не нарушаваше покоя на нощта. Сетне светлинките останаха назад. Отмина и скалната теснина на прохода, склоновете стръмно пропаднаха надолу заедно с лъкатушещия път. Карл шумно въздъхна:

— Е, и с това се справихме. Сега още пет километра на север-северозапад. Левият — осем десети, десният — седем.

Огънят в пещта забуча, засили се тракането на машината. Тъмната планинска грамада зад тях трепна и бързо започна да се отдалечава. Под тях отново се разпростря мрачен лабиринт от долини и хребети, изпънати в нощта като части от титаничен рибешки скелет.

— Виждам целта! — внезапно се раздаде от носа гласът на Карл. — Ляв — пет десети, десен — три и половина. Готови за снижаване!

Дирижабълът плавно забави ход и леко свърна наляво. Николай остави картечницата и се взря напред. Постепенно губеха височина. Пред носа на гондолата се редуваха все същите огрени от синкав блясък възвишения и сажденочерни долини. В една от тези сенки трептяха три червеникави светли точки, разположени в правилен триъгълник. Те приближаваха, превърнаха се в пламъчета сред дълбока кръгла котловина. Малко по-нагоре, в покрайнините на гората, сновяха по-дребни искрици.

— Свали мощността с половин десета — нареди Карл. — Поддържай ъгъла. Пътникът да се преоблича.

Николай неловко се зае да смъква кожения комбинезон, хвърляйки от време на време бързи погледи напред. Летяха съвсем ниско над короните на буковете и сега гората закриваше сигналните огньовете.

— Ляв — една и половина, десен — една! Хоризонтирам! — извика Карл и в същия миг отпред между клоните просветнаха пламъците на факли. — Пускай въжетата!

Дългите черни змии полетяха в мрака зад борда. Дърветата под гондолата изчезнаха, появи се полегат склон, смътно осветен от десетина факли. Тъмни силуети изтичаха към провлечените въжета, омотаха ги около близките дънери. Дирижабълът се разтърси.

— Стоп машина! — заповяда Карл.

В настаналата тишина се вмъкна тихото шумолене на листа. Долу приглушено разговаряха. Николай стана от баласта, отвори капака на люка и метна торбата на гръб. От носа към него се приближи Карл. Навитата въжена стълба се търкулна в мрака.

— Знаеш инструкциите — прошепна пилотът. — Предаваш пратката и веднага се прехвърляш през билото. Право на север, там ще те чакат хората на шефа.

Николай кимна, потръпна от студ и потърси в ясното нощно небе Голямата мечка. Над нея сияеше Полярната звезда. Натам, каза си той, докато се промъкваше през люка и опипваше с крак за пречките на стълбата. Натам трябва да се измъкна, макар че все по-малко и по-малко разбирам смисъла на цялата операция. Не е обикновена хайка, иначе отдавна биха ги изловили. Ако не беше Буше, а някой друг, бих се усъмнил, че е подкупен от йоанитите.

Отдолу изпъваха стълбата и слизането беше по-леко. След минута Николай стъпи на земята, обърна се и тръгна към групата хора, застанали неподвижно наблизо с факли в ръце. Един от тях правеше впечатление веднага — висок мъж, облечен в грубо монашеско расо с отметната гугла. В трептящата светлина на пламъците брадатото му лице изглеждаше строго и остро като изсечено от камък. Върху изпъкналото чело тъмнееше татуиран същият знак, както на печата: буквата J с две разклонения накръст. Чертите на останалите петима тънеха в сенките на качулките, но контрабандистът знаеше, че и върху

тях би могъл да види белега, който ги обричаше на вечно изгнаничество. За подобна татуировка се полагаше незабавна смърт — и тъкмо затова йоанитите се гордееха с нея като символ на вярата и презрението им към живота.

На две крачки от високия мъж Николай спря и смутено пристъпи от крак на крак. Очакваше да му кажат нещо, ала групата йоанити само го гледаха втренчено и безстрастно с проблясващи в тъмнината очи.

— Добър вечер — кимна той най-сетне, за да наруши тягостното мълчание. Свали торбата и я остави до себе си.

Отговорът на човека с отметнатата качулка прозвуча глухо и монотонно:

— На Този, Който ни люби и ни е развързал от греховете ни чрез кръвта Си, и Който ни е направил Царство от свещеници на своя Бог и Отец, на Него да бъде слава и господство во веки веков.

— Амин — изрекоха в нестроен хор другите монаси наоколо.

Имаше нещо зловещо в тия думи, в средновековните раса и пламъците на факлите сред мрака. За да прогони страха, Николай дълбоко си пое дъх. Трябваше да разиграе ролята на алчен контрабандист, който не се интересува от нищо друго, освен от заплащането.

— Време е да си вървя — настоя той. — И моите хора горе бързат да отлетят. Давайте парите и си прибирайте пратката.

Високият йоанит посегна към небето и диплите на расото провиснаха около костеливите му китки.

— Ето, ида скоро; и у Мене е наградата, която давам, да отплатя на всекиго, според каквито са делата му. Тъй е казал Спасителят и нека бъде волята Му. Брат Амадеус, възнаграждението!

Един от групата пристъпи напред с пачка австралийски долари. Николай пое парите и без да проверява, ги натъпка в джоба на якето. Не му беше до броене, искаше час по-скоро да се отърве от тази група смахнати фанатици. Готвеше се да се обърне и да тръгне през гората, когато двете вдигнати ръце полетяха надолу като размах на черни криле. Високо в короните на близките дървета оглушително изтрещяха два изстрела. Изпод расата на йоанитите като по вълшебство бяха изникнали пистолети. Застинал неподвижно, с инстинктивно полунадигнати ръце, Николай чу как зад гърба му нещо тежко се стовари на земята. Откъм гондолата долетя задавен предсмъртен хрип.

— Брат Амадеус и брат Амброзий, проверете пилотите! — нареди високият мъж. — Брат Дезире, отнеми оръжията на пленника!

Докато монахът старателно го опипваше, Николай рискува леко да извърне глава назад и нагоре. Двама души се катереха към гондолата на дирижабъла, през ръба на която провисваше безжизнено трупът на Карл. Други двама с праметнати на гръб карабини слизаха по ствола на висок бук. Не можеше да види точно зад себе си, но беше уверен, че там лежи Бонифас.

— Какво става бе, хора? — опита да протестира той с пресъхнало гърло. Дори за самия него гласът му беше слаб и неубедителен. — Така ли се отплащате за услугата?

С повелителен жест високият мъж го накара да замълчи.

— Който върши неправда, нека върши и занапред неправда; и който е нечист, нека бъде и занапред нечист; и праведният нека върши и занапред правда, и светият нека бъде и занапред свят.

Те просто са луди, отчаяно помисли Николай. Как да се разбереш с ненормални хора?

Обезоръжен, пред дулата на четири пистолета, той се чувстваше гол и беззащитен. Какво можеха да означават загадъчните думи на предводителя на йоанитите? Че не се интересуват от това, дали е постъпил почтено към тях? Или че предварително са го осъдили на смърт? Тогава защо не го бяха застреляли заедно с пилотите? Какво още искаха от него?

Някой грубо го подбутна изотзад и той покорно закрочи надолу към трите огъня. В червеникавата им светлина различи до тях още човешки фигури, застанали край камара сандъци или кутии. По дяволите, всичко изглеждаше готово за проклетия им експеримент! Досега не са успели, така твърдеше Буше. Но ако успееш този път, мястото щеше да стане нездравословно на много километри наоколо. Трябваше да избяга незабавно!

Огледа се и разбра, че няма шансове. Амадеус и Амброзий се бяха присъединили към групата, което несъмнено означаваше, че двамата пилоти са мъртви. Никой от осмината не бе прибрал оръжието си, дори и брат Дезире, който мъкнеше на рамо торбата с диамантите.

На петдесетина метра от огньовете високият мъж спря и мълчаливо посочи към един самотно растящ стар бук. От всички страни в дрехите на Николай се вкопчиха жилави пръсти. След миг той

бе тласнат до дебелото стъбло. Грубо издърпаха ръцете му назад и в китките му се вряза въже.

— Хей! — изкрещя той. — Какво правите? Не искам да стоя тук, трябва да си вървя!

Вместо отговор йоанитите продължаваха да го омотават с въжета. Водачът им бавно се приближи. Сега в погледа му гореше трескава, безумна светлина, по-силна от отразените пламъци на факлите.

— Тия думи са верни и истински — изрече той напевно, като в транс. — Аз съм Алфа и Омега, началото и краят. На жадния ще дам даром от извора на водата на живота.

Внезапно Николай осъзна какво се крие зад тези слова от Библията и му се стори, че се превръща в кух съд, пълен догоре с късчета лед. Йоанитът си въобразяваше, че върши благодеяние, като го приобщава към самоубийственото им начинание. Безумци, безумци, безумци! Той трескаво напрегна мускули в безуспешен опит да се изтръгне от яката хватка на въжетата.

— Пуснете ме! Не искам да умирам, негодници!

Нищо не помагаше. Беше вързан здраво. Високият мъж укоризнено поклати глава.

— А колкото до страхливите, невярващите, мръсните, убийците, блудните, чародейците, идолопоклонниците и всичките лъжци, тяхната участ ще бъде в езерото, което гори с огън и жупел. — Човекът се обърна към спътниците си и повиши глас: — Блажени, които изперат дрехите си, за да имат правото да дойдат при дървото на живота и да влязат през портите на града. И Духът, и невестата казват: Дойди. И който чуе, нека рече: Дойди. И който е жаден, нека дойде. Който иска, нека вземе даром водата на живота.

Сякаш по сигнал йоанитите започнаха да смъкват грубите дрехи и останаха в дълги бели одежди. Водачът пак посочи към дървото.

— Брат Амброзий! Напиши прочее това, което си видял, и що значи, и това, което има да стане подире, тайната на седемте звезди, които видя в десницата Ми, и седемте златни светилници. — Той отново погледна Николай и добави с почти нормален човешки глас: — Седем, седем, седем... Ще запиташ тогава защо не азотът, седмият елемент, а шестият, въглеродът, става оръжие на Божието провидение? Числото е скрито, братко мой, скрито от глупците и неверниците. Тук е

нужна мъдрост; който е разумен, нека сметне числото на звяра, защото е число на човек; а числото му е шестстотин шестдесет и шест. Разбираш ли сега великата тайна? Та няма основата на човека не е шестицата на въглерода, заменена от Евангелиста със съседно число, тъй че само просветеният да проумее?

— Пусни ме — безнадеждно помоли Николай. — Аз не съм от вас.

Още докато изричаше молбата, той осъзна, че всичко е напразно. Йоанитите го гледаха със съчувствие, както любящ родител би гледал болно дете, което отказва да изпие горчивото лекарство.

— Ония, които любя, Аз ги изобличавам и наказвам; затова бъди ревностен да се покаеш. — Високият мъж му обърна гръб и извика: — Идете, та излейте на земята седемте чаши на Божия гняв!

Настана тишина. Дори вятърът бе престанал да шушне в листата на дърветата. Йоанитите бавно, като работи слизаха към огньовете, където ги чакаха другите, вече също облечени в бяло. Брат Амброзий заби факлата си в рохкавата пръст и седна близо до дървото с хартия на коленете и перо в ръка. Какво щеше да записва? И какъв смисъл да го прави, щом след малко ядреният взрив щеше да изпепели записките? Не, в поведението на тия безумци се криеше своеобразна логика. Навярно бяха предвидили вероятността за нов неуспех и искаха да документират целия ход на опита за евентуален бъдещ анализ.

Николай се взря в Амброзий. Йоанитът изглеждаше съвсем млад, едва ли имаше и двацет години. Дълга руса коса и рядка червеникава брада обгръщаха лицето му със светъл ореол. В полумрака очите му излъчваха синкав блясък като току-що полирана мед. Как можеше в толкова ранна възраст доброволно да приеме смъртта? И дали нямаше да се окаже поне малко по-разумен от останалите?

— Хей, Амброзий, чуй ме! — прошепна той и изпъшка от внезапно избухналата в гърдите му надежда, когато младежът извърна глава да го погледне. — Слушай ме добре, приятел. Трябва да ме развържеш. Никой не ни обръща внимание, сега е моментът да се измъкнем. Прехвърляме билото и сме спасени. — Говореше трескаво, забързано, без да подбира думите. — Оттатък е животът, момче. Какво си видял ти от живота? До Велтбург няма и петдесет километра. Можем заедно да отидем там. Имам пари, много пари. Всичко ще ти

осигуря — жени, пиене, хашиш, развлечения. Какво ще спечелиш, ако останеш тук? Ония долу ще се справят и сами. Защо трябва да умираш?

Той спря да си поеме дъх и в тишината се раздаде тънкият, почти детски глас на Амброзий:

— На тогова, който победи, ще дам от скритата манна; ще му дам и бяло камъче, и на камъчето ново име написано, което никой не познава, освен оня, който го получава.

— Но аз не искам да умра така! — яростно възрази Николай. — Нямах ли поне капчица християнско милосърдие?

За момент йоанитът са замисли, после кимна и бавно се изправи. Поддава се, тържествуващо помисли пленникът. Успях! Ще се измъкна, може би още има време...

Беше толкова уверен в успеха, че не осъзна какво става, докато младежът не привърши да изписва знака върху челото му.

— Ти ще гледаш лицето Му; и Неговото име ще бъде на челата им — тихо изрече Амброзий, отстъпвайки назад.

— Да ти пикая на цитатите! — изкрещя Николай Бенев. — Не може ли да говориш по човешки, копеле мръсно?

Вместо отговор йоанитът откъсна парче от полата на дългата си бяла дреха и го натъпка в устата му. После пак седна на земята.

От изгарящото чувство за безпомощност Николай изстена и блъсна тила си в дънера. Не усети болка, само черепът му тъпо изкънтя. Свършено! Беше изтървал и последния си шанс.

— Първа кутия, пет килограма — раздаде се спокойният глас на монаха.

Долу, сред триъгълника от огньове, един човек в бяло пристъпи напред с неголямо сандъче в ръце, наведе се и изсипа съдържанието на земята. Друг хвърли върху черната купчинка шепа искрящи диаманти. Отляво вече се задаваше трети йоанит, носещ подобно сандъче.

Стрити дървени въглища, помисли с ужас Николай. Чист въглерод... всъщност дали е чист? Господи, не мога да повярвам, че е толкова елементарно! Невъзможно, те ще се провалят, трябва да се провалят! Буше казваше, че вече имат три неуспешни опита. И сега ще е така. Това е просто нелепо — да вярваш, че един тон смес от въглища и диаманти може да избухне като атомна бомба. Кой изобщо е пуснал този тъп слух? Но Бержерон е успял... Глупости! Жак Бержерон е

мъртъв, разстрелян преди петнадесет години. Останалото е мътва. Кой е видял Арденския взрив? Кой ще гарантира, че наистина е било ядрена експлозия?

Ала мислите не помагаха. Ужасът се стичаше по цялото му тяло на ручейчета от пот със странно остра, животинска миризма. Въпреки всички доводи нещо му подсказваше, че йоанитите не грешат, че само след минути котловината ще се превърне в езеро от ослепителен, невъобразимо жарък огън, под който се изпаряват дори скалите. Навярно нямаше да усети нищо, смъртта щеше да бъде мигновена. Знаеше, че има десетки, стотици видове много по-мъчителна гибел, ала вместо да го успокои, тази идея го караше да се гърчи конвулсивно в напразни опити да се изскубне от въжетата.

— Осемнадесета кутия, пет килограма — промърмори до него младият йоанит, драскайки усърдно с перото.

Осемнайсет по пет — деветдесет, пресметна Николай. Колко беше критичната маса? Около един тон, така твърдяха слуховете. Само че... можеше ли да им се вярва? Ами ако беше двеста или триста килограма? От времето на Вългеродната афера никой не бе посмял да провери. Никой освен йоанитите...

Долу безумците сновяха между огньовете все по-бързо и по-бързо, без да изричат нито дума. Сега белите им одежди бяха покрити с тъмни петна, облачета черен прах се вдигаха изпод нозете им. Падащи диаманти проблясваха из въздуха като огромни дъждовни капки. Купчината растеше, издуваше се заплашително.

— Двадесет и шеста кутия, пет ки...

Стон.

Николай стреснато извърна глава. Сгърченото тяло на Амброзий лежеше неподвижно край факлата. До него бе изникнал Буше — неузнаваем, с разчорлена дълга коса и изпокъсан костюм. В ръката си стискаше бастунчето с топка от слонова кост. По стърчащото острие тъмнееше кърваво петно. Още секунда полицаят стоя като вкаменен, гледайки втренчено трупа на йоанита, после се хвърли зад дървото и с яростни удари започна да кълца въжетата.

— Не ни виждат — задъхано прошепна той. — Светлината им пречи.

Примките се свлякоха около краката на Николай. Хладното острие се провря между китките му, напъна, срязва вървите. Той се

отдели от дънера и пристъпи напред като замаян. Трескавите мисли отпреди малко сякаш напълно, до дъно бяха изчерпили запаса му от душевни сили. Не изпитваше дори страх, само тъпо и някак абстрактно се учудваше, че в последния момент нещата се променят.

— След мене! — изсъска Буше и приведен, побягна нагоре по склона, към черната стена на гората.

Безполезно, помисли Николай, тътрейки с усилие непокорните си крака. Вече е твърде късно. Няма да се доберем навреме до хребета, няма да успеем...

Полицаят се озърна през рамо. Злобна вълча гримаса изкриви чертите му. Той рязко спря, с два скока се върна назад и жестоко удари през лицето вцепенения контрабандист.

— След мене, копеле гадно! Към дирижабъла!

Дали от плесницата, дали от споменаването на дирижабъла, Николай отново се почувства способен за действие. Не искаше да загине в тази долина заедно с безумците, бръщолевещи цитати от Библията. Искаше да живее. Все още имаха шанс да се измъкнат. Трябваша им само няколко минути отсрочка.

Тласнат от внезапен прилив на енергия, той се затича след полицая. Горے в небето луната бе изчезнала, закрыта от плътни облаци, и по склона лепнеше почти пълен мрак. Черната, полюшваща се маса на дирижабъла едва се различаваше над високия хребет. Николай не виждаше къде отива, всяка крачка хвърляше под нозете му ново препятствие и той като по чудо запазваше равновесие, прескачаше камъни, изтръгваше се от примките на преплетени треви в луд, нечовешки уверен бяг по стръмното. После изведнъж се озова пред първите дървета и едва не се блъсна в Буше, който се бе навел над някаква безформена купчинка — трупът на Бонифас, осъзна след миг младият човек.

— Вземи това!

Усети между пръстите си дръжката на нож. Защо нож? Немаше време да мисли. Полицаят вече се катереше по стълбата. За да намали люлеенето, Николай мина от обратната страна. Хвана се с една ръка, с другата опита да прибере кинжала в канията на колана си, но тя се оказа тясна. Тогавя той захапа острието, намръщи се на металното скърцане между зъбите и подскочи нагоре.

В тъмнината не виждаше пречките на стълбата, ала (както при тичането) някаква инстинктивна увереност насочваше безпогрешно всяко негово движение. Изкачваше се с гръб към гората и погледът му отново падна върху площадката между огньовете. Йоанитите сновяха напред-назад все тъй неуморно, макар че сега движенията им сякаш бяха забавени — или може би само така му се струваше в шеметния летеж на секундите. Черната купчина бе станала грамадна, чудовищна, готова всеки момент да избълва изпепеляваща мълния.

Люкът. Пръстите на Буше стегнаха китката му като клещи и го издърпаха нагоре с невероятна сила. Капакът хлопна.

— Можеш ли да управляваш дирижабъл?

— Не.

Полицаят презрително изсумтя.

— Добре, аз се заемам с това. Режи въжетата. Задните да останат последни.

Неочакван порив на вятъра разклати гондолата. Като се препъваше в торбите с баласт, Николай изтича напред и взе да опипва ръба. Откри първото въже и натисна с ножа. Жилавите нишки не се поддаваха.

— Имаш ли кибрит? — долетя изотзад напрегнатият глас на полицаия.

— Не... Там трябва да има, Бонифас го държеше до машината.

Най-после съпротивата под острието отслабна. Слава Богу, ножът беше добре наточен. Последните нишки се скъсаха и въжето полетя надолу в тъмнината. Без да губи време, Николай се прехвърли наляво.

— По дяволите, къде е кибритът? — отново се обади Буше. — Къде го е затрил тоя шибан... А, ето!

Второто въже беше прерязано. Дирижабълът леко се дръпна нагоре. Колко въжета бяха общо? Шест? Да, изглежда, че бяха шест. Той неволно хвърли поглед към йоанитите около страшната черна купчина, после се завъртя към десния борд. Зад гърба си чуваше как Буше с нетърпеливо пъхтене драсна клечка кибрит.

— Merde! — задавено изруга полицаият. — Не пали!

Внезапна догадка прелетя през мозъка на Николай.

— Това са изгорелите клечки! — извика той, срязвайки третото въже. — Търси друга кутия!

Четвърто въже. Ален Буше все още опипваше около двигателя.

Пето въже. Дирижабълът вирна нос. Младежът искаше да се провере назад, но Буше го отблъсна към средата на гондолата, вдигна бастунчето и с един замах срязва последната примка.

— Изхвърляй баласт! Не гледай надолу!

Летяха. Мили Господи, летяха! Бяха живи! Николай се наведе, хвана една тежка торба и я преметна през борда. Долу огньовете се отдалечаваха. Няколко дребни тъмни фигурки лежаха неподвижно между тях, още две или три едва-едва се тътреха към центъра на площадката, към черната купчина, която сякаш беше започнала да излъчва зловещо червеникаво сияние.

Буше бе открил кибрита и пламъчетата гаснеха едно след друго в шепите му.

— Не гледай, идиот!

Но Николай се взираше като хипнотизиран към долината, не можеше да откъсне поглед дори когато се навеждаше за поредната торба с пясък. Нещо бе станало със зрението му и той виждаше сцената поразително ясно въпреки растящото разстояние. Въглищният куп наистина тлееше, пръскаше наоколо кърваво зарево, превръщащо в кардиналски роби белите одежди на падналите йоанити. Последните трима пристъпваха напред.

Издрънча вратичката на пещта. Най-сетне Буше бе успял да запали двигателя.

— Лягай!

Опита да се подчини, ала тялото не го слушаше. Като по някаква своя програма, неподвластна на разума, то все се навеждаше за нови торби, а главата равномерно се извърташе, за да не пропусне нито миг от гибелното зрелище. Долу първият йоанит се олюля на няколко крачки от купчината, падна, сгърчи се край разсипаното сандъче. Вторият се препъна в него и безсилно се свлече на земята. Оставаше само един — предводителят, убедено помисли Николай, въпреки че от толкова далече беше невъзможно да го разпознае. Червеникавото сияние се засилваше, затъмняваше пламъците на огньовете. Клатушкайки се като пиян, йоанитът мина край неподвижните тела, рухна на колене, надигна се и с последно усилие се хвърли заедно със сандъчето си в камарата от жарава.

В един страшен миг на всеобятна, ледена тишина сред котловината се роди кълбо от ослепителен адски огън, нощта се превърна в ден и по склоновете се очертаха отчетливо всяко дърво, всяко листенце. Сетне върху дирижабъла със зверски рев се стовари ударът на експлозията. Николай отлетя към отсрещния борд, дъхът му секна от жестока болка в гърба и той се просна на дъното. По околните върхове тътнеше ехото на взрива. Гондолата се люлееше като махало, нещо скърцаше и пукаше, но бяха живи, невероятно, изумително, бяха живи!

Ръцете на Буше го докоснаха, помогнаха му да седне.

— Как си?

Болката в гърба бе отслабнала. Нямаше нищо счупено. Тишината му пречеше да мисли, притискаше мозъка му от всички страни.

— Това не беше ядрен взрив — глухо каза Николай.

Полицаят се изкашля:

— Очевидно. Пак се провалиха, но са на прав път. Рано или късно ще успеят.

Вятърът се засилваше, свистеше във въжетата и между върбовите пръчки на гондолата, заглушавайки пъхтенето на двигателя. Луната просветна между разкъсаните облаци и пак се скри. Буше се изправи.

— Трябва да изчезваме. Дявол знае колко радиоактивен боклук се носи из въздуха. — Гласът му отново беше металически и властен. — Отивай на носа и следи курса. Двеста и осемдесет градуса запад-северозапад.

Чак сега Николай усети студа. Потръпвайки, той пипнешком прекрачи напред и обувката му закачи нещо на пода. Наведе се. Току под пръстите му хладнееше цевта на картечницата.

Това е решението, мина му през ума. Това е изходът, спасението от робската зависимост. Един изстрел и край! Вече никой няма да чуе за Ален Буше, никой няма да открие трупа му сред планините. Трябва да го сторя!

Но той ме спаси, възрази някакъв вътрешен глас. Рисува живота си заради мен.

Глупости, каза си Николай. Буше в ролята на спасител! Пет пари не би дал за мене, ако не бях включен в непонятната му игра. Тоя тип е

просто един маниакално упорит полицай, който не знае що е жалост и съчувствие.

Пръстите му се свиха около цевта. С другата ръка напипа приклада. Усети как се обтягат мускулите по извития му гръб. Беше готов рязко да се изправи, да завърти дулото назад и да натисне спусъка.

И в този момент през шума на двигателя долетя спокоен глас:

— Ако си решил да ме убиваш, по-добре ще е да се откажеш, поне до приземяването. Останеш ли без пилот, с тебе е свършено.

Безупречна логика. Студена и нечовешки пресметлива като самия Буше. Николай въздъхна, остави картечницата и се прехвърли отпред, където бледо фосфоресцираха няколко циферблата.

— Какъв е курсът? — подвикна гласът от кърмата. Той се вгледа, откри кръгчето на компаса.

— Почти запад. Двеста шейсет и осем.

Свистенето на витлата промени хода си. Дирижабълът бавно взе да завива надясно. Стрелката трепна и запълзя по широкия кръг на циферблата.

— Точно запад — обяви Николай. — Сега е два градуса северно... пет... осем... дванадесет... Връща се... Готово, точно двеста и осемдесет!

— Височина?

— Хиляда и осемстотин метра.

— Добре — доволно се обади Буше. — Продължавай да следиш курса и височината. Ако има отклонения, съобщавай веднага... За твоє сведение, нямаме чак толкова много шансове. Резервоарът е пукнат и горивото изтича. Нощен полет, мон ами, нощен полет без гориво, без видимост и при силен вятър. Тъй че не съжалявай за пропуснатата възможност. Нищо чудно и двамата да не доживеем до новия ден.

Странно, в гласа на полицаия не се долавяше и следа от тревога. Той по-скоро сякаш се радваше по свой извратен начин на риска и смъртната заплаха. Като наркоман, помисли Николай. Само че вместо да се „друса“ с хашиш, морфин или алкохол, подлага тялото си на напрежение, за да се наслади на адреналиновата вълна.

Луната отново се показва ниско над хоризонта, почти право пред тях. За миг го обзе странен шемет, може би същият, който тласка нощните пеперуди в пламъка на свещта — чувството, че някаква

хипнотична, всемогъща сила е завладяла цялото му същество и го увлича към тази загадъчна светла дупка в черния небосклон. Стомахът му болезнено се сви и за да прогони замайването, той затвори очи, после погледна настрани. Дирижабълът летеше на по-малко от триста метра над мрачните гърбици на планинските върхове. Далече надясно, почти успоредно на курса им, неясно блестяха водите на дългото Велтбургско езеро.

Вгледа се в таблото и трепна.

— Височина хиляда и седемстотин метра!

— Ясно. Ще го оправим — отвърна Буше и добави със зловещ глас: — Засега.

Двигателят забуча по-мощно и Николай усети, че се издигат. Долу върховете бавно се отдалечаваха. Пак насочи очи към таблото.

— Хиляда седемстотин и петдесет... и осемдесет... Хиляда и осемстотин... Хей, продължаваме да се изкачваме! Хиляда осемстотин и петдесет.

— Знам — остро го прекъсна полицаят. — Мълчи!

Нещо ставаше с двигателя. Пухтенето му се забавяше, прекъсваше. Николай се обърна назад и видя, че светлото кръгче на отвора във вратичката на пещта едва мъждука. Пред очите му то примига и изгасна. Горивото беше свършило.

— Изхвърляй колкото е останало от баласта — нареди Буше. — И всичко друго. Губим газ, обшивката сигурно е скъсана някъде.

На дъното лежах само две торби с пясък. Една след друга Николай ги преметна зад борда. В слабото сияние на залязващата луна различи как Буше изблъсква през ръба някакви кръгли предмети — бомбите, досети се той. Наведе поглед към дъното на гондолата и на две крачки от себе си забеляза още една торба, по-едра от другите. Едва когато се пресегна към нея, разбра, че това е трупът на Карл, отхвърлен там в момента на взрива. Коленичи, вкопчи се в кожената дреха на пилота и с усилие изтласка тежкото тяло нагоре към ръба. Нещо кораво го удари по рамото, той се намръщи от болка, но продължи да напъва. Трупът изведнъж се претърколи навън. За секунда зърна онова, което го бе ударило — автомата на Карл. Ръката му се стрелна напред, ала беше късно. Оръжието изчезна в бездната заедно със собственика си. Николай се изправи, погледна през ръба и

разбира се, не видя нищо, само далече назад по мрачните склонове святкаха и гаснеха избухващите бомби.

Трябваше по-рано да се сети за автомата. Оръжието можеше да му потрѣбва след кацането. Все още не се бе отказал от първоначалния план, макар че сега, след като бе отминал ненадейния импулс, силно се съмняваше дали е способен хладнокръвно да разстреля обезоръжен човек. Никога през живота си не го бе правил.

Оставаше картечницата. Той предпазливо я побутна с върха на обувката и в това време Ален Буше се приближи откъм кърмата.

— Дръпни се. Аз ще поема управлението. Трябва да се доберем до равното, кацането в горите е сигурна смърт.

Отмествайки с крак картечницата настрана, Николай се притисна към стената на гондолата да му направи път. Буше мина отпред, наведе се над таблото и хвана ръчките за управление на опашните стабилизатори. Вкопчен в ръба, младежът гледаше как отдолу прелитат гори и хребети. Губеха височина, вече нямаше нужда от приборите, за да го разбере. Вятърът ги влачеше косо към езерото. Там, на брега, може би щяха да намерят място за кацане, но всичко зависеше от скоростта и от пробива в обшивката, през който изтичаше скъпоценният газ.

— Водният резервоар! — обади се полицаят. — Открий крана и го отвори!

Николай изтича назад. Всъщност коя от двете цистерни беше за вода? Удари дясната и под юмрука му се раздаде глух кълтеж. Празно. Значи лявата. Опипа издутата метална повърхност, намери някакви тръби; не, не беше това. Къде трябваше да е кранът? Отпред? Отдолу? Да, може би отдолу. Той плъзна длани под резервоара и заветният кран наистина бе там. Развинти го и отвътре с бълбукане се изля хладна струя.

— Опитай да изкъртиш цистерните — нареди Буше. — Ако не намалим теглото, ще се разбием.

Николай тихичко изруга. Как да се справи в тъмното, набързо и без инструменти? Отново опипа спиртния резервоар. Четири метални винкела — два завинтени за двигателя и два прикрепени за ръба на гондолата. Оловната тръба за подаване на гориво не го затрудни. С няколко дърпания успя да я откъсне и из въздуха се разнесе острият мирис на спирт. Така, сега страничните опори. Хвана едната и опъна с

всички сили. Желязото се огъна, плетеният ръб на коша сухо изпращя и изведнъж се строши. Николай се блъсна гърбом в двигателя, пое си дъх и посегна към следващия винкел.

— По-бързо! — подкани го Буше. — Падаме!

Летяха ниско над голо плато. Отсреща, сякаш съвсем близо, като черна стена се издигаха дървета. Няма да се отървем, помисли Николай, докато изкъртваше втората опора. Резервоарът провисна, заклати се на страничните жезела, но с тях беше много по-трудно. Болтовете държаха здраво. Винкелът се гънеше, разраняваше дланите му. Колко оставаше до удара? Секунди? Краищата на едната опора най-сетне се изтръгнаха от кожата на парната машина, Николай Бенев политна назад и за миг се олюля на ръба, обаче успя да запази равновесие. Резервоарът висеше накриво пред него. С последен, непосилен напън той хвърли цялата си енергия срещу омразното желязо и без сам да разбира как, праметна смазващата тежест над главата си. После рухна на колене и зърна на фона на звездите черните дървесни корони отпред, само на метри от носа на дирижабъла. Стисна зъби, готов за удара, ала дърветата като по чудо отскочиха, шмугнаха се под гондолата и отминаха назад. Платото свърши, отдолу се появи стръмен склон, който слизаше към езерото.

Николай се отпусна на дъното. Беше му безразлично какво ще стане с него, искаше само покой и поне мъничко отмора. По дланите му се стичаше лепкава кръв. Фантастичната тишина наоколо го успокояваше, приспиваше го с ласкаво полюшване...

След безкрайно дълго време, може би две или три минути, го стресна резкият глас на полицаия:

— Недей да дремеш! Ставай и се готви за веселбата!

Не искаше да става. Толкова приятно беше да лежи и да не мисли за нищо. Не ме интересува, каза си той. Просто нямам сили. Да върви по дяволите Буше, докога ще ми трови живота?

С учудване откри, че въпреки нежеланието си е започнал да се надига. Летяха над брега на езерото, но гъсталакът достигаше до самата вода. Нямаше къде да кацнат. Вече бяха съвсем ниско, оставаха им само още минута или две.

— Готви се за скачане! — изкрещя полицаият от носа.

Николай объркано поклати глава. Да скача? Къде, в гората ли? Това беше лудост, самоубийство. Плетените стени на гондолата можеха

поне отчасти да ги предпазят от сблъсъка.

Неочаквано дърветата отпред изчезнаха. Дирижабълът се разтърси от удар в последните корони и се понесе на броени метри над водите на малко заливче. Отсрещният бряг приближаваше стремително. Буше с пъргаво движение се изправи на ръба, държейки с една ръка бастунчето, докато с другата се вкопчваше в някакво въже.

— Скачай! — извика той и се хвърли в мрака.

Николай го последва инстинктивно, без да мисли. След миг падаше към водата, а дирижабълът отмина над него като гигантска сянка на смъртно ранено чудовище. Тялото му се разтърси от тъп и мощен удар, раздаде се плясък и отвсякъде го обгърна хлад. Усети под краката си меката съпротива на тинесто дъно, сетне опората стана по-стабилна и той се озова затънал до гърди в заливчето. Някъде в тъмнината оглушително пукаше трошащо се дърво, трещеше раздиран плат. След това шумовете затихнаха, само отзад се чуваше пляскането на плувация полицай.

Като си помагаше с ръце, Николай бавно закрачи напред. Постепенно ставаше по-плитко, водата слезе до кръста му, до коленете, до глезените... Струваше му се, че за една-две минути е станал двойно по-тежък. Обувките му се измъкнаха от тинята с противен мляскащ звук. Студеният вятър се промъкваше през всяка пролука на мокрите лепкави дрехи. Най-сетне излезе на сухо и уморено седна на тревата. Нямаше сили дори да трепери, а топлината на тялото му бързо се разсейваше в нощния хлад.

След малко до него се приближи Буше.

— Ставай — побутна го по рамото полицаят. — Ще замръзнеш така. Трябва да вървим, Велтбург не е далече.

Николай изсумтя утвърдително и се опита да стане. Вдървените мускули на краката му се подчиниха едва от третия опит. Доколкото можеше да различи в тъмнината, Буше също бе в окаяно състояние, макар че гласът му си оставаше все тъй спокоен. Двамата се затътриха напред край висящите между дърветата останки от дирижабъла. Няколко минути по-късно откриха пътека, която ги изведе на неравен коларски път.

От прибирането към Велтбург Николай запази само смътни сиви спомени за бавното просветляване на небето, за дрямка в движение, за непрекъснатите подканвания на полицая и собствените преглътнати

ругатни. Пътят около езерото като че нямаше край. Тук-там от него се отделяха отклонения към близките села и на едно от тези отклонения ги застигна каруца. Затъпял от умора и студ, Николай чу как Буше се пазари със селянина за цената — изглежда, че се споразумяха за сто франка, — но какво значение имаше сумата, важното бе да се покатери горе и да се унесе върху чувалите с картофи...

Опомни се на Рю де Виктоар. Стоеше, полюшвайки се на разбития тротоар, и се питаше как ли е слязъл от каруцата, която се отдалечаваше по улицата.

— Добро утро — изрече до него Буше с хремав глас. — Да вървим по-нататък, скъпи приятелю. Ще ви придружа още донякъде, после пътищата ни се разделят. На сбогуване ви дължа няколко малки съвета. Трябва да знаете, че слухът за участието ви в експеримента на йоанитите в най-близко време ще се разнесе из целия град. Не се учудвайте, клюката е подготвена предварително и ще бъде разпространена от мои хора.

Николай спря и стисна юмруци.

— Защо?

— Вървете, вървете — спокойно го подкани полицаят. — Не мислете за насилие, то никога не е помагало в сложна ситуация. За съжаление в момента не мога да ви разкрия целта на постъпката си — твърде непочтена, признавам. Но затова пък с удоволствие ще анализирам трудното положение, в което изпадате. Първо ще поясня, че йоанитите не са шепа фанатици. Те имат добре законспирирани агенти във всеки по-голям град, включително и тук, във Велтбург. Вестта, че отнякъде е изтекла информация, непременно ще ги насочи към вас. И понеже са склонни към радикални действия, те ще решат да ви отстранят веднъж завинаги. Остават ви две неща — да потърсите закрилата на властите или да бягате.

— Естествено вие ще ми откажете закрила — горчиво се усмихна Николай.

— Схватлив сте — кимна полицаят. — Моите хора няма да ви окажат помощ. На ваше място не бих се бавил във Велтбург. Най-разумното сега е...

Той не довърши. Бяха стигнали пред къщата, в която живееше Николай, и от мрачния вход насреща им се задаваха трима души с черни качулки на главите. Буше се хвърли към отсрещния тротоар.

Пред него като изпод земята изникнаха още двама нападатели с пистолети в ръце. Бастунчето на полицаия политна нагоре, раздаде се пукот и единият противник падна назад. Вторият стреля два пъти, но Буше с котешка ловкост отскочи от куршумите и се метна напред приведен, с високо вдигната ръка. Лъскавото острие се плъзна по шията на човека, оставяйки зад себе си зееща червена бразда. Сега вече гърмяха и тримата от другия тротоар. Буше бягаше по улицата на зигзаг с изненадващи отскоци наляво и надясно като някаква огромна пеперуда. Трясъците на изстрелите отекваха от високите стени на околните сгради. Ще се измъкне мръсникът, помисли Николай. И наистина, полицаят хлътна в един мрачен вход. Още няколко куршума се забиха в полумрака около него, после канонадата секна. Беше безсмислено да го преследват.

Тримата нападатели с черни качулки се обърнаха към Николай и той спокойно зачака приближаването на онзи сред тях, когото бе познал от пръв поглед — едър и широкоплещест, въоръжен с грамаден маузер.

Мишин.

9

Ужасът го караше да напъва мускулите си до скъсване в напразни опити да се изтръгне от въжетата. Смъртта беше отсреща, между трите огъня, където йоанитите все по-бързо носеха своите сандъчета към черната купчина. Падащите диаманти проблясваха из въздуха като водни капки. Някъде наблизко монотонно гъгнеше гласът на брат Амброзий. Двадесет и четвърта кутия, пет килограма... двадесет и пета кутия, пет килограма... двадесет и шеста кутия, пет ки...

Стон. Сгърченото тяло на Амброзий до факлата. Буше с бастунчето в ръка. Кърваво петно на лъскавото острие.

Нещо ставаше с мозъка на Николай. Страхът бе изчезнал, заменен от безстрастно броене, сякаш в него се бе вселил духът на убития младеж. Двадесет и осма кутия, пет килограма... двадесет и девета кутия, пет килограма... тридесета ку...

Въжетата падаха под яростните удари на полицая.

Тридесет и втора кутия, пет килограма, тридесет и трета кутия, пет килограма...

Жестока плесница през лицето. Тласнат от внезапен прилив на енергия, Николай се затича след Буше под плътните облаци, които закриваха луната. Черната маса на дирижабъла едва се различаваше над ниския хоризонт.

Четиридесет и пета кутия, пет килограма... четиридесет и шеста кутия, пет килогра...

Полудял съм, помисли той, но не усети страх. Ръцете му пъргаво се прехвърляха по въжената стълба, а гласът в главата му отброяваше с хладно упорство. Петдесет и четвърта кутия... петдесет и пета... петдесет и шеста...

Всичко друго, дори собственият му живот, губеше смисъл, отстъпваше назад пред бързо растящите числа. Гондолата на дирижабъла се люлееше под краката му. Осемдесета кутия... Жилавите нишки не се поддаваха, той напъгна по-силно с ножа. Буше

търсеше кибрит около двигателя. Деветдесета кутия... Въжето полетя надолу в тъмнината. Николай се хвърли наляво към следващото. Сто и първа кутия... Дирижабълът леко се дръпна нагоре. Ален Буше драскаше клечките с нетърпеливо пъхтене. Сто и дванадесета кутия... Внезапна догадка накара Николай да извика. Клечките бяха изгорели. Полицаят пак опипваше около парната машина. Сто и деветнадесет... Острието на бастунчето със замах срязва последното въже. Сто двадесет и шест... Изхвърляй баласт! Не гледай надолу! Сто тридесет и две... Пламъчетата гаснеха едно след друго в шепите на Буше. Сто тридесет и девет... Торбите с пясък летяха зад борда. Фигурките на йоанитите се смаяваха. Сто четиридесет и три... Не гледай, идиот такъв! Последните трима пристъпваха напред... Двамата вече лежаха на земята, оставаше само един. Той рухна на колене, надигна се и със сетно усилие се хвърли в камарата от жарава.

Сто четиридесет и девет...

Времето спря.

— Можеш да се събудиш, Ник — тихо и настоятелно изрече нечий познат глас. — Събуди се, всичко свърши.

Той отвори очи.

Първото, което видя, беше усмихнатото лице на отец Донован. Свещеникът седеше срещу него, от другата страна на изящна масичка, върху която имаше каничка и три чашки кафе. Три... Николай се намръщи. Когато преди малко се бе съгласил на хипнотичния сеанс, в стаята бяха само двамата със свещеника. Той надигна глава и зърна до отсрещната стена третия човек — слаб, среден на ръст, с бледо лице и дълга прошарена коса. Пронизващият поглед на черните му очи беше незабравим дори след двадесет години и Николай неволно изохка от изненада:

— Бержерон!

Донован леко се усмихна и завъртя глава към французина.

— Световна слава... Е, Жак, какво ще кажеш?

— До гуша ми е дошло от тая слава — сърдито промърмори Бержерон, докато седеше в креслото до свещеника. — Когато и да срещна, все същото пита: защо сте жив? Понякога почвам да съжалявам, че успях да се измъкна след оная история в Ардените.

Николай бързо наведе поглед към полираната повърхност на масичката. Жак Бержерон жив! Още не разбираше цялата игра на

Буше, но сега поне знаеше крайната цел — да бъдат завладени знанията на гениалния физик.

— Не се отклонявай от темата, Жак — меко изрече отец Донован. — Какво ще кажеш за онова, което чу?

Бержерон изпи кафето си на един дъх и посегна към каничката.

— Какво да кажа? Първо, не знам доколко си сигурен в хипнозата.

— Сигурен съм — увери го свещеникът. — Изучих я в ЕКЮ, а там преподавателите си знаеха работата, гарантирам.

— Добре, съгласен съм. Обаче можеш ли да гарантираш и за броенето? Човекът е бил в отчаяно положение, бягал е да спасява живота си и почти не е поглеждал назад.

Объркването след хипнозата отминаваше и Николай вече не се учудваше, че от гондолата на дирижабъла се е пренесъл в тази малка, скромно обзаведена стаичка без прозорци. Не го учудваше и електрическото луминесцентно осветление. Щом Бержерон бе жив, от него можеше да се очаква какво ли не...

— Гарантирам деветдесет на сто и дори повече — каза Донован. — За подсъзнанието подобна задача не е чак толкова трудна, колкото изглежда. А твоето подсъзнание, Жак, те кара да бягаш от отговора, защото не го харесваш. Нищо де, ще пресметна вместо теб. Сто четиридесет и девет по пет прави седемстотин четиридесет и пет килограма критична маса.

Бержерон подскочи в креслото си.

— Не критична! Субкритична, запомни го веднъж завинаги и не ми говори глупости. Било е като през миналия век в Чернобил. Ония идиоти са на погрешен път и докато продължават така, няма да осъществят истински ядрен взрив. Трябва да има известна грешка в броенето!

— Може би — кимна свещеникът. — И все пак критичната маса на въглерода спада, нали?

— Спада, спада! — Жак Бержерон тръсна глава и дългата коса увисна пред лицето му. — По мои собствени изчисления сега трябва да е около деветстотин килограма. Толкова по-добре в края на краищата. Кривата постепенно се изглажда и все някъде трябва да спре.

— По-добре от твоя гледна точка — забеляза Донован. — Не и от моя.

— Какво значение има твоята гледна точка? Ти си идеалист, отче. Ето, питай него! — Жак насочи дълъг костелив показалец към гърдите на Николай. — Питай един обикновен човек дали е съгласен с мен и той ще ме подкрепи.

Свещеникът се облегна назад и скръсти ръце.

— Хайде, убеди го. Давам ти пълна свобода на действие, но след това е мой ред да говоря.

— Съгласен! — Физикът отпи от кафето си и впери пламтящ поглед в лицето на Николай. — Отвори си ушите, приятелю. Знаеш защо рухна цивилизацията. Електричеството беше в основата на цялата човешка мощ. След Колапса, когато загубихме медта, все още можехме да се възстановим, обаче ни липсваше едно — прост и надежден източник на енергия. Петролът стана недосегаем. Огънят беше забранен. Слънчевата енергия изисква прекалено сложни технологии. Но има едно явление, което изследвам от петнадесет години насам...

— Радиоактивна самоиндукция — обади се отец Донован.

— Не ме прекъсвай! Остави човека сам да реши. И тъй, радиоактивна самоиндукция. Ново явление, противоречащо на всичките ни предишни познания... както много други неща след Колапса. Ще ти го обясня съвсем просто. Има множество нестабилни елементи и изотопи, само че допреди двадесет години радиоактивността беше свойство на отделния атом. Тя не зависеше от външните условия. След Колапса обаче с въглеродните атоми стана нещо странно. Те сякаш взаимодействат помежду си и когато общата им маса надвиши определен праг, придобиват свойствата на радиоактивен елемент. Защо? Не знам, признавам го откровено. Живеем в нов свят с нови природни закони и работа на бъдещите физици е да го установят. А нашата е да решим върху каква основа ще творят тези бъдещи физици. Дали ще трябва да тръгнат от нулата, или ще разполагат с модерни лаборатории. Опитай да си представиш какво означава току-що споменатата самоиндукция. Натрупваш купчина въглерод — и си пред прага на верижна ядрена реакция. Разпръскваш купчината — и остава само безвреден черен прах.

— Но това означава... — промърмори Николай, без сам да знае какво точно иска да каже.

— Това означава, че след жестокия удар природата ни подхвърля неочаквано щедър подарък. Дава ни възможност за изграждане на удобна, чиста и почти безопасна ядрена енергетика. Тук, на петдесет метра под нас — физикът посочи с пръст към пода, — има такъв реактор. Създаден с много труд, с грешки и провали, ала все пак създаден. И от него може да тръгне възраждането на човешката цивилизация, на новата наука, на бъдещето.

— Отново по стария утъпкан път — подхвърли свещеникът.

Бержерон удари с юмрук по масата.

— Да, дявол да го вземе, по стария път! Какво ще ни спре?

— Парадоксът на симултанността — тихо каза отец Донован.

За момент в стаята настана тишина. После Николай надигна ръка.

— Почакай, отче. Вече веднъж си ми споменава за това. Какво представлява този парадокс?

Свещеникът пак се усмихна.

— Нещо далеч по-странно от радиоактивната самоиндукция. Всъщност почти всичко ти е известно. Астрономическите изследвания показват, че Колапсът не е само локално явление. Той засяга всички звезди във Вселената. А от това следват два поразителни извода, които напълно противоречат на логиката. Първо: нарушен е нормалният ход на времето. Ако Колапсът беше настъпил наведнъж в цялата Вселена, ние нямаше да го разберем, защото светлината от далечните звезди идва до нас за хиляди и милиони години. И все пак астрономите са категорични. Неразрешима загадка, нали, Жак?

Физикът сърдито изръмжа.

— Вторият извод е свързан с първия — продължи Донован. — Накъдето и да погледнем, промените в звездите са еднакви. А това означава само едно: че ние сме в центъра на процеса... в центъра на чудото, защото другояче освен чудо не можем да го наречем. И аз питам: какво толкова особено има в тази наша малка Земя? Каква сила се е пресегнала през времето и пространството, та цялата Вселена да се промени — не едновременно, подчертавам, а така, че да бъде едновременно само за нашите очи?

— Пак ли ще разказваш притчата за дивака и копчето? — мрачно се осведоми Бержерон.

— Не, ще я прескоча. Ник вече я е чувал. Но каквото и да говориш, просто няма бягство от извода, Жак. Безумен извод, казал си ми го стотици пъти. Добре, нека да е безумен. Фактите ни тласкат към него. Във Вселената е станало чудо. Ние сме в центъра му. Защо тогава да не допуснем поне за миг, че ние сме и причината? В края на краищата Бог е сътворил света по свой образ и подобие. Би било нелогично да не го надари и със своята мощ.

— Или пък с мощта на Сатаната — добави Николай.

— Да, или с мощта на Сатаната. Това са две страни на една и съща сила. Не ме гледай учудено, Ник, би трябвало да го знаеш. Та нали през ранното средновековие тъкмо твоята родина е била едно от огнищата на манихейската ерес^[1]?

— Злоупотребяваш с красноречието, отче! — разпалено възрази физикът. — С тебе започнахме спор и си избрахме арбитър. Аз изложих своите аргументи. Възразявай по същество, без да се отклоняваш.

— Добре... — отец Донован подпря длани на масичката и се приведе напред. — Позицията на чистата наука е ясна. Да се приспособим към новите условия, да овладеем природните сили и да продължим по стария път. Ще си възвърнем отминалото величие, пак ще бъдем венец на творението. Там е грешката ти, Жак! Нищо няма да постигнем, дори да се отрупаме с могъщество. За да спечелим отново величието, първо трябва да променим самите себе си. От векове сме поели по един гибелен път — пътя на насилие към природата и към ближния. По другата линия, линията на хармония с битието, са тръгвали само отделни племена — евенки, индианци, чукчи, полинезийци...

— Примитивни народи — презрително натърти Бержерон.

— Да, примитивни — добродушно се съгласи Донован. — Но не ги подценявай, синко. Сега ще ти покажа нещо.

Той извади портфейла си и измъкна отвътре стара цветна фотография, навярно изрязана от някаква книга. Николай се приведе, за да вижда по-добре.

Жълти пустинни пясъци, от които стърчаха ниски сиво-черни скали. На преден план тъмнееха няколко камъка с широки полирани вдлъбнатини от горната страна. В кухините бяха вложени гладки каменни кълба.

— Ръчни мелници — съвсем тихо, почти шепнешком изрече свещеникът. — С тях са мелели жито. И те са единствените мълчаливи свидетели на някогашната плодородна Сахара. Преди хилядолетия там са текли няколко реки, по-големи от Нил. После дошъл човекът — примитивни народи, както казваш, Жак — и чрез неразумно земеделие и скотовъдство унищожил огромни територии. Най-напред минавали говедата, след тях овцете, които могат да изпасат и най-дребната тревичка, накрая стада непридирчиви кози довършвали останалото. Подир тях се задавала пустинята. Така човекът причинил първата от многото екологични катастрофи в своята история. Първата, но не и последната. Семената на злото са заложени у нас и докато не се освободим от тях, всичко ще бъде напразно. Ти ми говориш за прости и безопасни ядрени реактори. Съгласен съм, с тях навярно ще успееш да възродиш цивилизацията и дори да постигнеш стократно повече, ала тези реактори могат да се превърнат в прости и достъпни за всеки безумец атомни бомби. Колко време ще съумееш да опазиш гибелната им тайна? Едва ли задълго, защото, както е казано в Евангелието: и когато запалят светило, не го турят под шиника, а на светилника, и то свети на всички, които са вкъщи. Това е, Жак. Не помислиш ли най-напред за доброто и злото у човека, науката не ще ти помогне.

— Съгласен съм, отче — Бержерон повъртя празната си чашка и без да се смущава, отпи направо от каничката. — Дотук всичко в разсъжденията ти е нормално. Ние сме способни да унищожим планетата, доказвали сме го неведнъж. Но ти искаш от мен да приема нещо много повече — че сме способни да унищожим цялата Вселена. Как, по дяволите, как? Обясни ми, ако можеш!

Отец Донован въздъхна.

— Не те карам да повярваш в брадатия Господ нейде над облаците или в светиите с арфи и палмови вейки. Искам само да допуснеш, че доброто и злото у всеки от нас могат да имат огромна собствена сила. Вселената е необятна — и въпреки това ние успяваме да я обхванем с нищожното си човешко съзнание. Наречи го както си щещ, няма да споря с теб. За мене то е Божията искра, която ни изравнява със Създателя. И нека у всеки от нас тази искра да е нищожна, но защо да не допуснем, че и тя може да създаде ефект, подобен на твоята радиоактивна самоиндукция? Шест милиарда Вселени, отразени в главите ни — това рано или късно трябваше да

повлияе на истинската Вселена. За добро или за зло. И уви, злото у нас се е оказало по-силно. Не знам, може би ние всички заедно сме решили подсъзнателно, че е време да отървем света от присъствието си. Обаче в своята неизмерна гордост сме избрали смърт, чрез която да го повлечем подир себе си. А може би малкото добро, пазено от някои сред нас, ни удържа все още на ръба? Наш дълг е да раздухаме гаснещото пламъче на това добро, да го разпалим... и да се надяваме на спасение. Защото, ако наистина ние сме виновни за Колапса, просто нямаме правото да умрем.

Бержерон яростно зарови пръсти в дългата си коса.

— Това е само безумна хипотеза, отче, изтъквал съм ти го вече. Аз не мога да я опровергая и ти не можеш да я защитиш. Дай доказателства, останалото са празни думи!

— Няма да ти дам! — отсече Донован с внезапен гняв. — Дори да имам, не бих ти ги дал, защото все едно, няма да им повярваш или ще ги наречеш непонятни физични явления, както парадокса на симултанността. За мене това е чудо, за тебе — загадъчен процес. Само вярата може да ни спаси, а с доказателства тя не е вяра.

— С други думи, не предлагаш нищо в подкрепа на твърденията си.

Свещеникът притвори очи. Гласът му зазвуча глухо и замислено:

— Добре... Ще опитам да ти разкажа една история, макар да знам, че и с нея няма да те убедя. Слушай, Жак. Споменавал съм ти, че преди години служех в секретна военна част, наречена ЕКЮ. Не бях единственият свещеник, имаше още неколцина, всички подбрани под лупа. Но един от нас беше... съвършен, просто не намирам подходяща дума. Казваше се Майкъл и беше израснал в бедняшките квартали на Детройт. Няма да ти го описвам, пък и трудно бих го сторил. Повтарям, всички бяхме подбрани, ала той изпъкваше с някаква изумителна душевна сила. В него по-ярко гореше Божиата искра, или доброто, или наречи го както щеш. Някои твърдят, че доброто не е достатъчно силно. Лъжа! Майкъл беше потресаващо силен — и физически, и духовно. И ето, с този човек бях, като ни вдигнаха по тревога в деня на Колапса. Всъщност отначало тръгнахме цяла група със защитни костюми и прочие. Но когато до крайния срок оставаха само четири часа, започнаха да изникват сведения за

свръхсекретни военни бази, където още нищо не бе направено. Ние бяхме между доброволците, които трябваше да се заемат с тях.

— С голи ръце — обади се Николай.

Отец Донован кимна.

— Да, с голи ръце. Но това не ни плашеше, нали тъкмо за подобни мисии бяхме подготвени. На нас с Майк ни се падна съвсем мъничък таен склад, само с четири бомби в него. И без персонал — напълно автоматичен. Беше в някакво затънтено кътче на Невада. Стигнахме дотам със самолет и скочихме с парашути, защото самолетът взеше и други доброволци. После не ми провървя... или напротив, знам ли? Бяха забравили да споменат, че базата се охранява от стрелкови робот — кръвожадна машинка на колелца с единствената задача да унищожава всичко живо в радиус от една миля. Още с първия откос бях улучен в крака. Залегнахме, Майк ме превърза, но повече не можеше да стои при мен. В края на краищата и двамата бяхме тръгнали на смърт.

Свещеникът въздъхна и поклати глава. Невиждащият му поглед се рееше някъде отвъд стената на стаята.

— Майк се справи с работа. После влезе в базата — поне кодовете за отваряне не бяха пропуснали да ни кажат. А аз останах да лежа сред камънаци и сухи храсти. До края имаше само три часа. Бяха ни снабдили с малки, свръхмощни радиостанции и дори изпод земята Майк успяваше да се обади от време на време. Беше открил склада с инструменти и започваше да разглобява бомбите.

Николай неволно изтръпна, представяйки си как младият свещеник лежи в пустинята с окървавен крак и напукани устни, докато часовникът отброява минутите до края на света.

— От щаба обещаха да ме приберат с хеликоптер — продължаваше Донован. — Не им вярвах много — бяхме прекалено далече, а и бъркотията през онзи ден бе страхотна. Лежах и слушах как Майк разговаря с бомбите. Връзката не беше добра, особено след като той се справи с първата. Пък и аз се унасях от време на време. Но все пак го слушах. Радиостанцията пращеше ужасно — йонизация, нали разбираш. Понякога схващах отделни думи, понякога шумът заглушаваше всичко, обаче общият смисъл беше ясен. Той не просто се бореше с бомбите, а се мъчеше да ги победи с волята си, заповядваше

им да не избухват, докато не е разбил зарядите им. Заповядваше и на себе си — да издържи до края...

Отец Донован замълча. В тишината нахлу тръпнещата тревога на ония последни часове преди страшната неизвестност. Николай изтри мокрите си длани о панталона.

— И после? — подкани Бержерон свещеника.

— После... Хеликоптерът все пак дойде. В последните минути и само с един пилот. Пилотът беше тексасец и ужасно ругаеше „ония страхливи кучи синове, дето зарязват човека да умира в пустинята“. Майк беше приключил с три бомби, оставаше му четвъртата. Опитах се да го убедя да излезе. Той дълго не ме разбираше, но накрая проумя и отказа. И без това щеше да умре след няколко часа. Рече, че има още малко работа, и ни помоли да отлитаме. Тук ми се губят минути, мисля, че съм буйствал. Така или иначе, свестих се по-късно в хеликоптера. Радиостанцията беше до мен и чувах как Майкъл продължава да заповядва на бомбите, макар че вече езикът не му се подчиняваше. А времето бе изтекло. Разбираш ли, Жак, предсказаното от тебе време беше изтекло и все пак Майк още се бореше със самия Колапс. Отначало не повярвах на часовника си. Но пилотът държеше връзка с щаба и потвърди, че моментът е отминал. Започваха да пристигат съобщения за отделни взривове в Русия, в Бразилия, у нас в Щатите. Всички неунищожени заряди бяха избухнали като по график, на секундата. Само долу, в пустинята Невада, един човек постигаше невъзможното. С воля и с упование в Бога — защото той беше най-искрено вярващият християнин, когото някога съм срещал. Или да го наречем просто вяра в доброто... — От гърдите на свещеника се отрони тежка въздишка и за момент той огледа стаята така, сякаш не разбираше как е попаднал тук. — Сигурно съм бил като луд тогава. Смеех се, плачех, ругаех, крещях по радиостанцията, а Майк не ме чуваше и през прашенето на йонизацията продължаваше да бърбри нещо несвързано. Така беше още минута или две, после той изведнъж изрече със странно ясен и спокоен глас: „Безполезно... Ръцете не слушат... Прости ми, Господи, и приеми...“ В ефира се раздаде оглушителен трясък и зад хоризонта пламна бяла, режеща очите светлина. Пилотът разбра какво става и насочи рязко хеликоптера към земята, преди да ни е настигнала ударната вълна...

Отец Донован отново притихна. Мълчанието се изпълваше с някакъв особен, тържествено дълбок смисъл и Николай едва събра смелост да го наруши:

— Разказа ли на някого за това?

Свещеникът поклати глава и тъжно се усмихна.

— Не... Все пак в ЕКЮ ни подбиха и по ум. Какъв смисъл да говоря? Щяха да го сметнат за бълнуване на тежко ранен човек. По-късно, след като напуснах армията, реших да се добера до папата и да му разкажа всичко. Само че не ми провървя... С много мъки неколцина добри познати ми бяха уредили аудиенция и вече пътувах за Европа, когато се случи ядреният атентат в Рим. После се завъртяха катастрофа след катастрофа... и останах тук...

Тишина. Дълга и пълна с размисъл. Бержерон се закашля, смутен потърси думи.

— Отче... не искам да те обидя, обаче... това не е доказателство. Още древните римляни са казвали: един свидетел — никакъв свидетел. Разбери ме добре, не оспорвам искреността ти, но тогава си бил ранен, навярно си имал температура. Лесно е било да сбъркаш с няколко минути, да смесиш събитията. А дори да не грешиш... Знаеш ли, че още в края на миналия век са правени експерименти за въздействие чрез пси-енергия върху ядрените процеси?

— Друго не съм и очаквал от теб, Жак — никак прекалено охотно се съгласи отец Донован. — Какво пък, това ти е работата — да се съмняваш. За теб е важно да установиш всичко със сигурност. А пък аз просто вярвам. Вярвам, че може би малкото останало добро в сърцата на хората ни крепи все още на ръба на пропастта. Както в Стария завет, помниш ли? Ако има поне десет праведници, Содом ще бъде спасен. Всеки от нас е като тъничка нишка в дебелия спасителен въже на Доброто. Колко нишки правят здраво въже? Не знам и мога само да се боря със слабите си човешки възможности, за да го укрепя.

Телефонът на масичката в ъгъла звънна. Свещеникът стана и отиде да се обади.

— Да? Да, аз съм... Тук е, разбира се... Добре, Луи, след малко ще бъде при теб. — Той остави слушалката и се обърна. — Мосю Луи иска да те види, Ник. Да вървим.

Николай стана и го последва към вратата. Коридорът отвън рязко контрастираше с уютната стаичка, в която бяха разговаряли. Голи

бетонни стени с изпънати по тях снопове дебели кабели, черни железни врати с бели номера, редки електрически крушки по грапавия таван — всичко това внушаваше потискащо чувство за несигурност и теснота. Гумената пътека по пода заглушаваше стъпките им.

— Откога са тия подземия? — запита младежът, вървейки зад свещеника.

— Отдавна — отговори отец Донован, без да се обръща. — Сградата е построена през осемнадесети век. Преди стотина години, по време на първата атомна криза, дядото на мосю Луи превърнал подземията в противоядрено убежище. Синът му продължил работата, а и внукът доста се е постарал, тъй че сега под имението се простира истинска крепост. Но през последните десет години основните усилия бяха насочени към подмяна на електрическата инсталация. И естествено — към реактора на Бержерон.

— Без да усети Буше? — недоверчиво възкликна Николай.

Отец Донован спря пред вратата на асансьора и посегна към бутона за повикване.

— Отначало нещата не бяха много подозрителни. По принцип електричеството е достъпно за всекиго, стига да има пари. За алуминиеви проводници, за квалифицирани майстори, за подкупи. Останалото е въпрос на време. А и мосю Луи умее да пази тайна.

Вратата се отвори. Влязоха в асансьора, свещеникът натисна най-горното копче и Николай отново усети почти забравеното чувство на стремителен тласък нагоре. Колко отдавна не се бе возил в асансьор? Повече от осемнадесет години — откакто бе рухнала цивилизацията, отстъпвайки сцената на вихър от насилие, мизерия, глад и нищета.

Кабината спря и се отвори. Пред тях изникна къс коридор, завършващ с висока бяла врата, до която стоеше неподвижно като статуя телохранителят Лукас. Синият му безизразен поглед небрежно се плъзна по Николай, сякаш изобщо не си спомняше, че неотдавна е стрелял по него. После — същинско чудо! — Лукас се усмихна на отец Донован и леко кимна.

— Влизайте, отче. Шефът ви чака.

Озоваха се в просторно помещение със сводест таван, под който висеше полилей със свещи — избягваха да демонстрират, че имат електрическо осветление, досети се Николай. Белите стени бяха

украсени с позлатени гипсови орнаменти и стенописи, изобразяващи сцени от селския живот. През широките прозорци отляво се виждаха планинските склонове, част от близкото езеро и високата каменна ограда около двора. Мебелите бяха малко — няколко канапета и масички край стените, столове и тежко махагоново бюро отсреща, иззад което ги гледаше Луи. Освен него в кабинета имаше още един човек — Мишин, седнал кротко и смирено в ъгъла, като че не искаше да се набива на очи.

— Добър ден, господа — любезно поздрави домакинът и посочи двата стола пред бюрото. — Заповядайте, настанявайте се.

Докато крачеше напред, Николай любопитно се вглеждаше в собственика на кабинета. Мосю Луи бе много стар, навярно приближаваше осемдесет години. Възрастта личеше по костеливите китки, от които ръкавите на елегантния кариран костюм изглеждаха прекалено широки; по изтънялата като пергамент кожа, покрита с кафяви старчески петна; по дълбоките бръчки, превръщащи лицето му в пейзаж от разорани ниви. Но въпреки това на годините в него не се усещаше слабост. Старецът седеше изправен, с високо вдигната глава, прилепил гръб към облегалката на стола си. Гъстата снежнобяла коса, щръкнала нагоре, големият орлов нос и живият тъмен поглед придаваха на лицето му благородство и дори красота — навярно и досега жените го харесваха не само заради богатството.

Докато се настаняваше, Николай обърна внимание на огромната картина зад гърба на Мосю Луи. Като дете я бе виждал в музея „Прадо“ — портрет на Карл V от Тициан. С лъскава метална броня и шлем на главата, императорът препускаше на буен жребец през тайнствена мрачна гора. В ръката си стискаше дълго копие, насочено право напред към невидим звяр или противник.

Мосю Луи забеляза погледа му.

— Харесва ли ви? — запита той с лек оттенък на собственическа гордост. Гласът му беше мек и тих, без старческа хрипливост.

— Виждал съм я в Мадрид — каза Николай.

— Да, разбира се. „Прадо“... купих я преди десетина години. Кой знае как е стигнала дотук. Да си призная, Мосю Бенев, често се удивлявам, че дори и в най-тежките времена търговията с произведения на изкуството не е западала напълно. Изглежда, има у човека нещо, което го кара да цени картините наравно с хляба. —

Старецът стана, бавно заобиколи бюрото и се обърна към портрета. — Погледнете го, драги. Погледнете лицето му, вижте тая странна усмивка на неудържимия устрем напред. Към целта, каквато и да е тя... Понякога ми се струва, че майсторът е вложил в творбата си много повече, отколкото е възнамерявал. Не сме ли всички ние като този отдавна починал владетел? Препускаме към своето с цената дори на живота си. На младини гоним парите и удоволствията, по-късно се стремим към власт. Но идва старостта и от върха на годините човек открива, че всичко е било суета. Тогава остава само един истински въпрос; какво ще завеща на хората? Аз съм щастлив човек, мосю Бенев... Получих от съдбата в пълна мяра и удоволствия, и пари, и власт. А когато дойде време за вечния въпрос, появи се и отговорът в лицето на Бержерон. Можех да оставя на хората зародиша на бъдещата цивилизация и да спестя на цялото човечество десетилетия, може би векове.

Мосю Луи се върна зад бюрото си и помълча, гледайки замислено дългите си костеливи пръсти. После продължи:

— Говоря ви всичко това, защото за разлика от нашия общ приятел Буше, имам известни морални скрупули. Разбирам колко е обидно да бъдеш пионка в тайнствена игра и смятам, че ви дължа някои обяснения. И тъй Бержерон е мой гост вече повече от десет години. По природа той е отшелник, така че не беше трудно да скрия присъствието му. По-трудно се оказа да потуля връзките с учени от цяла Европа... и даже от други континенти. На няколко пъти бяхме пред ръба на провала, както в случая с познатата ви мис Диксън.

— Джейн! — трепна Николай. — Къде е тя?

Старецът се усмихна топло, с разбиране и съчувствие.

— Замина... Всеки се стреми към нещо, нали така? За нея най-важното е да отнесе научните данни до онзи, който би могъл да ги използва. Ще се опита да стигне до Америка... Но нека оставим мис Диксън. Говорех за това, че от престъпно гнездо моето имение постепенно се превърна в нещо много по-опасно — в нелегален научен център. Успях да събера отлични специалисти и сред всеобщия упадък да създам островче на цивилизацията. За трудностите няма да споменавам — сам можете да си представите колко проблеми отваря преработката на един-единствен електромотор, а какво остава за стократно по-сложни системи. Истинската трудност обаче...

истинската заплаха идваше от Аренс и Буше — хора властолюбиви и коварни, забравили интересите на човечеството заради собствената си дребнава суетност. До известно време успях да ги сдържам благодарение на връзките си с мафията. Преди половин година, когато стана ясно, че и това няма да помогне, започнах по сигурни канали да прехвърлям хора и капитал към Сицилия. Там имам влиятелни познати, които донякъде споделят възгледите ми... без да забравят и личните си интереси, разбира се. Мисля, че ще мога да започна отново.

— Но какво общо имам аз с това? — запита Николай.

— Съвършено нищо. Първоначално Буше се заинтересува от вас, защото предполагаше, че сте свързан с научната организация. След като разбра грешката си, той реши да ви използва като примамка. От различни източници му бе станало известно, че събирам информация за експериментите на йоанитите. Трябваше да ви замеси в тяхната дейност и после да ви тласне към мен. По този начин можеше да бъде сигурен, че ще вкара свой човек в организацията. А аз нямаше да му попреча, дори да се досетя, понеже (според сполучливото сравнение на мосю Мишин) това бе приет дамски гамбит. Единствената пречка — Гастон — беше умело отстранена от приятели на Буше. Но в бързината уважаемият полицай допусна и малка грешка. Идиотска грешка, както става и в най-добрите планове. Слухът за участието ви в акцията бе разпространен още преди нейното осъществяване. И все пак, ако прескочим този незначителен дефект, гамбитът бе разигран безупречно. Скъпият Буше не знае само едно — че след два-три дни просто няма да има с кого да играе. Евакуацията почти е приключила. Скоро заминавам и аз. За три години моите майстори успяха да възстановят нещо, с което навярно не разполага никой друг в Европа — транспортен самолет „Скайхорс 2015“ с вертикално излитане. Сега той е долу, в подземията, и чака да ме отнесе към Сицилия. Може да отнесе и вас, Бенев. Място има, а в малкото години, които ми остават, ще се нуждая от сигурни хора. Какво ще кажете?

Николай се озърна към Мишин.

— Приеми, Коля — кимна руснакът. — Аз заминавам. Буше няма да ти прости провала. Съгласен си, нали така? Съгласен е, мосю Луи, няма какво да го питате.

За момент изпитателният поглед на стареца се спря върху лицето на Николай.

— Добре... Така и предполагам. Остава да убедим нашия стар отец Донован.

— Няма да дойда, Луи — тихо каза свещеникът. — Вече говорихме за това. Пък и с какво мога да ти помогна? Не съм нито учен, нито мафиот.

— Не одобряваш плановете ми — огорчено поклати глава мосю Луи.

— Грещиш — възрази Донован. — И двамата с Бержерон грешите. Никога не съм отричал необходимостта от възраждане на цивилизацията. Просто смятам, че докато вие строите нейната материална основа, някой трябва да се погрижи и за душите на хората.

— Значи оставаш заради сиропиталището?

Свещеникът кимна.

— Заради него... и всичко друго.

Мишин скочи от мястото си — смешен, нелеп и до болка трогателен в порива.

— Ела, отче! Ще ти намерим и там сираци. Сто, хиляди... Селяните ще те обожават...

Той не довърши. Прекъснаха го едновременно два звука — внезапната стрелба зад прозореца и звънът на телефона върху бюрото.

Мосю Луи вдигна слушалката.

— Да? Спокойно, Алфюнс, спокойно... Така... Да, разбирам... Без паника, няма нищо страшно. Действай по план номер две. Пилотите и хората за евакуация да се явят веднага при самолета. Специално внимание обърни на Бержерон и на книгата му... Да, точно така. Охраната да държи половин час, после всички да се изтеглят, както е уговорено.

Той затвори телефона и невъзмутимо се изправи иззад бюрото. Стрелбата за момент затихна, после се разгоря с нова сила.

— Атакуват ни — промърмори старецът. В гласа му не се усещаше тревога, той по-скоро изглеждаше развеселен от неочакваните събития. — Буше се оказа хитрец, дължа му извинение за подценяването. Водил е играта не като шах, а като покер... какъв номер, а? Всичките му ходове са били блъф, за да повярвам, че още не е готов за нападение. Е, да вървим, господа.

С широка и удивително лека за годините му крачка той се отправи към вратата, където стоеше неизвестно кога влезият Лукас.

— Горкият Буше — тихичко се изсмя мосю Луи, докато се наместваше в тясната кабина на асансьора. — Рискува всичко... и в крайна сметка ще остане с празни ръце. Жал ми е за него.

В подземиято вече ги чакаха няколко души, между които нервно пристъпваше от крак на крак Бержерон с черно куфарче в ръка. Очевидно плановете за спешна евакуация бяха разработени безупречно. Ален Буше щеше да завладее само празното имение и един ядрен реактор — без специалисти, които да му обяснят как действа.

Мосю Луи направи три крачки по коридора, после спря и се обърна към отец Донован.

— Все още има време да размислиш. Няма ли да дойдеш?... Добре, добре. Разбрах. Можеш да вземеш моторницата, тя вече няма да ми трябва. Сбогом, приятелю. Моли се за мен.

— Ще се моля — обеща свещеникът и отвори една желязна врата, зад която се виждаше дълъг, зле осветен тунел.

— Почакай, отче — каза Николай. — Идвам с теб.

Изведнъж го обзе страх. Кога бе взел това решение? Защо допреди секунда не бе подозирал, че ще постъпи така безумно? И с какво, с какво можеше да помогне, ако заложеше живота си на карта? И все пак разбираше, че вече нищо не би го отклонило към лекия, спасителен път. В спокойните замислени очи на свещеника откри същото разбиране.

— Ти си луд! — избухна Мишин. — До довечера Буше ще ви види сметката и на двамата!

— Късно е за увещания, Мишин — властно изрече мосю Луи. — Всеки прави избора си. Довиждане, Бенев. Ако някога успеете да се доберете до Сицилия, ще бъдете добре дошъл.

Той рязко се обърна и закрачи по коридора, следван от своите хора, Бержерон и руснака, който все се озърташе през рамо и тихо ругаеше. Няколко секунди Николай стоя неподвижно до асансьора, гледайки как се отдалечават, после изтича да догони отец Донован.

— Защо го направи? — запита свещеникът, когато чу стъпките му зад гърба си.

Николай тръсна глава. Беше невероятно трудно да облече в думи онова, което изпитваше в момента.

— Защото... Просто не бях в състояние да те оставя сам. Струваше ми се, че ако се измъкна, това ще бъде предателство. Преди малко ти говореше за доброто, което задържа света над пропастта. Ако си прав... тогава човек не бива да мисли само за себе си, нали? Тогава всичко придобива по-друг смисъл... не знам дали ме разбираш. И дори глупавата, наивната постъпка става важна... Знаем, че звучи нелепо... но сякаш за момент моето решение се оказваше най-главната от безбройните нишки във въжетото.

— Може би, Ник — замислено промърмори Донован. — Може би...

Тунелът ги изведе към неголяма подземна зала, сред която тъмнееше правоъгълен басейн. Върху водата леко се полюшваше моторницата, за която бе споменал мосю Луи. Отляво тесен канал водеше към езерото и през отвора нахлуваше червеникавата светлина на късния следобед. Край ръба на басейна бяха оставени два варела с бензин. Чисто прахосничество, помисли Николай, пресмятайки с инстинктивната комбинативност на контрабандист, че един подобен варел би могъл да му осигури безгрижен живот поне за две години.

Отец Донован скочи в моторницата, провери резервоара и махна с ръка.

— Качвай се, момче! Да се измъкваме, докато е време.

Седнал отпред до него, Николай изпита още едно почти забравено усещане — мощната тръпка на двигателя, която разтърси моторницата и изпълни със силно пулсиращ рев малката зала. Водата в басейна закипя. Отначало неохотно, после все по-бързо, лодката се плъзна по канала към светлия отвор. След миг мрачният тунел остана назад, наоколо блесна оловносивото огледало на езерото и отец Донован зави надясно — на изток, по-далече от Велтбург.

Но пътят не беше чист. Преграждаха го четири лодки, четири стари спортни яхти, натоварени с въоръжени полицаи. Отзад, откъм града, се задаваха още десетина.

— Дръж се, Ник! — изкрещя свещеникът. — Ще минем помежду им!

Моторът изрева, носът се вирна напред и мощен тласък прилепи гърба на Николай към облегалката. Отсреща яхтите се приближаваха с шеметна бързина. Дулата на автоматите бяха насочени право към тях. Няма да се измъкнем, помисли младежът. Верига от ситни фонтанчета

пробяга по водата на няколко метра от носа на моторницата. Край, край! Следващите изстрели щяха да бъдат точни, от упор. Но изстрели нямаше и изтръпнал от хладно очакване, Николай Бенев се вгледа в яхтите. Полицайте стояха като вкаменени и смаяно зяпаха някъде към брега. Той също се обърна натам и макар да знаеше какво ще види, дъхът му спря пред поразителното зрелище — над замъка бавно се издигаше огромен бял самолет.

С усилие на волята Николай отново завъртя глава напред. Яхтите вече бяха съвсем близо. Всички полицаи продължаваха да гледат нагоре... всички освен един.

Буше!

За секунда погледите им се кръстосаха. В очите на полицая пламтеше бясната злоба на измамен хищник. Загубих, казваха тия очи. Загубих всичко и някой ще ми плати за това, та дори ако трябва да загина, за да си отмъстя.

Бастунчето в ръцете му беше насочено към бегълците. Сред рева на моторницата не се чу изстрел, но върху защитното стъкло, отпред и малко вляво на отец Донован, разцъфна бяла звездичка. Изпълненият с ненавист поглед на Буше се плъзна край тях и остана назад.

Хората от яхтите се опомняха от вцепенението. През бученето на двигателя долетяха приглушени гърмежи, куршумите се забиваха във водата наоколо, Николай ги усещаше с тялото си как барабанят по корпуса, ала всеки изминат метър увеличаваше шансовете за спасение. Лодката летеше право към издаден навътре в езерото нос, обрасъл с храсталак. Наколо се сипеше град от куршуми. Дъното пронизително изскърца по песъчливата плитчина, моторницата подскочи във въздуха, стовари се във водата оттагък сред гейзер от пръски и веднага свърна надясно, под прикритието на гъстата растителност. Живи сме, тържествуващо помисли Николай, докато се носеха с главозамайваща скорост отново на изток. Живи сме! Измъкнахме се, и мосю Луи се измъкна, и Мишин... Някой ден може пак да се видим.

Обърна се назад. Яхтите не се виждаха. Нямаше и да се опитват да ги догонят, ясно беше, че всякакво преследване би било безнадеждна работа. Моторницата летеше успоредно на гористия бряг. Той се завъртя наляво и посегна да тупне отец Донован по рамото, но ръката му застина във въздуха. Свещеникът бе отметнал глава назад и по гърдите му се разширяваше кърваво петно.

Николай трескаво сграбчи яката на старата военна униформа и дръпна с две ръце. Копчетата отлетяха настрани. Разкъса долната фланелка и в лицето му плисна тънка гореща струйка. Раната от малокалибрения куршум изглеждаше съвсем дребна, ала явно бе засегнала важна артерия, защото яркочервената кръв бликаше на пресекливо фонтанче. Отчаяно притисна дупчицата с длан, знаейки, че всичко е безполезно, че само незабавна операция би дала известна надежда. Под ръката му меко пулсираше изтичащият живот.

Ненадейно върху лицето му падна сянка. Чудовищен тласък подметна лодката като играчка, небето и езерото се сляха в луда въртележка, сред грохот и прашене Николай отхвъркна напред и по тялото му от всички страни се посипаха жестоки удари. Нещо се стовари с убийствена сила върху ребрата му. Огнената болка за миг го остави без дъх. Пред очите му причерня, но изглежда, че не бе загубил свят, защото постепенно осъзна, че лежи на хълбок сред натрошените вейки на някакъв смачкан храст. Наблизо, леко килнат, стърчеше носът на моторницата.

При всяко вдишване болката го прорязваше отдясно като бръснач. Навярно имаше счупено ребро. Преодолявайки страданието, той се надигна на колене и потърси с поглед отец Донован. Забеляза го почти веднага — проснат по гръб между храстите. Като хапеше устни и тихичко стенеше, Николай се дотътри до него. Разгърна дрехата. Кръвта заливаше целите гърди на свещеника, но вече не биеше на фонтанче, а едва струеше от раната. Никаква надежда, замаяно помисли той, гледайки втренчено как нещо златно лъщи сред лепкавата алена кръв. Вътрешен кръвоизлив... Сигурна смърт... И кръстче, също като онова на Баска...

Бенев неволно си пое дълбоко дъх и изохка — едновременно от смайване и болка в счупеното ребро.

Кръстчето не беше същото!

Невъзможно, каза си той. Истинско злато няма отдавна, от две десетилетия насам. Златото не блести, то е черно и радиоактивно.

Но това тук блестеше като огън, като звезда, като изгряващо слънце!

Отец Донован отвори очи. С усилие надигна глава и се вгледа в гърдите си. Усмихна се и по устните му изби кървава пяна.

— До... доказателството, Ник — изхриптя той. — Доказателството, което искаше Бер... Бержерон... Ти повярва... без... доказателства... Вземи го, твое е...

Искаше да каже още нещо, но от устата му бликна тъмна струя кръв. Тръпка разтърси цялото му тяло и свещеникът се отпусна неподвижно. Сините очи безстрастно се вглеждаха в ръждивото вечерно небе, сякаш търсеха там отговора на някаква вечна загадка.

Николай дълго стоя на колене до мъртвеца. Накрая събра сили да протегне ръка и да затвори клепачите му. Беше като зашеметен — не можеше да мисли, не можеше да почувства нищо, не можеше дори да заплаче за човека, когото едва сега откриваше колко е обичал.

Кръстчето... Лъскавото кръстче от истинско злато, опазено благодарение на доброто у свещеника... Само това щеше да остане. Николай посегна да го вземе, усети под пръстите си хладния метал, още топъл и лепкав от кръвта на убития...

И златото почерня.

Свирепата безнадеждност се изля от гърлото му в глух животински полустон-полурев. Той скочи на крака и олюлявайки се, пое през храстите без посока, накъдето и да е, само и само по-далече от нищожното късче черен метал, което завинаги го делеше от отец Донован. В главата му пулсираха несвързани мисли. Злото и доброто... вярата... Колапсът... ако има поне десет праведници в Содом...

Колко праведници оставаха без Донован?

Опомни се седнал на брега. От известно време гледаше със странно чувство за вина към някакво тъмно петно на отсрещния бряг на заливчето. Помъчи се да фокусира зрението си, но сълзите му пречеха. Той ги избърса с ръка, взря се по-внимателно в грамадния безформен парцал, провиснал между дърветата, и най-сетне го позна. Дирижабълът. По ирония на съдбата отново бе попаднал тук, където толкова неотдавна бе завършил опасният му полет с Буше... проклетият полет, заради който не бе посмял да застреля полица — и сега вината за гибелта на отец Донован беше негова, само негова.

Болката в счупеното ребро продължаваше да го пробужда, но когато zakрачи покрай заливчето, стъпките му бяха твърди и уверени.

Знаеше единственото, което му оставаше да извърши.

[1] Дуалистично учение, оказало силно влияние върху богомилството. — Б.ред. ↑

10

Николай Бенев лежеше на студения каменен под и се вглеждаше към улицата през отдавна разбитата витрина. Тресеше го. Бе прекарал почти цялата нощ в гората, преди призори да се промъкне насам и цял ден да се крие в изоставената банка. Е, вече не му оставаше да чака дълго. Той погледна часовника си. Шест без пет. Всеки петък точно в шест вечерта, бе казала Арлет. Днес беше петък...

Внимателно, за да не разбуди болката, той се завъртя настрани и отново провери картечницата. Всичко беше наред. От витрината виждаше като на длан заведението на мадам Хилда. Чудесна позиция. Оттук можеше с лекота да покоси Буше точно пред входа, но знаеше, че няма да го направи. Всичко трябваше да стане съвсем другояче. Искаше полицаят да го види, да разбере какво става — и едва тогава да умре.

А после?

Не бе мислил за после. Треската объркваше хода на разсъжденията му, ту го връщаше към мъртвите очи на отец Донован, ту го хвърляше напред, към някакво неопределено бъдеще, в което непременно щеше да се добере до Сицилия, при Мишин. И при Бержерон естествено... Наивният физик Бержерон, който преди двадесет години бе разбрал Колапса, а сега не схващаше простичката истина, че Доброто удържа света над пропастта... Не, Бержерон не беше виновен... Колцина биха повярвали без доказателства... пък и с доказателства... Колко праведници остават в Содом?

Трябва да ги има, каза си той. Трябва някъде да ги има, щом тази планета още не е полетяла по дяволите. Те може дори да не знаят, че на тях все още се крепи Вселената, докато останалите с пълна сила натискат червеното копче. Как ще построиш нов свят с толкова прогнил материал, Бержерон? С какво ще ти помогнем всички ние, контрабандисти, крадци, грешници, убийци? Под нашите пръсти почернява златото, човече, от нашия дъх посинява медта и нашите

стъпки събарят Вселената. Ще се намери ли сила, която да ни промени, да ни направи като отец Донован?

Стъпки.

Той не надникна навън. Просто се хвърли през разбитата витрина, защото бе познал походката. Болката отново го проряза, ала съзнанието му я потисна дълбоко надолу. Нямаше време за болка. Сега бе важно само едно, само едно, само едно...

Разкрячен, задъхан и мокър от трескава пот, Николай стоеше на тротоара с картечницата в ръце. Отсреща, няма и на десет метра, бе спрял неподвижно Буше.

Секунда, помисли Николай Бенев в ленивото, гъсто като сироп време. Давам му секунда, за да осъзнае. После стрелям.

В сивите очи на полицая просветна разбиране.

Сега!

Картечницата мълчеше.

Младият човек сведе поглед. Всичко бе наред, трябваше да е наред след толкова проверки. Защо не стреляше? Защо пръстът му не можеше да помръдне?

Бастунчето в ръката на Буше започна да се надига.

Стреляй, по дяволите, стреляй, мислено заповяда Николай Бенев, сякаш мъртвото желязо можеше да се подчини на волята му. Защо нямаше сили да извърши един толкова прост жест? Само да свие показалеца...

Бастунчето беше изминало половината път.

Глупако, каза си Николай, какво правиш? Та той ще те гръмне ей така, като вързана патица! Или се смяташ за праведник в Содом? Не си! Не си и никога няма да бъдеш! Чу ли, няма да бъдеш, ако ще да се насереш! Стреляй!

Бастунчето сочеше право към него.

Инстинктът го тласна навътре, към спасителния полумрак на банката. В полет усети как нещо опари бедрото му и едва после чу сухото изплющяване на изстрела. Подкованите обувки изтракаха върху мръсния каменен под. Десният му крак се подкоси, той падна на колене, но веднага скочи и закуцука по-нататък. Прогнили дървени гишета... сенчест коридор... стъпала надолу...

Зад гърба му се раздадоха бавните стъпки на Буше.

Мишеловка, помисли Николай, докато слизаше на една страна по стъпалата, опирайки се на картечницата. Няма изход. Долу е само радиоактивен мрак и нищо друго.

Мракът вече беше около него. Отпред едва се различаваше зеещата паст на огромна метална врата. Той с усилие прекрачи високия праг, спря и се огледа. В мътните лъчи, долитащи от стълбата, различи купища златни кюлчета, черни като сажди, като нощ, като смърт.

Стъпките на Ален Буше приближаваха.

Картечницата беше единственото спасение, но сега тя нямаше да му помогне. Какво оставаше? Да хвърля камъни по полицаия? По дяволите, тук нямаше и камъни! Само късове проклет радиоактивен метал.

Той протегна ръка настрани, усети в дланта си хладната тежест на златото. Последна надежда... Жалка надежда на един жалък неудачник, който щеше да загине тук, както някога бе предсказал Баска...

Светлината откъм стълбата сякаш стана по-светла. По кюлчетата пробяга блясък, истински златен блясък — като огън, като звезда, като изгряващо слънце.

Като кръстчето на отец Донован.

Господи, помоли се той, чуй ме! Не знам дали си Бог, или Добро, или Червеното копче на Вселената. Който и да си, каквото и да си, чуй ме и отговори! Нима тъкмо аз мога да бъда праведник в Содом? Нима мога да изляза оттук и като отец Донован да разнасям простата истина, че без Добро всичките ни усилия са обречени?

Нямаше отговор. Само стъпките на Буше слизаха по стъпалата.

Николай пусна кюлчето. Вдигна картечницата и насочи дулото към стълбата.

Отговори ми, Господи!

И още докато отправяше мислено този вик, той разбра, че дори да съществува, Бог, или Доброто, или Червеното копче на Вселената няма да отговори, както отец Донован бе отказал да даде доказателство на Бержерон.

Трябваше да си отговори сам. С един страшен избор.

Да стреля, да се спаси — и завинаги да загуби онова, което току-що бе спечелил.

Или да не стреля.

Да чака.

И да се надява, че все още може да стане чудо, случайност, спасение.

По прехапаните му устни течеше кръв. Картечницата в ръцете му сякаш бе сбрала тежестта на всичкото Зло във Вселената.

— Може би — прошепна той и продължи да повтаря като магическо заклинание, което би му спестило избора: — Може би, може би, може би, може би...

Може би...

САНДРО ГЕОРГИЕВ НА ЛОВ ЗА ВЪОБРАЖЕНИЕ

Книгите ме грабват още от прага на този таван-кабинет. Те са като шарени патрондаши — над старинния гардероб, върху снежнобелия шкаф отсреща, на лавици край прозореца. Шепнат, излъчват, примамват и ловко хвърлят мрежа от загадки.

Домакинът учтиво изчаква да позаситя любопитството си, докато се навеждам над пъстрите гръбчета с различни калибри.

Книги на основните европейски езици, които обитателят тук е учил сам, предимно за да поглъща фантастика. И, разбира се, тя е застъпена най-изобилно в сбирката му. Класика и съвременна продукция. Сетне малко мемоари плюс трилъри. Речници, комикси, атласи. По-нататък — четива (специализирани и популярни) от десетки науки. Изсипани звезди от Гутенберговата вселена: за палеонтология и астронавтика, за география, астрономия или пък криминология... „Командоси“, „Историци на античността“, енциклопедия „Свърхестествени същества“; заглавия, написани или преведени от самия домакин.

След като съм почерпал местен колорит, е редно да назова моя събеседник — Любомир Николов, и да започнем интервюто.

— *Ще ни кажете ли няколко думи за „космическия кораб“ на детството?*

— Роден съм през 1950 година в Казанлък, тихо, спокойно място. Тогава не се увличах много от игрите и по-ярките ми ранни спомени са от времето, когато с приятели сме излизали на разходка извън града. Ако се замисля, аз може би съм един неосъществен скитник. Доскоро сред моите любими занимания беше всяко лято да си правя насаме преходи из Централна Стара планина — сливането с балкана е между най-приятните ми преживелици. В крайна сметка детството го свързвам предимно с книгите. Чета от петгодишен и като съвсем малък открих за себе си Нейно величество фантастиката. Това стана чрез

романа „Пленникът на Марс“ от французина Гюстав Льоруж. Историята тук е по-научна от циклите на Бъроуз и все пак доста наивна в редица отношения.

— *Нека продължим още мъничко по пътеките на биографичното...*

— Баща ми беше счетоводител, а майка ми — начална учителка. Те искаха да стана инженер, но... просто не се получи. Три години следвах машиностроене в Тула, Русия, за да разбера, че имам математически заложби, обаче не съм математик по природа. После завърших журналистика в София и известно време се подвизавах към някои провинциални вестници. Бил съм също извънщатен сътрудник по документални поредици на БНТ, инструктор в Централния съвет на профсъюзите и накрая — редактор към списание „Криле“. Оттам нататък вече излязох на свободна практика, наблюдайки върху пишещата си машинка (днес, разбира се, върху компютъра).

— *С какви чувства си спомняте за вашия дебютен роман „Съдът на поколенията“?*

— Естествено с най-приятни. Въобще не съм мислил, че от това може да стане нещо дълго, и затуй съм признателен на моя съавтор Георги Георгиев (химик в Института по розата), който ме подкрепи. С него всъщност „организирахме“ процес в бъдещето срещу виновниците за екологичните катастрофи. Голяма благодарност дължа и на госпожа Весела Люцканова заради добрата ѝ редакторска помощ. Накратко казано, романът „Съдът на поколенията“ ме насърчи, като ми вдъхна увереност, че мога да пиша по-обемни работи.

— *След „Къртицата“ и „Червей под есенен вятър“ вие посветихте няколко години на т.нар. книги-игри. Какво ви дадоха или пък отнеха те и ще продължите ли занапред с тях?*

— Аз първи въведох този жанр у нас с „Огнена пустиня“ — единствената книга-игра, която съм пуснал под своето истинско име. Всички други, около 30 на брой, излязоха с псевдонимите Колин Уолъмбъри (най-вече!) и Тим Дениълс. Половин дузина от тях заглавия представляват научна фантастика, останалите са фентъзи или на исторически теми. Какво ми дадоха ли? Като автор на подобен род книжнина имах повече възможности да общувам с млади читатели от страната. Те са по-искрени, по-ентузиазирани, което е голям стимул за перото. Не мисля, че ми е отнето нещо. Ако все пак ми липсва това-

онова, го обяснявам с лошия период, който изживяваме. Естествено, че предпочитам да правя и друг вид книги, но с тези съм получил такава широка аудитория, каквато инак не бих могъл да спечеля. Не, не съм се отказал да създавам още игри и ще продължа да ценя в тях литературното качество и приключенията.

— *Вашето име на преводач се свързва най-често с Толкин. Смятате ли, че британският маестро е повлиял някак върху собственото ви творчество?*

— Превел съм три книги от него и няма да сбъркам, ако кажа, че най-известна е „Властелинът на Пръстените“. Джон Р. Р. Толкин е бил превъзходен филолог, специалист по скандинавски езици и староанглийски, шеф на катедра в Оксфорд. Той е невероятен не само в ролята си на писател, а и като личност — човек, способен 50 години да пише един роман („Силмарилион“), без никакво намерение да го издаде. Толкин цял живот е изковавал своята фантастична реалност, докато разни други автори се мъчат набързо да сглобят някаква основа, та после да тъкат върху нея том след том. Преди всичко този британец привлече вниманието ми към човешката ценностна система — въпроса за доброто и злото, който никога не може да бъде старомоден. Показва ми какво значи истинско фентъзи и ме стимулира и аз някой ден да се залавя по-сериозно с това направление.

... Ето че идва време за малката пауза на пушача. Докато сините извивки на дима се стапят под гредоредата, подхващаме разговор за любими книги. Използвам хубавото мостче, за да насоча Любомир Николов към предпочитаните от него фантасти. Как би изглеждала според домакина една идеална петорка? Ами няколко резервни „играчи“, готови да спечелят всяка битка?

Явно той има изкристализирало мнение, понеже не се замисля дълго, а започва да подрежда своя отбор.

Най-напред Клифърд Саймък — заради уменията му да пише сладко („По-точна дума трудно мога да намеря“). Голям майстор и на второстепенните образи, които са особено симпатични. Излъчва много човешка топлина.

После Робърт Шекли — прилича на китайски фойерверк и е ненадминат виртуоз на късата форма.

Следва Хърбърт Уелс — пренася читателя не само надалеч, но и настрани в един паралелен на тогавашна Англия свят, където нещата стават още по-причудливи и същевременно пределно реалистични.

Накрая Джеймс Болард и Кийт Робъртс — двама сънародници на Уелс; днес те творят така, както бащата на „Невидимият“ би го правил, ако беше жив в момента.

За резервни „състезатели“ моят събеседник избира Лем плюс братя Стругацки, Силвърбърг, Джак Чокър и Зелазни...

Вълшебните сини кули на чуждите светове вече са се стопили и ние се връщаме у дома с въпроса:

— Някога, на ЕКСПО'70 в Осака, България е била спомената в десетката на страните с най-развита фантастика. Къде е сега мястото ни според вас?

— Затруднявам се да отговоря. Смятам, че сме някъде силно назад, тъй като публикациите от родни автори намаляха доста.

— Намирате ли разлика в подхода към НФ жанра у нас преди и след 10 ноември 1989?

— В крайна сметка се наложи един твърд „закон“: не вървят разкази, българи, французи и пера от Източна Европа. Все пак подобно становище се оборва от сборниците на Шекли и Станислав Лем. Очевидно водещо е майсторството на писателя, а не обемът или националността. Що се отнася лично до мен, аз съм сред най-продаваните автори тук, но с англоезичен псевдоним. Вижте, постарах се да го разкрия и разчитам на мнозина от младите си читатели, които ме знаят.

— Ще споделите ли подробности около написването и последвалата съдба на книгата ви „Десетият праведник“?

— През 1989 година Тед Търнър обяви световен конкурс за SF роман с награда 500 хиляди долара. Изискванията му бяха твърде строги: определен брой думи; действието да се развива до средата на следващия век и да се решават глобалните проблеми на Земята. Всъщност аз научих късно за състезанието, оставах около шест седмици плюс време за почтата. Тогава седнах, за да го напиша на педали, настройвайки се постоянно с електронна музика. Сетне се получи тъп номер, въпреки че ръкописът е „кацнал“ в Съединените щати. Всеки участник трябваше да прибави и договор по правната страна. Не пропуснах да изпратя два екземпляра от този контракт,

които по неизвестни причини не пристигнаха до местоназначението. По-късно ситуацията у нас се промени, романът се залежа в папката си. Понякога частни издатели подхвърляха идеята да го отпечатат, обаче нямаше що-годе сериозно предложение... та чак досега.

— *Как мислите, можем ли да наречем добрите фантасти разрушители на рутинното всекидневие? И дали те са способни да ни подготвят за нови събития?*

— Като читател бих казал, че за мен фантастиката е възможността да се откъсна от нашия свят, да се пренесе другаде, на необикновено място. Затова например още си харесвам онази стара книга от Гюстав Льоруж, където човекът действа в непозната среда, изпълнена със загадки, съкровища и приключения. Що се отнася до прогностичната роля на жанра, той си свърши работата през 50-те години, обрисувайки прехода към бъдещето, и днес хората едва ли ще се учудят на нещо.

— *И накрая: тайна ли е къде Любомир Николов ходи на лов за въображение?*

— Идеите могат да изскочат отвсякъде, в най-неочаквани моменти и по доста странни начини. Спомням си как се роди канавата за „Червей под есенен вятър“. В един разказ на Лем (от цикъла за пилота Пиркс) има детска играчка, в която три миниатюрни прасенца бягат от вълк. Героят я почуква и така ги насочва. Представих си, че играчката би могла да бъде електронна, а после — че в нея се „крие“ анимационен филм. Оттам до мисълта за видеониката на професор Лемхович ме делеше само крачка. Ще допълня, че сред планините ме посещават особено добри хрумвания, защото оставам насаме, много се успокоявам и съзнанието ми се разкрепостява...

Време е да приключваме нашата среща. Хвърлям поглед към лавиците-патрондаши и според класическата формула се интересувам дали домакинът няма още нещо готово из чекмеджетата си. Да, кима той, там стои наполовина написаният роман „Римбо“ — антиутопия за военен свят.

Обмисля и поне две идеи за фентъзи. Едната е със средновековен български колорит, другата — с интернационален, за да се погледнат под нов ъгъл главните постулати в направлението: „Понеже всички комай копират сър Джон Толкин.“

Но най-голямата му мечта е да направи роман върху основата на вече споменатия Толкин. Ник Перумов от Санкт Петербург е създал твърде обемисто продължение на „Властелинът на Пръстените“, докато Любомир Николов иска да се заеме с предисторията на онзи вълшебен свят, откъси от която има в литературното наследство на британския маестро.

Интервюто взе: Сандро Георгиев

Издание:

Любомир Николов. Десетият праведник

Роман, първо издание

Издателство „Аргус“, 1999

Поредица „Нова българска фантастика“ №1

Предговор: Александър Карапанчев

Интервю: Сандро Георгиев

Библиотечно оформление и първа корица: Момчил Митев

ISBN: 954-570-048-3

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.